

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om strukturstöd för renhushållning och naturnäringsar, lag om ersättande av skador som drabbat renhushållningen samt till vissa lagar som har samband med dem

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om strukturstöd för renhushållning och naturnäringsar samt en lag om ersättande av skador som drabbat renhushållningen. Samtidigt upphävs lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringsar. Enligt propositionen ska finansieringssystemen för renhushållningen och naturnäringsarna förtydligas så att primärproduktion i anslutning till renhushållning och naturnäringsar får stöd enligt den föreslagna nya lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringsar. Sådan förädling av produkter som producerats inom primärproduktionen och annan företagsverksamhet i anslutning till dessa samt sådan projektverksamhet på landsbygden som ingår i den gällande lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringsar stöds enligt lagen om stöd för utveckling av landsbygden även när stödet riktas till renhushållning och naturnäringsar. Den nya avgränsning som föreslås på grund av den stödpraxis som redan tillämpas inverkar endast lite på genomförandet av stödssystemen men kommer nog att göra dem väsentligt klarare.

Strukturella åtgärder inom renhushållningen och naturnäringsarna stöds även i fortsättningen i regel enligt de villkor, stödformer och stödnivåer som föreskrivs i den gällande lagstiftningen. Behovet att främja i synnerhet unga renhushållningsidkares ställning och att förbättra renhushållningens lönsamhet på de sätt som lämpar sig bäst för de olika regionerna har emellertid beaktats i propositionen. När det gäller den specifika styrningen av stödmedlen kan man särskilt beakta att renskötselmetoderna skiljer sig åt i renskötselområdets olika delar. Genom ett underhållsstöd för stängsel underlättas renbeteslagens möjligheter att underhålla stängslen.

Enligt lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringsar kan den närings-

verksamhet som renhushållnings- och naturnäringsidkare bedriver även i fortsättningen stödjas genom investeringsstöd och startstöd till näringsidkare samtidigt som näringsidkarnas boende kan stödjas genom bostadsfinansiering. Föremål för stöd kan fortfarande vara byggande i anslutning till näringen samt förvärv av lösöre och fastigheter. Startstöd kan beviljas för etablering av näringsverksamhet. Stödet kan bestå av understöd och statligt lån. Även räntestöd och statsborgen kan beviljas. Även i fortsättningen kan personer som idkar renhushållning eller naturnäring och som råkat i ekonomiska svårigheter beviljas frivillig skuldsanering i form av lättnader i villkoren för tidigare beviljade statliga lån, statens försäljningsprisfordringar och räntestödslån samt ordnande av verksamheten.

Renbeteslag kan även i framtiden beviljas investeringsstöd. Som stödobjekt bibehålls sådana stängsel, lösöreförvärv och grundliga renoveringar av renbeteslagens renslakterier som är nödvändiga för renhushållningen samt byggande av sådana vägar och ordnande av sådana el- och vatten- och avloppsanslutningar som behövs för renhushållningen. Däremot finansieras byggandet av nya slakterier och utvidgningen av existerande slakterier med stöd av lagen om stöd för utveckling av landsbygden.

Finansieringen av forskning och utredningar som gäller renhushållning och naturnäringsar fortsätter. Naturnäringsidkare kan fortfarande beviljas vissa användningsförmåner när det gäller mark som besitts av Forststyrelsen.

Stödet för nöutfodring av renar överförs till en separat lag om ersättande av skador som drabbat renhushållningen. Samtidigt utvidgas de skador som ersätts till att också omfatta oförutsedda skador som beror på

eventuella djursjukdomar, förändringar i naturförhållanden och därmed jämförbara händelser.

De föreslagna nya lagarna tillämpas på renhushållning inom det renskötselement som avses i renskötselementen och på andra naturnäringar inom det naturnäringselement som avses i den gällande lagen.

Dessutom föreslås i propositionen ändringar i renskötselementen, aravalagen, lagen om räntestöd för ägarbostadslån, lagen om natio-

nella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen, skoltlagen, lagen om strukturstöd för jordbruket, lagen om finansiering av landsbygdsnäringar, lagen om finansiering av riksomfattande utveckling av och forskning kring landsbygden samt om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk samt lagen om överlåtelseskatt. Dessa ändringar är i huvudsak tekniska.

Lagarna avses träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	3
ALLMÅN MOTIVERING	6
1 INLEDNING.....	6
2 NULÄGE	8
2.1 Lagstiftning och praxis.....	8
Inledning.....	8
Näringsar som stöds.....	8
Stödtagare.....	8
Investeringsstöd för näringsidkare	10
Startstöd till etablerare.....	10
Investeringsstöd till renbeteslag	10
Bostadsfinansiering	11
Stöd för företagsverksamhet.....	11
Stöd för utvecklingsprojekt	12
Frivillig skuldsanering.....	12
Forskningsfinansiering	13
Finansieringsstödet former	13
Särskilda förmåner	14
Ansvar för verkställigheten	14
Stöd till renhushållning och naturnäringsar enligt lagen om stöd för utveckling av landsbygden.....	15
Stöd enligt skoltlagen	15
Stöd till fiskerinäringsar	16
Verkställighet av stödsystemen	17
2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen utomlands och inom EU	22
Internationella överenskommelser.....	22
Sverige.....	23
Norge.....	24
Ryssland	25
EU-lagstiftning	26
2.3 Bedömning av nuläget	28
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	31
3.1 Målsättning.....	31
3.2 Alternativ för genomförandet.....	32
3.3 De viktigaste förslagen.....	33
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	36
4.1 Ekonomiska konsekvenser	36
Konsekvenser för den offentliga ekonomin	36
Konsekvenser för näringsidkarnas ekonomi	37
4.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet.....	37
4.3 Konsekvenser för miljön.....	38
4.4 Samhälleliga konsekvenser	38
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	39
5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial	39
5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats.....	40
6 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER.....	41

7	FÖRHÅLLANDE TILL GEMENSKAPENS LAGSTIFTNING	41
	DETALJMOTIVERING	41
1	LAGFÖRSLAG	41
1.1	Lag om strukturstöd för renhushållning och naturnäringsar	41
	1 kap. Allmänna bestämmelser	41
	2 kap. Finansiering av stödet	46
	3 kap. Allmänna förutsättningar för att beviljas stöd	47
	4 kap. Stöd till näringsidkare	49
	5 kap. Investeringsstöd till näringsidkare inom renhushållning och andra naturnäringsar	54
	6 kap. Startstöd till unga näringsidkare	55
	7 kap. Stöd för bostadsbyggande	56
	8 kap. Stöd till renbeteslag	58
	9 kap. Forskningsfinansiering	59
	10 kap. Stöd	59
	11 kap. Särskilda förutsättningar för stöd i anslutning till lån	60
	12 kap. Beviljande av statsborgen	62
	13 kap. Stöd villkor	63
	14 kap. Ansökan om och beviljande av stöd	66
	15 kap. Utbetalning av stöd	70
	16 kap. Särskilda villkor för stöd i anslutning till lån	73
	17 kap. Statens ansvar för statliga lån	81
	18 kap. Villkor för statsborgen	83
	19 kap. Frivillig skuldsanering	84
	20 kap. Andra förmåner	90
	21 kap. Övervakning av stöd	92
	22 kap. Inspektion	93
	23 kap. Avbrytande av utbetalning av stöd samt återkrav	95
	24 kap. Förfaranden som gäller stöd i anslutning till lån	101
	25 kap. Särskilda bestämmelser	104
	26 kap. Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser	107
1.2	Lagen om ersättning av skador som drabbat renhushållningen	110
1.3	Renskötsellagen	114
1.4	Aravalagen	115
1.5	Lagen om räntestöd för ägarbostadslån	115
1.6	Lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen	115
1.7	Skoltlagen	115
1.8	Lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond	115
1.9	Lagen om inlösen till staten av fastigheter, som skola säljas på exekutiv auktion	115
1.10	Lagen om strukturstöd till jordbruket	116
1.11	Lagen om finansiering av landsbygdsnäringsar	116
1.12	Lagen om finansiering av riksomfattande utveckling av och forskning kring landsbygden samt av forskning kring jordbruk och livsmedelsekonomi	116
1.13	Lagen om Forststyrelsen	116
1.14	Lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk	116
1.15	Lagen om överlåtelseskatt	117
2	NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	117
3	IKRAFTTRÄDANDE	118

4	FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	118
	LAGFÖRSLAG	122
	1. Lag om strukturstöd för renhushållning och naturnäringsar	122
	2. Lag om ersättning av skador som drabbat renhushållningen	156
	3. Lag om ändring av 33 och 34 § i renskötsellagen	160
	4. Lag om ändring av 1 § i aravalagen	160
	5. Lag om ändring av 1 § i lagen om räntestöd för ägarbostadslån	161
	6. Lag om ändring av 1 § i lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen	161
	7. Lag om ändring av 8 § i skoltlagen	162
	8. Lag om ändring av 3 § i lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond.....	162
	9. Lag om ändring av 7 § i lagen om inlösen till staten av fastigheter, som skola säljas på exekutiv auktion.....	163
	10. Lag om ändring av 2 § i lagen om strukturstöd till jordbruket.....	163
	11. Lag om ändring av 2 § i lagen om finansiering av landsbygdsnäringsar	164
	12. Lag om ändring av 1 § i lagen om finansiering av riksomfattande utveckling av och forskning kring landsbygden samt av forskning kring jordbruk och livsmedelsekonomi.....	164
	13. Lag om ändring av 6 § i lagen om Forststyrelsen.....	165
	14. Lag om ändring av 3 och 17 § i lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk	165
	15. Lag om ändring av 14 § i lagen om överlåtelseskatt	166
	BILAGA	168
	PARALLELTEXT	168
	3. Lag om ändring av 33 och 34 § i renskötsellagen	168
	4. Lag om ändring av 1 § i aravalagen	169
	5. Lag om ändring av 1 § i lagen om räntestöd för ägarbostadslån	169
	6. Lag om ändring av 1 § i lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen	170
	7. Lag om ändring av 8 § i skoltlagen	171
	8. Lag om ändring av 3 § i lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond.....	172
	9. Lag om ändring av 7 § i lagen om inlösen till staten av fastigheter, som skola säljas på exekutiv auktion.....	172
	10. Lag om ändring av 2 § i lagen om strukturstöd till jordbruket.....	173
	11. Lag om ändring av 2 § i lagen om finansiering av landsbygdsnäringsar	174
	12. Lag om ändring av 1 § i lagen om finansiering av riksomfattande utveckling av och forskning kring landsbygden samt av forskning kring jordbruk och livsmedelsekonomi.....	175
	13. Lag om ändring av 6 § i lagen om Forststyrelsen.....	176
	14. Lag om ändring av 3 och 17 § i lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk	177
	15. Lag om ändring av 14 § i lagen om överlåtelseskatt	178

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Renskötsel är en traditionell näring som under flera hundra år har bedrivits i landets nordligaste delar. I Finland grundar sig renskötseln numera på ett system med renbeteslag. Renskötsel idkas inom det renskötselområdet som avses i renskötsellagen (848/1990) och som omfattar Lapplands län och norra delen av Uleåborgs län. Inom renskötselområdet ska alla renägare höra till ett renbeteslag som svarar för det arbete som skötseln av renarna fordrar samt för betesmarkerna och antalet renar.

Renhushållningen och dess verksamhetsbetingelser förändras dock i snabb takt. Största delen av renägarna är bosatta i landets nordliga randområden där avfolkningen, snedvridningen i befolkningens åldersstruktur, de minskade försörjningsmöjligheterna och den försämrade servicen redan länge har varit allmänna problem. Detta har märkts bl.a. på att renägarna blir allt äldre. I många fall försväras bedrivandet av näringen också av bristen på arbetskraft. Problemet förvärras ytterligare av renskötselnas karaktär. I allmänhet börjar man bedriva näringen redan som ung med hjälp av både traditioner och ärvt kapital, men överföringen av den traditionella kunskapen till de unga försväras om det inte finns unga inom näringen. Det är mycket sällan någon söker sig till näringen utifrån.

Åldrandet märks på hur åldersstrukturen bland dem som arbetar i renbeteslagen har utvecklats. Ännu renskötselåret 1994/1995 var medelåldern bland dem som arbetade inom renbeteslagen 43,5 år, samtidigt som över 28 procent av arbetsdagarna utfördes av personer under 35 år. Sex år senare, renskötselåret 2000/2001, var motsvarande siffror 45 år och ca 24 procent. Situationen är mest oroväckande i de mellersta och södra delarna av renskötselområdet där medelåldern bland dem som arbetar inom vissa renbeteslag redan överstiger 50 år.

De renägare som idkar renhushållning för sin försörjning är tämligen gamla. Av denna anledning utgör pensioner en avsevärd del av inkomsterna för en betydande del av renägarna. Även i övrigt utgör inkomsterna från

renhushållningen vanligen endast en del av inkomsterna, medan resten kommer från bl.a. löneinkomster och inkomster från andra näringar. I synnerhet i områdets södra delar idkas renhushållning ofta vid sidan av jord- eller skogsbruk.

Antalet renägare har också minskat snabbt, så att antalet på knappt tio år har minskat från ca 7 000 till ca 4 650. Antalet renar har däremot länge varit konstant, ca 200 000 livrenar. Detta innebär att renhjordarna har vuxit. De hushåll som äger mer än 100 livrenar hade renskötselåret 2008/2009 118 582 livrenar, vilket är 61,5 procent av alla livrenar. De hushåll som äger mer än 200 livrenar hade 54 999 livrenar, vilket är över 28 procent av alla livrenar. Innehavet av renar har dessutom koncentrerats till allt äldre renhushållningsidkare och deras andel av renägarna har ökat.

Renar ägs av både samer och andra som är bosatta i norra Finland. Samernas andel av renägarna är störst i landets nordligaste renbeteslag i kommunerna Utsjoki, Enontekis och Enare inom samernas hembygdsområde. De renskötselmetoder som främst används i de nordliga renbeteslagen är betesrotation och fritt bete under hela året. I de sydliga renbeteslagen i södra delen av Lapplands län och i Uleåborgs län brukar renarna tas in för matning i inhägnader under en del av året. Renägarna i de nordliga renbeteslagen har de största renhjordarna. I de nordliga renbeteslagen är också det genomsnittliga antalet renar större än i de sydliga renbeteslagen. Renägare som endast idkar renhushållning finns främst i de nordliga renbeteslagen, medan man i de övriga delarna av området vid sidan av renhushållningen också bedriver andra näringar eller har ett annat arbete. Det finns dock skillnader i renskötselmetoderna också mellan renbeteslagen inom såväl de nordliga som de sydliga renbeteslagen.

Renskötselmetoderna har varierat också under olika tider och de skiljer sig från varandra i olika områden. Ursprungligen idkades renhushållning vid sidan av de andra näringarna, dvs. jakt och fiske, samt jordbruk. Senare har även sådana renägare flyttat till området som idkar renhushållning i stor

omfattning och vars renskötsel har grundat sig på betesrotation och på att hushållet har flyttat med renhjorden mellan vinter- och sommarbetesmarkerna. Numera är renägarna i regel fast bosatta och tar endast under de mest brådsnkande tiderna in i arbetsplatsbostäder som byggts i närheten av betesmarkerna. Övergången till motordrivna fordon och utnyttjandet av kommunikationssystem även inom renskötseln har minskat behovet av arbetskraft inom renskötselarbetet och effektiviserat renskötseln.

Boendeförhållandena för renhushållningsidkare var dock ännu på 1960-talet sämre än för resten av befolkningen. Det ansågs då vara motiverat att föreskriva om ett separat stödsystem för detta genom en särskild lag. Detta skedde genom lagen om renskötsellägenheter (590/1969). Med stöd av lagen var det också möjligt att samtidigt förbättra förutsättningarna för att idka renhushållning. Lagstiftningen om stödsystemen för renhushållningen reformerades genom renhushållningslagen (161/1990), som trädde i kraft den 1 mars 1990.

I landets nordligaste delar, där försörjningsmöjligheterna är få, har också andra naturnäringar, såsom fiske, jakt och insamling av andra naturprodukter samt tillverkning av souvenirer haft betydelse för försörjningen. Typiskt för området är också att inkomsterna flyter in från flera olika källor, såsom från sådan annan närings- och företagsverksamhet som bedrivs vid sidan av naturnäringen, t.ex. turismservice, samt ofta från olika korta anställningsförhållanden. Däremot är jordbrukets andel i området liten även om en del näringsidkare ännu idkar jordbruk i området.

Det ansågs nödvändigt att stödja inte bara renägare utan också andra naturnäringssidkare i syfte att förbättra boende- och försörjningsmöjligheterna för dem som är bosatta i landets allra nordligaste del. Detta genomfördes genom ett stödsystem som grundar sig på naturnäringsslagen (610/1984). Avsikten med stödsystemet var att i landets nordligaste kommuner möjliggöra stöd för bedrivandet av sådan näring i liten skala som bygger på naturens långsiktiga produktionsförmåga.

Såväl i lagen om renskötsellägenheter som i naturnäringsslagen fanns bestämmelser om bildandet av nya lägenheter av statens mark

och om byggandet av bostäder med understöd och statliga lån. Samtidigt kunde produktiva investeringar stödjas och finansieras. Såväl renhushållningslagen som naturnäringsslagen anpassades vid ingången av 1995 genom lagarna 1304/1994 och 1306/1994 till Europeiska gemenskapens (EG) bestämmelser om statligt stöd. Dessutom var det möjligt att med delfinansiering från gemenskapen bevilja stöd för investeringar inom renhushållningen i enlighet med lagen om strukturpolitiska åtgärder inom jord- och skogsbruket (1303/1994).

Renhushållningslagen och naturnäringsslagen sammanslogs genom lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringar (45/2000), nedan finansieringslagen, som huvudsakligen trädde i kraft den 1 september 2000. Samtidigt inkluderades det stödsystem som avses i lagen om strukturpolitiska åtgärder inom jord- och skogsbruket och som innebär att stöd som delfinansieras av EG kan beviljas för strukturåtgärder inom renhushållningen, inklusive etablering, samt för annan närings- och projektverksamhet i liten skala. Finansieringslagen överensstämmer till sin struktur med lagen om finansiering av landsbygdsnäringslagar (329/1999) med stöd av vilken stöd har beviljats för strukturella åtgärder inom landsbygdsnäringslagar och företags- och projektverksamhet under EG:s programperiod för 2000—2006.

Fastän stöd redan under flera årtionden har beviljats olika strukturella åtgärder inom renhushållningen, var det först efter att Finland blev medlem i Europeiska unionen (EU) som det ansågs nödvändigt att för en övergångsperiod skapa stödarrangemang genom vilka också renhushållningen skulle anpassas till produktionsförhållandena efter medlemskapet. För renhushållningen började man därför betala ut ett stöd per djur som numera grundar sig på lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen (1559/2001). Med stöd av lagen bestäms årligen genom förordning av statsrådet om grunderna för stödet per djur. Enligt statsrådets förordning om utbetalning av stöd per djur för renskötselåret 2010/2011 (108/2010) kan stödet per djur betalas ut åt renägare som hör till samma hushåll, om de som hör till hushållet äger sammanlagt minst 80 livrenar.

I stödet per djur har det beaktats att vardera maken i familjen kan äga renar samt att det, i synnerhet bland samiska renägare, finns en tradition att mycket tidigt märka en del av renarna med de minderåriga barnens renmärken. Vid stödjande av strukturåtgärder är det däremot den som vidtar åtgärder som är föremål för utredningen eftersom han eller hon bär ansvar för att genomföra den åtgärd som får stöd.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Inledning

Finansieringslagen har fränsett några mindre ändringar gällt i ungefär tio år i sin nuvarande form. Lagen trädde i kraft den 1 september 2000 med undantag för vissa bestämmelser som trädde i kraft senare genom förordning av statsrådet. När det gäller lagens struktur och stödobjekten överensstämmer lagen i stor utsträckning med lagen om finansiering av landsbygdsnäringsar som innehåller bestämmelser om strukturstödsåtgärder för jordbruket och om stöd för företagsverksamhet på landsbygden sådan den löd före den lagreform som genomfördes med tanke på den nya EG-programperioden 2007—2013.

Närmare bestämmelser om stödobjekt, stöd, förutsättningar för beviljande av stöd och stödförfarande har utfärdats genom förordningar av statsrådet och jord- och skogsbruksministeriet. I statsrådets förordning om finansieringsstöd för renhushållning och naturnäringar (175/2001) och i jord- och skogsbruksministeriets förordning om styrning av finansieringsstödet för renhushållning och naturnäringar (176/2001) finns närmare bestämmelser om startstöd och investeringsstöd. Närmare bestämmelser om skuldsanering finns i statsrådets förordning om reglering av vissa skulder inom renhushållning och naturnäringar (769/2000) och i jord- och skogsbruksministeriets förordning om reglering av vissa skulder i anslutning till renhushållning och naturnäringar (791/2000). Bestämmelser om förfarandet finns i jord- och skogsbruksministeriets förordning om

verkställighet av lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringar (340/2001). Dessutom finns i statsrådets förordning om statsborgern i enlighet med lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringar (665/2001) särskilda bestämmelser om användningen av statsborgern då tidsbestämda stöd användes till personer som idkar renhushållning och naturnäringar och som har ekonomiska svårigheter. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om tillämpning av byggbestämmelser och rekommendationer för byggande som stöds (763/2009) som utfärdades främst för att stödja investeringar på gårdsbruk gäller också byggande i anknytning till renhushållning.

Näringsar som stöds

Enligt definitionerna i 3 § i finansieringslagen avses med renhushållning renskötsel enligt renskötsellagen. Med naturnäringar avses däremot renskötsel, fiske, jakt samt bärplockning, svamplockning och annat sådant utnyttjande av naturresurser som baserar sig på naturens fortlöpande produktionsförmåga samt även fiskodling och såsom handarbete eller annan hemslöjd utförd iståndsättning och vidareförädling av produkter som erhållits av en naturnäring, tillverkning och iståndsättning av redskap som behövs i naturnäringar, tillverkning av souvenirer samt inkvartering och guidning av turister samt annan serviceverksamhet, då dessa former av näringsverksamhet bedrivs vid sidan av en naturnäring. Med naturnäringar avses också gårdsbruk i liten skala som idkas vid sidan av en naturnäring. Om det gårdsbruk i liten skala som idkas på en renhushållnings- eller naturnäringslägenhet i genomsnitt kräver en större arbetsinsats än 1 000 arbetstimmar per år, får gårdsbruksåtgärder enligt finansieringslagen inte vidtas till förmån för lägenhetens ägare eller innehavare.

Stödtagare

Enligt 5 § 1 mom. kan stöd beviljas en eller flera fysiska personer, privaträttsliga eller ofientligrättsliga sammanslutningar samt stiftelser, om inte något annat bestäms i lagen.

Stöd kan också beviljas de ovan nämnda gemensamt. För att en sammanslutning eller stiftelse ska beviljas stöd förutsätts att en person som kan få stöd eller flera personer som kan få stöd gemensamt har bestämmande inflytande i sammanslutningen eller stiftelsen. Enligt 2 mom. kan stöd beviljas sådana näringsidkare som får den huvudsakliga delen av sin utkomst från renhushållning eller naturnäringsar, vars ekonomiska livskraftighet kan påvisas, som främjar näringsarnas verksamhetsbetingelser och som med beaktande av syftena med lagen kan anses vara sådana att det är ändamålsenligt att stöda dem. Vid bedömningen av ändamålsenligheten ska i fråga om stöd enligt lagen förutsättas att stödtagaren är bosatt inom det renskötseområde som anges i renskötselagen eller det område för idkande av naturnäringsar som anges i 2 §. De i momentet nämnda förutsättningarna som gäller stödtagaren tillämpas dock inte när stöd beviljas för sådana undersökningar och utredningar som avses i 65 § 1 mom. 5 punkten. Enligt 3 mom. beviljas stöd inte den som är under 18 år eller den som fyllt 65 år.

Genom förordning av statsrådet har stöd-villkoren för näringsidkare preciserats. Om sökanden är ett företag som utgör en sammanslutning ska de personer som har rätt till stöd ha bestämmande inflytande. Sökanden ska ha tillräcklig yrkesskicklighet för den näring som kan stödas. En näringsidkare kan anses få sin huvudsakliga utkomst av renhushållning, om näringsidkaren äger eller, när det är fråga om beviljande av stöd för förvärv av ytterligare renar, efter förvärvet äger minst 80 livrenar och näringsidkaren själv deltar i näringsverksamheten med sitt arbete. På motsvarande sätt anses den huvudsakliga utkomsten komma av naturnäringsar, om näringsidkaren har fått minst 50 procent av sina totalinkomster från verksamheten i fråga och därigenom får sin tillräckliga utkomst. Som tillräcklig utkomst anses en totalinkomst om minst 8 300 euro om året. Till totalinkomsterna räknas såväl skattepliktiga inkomster som andra inkomster med undantag för utkomststöd enligt lagen om utkomststöd (1412/1997), arbetslöshetsdagpenning, arbetsmarknadsstöd samt barnbidrag.

Med stöd av ett bemyndigande i lagen har man gjort undantag från åldersgränserna så att bostadsfinansiering för grundlig renovering av bostadshus och stöd för vatten och avlopp samt elektrifieringsstöd får beviljas personer som fyllt 65 år, men markköpsstöd och syskonandelsstöd får inte beviljas en sådan näringsidkare för förvärv av en lägenhet som själv eller vars make har fyllt 60 år vid den tidpunkt då ansökan anhängiggörs. Under vissa förutsättningar kan stöd också beviljas personer som är under 18 år.

Stöd får inte beviljas en sådan näringsidkare vars totalinkomster från något annat än idkande av näring enligt lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringsar sammanlagt överstiger 26 000 euro om året på 2000 års nivå. År 2008 motsvarar detta inkomster på 33 050 euro om året.

Stöd för en lägenhet beviljas i regel ägaren. En näringsidkare får räkna sig till godo även de andelar av lägenheten som ägs av andra samägare, förutsatt att dessa har gett sitt samtycke. När samägare gemensamt ansöker om stöd ska åtminstone en av dem uppfylla de krav som ställs på näringsidkaren för att stöd ska beviljas. Vid bedömningen av ekonomisk livskraftighet enligt 5 § 2 mom. i finansieringslagen ska särskild uppmärksamhet fästas vid kontinuiteten i den verksamhet som kan stödas, sökandens finansiella ställning och likviditet samt möjligheterna att marknadsföra produkterna och tjänsterna. För bedömning av livskraftigheten ska den som ansöker om stöd förete en utredning om nämnda omständigheter. I fråga om förbättring av boendemiljön och i fråga om stöd för bostadsbyggnad räcker det emellertid med en utredning om näringsidkarens likviditet.

Stöd får inte beviljas ett sådant företag eller för sådan verksamhet som inte uppfyller de villkor för organisationen av marknaden i fråga som uppställs i EU:s lagstiftning och i de nationella bestämmelserna gällande verkställandet av den. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska när den beviljar stöd även försäkra sig om att stödtagaren iakttar de obligatoriska krav som gäller produktionsgrenen i fråga och som följer av EU:s lagstiftning och den nationella lagstiftningen om miljö, hygien och djurens välbefinnande.

Investeringsstöd för näringsidkare

Stöd kan för det första beviljas för byggande. Stödberättigande är byggande av för näringsidkandet behövliga ekonomi-, produktions- och inkvarteringsbyggnader jämte konstruktioner och anordningar liksom fiskodlingsdammar samt förbättrande av boendemiljön. För det andra kan stöd beviljas för torrläggning och täckdikning av åkrar, byggande av enskild väg, byggande av vattenförsörjningsanläggningar och anordningar för anskaffning och distribution av elström, anskaffning av elanslutningar och av lösöre som behövs i näringen. Markförvärv kan anses som en stödberättigande investering om det gäller förvärv av en lägenhet, en kvotdel eller ett tillskottsområde, förvärv av en kvotdel av en lägenhet i vilken sökanden har andel, betalning av utjämning och inlösning samt för utfyllnad av laglott. Av synnerligen vägande skäl kan stöd beviljas för nödutfostring av renar föranledd av naturkatastrofer.

Stöd för investeringar som berör en enskild lägenhet får beviljas till högst 50 procent av de godtagbara kostnaderna. Unga jordbrukares etablering kan beviljas ett stöd höjt med fem procentenheter om det inte har förflutit mer än fem år sedan etableringen. Inom naturnärlingsområdet får investeringsstöd dock beviljas till högst 60 procent av de godtagbara kostnaderna för insjöfiske. Stöd som delfinansieras av EU beviljas dock till högst 300 000 euro.

Frånsett stödet för markförvärv kan investeringarna beviljas såväl bidrag som stöd i form av lån. För markförvärv beviljas dock endast lån. I praktiken har lånen beviljats som statliga lån.

För annan företagsverksamhet än renhushållning eller naturnärlingar kan stödet endast beviljas med tillämpande av kommissionens förordning (EG) nr 1998/2006 om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i fördraget på stöd av mindre betydelse.

Startstöd till etablerare

Startstöd får beviljas en företagare som medan han eller hon är under 40 år har börjat eller börjar idka renhushållning eller naturnärlingar för egen räkning så att han eller hon

får sin huvudsakliga utkomst av det. För att stöd ska beviljas förutsätts att en renhushållnings- eller naturnärlingslägenhet förvärfvas. Förvärvet av en lägenhet kan även ske genom ett långvarigt arrendeavtal. Sökanden ska etablera sig för första gången. Sökanden ska etablera sig som företagare med ansvar för gårdsbruket och lägga fram en affärsplan. Det förutsätts dessutom att företaget blir ekonomiskt livskraftigt. Etableringen ska ske senast inom ett halvt år från att besittningen av lägenheten har övergått. En förutsättning är också att efter två år från att verksamhet har etablerats ska stödtagarens antal livrenar vara minst en och en halv gånger större än före etableringen. Då ska man ändå beakta det högsta tillåtna antalet renar per delägare som jord- och skogsbruksministeriet har fastställt med stöd av renskötsellagen. Efter två år från att verksamheten har etablerats ska antalet renar dock vara minst 80.

Startstöd på grundval av idkande av någon annan naturnärling än renhushållning får beviljas, om näringsidkarens inkomster av naturnärlingen före etableringen har understigit 5 900 euro. Under de tre följande kalenderåren efter beviljandet av startstödet är villkoret för betalning av stöd totalinkomster om minst 8 300 euro, startstödet exkluderat. Den arbetsinsats som lägenheten kräver ska motsvara minst ett halvt årsverke inom högst två år från etableringen. Hur detta kommer att uppfyllas ska visas i en affärsplan.

Om det på samma lägenhet finns flera etablerare, ska de krav som nämns ovan multipliceras med antalet etablerare, makarna exkluderade. Under vissa förutsättningar är etablering också möjlig i egenskap av delägare i en sammanslutning.

Beloppet av startstöd som beviljas i form av bidrag är högst 25 000 euro. Dessutom får statligt lån för förvärv av en gårdsbruksenhet eller lösöre eller vardera beviljas till ett belopp av sammanlagt högst 100 000 euro. Maximibeloppet av stöd i anslutning till ett statligt lån är 25 000 euro.

Investeringsstöd till renbeteslag

Ett renbeteslag kan beviljas stöd för kostnader som orsakas av byggande och ombyggnad av för renskötseln nödvändiga per-

manenta ren-, märknings-, renskiljnings-, utfodrings-, betes- och skyddsstängsel samt slakterier och arbetsplatsbostäder. Stöd kan även beviljas för byggande och grundlig reparation av vägar som leder till renskiljningsstängsel och slakterier, förvärv av vattenanskaffnings- och avloppsanläggningar som behövs i slakterier och elanslutningar och elektrifiering samt för renskötseln nödvändiga anskaffningar av lösöre. Till dessa hör bl.a. flyttbara stängsel, slakterienheter och arbetsplatsbostäder samt data- och kommunikationsapparatur.

Statsrådet kan av synnerligen vägande skäl genom förordning föreskriva att finansieringsstöd ska beviljas för nödutodring av renar.

Understödet för byggande får uppgå till högst 70 procent och understödet för anskaffning av lösöre till högst 60 procent av de godtagbara kostnaderna.

Bostadsfinansiering

Stödet för bostadsfinansiering beviljas framför allt som statligt lån. Endast på naturnärlingsområde kan stödet beviljas som bidrag. Stödberättigande är de godtagbara kostnaderna för byggande, utvidgning och grundlig renovering av egen eller familjens stadigvarande bostad. Bostadshusets lägenhetsyta får i regel vara högst 160 kvadratmeter. I ett bostadshus som är föremål för ombyggnad får den lägenhetsyta som stöds dock vara högst 250 kvadratmeter.

Beloppet av stöd i anslutning till bostadslån får vara högst 50 procent av de godtagbara kostnaderna. Understödet andel får i regel vara högst 10 procent av de godtagbara kostnaderna.

Stöd för företagsverksamhet

Enligt finansieringslagen kan stöd, om det beviljas delfinansierat av EU, beviljas verksamhet som enligt gällande lag anses som naturnäring och som gäller förädling av andra graden av renhushållnings- eller naturnäringensprodukter, näring som ansluter sig till turism eller service- eller produktionsverksamhet i samband med renhushållning eller naturnäringar. Stöd kan beviljas för produktiva

investeringar och för sådana investeringar i miljövard och arbetarskydd som verksamheten förutsätter samt för planeringskostnaderna för investeringsprojekt. Stödets maximibelopp är 60 procent av de godtagbara kostnaderna, dock högst 200 000 euro. Stödet beviljas i form av bidrag med iakttagande av vad som bestäms i kommissionens förordning (EG) nr 1998/2006 om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget på stöd av mindre betydelse.

För lönekostnader som föranleds av inledande och utvidgning av företagsverksamhet kan delfinansierat stöd för företag beviljas för högst 45 procent av de godtagbara kostnaderna. Stöd beviljas under högst två eller av särskilda skäl högst tre startår omfattande 12 kalendermånader. Näringsidkarens egen maximilön för heltidsarbete är 11 800 euro per år på 2000 års nivå. Lönen kan vara kalenderad. Stödet beviljas såsom stöd av mindre betydelse.

För utvecklande av företagsverksamheten kan stöd dessutom beviljas för kostnader för anskaffning av företagsrådgivning för utredning av förutsättningarna för att bilda ett företag eller utredning av verksamhetsbetingelserna, för utveckling av produkter och produktionsmetoder som föranleds av att utomstående sakkunniga eller andra externa tjänster anlitas, av anskaffningar av andra än för produktionsverksamheten behövliga maskiner eller anordningar som hänför sig till genomförandet av utvecklingsprojekt, av sådana anskaffningar av råvaror och halvfabrikat, sådana avgifter för nyttjande- eller tillverkningsrätt eller sådana löne- och resekostnader som hänför sig till verksamheten. Dessutom kan stöd beviljas för utveckling av företagslednings- och marknadsföringsfärdigheter som föranleds av att utomstående sakkunniga eller andra externa tjänster anlitas samt av löne- och resekostnaderna för en ny nyckelperson som för motsvarande ändamål anställs vid företaget, för ett första deltagande i en mässa samt för utredning av förutsättningarna för att bilda ett företag eller utredning av verksamhetsbetingelserna som föranleds av att externa tjänster eller sakkunniga anlitas samt av att nya nyckelpersoner anställs. Understödet maximibelopp varierar mellan 35 och 90 procent av de godtagbara kostnader-

na, beroende på objektet. När det är fråga om annat stöd än stöd för verksamhet i anslutning till primärförädling beviljas stödet enligt villkoren för försumbart stöd. Stöd för utveckling av produkter och produktionsmetoder beviljas dock enligt vad som förutsätts i gemenskapens rambestämmelser för statligt stöd till forskning, utveckling och innovation i gemenskapens meddelande (EUT 2006 C 323/01).

Stöd för utvecklingsprojekt

Stöd för utvecklingsprojekt kan gälla yrkesinriktad påbyggnads- och kompletteringsutbildning, förbättring av villkoren för förädling och saluföring av produkter och andra åtgärder för främjande av anpassning och utveckling av landsbygdsområden. I fråga om utvecklingsprojekt får stöd beviljas för planerings- och utredningsarbete samt för sakkunnighjälp, utbildning, investeringar och annat arbete i anslutning till dess genomförande. De investeringar som ska stödjas ska ingå i planen för utvecklingsprojektet. När det är fråga om ett projekt för utvecklande av företagsverksamheten ska flera företag ha nytta av projektet.

Den som ansvarar för genomförandet av projektet och stödtagaren kan vara en fysisk person eller flera fysiska personer eller en privat- eller offentligrättslig sammanslutning eller stiftelse. Sammanslutningen eller stiftelsen ska ha tillräckliga förutsättningar att genomföra det utvecklingsprojekt som stödet gäller och projektet ska hänföra sig till dess verksamhetsidé. Utvecklingsprojektet ska ha någon som ansvarar för genomförandet av projektet och vid behov kan av stödtagaren krävas säkerhet.

Utvecklingsprojekten ska främja genomförandet av det projekt av vars medel stödet beviljas. Genomförandet av utvecklingsprojektet ska i sin helhet främja företagsverksamheten i området eller förbättra verksamhetsbetingelserna för de företagare och företag som deltar i utvecklingsprojektet. Projektet ska genomföras inom utsatt tid och i enlighet med den godkända planen och stödtagaren ska bedriva den verksamhet som stödet gäller utan väsentliga inskränkningar under den minimitid som anges i stödbeslutet. An-

läggningstillgångar för vilka stöd erhållits får inte på fem år överlåtas utan närings-, trafik- och miljöcentralens samtycke.

Till de stödberättigande kostnaderna för ett utvecklingsprojekt hör skäligena kostnader för lön eller arvode till arbetstagare eller sakkunniga som har anställts för projektet, skäligena kostnader för lön eller arvode till sakkunniga eller till den som ordnar utbildning, extra omkostnader som föranletts av att genomförarens anläggnings- eller omsättnings-tillgångar har använts och materialkostnader som föranletts av genomförandet av projektet samt hyror.

I utvecklingsprojektet kan stöd också beviljas för sådana investeringar som gäller bygande eller förvärv av lösöre och som inte hänföra sig till företagsverksamheten.

I fråga om utvecklingsprojekt får stöd beviljas till högst 90 procent av de godtagbara kostnaderna för utvecklingsprojektet, dock högst till det belopp som har överenskommit i programmet i fråga eller, i fråga om utvecklingsprojekt som genomförs utanför programmet, högst till det belopp som gemenskapernas kommission har godkänt i gemenskapens rambestämmelser för statligt stöd till forskning, utveckling och innovation i gemenskapens meddelande (EUT 2006 C 323/01) eller i andra riktlinjer för statligt stöd som beviljas för ändamålet i fråga.

För förutredningar får som tekniskt bidrag i stöd beviljas högst 100 procent av de godtagbara kostnaderna. För investeringsandelen får stöd beviljas till högst 75 procent av de godtagbara kostnaderna för projektet.

Med enbart nationella medel kan med stöd av finansieringslagen stödjas utvecklingsprojekt som syftar till att främja idkandet av renhushållning och naturnärings samt utveckla produktionsmetoder för samt marknadsföring och vidareförädling av renhushållningsprodukter och naturnäringsprodukter, att utveckla näringsidkandet och förbättringen av miljön, ordna utbildning som näringsidkarna behöver eller utreda verksamhetsbetingelserna för ny företagsverksamhet.

Frivillig skuldsanering

Statliga lån och statens försäljningsprisfordringar kan saneras frivilligt för att under-

lätta den ekonomiska situationen för en låntagare som har råkat i bestående ekonomiska svårigheter. Kravet uppfylls om en låntagare har blivit eller löper uppenbar risk att bli insolvent och om betalningsförmågan inte kan återställas varaktigt genom beviljande av uppskov med amorteringar på räntestödslån och statliga lån eller genom beviljande av räntefrihet för statliga lån eller med hjälp av sådana medel som står att få utan att sökandens företagskapital minskas i skadlig mån. Skulderna för en låntagare som upphört eller håller på att upphöra med sin företagsverksamhet kan saneras frivilligt endast om bibehållandet av låntagarens bostad inte annars kan tryggas.

En skuldsanering kan genomföras om den förväntas förbättra låntagarens ekonomiska situation på ett väsentligt sätt. Detta anges i en plan där det redogörs för sökandens ekonomiska situation, de föreslagna åtgärderna och deras effekt på sökandens verksamhet och betalningsförmåga. De kostnader som uppgörandet av en plan medför kan ersättas av statsmedel.

Vid frivillig skuldsanering kan återbetalningstiden för statliga lån och för statens försäljningsprisfordringar förlängas, räntan sänkas samt befrielse från eller uppskov med betalningen av amorteringar och ränta beviljas. De ändringar i skuldvillkoren som görs vid frivillig skuldsanering gäller även borgensmännen, andra ansvariga för skulden samt de personer som ställt säkerhet för skulden. Ställningen för dessa får dock inte försämrats utan samtycke av den som saken gäller.

För personer som redan tidigare har beviljats frivillig skuldsanering kan ny skuldsanering inte beviljas utan särskilda skäl. Befrielse från betalning av amortering på statliga lån får i regel inte beviljas, om realsäkerheten för lånet eller borgen genom affärsverksamhet eller därmed jämförbar verksamhet tryggar betalningen av amorteringarna. För bibehållande av gäldenärens bostad, tryggande av företagets fortsatta verksamhet eller av andra synnerligen vägande skäl kan befrielse från betalning dock beviljas även i dessa fall.

Om en person har upphört med näringsidkandet, kan skuldsanering beviljas om personen har upphört med näringsidkandet, sålt den egendom som utgjort säkerhet, med un-

dantag av bostadshuset och tillhörande jordområde, och inte rimligen anses klara av återbetalningen på lånet på grund av bestående arbetsoförmåga, långtidsarbetslöshet, underhållsskyldighet eller av annan därmed jämförbar orsak. En förutsättning är att befrielsen från betalning kommer låntagaren till godo till fullt belopp utan att den samtidigt förbättrar de andra borgenärernas rätt att få betalning för sina fordringar.

Borgenärer som har beviljat en låntagare räntestödslån eller andra krediter förutsätts för sin del samtycka till frivillig skuldsanering. Om de inte gör det kan statliga lån saneras enbart av särskilda skäl. Dessutom ska det utestående beloppet i fråga om statliga lån och statens övriga fordringar utgöra minst 60 procent av låntagarens samtliga skulder.

Staten, låntagaren och övriga borgenärer upprättar ett avtal om skuldsaneringen. Det kan bestämmas att skuldsaneringen förfaller om gäldenären försummar att iakttä avtalet.

Forskningsfinansiering

Enligt finansieringslagen kan finansiering beviljas inte bara för delfinansierad projektverksamhet utan också för forskning och utredningar som gäller utveckling av renhushållningen och naturnäringarna samt för stödjande av projekt för främjande av renhushållningen och naturnäringarna, vilka finansieras med nationella medel.

Nationella medel kan även användas för utredning och utveckling av verksamhetsbetingelserna för företagsverksamhet som främjar mångsidigare renhushållning och naturnäringar samt för utbildning av företagare och sådana som ämnar bli företagare. För detta ändamål kan medel även anvisas närings-, trafik- och miljöcentralen som kan vidareförmedla dem till kommunerna.

Finansieringsstöds former

För finansieringsstöd enligt finansieringslagen kan användas medel som anvisats i statsbudgeten och medel som anvisats i dispositionsplanen för gårdsbrukets utvecklingsfond samt medel som anvisats av EU.

Finansieringsstöd kan beviljas som bidrag, ränteförmån för statligt lån, räntefrihet för

statligt lån och friår i fråga om amorteringar på statliga lån, som räntestöd för lån som beviljats av kreditinstituts medel samt som befrielse från skyldigheten att skaffa säkerhet för statligt lån eller som stöd i anslutning till skuldreglering.

Hos låntagarna tas ingen ränta ut för den tid för vilken de har beviljats räntefrihet i fråga om betalningen av räntorna.

Den maximala lånetiden för statliga lån och räntestödslån är 30 år.

Totalräntan på statliga lån utgörs av referensräntan ökad med ett fast antal procentenheter. Referensräntan på statliga lån kan vara euriborrräntan för 6 eller 12 månader. Referensräntan ökas med en fast andel på två procentenheter. Totalräntan på statliga lån varierar i enlighet med fluktuationerna i referensräntan under lånetiden.

Låntagaren ska på statliga lån betala en ränta som är fem procentenheter lägre än totalräntan, dock minst en årlig ränta på en procent till dess att stödet i anslutning till lånet har använts. Därefter ska låntagaren betala en ränta på lånet som är lika stor som totalräntan.

Med ränteförmån avses skillnaden mellan totalräntan och den ränta som låntagaren betalar. Beloppet av ränteförmånen beräknas vid beviljandet av stödet för det lån som beviljas och dess värde diskonteras till tidpunkten för beviljandet av lånet. Det diskonterade värdet får inte överskrida stödets maximivärde.

Staten lånar medel till kreditinstituten för de statliga lån som beviljas stödtagarna. Kreditinstituten ska betala av sin skuld till staten på samma villkor som låntagaren är skyldig att betala statligt lån till kreditinstitutet. Statliga lån beviljas på statens ansvar. Staten ersätter kreditinstitutens förluster som beror på låntagarens insolvens och som inte täcks av säkerheterna för lånet. Staten betalar även ersättning till kreditinstituten för skötsel av lånen.

Den totalränta som tas ut för ett räntestödslån får vara högst lika stor som den ränta som banken tar ut för lån med normal ränta vilka på sedvanliga villkor beviljas för liknande ändamål förhöjd med de extra kostnader som beviljandet och skötseln av räntestödslånen medför.

Det räntestöd som betalas på lånet är högst fyra procentenheter. Låntagaren ska dock betala en årlig ränta på åtminstone en procent. Efter att räntestödet upphört ska låntagaren betala en ränta på lånet som är lika stor som totalräntan.

Räntestödet diskonteras på motsvarande sätt som ränteförmånen på statliga lån.

Särskilda förmåner

Sådana naturnäringsidkare som besitter en naturnäringslägenhet eller en annan lägenhet som har fått understöd och som kan jämföras med en naturnäringslägenhet och som bebor den har rätt att utan ersättning på statens mark- och vattenområden förlägga stödjepunkter för fiske samt fiskkällare och lagerbyggnader på platser som är nödvändiga för näringsidkandet i omedelbar anslutning till vattendrag som är viktiga för fiskerinäringen. Likaså har en sådan naturnäringsidkare rätt att ha sin boskap på bete och för den insamla hö, löv, starr och sjöfräken.

Dessutom har personen rätt att med Forststyrelsens tillståndsbeslut av synnerligen välgående skäl förlägga stödjepunkter för jakt i området. Forststyrelsens tillstånd kan beviljas endast om förläggandet av byggnaden i fråga ska anses nödvändig för idkandet av en naturnäring. Närings-, trafik- och miljöcentralen ger utlåtande om nödvändigheten av stödjepunkten. Forststyrelsen kan, efter att närings-, trafik- och miljöcentralen gett utlåtande i saken, återkalla en beviljad särskild förmån, om förmånen inte längre kan anses motiverad med tanke på idkandet av en naturnäring.

Ansvar för verkställigheten

Ansvar för verkställigheten av finansieringslagen har jord- och skogsbruksministeriet, Landsbygdsverket samt närings-, trafik- och miljöcentralerna.

Med undantag för forskningsfinansieringen och de särskilda förmånerna ska man ansöka om stöd hos närings-, trafik- och miljöcentralen som beviljar stödet samt betalar bidraget och beviljar tillstånd att lyfta lånet. Stöd för privata näringsidkare och projektstöd ansöks

hos Lapplands, Kajanalands och Norra Österbottensnärings-, trafik- och miljö centraler. Behörighet i fråga om understöd till renbeteslag har för hela renskötselområdets del Lapplands närings-, trafik- och miljöcentral. Närings-, trafik- och miljöcentralen övervakar stöden och återkräver dem vid behov.

Vid ansökan om stöd i form av lån ska det godkända kreditinstitutet ge ett kreditlöfte i ansökan innan lånet kan beviljas. Kreditinstitut kan bevilja ett understött lån endast enligt villkoren i beslutet om stöd, så att lånevillkor som strider mot beslutet om stöd åsidosätter det. Lånet kan lyftas endast under de förutsättningar och villkor som anges i det beslut om att lyfta lånet som arbets- och näringscentralen har gett.

Forskningsfinansiering söks av jord- och skogsbruksministeriet som beviljar och betalar finansieringsstöd.

Landsbygdsverket svarar för hur stöd ska sökas, beviljas och utbetalas, för ordnandet av övervakningen samt för datasystem och register.

Stöd till renhushållning och naturnärningar enligt lagen om stöd för utveckling av landsbygden

De stödsystem som har ingått i finansieringslagen för renhushållning och naturnärningar har till sin struktur motsvarat lagen om finansiering av landsbygdsnärningar sådan den lydte då den trädde i kraft 2000. I lagen ingick inte bara strukturstöden för jordbruket utan också stöden för företagsverksamhet och projektverksamhet. För företagsverksamhet kunde investeringsstöd, startstöd och utvecklingsstöd beviljas. För projektverksamhet kunde stöd beviljas för utvecklingsprojekt, utbildningsprojekt och allmännyttiga investeringar.

Lagen om finansiering av landsbygdsnärningar har ändrats till följd av ändringar i den gemenskapslagstiftning som gäller EG:s nya programperiod, ändringar i reglerna om statligt stöd och ändringar som beror på grundlagen, så att stöden för företags- och projektverksamhet har överfört till lagen om stöd för utveckling av landsbygden (1443/2006).

Enligt lagen kan stöd fortfarande beviljas också för en person som idkar renhushållning eller någon annan naturnärning för investeringar som behövs i annan näringsverksamhet än i lantbruk. Stöd kan också beviljas för lönekostnader som föranleds av inledandet av företagsverksamhet och kostnader för utvecklande av företagsverksamheten.

Stöd kan beviljas för projektverksamhet då det är fråga om utvecklingsprojekt som betjänar näringsverksamheten eller allmännyttiga utvecklingsprojekt, utbildningsprojekt i anslutning till näringsverksamhet, allmännyttiga investeringar eller samordningsprojekt där aktionsgrupperna koncentrerar mindre projekt av samma typ till ett stort gemensamt projekt.

De förutsättningar och villkor för stöd för företagsverksamhet och projekt som anges i lagen om stöd för utveckling av landsbygden och i statsrådets förordning om stödjande av företagsverksamhet på landsbygden (632/2007) och statsrådets förordning om stödjande av projektverksamhet på landsbygden (829/2007), vilka getts med stöd av lagen, skiljer sig inte nämnvärt från de förutsättningar och villkor för stöd som anges i finansieringslagen.

Stöd enligt skoltlagen

Enligt skoltlagen (253/1995) och den skoltförordning (133/1997) som utfärdats med stöd av den kan stöd beviljas för inom skoltområdet boende skolters näringsverksamhet och bostadsbyggande. Skoltområdet omfattar ett område inom Enare kommun dit skolter från det område som överläts placerades efter kriget. Skoltlagen gäller jordbruk i liten skala och specialjordbruk samt fiske, jakt och renskötsel liksom även bärplockning, svampplockning och annat sådant utnyttjande av naturresurser som är beroende av naturens fortlöpande produktionsförmåga. Lagen gäller också annan småföretagsverksamhet som, primärproduktionen inbegripen, utöver företagaren jämte familjemedlemmar sysselsätter andra personer motsvarande högst tre årsarbetsplatser. Om företagets verksamhet är av speciellt stor betydelse för skolternas utkomst, kan lån och bidrag bevil-

jas även för mer omfattande verksamhet än vad som sågs ovan.

Syftet med skoltlagen är att främja levnadsförhållandena och utkomstmöjligheterna för skolterna och inom skoltområdet samt att bevara och främja skoltkulturen. I samband med åtgärder enligt lagen ska särskild uppmärksamhet fästas vid att skolternas naturnäringar och andra näringar och deras kultur främjas samt att näringsverksamheten görs mer mångsidig, att bostadsförhållandena samt boende- och arbetsmiljön förbättras, att lägenheterna utvecklas samt förblir i skolternas ägo och besittning, att naturresurserna används på ett hållbart sätt, den traditionella miljön bevaras samt att andra miljöaspekter beaktas, liksom att skoltområdet utvecklas i övrigt.

Enligt skoltlagen kan stöd beviljas en fysisk person eller flera fysiska personer gemensamt samt en sammanslutning som består av fysiska personer och vars huvudsakliga syfte är att bedriva sådan företagsverksamhet som avses i skoltlagen. Över hälften av sammanslutningens delägare eller medlemmar ska dock vara sådana personer som själva eller vars familjemedlemmar deltar i den verksamhet som får stöd. Av särskilda skäl kan stöd beviljas sammanslutningar även om det bland delägarna finns andra än skolter. Dessutom kan stöd beviljas lokala privata föreningar och motsvarande privata sammanslutningar, som främjar sådan företagsverksamhet eller kulturell verksamhet som avses i skoltlagen. Stöd kan även beviljas för sådana större samprojekt i vilka det bland delägarna finns andra än skolter eller lokala sammanslutningar. Då kan staten och kommunen bli delägare i ett samfällt projekt.

Renbeteslag inom skoltområdet får stöd enligt finansieringslagen. I övrigt beviljas skolter förmåner som motsvarar i finansieringslagen avsedda förmåner enligt skoltlagen. Stöd som avses i skoltlagen beviljas inte för ett sådant projekt för vilket bidrag, statligt lån eller räntestödslån har beviljats med stöd av annan lagstiftning.

En skolt som bor inom skoltområdet har rätt att på statens mark- och vattenområden inom skoltområdet utan särskild ersättning använda området i större utsträckning och

hålla byggnader och konstruktioner där med stöd av finansieringslagen.

Med gårdsbrukets utvecklingsfonds medel kan anskaffas fiskyngel för utplantering i vattendragen inom skoltområdet och även vidtas andra åtgärder i anslutning till vården av fiskevattnen. Staten kan också vid behov utföra eller låta utföra vägbyggnads- samt vatten- och avloppsarbeten som behövs för skolters lägenheter. Dessutom kan ur gårdsbrukets utvecklingsfonds medel bidrag beviljas för projekt genom vilka kultur- och informationsservice och annan service inom skoltområdet utvecklas och upprätthålls.

Stöd till fiskerinäringen

Enligt lagen om den nationella förvaltningen av Europeiska fiskerifonden och om stöd till fiskerinäringen (1447/2006) kan stöd beviljas fiskerinäringen. Stödtagaren kan vara en juridisk eller fysisk person. Investeringsstöd får beviljas endast den som är mervärdesskattskyldig. För att stöd till investeringar ska beviljas krävs dessutom att sökanden är yrkesfiskare enligt 6 a § 1 mom. i lagen om fiske (286/1982).

Med yrkesfiskare avses en person som bedriver fiske och som av det samt av förädlingen av fångsten får sin utkomst eller en väsentlig del av den. En fiskare anses få sin utkomst eller en väsentlig del av denna verksamhet, om de försäljningsinkomster (totalinkomster av fiske) som inflyter av den nämnda verksamheten uppgår till minst 30 procent av det sammanlagda beloppet av fiskarens samtliga totalinkomster av näringsverksamhet, löneinkomster och övriga regelbundna totalinkomster. I fråga om en fiskare som bedriver fiske som delägare i ett bolag eller ett andelslag inräknas även den andel av bolagets eller andelslagets totalinkomster av fiske som fiskaren har rätt till i totalinkomsterna av fiske. I fråga om en fiskare som bedriver fiske i annans tjänst inräknas även de löneinkomster fiskaren får av detta i totalinkomsterna av fiske. En person vars totalinkomster av fiske är mindre än 30 procent men minst 15 procent av det sammanlagda beloppet av personens samtliga totalinkomster av näringsverksamhet, löneinkomster och övriga regelbundna totalinkomster betraktas

som yrkesfiskare vid tillämpningen av 6 § 4 mom. i lagen om fiske och bestämmelserna om skyldighet att anmäla fångsten och om reglering av fisket.

Sökande som när stödet söks inte uppfyller nämnda krav i lagen om den nationella förvaltningen av Europeiska fiskerifonden och om stöd till fiskerinäringen kan beviljas stöd för investeringar i fiske, om de lägger fram en genomförbar plan för hur kraven ska uppfyllas inom tre år från utbetalningen av den sista stödposten.

Av medel från fiskerifonden är det möjligt att bevilja stöd för åtgärder som anges i förordningen om fiskerifonden och definieras närmare i det operativa programmet, alltså för investeringar i fiske, vattenbruk, fiskförädling och partihandel med fisk, för investeringar i fiskerinäringsföretagens verksamhetsbetingelser samt företagets utvecklingsprojekt, för fiskerigruppernas verksamhet samt för övriga åtgärder enligt förordningen om fiskerifonden. Stöd till inlandsfiske får omfatta investeringar i uppbyggnad, utvidgning, utrustning och modernisering av anordningar för inlandsfiske i syfte att förbättra säkerheten, arbetsförhållanden, hygien och produktkvalitet, folk- eller djurhälsa eller minska negativa eller öka positiva miljöeffekter. Investeringar ombord på fiskefartyg stöds dock endast begränsat och för anskaffningen av nya fiskefartyg beviljas inte stöd.

Verkställighet av stödsystemen

Enligt 3 § i renskötsellagen får renskötsel inom renskötselområdet bedrivas oberoende av ägande- eller besittningsrätten till marken. Inom renskötseln gäller med andra ord fri betesgång i hela renskötselområdet. Renskötsel bedrivs utifrån betesgång inom hela renskötselområdet. I de nordliga delarna av renskötselområdet har till renskötseln traditionellt hört vallande av renarna i hjord inom renbeteslagets område.

På grund av rätten till fritt bete förutsätter idkandet av renhushållning i sig inte ägande eller besittning av mark. För att förbättra bostadsförhållandena för renägare bildades med stöd av lagen om renskötsellägenheter sammanlagt 589 renskötsellägenheter för permanent boende. Av dessa finns 49 procent eller

288 lägenheter inom samernas hembygdsområde, 21 procent eller 127 lägenheter inom det område som är särskilt avsett för renskötsel och resterande 30 procent eller 174 lägenheter inom det övriga renskötselområdet.

För att förbättra boende- och försörjningsmöjligheterna för dem som idkar renhushållning och andra naturnärningar såsom fiske, jakt och insamling av naturprodukter samt andra därtill hörande näringar bildades dessutom sammanlagt 113 nya naturnäringslägenheter, medan det genom markdonationer bildades sammanlagt 164 andra naturnäringslägenheter. Det geografiska tillämpningsområdet för naturnäringslagen fanns i sin helhet inom samernas hembygdsområde. Samernas andel av dem som mottagit mark var något större än deras andel av alla som ansökt om mark.

Sammanlagt 53 870 hektar mark har använts för ändamål enligt lagen om renskötselägenheter, medan 6 133 hektar mark har använts för ändamål enligt naturnäringslagen. En lägenhet enligt lagen om renskötsellägenheter kunde innefatta tomtmark, högst fyra hektar bearbetad jordbruksmark samt ett skogsområde vars årliga avkastning, beroende på skogsområdets läge, var högst 60—75 kubikmeter fast mått. Den skogsbruksmark som saknades kunde ersättas med en andel i samfällid skog. De skogstillskottsområden som sålts till naturnäringsidkare har haft en areal på i genomsnitt 25 hektar, och det genomsnittliga trädbeståndet har varit 1 500 kubikmeter. När tillväxten beräknas till 1 procent var virkesavkastningen 15 kubikmeter per år och i de sydligaste områdena 2 procent, dvs. 30 kubikmeter per år.

På grund av det ovan sagda äger en stor del av renhushållningsidkarna numera inte bara sina renar utan också mark. Lagstiftningen om stödsystemen har således utgått från att stöd i första hand beviljas personer för vilka det har bildats eller som i övrigt har en lägenhet som lämpar sig för idkande av renhushållning eller annan naturnärning. Detta har dock som minst inneburit en tomt som kan bebyggas.

Med stöd av finansieringslagen har stöd beviljats sådana renhushållningsidkare för vilka renhushållningen är den huvudsakliga utkomstkällan. Avsikten har å ena sidan varit

att förbättra försörjningsmöjligheterna genom att bevilja stöd för anskaffning av renar och andra produktiva investeringar såsom för anskaffning av terrängfordon. Förbättrandet av boendeförhållandena har fortsatt genom beviljande av statliga lån för bostadsbyggnade. Avsikten har å andra sidan varit att underlätta generationsväxlingar inom renhushållningen dels genom startstöd, dels genom beviljande av understödda lån för förvärv av

renskötsellägenheter och andra lägenheter som bildats för renhushållning eller lägenheter som lämpar sig för renhushållning samt för förvärv av tillskottsområden till sådana lägenheter. Med motsvarande åtgärder har samma avsikter förverkligats inom naturnärlägenheter när naturnärlägenheter stöds.

Privata näringsidkare har åren 2000—2009 beviljats bidrag och statliga lån med stöd av finansieringslagen enligt följande:

Tabell 4

Finansiering enligt finansieringslagen 2000–2009																
Privata rennäringsidkare																
	Anskaffning av rebhjord				Lägenhets- och tillskottsområden				Byggande				Lösöre			
	Lån		Lån		Lån		Bidrag		Lån		Bidrag		Lån		Bidrag	
	st.	euro	st.	euro	st.	euro	st.	euro	st.	euro	st.	euro	st.	euro	st.	euro
2000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2001	25	313041	10	193701	6	208624	3	27499	3	34112	176	235905				
2002	11	173346	12	392045	10	232351	8	13330	0	0	139	203873				
2003	7	90180	7	293598	13	303533	8	25163	0	0	94	145019				
2004	4	47268	5	93853	2	22274	1	1039	0	0	161	251547				
2005	2	58560	9	225541	3	163255	1	9952	0	0	187	300399				
2006	9	156128	5	286453	6	233761	3	20752	0	0	116	18878				
2007	5	90888	6	162000	6	306646	3	27337	0	0	140	240809				
2008	2	48756	5	302800	3	88272	2	9348	0	0	175	322265				
2009	7	150492	5	224874	10	994323	8	119522	1	19121	146	277815				
Lapplands TE-central																
Samman- lagt	72	1128659	64	2174865	59	2553039	37	253942	4	53233	1334	1996510				
Norra Öster- bottens TE-central	18	208870	2	103516	3	155405	0	0	0	0	69	95669				
Kajana- lands TE-central	0	0	1	4000	0	0	0	0	0	0	21	27945				
Totalt	90	1337529	67	2282381	62	2708444	37	253942	4	53233	1424	21220124				

Under motsvarande tidsperiod har renbeteslag med stöd av finansieringslagen beviljats investeringsstöd enligt följande:

Renbeteslag												
	Betesrotationsstängsel		Skyddsstängsel		Renskiljnings- o.a. stängsel		Stängsel för skydd av odlingar		Övrigt byggande		Lösöre	
	bidrag		bidrag		bidrag		bidrag		bidrag		bidrag	
	st.	euro	st.	euro	st.	euro	st.	euro	st.	euro	st.	euro
2000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2001	4	95325	1	41943	16	274374	67	154820	0	0	48	137418
2002	3	142388	3	80847	10	160284	62	131668	7	86766	29	162021
2003	6	67796	3	103138	8	111089	47	104785	10	53378	35	84830
2004	4	70069	4	158311	25	300345	82	202245	6	94034	48	129021
2005	3	88598	3	164159	16	242602	21	63161	3	18952	18	62435
2006	4	187598	5	273123	13	211429	58	132957	3	20489	57	133470
2007	4	139332	1	7900	12	143956	60	155624	8	226907	18	165286
2008	7	216544	5	184801	18	360022	16	46719	3	11332	13	14484
2009	2	97652	1	59573	19	386991	63	223706	0	0	29	82259
Sammanlagt	37	1105302	26	1073795	137	2191092	476	1215685	40	511858	295	971224

Startstöd har kunnat beviljas då en ung renägare har förvärvat en lägenhet som är ändamålsenlig för renhushållning och antalet livrenar har ökat med minst hälften, dock så

att antalet varit minst 80. Startstöd har med stöd av finansieringslagen beviljats enligt följande:

Startstöd för renhushållning 1995—2009

Enligt ekonomisk region	st.
Östra Lappland	39
Kemi-Torneå	1
Norra Lappland	60
Rovaseutu	14
Tornedalen	7
Fjällapland	30
Lappland sammanlagt	151
Norra Österbotten och Kajanaland	7
Totalt	158

De investeringsstöd som beviljats regionalt med stöd av finansieringslagen fördelas enligt följande:

Region	Projekt st.	Bidrag euro	Statliga lån euro	Räntestödslån euro
Utsjoki	130	672752	542784	39 138
Enontekis	269	920536	1051200	218 695
Enare	380	1973598	845721	307 974
Sodankylä	269	941517	963071	168 858
Sammanlagt	1 048	45084034	3402776	730 665
Det övriga renskötseleområdet	1 647	5105706	296984	219 333
Totalt	2 695	9614109	6372614	949 998

Under renskötselet 2007/2008 bodde 26 procent av renägarna inom samernas hembygdsområde. Inom hela området var fördelningen av renägandet enligt region och kön under nämnda tidsperiod följande:

Renägare	Kvinnor	Andel %	Män	AndelSammanlagt %	
Samernas hembygdsområde	480	38,13	779	61,87	1 259
Renskötseleområdets mellersta del		666	25,60	1 936	74,40
	2 602				
Renskötseleområdets södra del	164	18,49	723	81,51	887
Sammanlagt	1 310		3 438		4 748

Fördelningen av de ägda renarna var enligt renägarnas bosättningsområde och kön under motsvarande tidsperiod följande:

	Kvinnor renar st.	Ägarandel %	Män renar st.	Ägarandel %	Sammanlagt renar st.
Samernas hembygdsområde	16 749	21,26	62 017	78,74	78 766
Renskötseleområdets mellersta del	10 594	11,22	83 774	88,78	94 368
Renskötseleområdets södra del	2 692	10,93	21 922	89,07	24 614
Sammanlagt	30 035		167 713		197 748

Under den aktuella tidsperioden var antalet livrenar, inklusive de renar som ägdes av renbeteslag, ca 198 000 livrenar. Av renarna fanns ca 40 procent inom samernas hembygdsområde, ca 48 i de mellersta delarna av renskötseområdet och ca 12 procent i de södra delarna av renskötseområdet, alltså i Norra Österbotten och Kajanaland. Under renskötseåret 2009/2010 har antalet sjunkit till ca 196 500 livrenar.

Antalet hushåll som idkade renhushållning var sammanlagt 4 077 under renskötseåret 2006/2007. Ett hushåll bestod medeltal av 1,2 renägare. Till hushållen hörde inom samernas hembygdsområde 200, i renskötseområdets mellersta del 345 och i renskötseområdets södra del 85 underåriga, sammanlagt var de 630.

Vid utgången av 2009 fick endast 966 hushåll stöd per djur och deras genomsnittliga renantal var 160. De hushåll som får stöd per djur finns framför allt i de nordliga delarna av renskötseområdet. Av dessa hushåll låg 841 inom området för Lapplands närings-, trafik- och miljöcentral, medan sammanlagt endast 125 låg inom områdena för Norra Österbottens och Kajanalands närings-, trafik- och miljöcentraler.

Eftersom renarna och renägarna till en betydande del finns i den nordliga delen av renskötseområdet är det naturligt att en avsevärd del av stödmedel riktas dit. Av de statliga lån som har beviljats privata renhushållningsidkare för investeringar har 46 procent riktats till samernas hembygdsområde, vilket är mer än väntat med beaktande av det relativa antalet renar och betydligt mer än väntat med beaktande av det relativa antalet renägare. Fördelningen beror främst på att renhjordarna är större inom samernas hembygdsområde och på att antalet personer som får hela eller en väsentlig del av sin huvudsakliga utkomst av renhushållning är större inom samernas hembygdsområde än inom områdets övriga delar. Deras möjligheter att investera i näringen är bättre än för sådana renägare vars renhjordar till sin storlek precis överskrider gränsen för stödberättigande. Fördelningen är densamma också i fråga om startstöd. Ungefär en tredjedel av startstöden har riktats till samernas hembygdsområde. En genomgång av alla projekt som har fått stöd visar att 48

procent fanns inom samernas hembygdsområde och att 50 procent av bidragsmedlen riktats till samernas hembygdsområde. Fördelningen påverkas också av det stöd som beviljats renbeteslagen. Det stöd som har beviljats samernas hembygdsområde har inbegripit omfattande stängselprojekt som har bundit en avsevärd del av bidragsmedlen. Likaså har uppbyggnaden av ett slakterinätverk bundit medel inom hela området. Å andra sidan har i stödssystemet ingått en möjlighet att stödmedlen fördelas på detta sätt.

Under åren 2000—2006 har endast tre näringsidkare inom andra naturnäringar än renhushållningen beviljats sammanlagt ca 2 600 euro i bidrag och ca 60 000 euro i statliga lån.

Forskningsfinansiering har under åren 2000—2009 beviljats sammanlagt 89 forskningsprojekt och utredningar till ett belopp av sammanlagt 3 810 000 euro. Forskningen och utredningarna har ofta gällt rensköttsel och renarnas levnadsförhållanden, men under de senaste åren har de även gällt renhushållningens ekonomiska förutsättningar. Finansieringsmottagarna har bl.a. varit forskningsinstitut och universitet men också enskilda forskare. Finansieringen har beviljats av medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond.

Under åren 2000—2009 har avtal om skuldsanering ingåtts med sammanlagt 47 idkare av renhushållning eller någon annan naturnäring. Det finns ca 40 gällande avtal om frivillig skuldsanering. Endast ett fåtal nya ansökningar om frivillig skuldsanering blir anhängiga per år. Likaså granskas ett antal avtal per år.

När det gäller utnyttjandet av de särskilda förmåner som kräver tillstånd av Forststyrelsen har förmånen beviljats ett tiotal näringsidkare. Antalet personer som utnyttjar andra förmåner bedöms uppgå till några tiotal.

Av de stöd som beviljats enligt finansieringslagen har understöden och de statliga lånen beviljats av medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond.

Stöd för nöutfodring av renar har inte beviljats med stöd av lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringar. Däremot har man med stöd av den tidigare renhushållningslagen beviljat stöd två gånger, nämligen renskötseåren 1996/1997 och 1998/1999.

Annan företagsverksamhet än renhushållning och andra naturnäringsarter har inte beviljats stöd enligt finansieringslagen. Däremot har stöd enligt lagen om finansiering av landsbygdsnäringar med EG:s delfinansiering beviljats företagsverksamhet som bedrivs i samband med eller med anknytning till renhushållning och naturnäringsarter. Stöd har åren 2000—2006 beviljats som investeringsunderstöd till 250 företag till ett belopp av sammanlagt 4 895 553 euro, som startbidrag för företagsverksamhet till 13 företag till ett belopp av 152 858 euro och som understöd för utvecklande av företag till 43 företag till ett belopp av 72 987 euro. Av dessa projekt gällde 29 st. första gradens förädling. Dessutom har det av EG delfinansierade projektstödet för renhushållning varit betydande. Lapplands arbets- och näringscentral har ensam stött 8 utbildningsprojekt med 1 622 589 euro och 22 utvecklingsprojekt med 4 255 496 euro och utöver detta har via aktionsgrupper 4 projekt finansierats med 335 416 euro. Sammanlagt har 34 projekt understötts med 6 213 501 euro. De mest betydande aktörerna som genomfört projekt är Renbeteslagsföreningen, Rovaniemen koulutuskeskusjärjestö, Sameområdets utbildningscentral och Sametinget. Projekten har bl.a. gällt renturism, marknadsföring av renkött, kvalitetsstrategi och geografiskt informationssystem för renhushållningen, råvaruförädling, yrkesskicklighet, traditionell renkötsel samt koordinering och utveckling av den samiska näringsverksamheten. Också inom området för Kajanalands och Norra Österbotens arbets- och näringscentraler har stöd till beviljats för några projekt om renhushållning till ett belopp av sammanlagt 597 340 euro. Med stöd av lagen om stöd för utveckling av landsbygden har för motsvarande ändamål åren 2007—2009 beviljats stöd till ett belopp av sammanlagt 1,3 milj. euro.

Understödet för företags- och projektverksamhet enligt lagen om finansiering av landsbygdsnäringar och lagen om stöd för utveckling av landsbygden har beviljats ur anslag i statsbudgeten.

Under åren 2000—2006 har ett antal investeringar finansierats med stöd av skollagen. Understödet har sju gånger beviljats för anskaffning av renhjordar, fyra gånger för

byggnadsprojekt och en gång för förvärv av annat lösöre. Sammanlagt 176 021 euro har beviljats i understöd, medan sammanlagt 141 801 euro har beviljats i statliga lån. Även dessa har beviljats av medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond.

Inom området för Lapplands närings- trafik- och miljöcentral registrerades år 2008 sammanlagt 139 fiskare, av vilka 67 idkade insjöfiske. Fiskerinäringen har under programperioden 2000—2006 delfinansierats av EG med sammanlagt 1,6 miljoner euro som har fördelats i stöd till yrkesfiske i både insjö- och havsområden. Stödet har riktats såväl till projekt som hänför sig till vattenbruk som till anskaffning av konstruktioner och materiel som hänför sig till fiske. Stödet har beviljats som understöd av anslag i statsbudgeten.

2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen utomlands och inom EU

Internationella överenskommelser

Även om det i sig inte finns några internationella överenskommelser om stöd för rennäringen och för andra naturnäringsarter, påverkas bestämmelserna om dessa näringar också av FN:s internationella konvention om medborgerliga och politiska rättigheter som gäller nationella minoriteter. Enligt artikel 27 i konventionen ska, i de stater där det finns etniska, religiösa eller språkliga minoriteter, de som tillhör sådana minoriteter inte förvägras rätten att i gemenskap med andra medlemmar av sin grupp ha sitt eget kulturliv, bekänna sig till och utöva sin egen religion och använda sitt eget språk. Även om Finland tills vidare inte har ratificerat FN-organet Internationella arbetsorganisationens konvention nr 169 om ursprungsfolk och stamfolk i självstyrande länder (ILO-konventionen), har de principer som ingår i konventionen dock till vissa delar en styrande inverkan på lagstiftningen på grund av samernas ställning som urfolk som fastställs i grundlagen.

Renhushållning i grannländerna

I Finlands grannländer bedrivs renhushållning i Sverige, Norge och Ryssland. I Sverige och Norge har samerna i regel ensamrätt till renhushållning. I Ryssland bedrivs renhushållningen också i regel av den ursprungliga befolkningen på området. I Sverige och Norge bedrivs renhushållning inte i renbeteslag utan i samebyar som i Finland motsvaras av de gamla lappbyarna. Inom EU är det endast i Finland och Sverige som renhushållning bedrivs.

Sverige

I Sverige baserar sig renskötseln på rennäringslagen (1971:437). Samerna ges i lagen ensamrätt att utöva renskötsel. En förutsättning för att utöva denna rätt är att man är medlem i en sameby, som är både ett geografiskt område och en ekonomisk samarbetsform. Medlemmarna i byn får utöva rennärning på det område som fastställts som samebyns. På en del av området får medlemmarna i byn också fiska och jaga samt uppföra renvaktarstugor och byggnader som behövs för renskötsel. I lagen finns också bestämmelser om samebyar och deras medlemmar, om renskötsel, om högsta antal renar, om samebyns rättigheter, skyldigheter och organ, om renmärken och om ansvar för skador som orsakats av renar. Sametinget förvaltar renmärkesregistret och beslutar bland annat om samebyarnas områden. Tillsynen utövas av länsstyrelsen.

Sameområdet omfattar ca 30–40 procent av Sveriges yta i Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län. Det finns sammanlagt 51 samebyar och till dem hörde renskötselåret 2007/2008 sammanlagt ca 4500 renägare, av vilka knappt 900 var ansvariga renägare i företag. Antalet renar vid samma tidpunkt var ca 256 000. Det genomsnittliga antalet renar per renägare var 56, men det genomsnittliga antalet renar för renägare som ansvarar för företagsverksamhet varierade avsevärt beroende på kön och område. I samebyar som helt livnär sig på renskötsel i Västerbottens län var det genomsnittliga antalet renar för en

manlig renägare som ansvarar för företagsverksamhet 443 och antalet renar för en motsvarande kvinnlig renägare i Norrbottens län 74.

Stöd för rennärningen beviljas både av nationella medel och ur Sveriges landsbygdsprogram, som delvis finansieras av EU. Stöd söks hos Sametinget som också beviljar och betalar stöden. Bestämmelser om olika stödformer utfärdas genom förordningar som kompletteras med Sametingets föreskrifter.

Det mest betydande stödet för rennäringens lönsamhet är det pristillägg på renkött som betalas till samebyarna utgående från antalet slaktade renar. På samma sätt som i Finland betalar staten även ersättning för renar som går förlorade på grund av rovdjursskador och bilolyckor och av andra motsvarande skäl. Vidare betalas ersättning för rovdjursskador, ersättning för trafikdödade renar, ersättning för kostnader till följd av Tjernobyolyckan, ett katastrofskadeskydd som beviljas för nöutfodring vid svåra väderförhållanden samt vissa andra ersättningar.

Alldeles som i Finland kan en renföretagare i Sverige få stöd för att förbättra strukturen för sitt företag i form av investeringsstöd och startstöd för att inleda företagsverksamhet. De båda stöden delfinansieras av EU och ingår i Sveriges landsbygdsprogram. Ur programmet kan även beviljas stöd för åtgärder med vilka man ersätter kostnader för skötsel av betesmarker och för upprätthållandet av konstruktioner. Villkoren för de stöd som ingår i programmet fastställs i enlighet med villkoren i EU:s förordning om landsbygdsutveckling. Dessutom har man uppställt vissa nationella begränsningar.

Investeringsstödet maximibelopp har i regel begränsats till 30 procent av de godtagbara kostnaderna, men i glesbygdsområdet i norra Sverige kan stödandelen stiga till 50 procent. Stöd kan förutom för investeringar som är kopplade till primärproduktionen även beviljas för investeringar som behövs för förädling av jordbruksprodukter, trädgårdsprodukter, produkter från rennärningen eller produkter från skogsbruk och för utvecklande av annan företagsverksamhet som bedrivs i samband med primärproduktion. Objekt som stöds är anskaffning av byggnader och konstruktioner, nybyggnad samt om-

byggnad och utbyggnad av befintliga byggnader, anskaffning av mobila anläggningar såsom slaktenheter samt av maskiner och anläggningar, till vilket även räknas dataprogram. Dessutom betalas stöd för konsultarvoden och omkostnader i samband med investeringarna. Stöd beviljas däremot inte för en investering genom vilken man till exempel endast ersätter en motsvarande tidigare maskin, och inte heller för anskaffning av djur. Investeringssöd betalas i efterskott först när projektet har slutförts. Betalning utgår på basis av de faktiska kostnaderna. Det objekt som stöds ska behållas i minst fem år. Objektet får även överlåtas, men då ska förvärvaren fortsätta uppfylla stöd villkoren. I annat fall kan stödet återkrävas av den som beviljades det.

Startstödet maximibelopp är 250 000 kronor dvs. ca 26 860 euro, om inte beloppet har begränsats regionalt. Länsstyrelsen beslutar om ansökningarnas inbördes företräde och alla sökande garanteras inte startstöd. Startstöd beviljas endast fysiska personer som inleder primärproduktion, är yngre än 40 år, uppvisar en affärsplan och har skaffat sig relevant yrkeskunskap vid en lantbruksskola eller på annat sätt. I undantagsfall kan en tidsfrist på 3 år beviljas för att uppfylla kraven. Näringsverksamheten ska ha etablerats och affärsverksamheten vara i drift innan man får söka startstöd. Länsstyrelsen följer upp stödtagarens verksamhet under tre år och om det finns stora avvikelser jämfört med affärsplanen kan stödet återkrävas.

Miljöersättning ur landsbygdsprogrammet kan beviljas för underhåll av traditionella renvallar och renstängsel. Ersättningsobjektet ska vara förknippat med traditionell samisk renskötsel och i regel vara anlagt eller uppfört före 1960-talet. För att ersättning ska beviljas krävs ett femårigt åtagande och ersättningen beviljas för faktiska kostnader.

Ur landsbygdsprogrammet kan också beviljas stöd för projekt och kompetensutveckling i samband med rennäringen.

Norge

I Norge faller renskötseln under lantbruks- och matdepartementet. Den administreras av

Reindriftsförvaltningen, som lyder under ministeriet. Reindriftsförvaltningen administrerar sex renskötseldistrikt. På riksnivå fattas beslut om indelning av renskötselområdet i samiska regionala renskötselområden. Reindriftsförvaltningen i Alta beslutar om indelning av dessa i renskötseldistrikt. Utanför det samiska renskötselområdet krävs särskilt tillstånd för renskötsel.

Lagstiftningen om renskötsel reviderades 2007 och bestämmelser om renskötsel finns nu i lagen Lov om reindrift nr 40. Liksom i Sverige är utgångspunkten för lagstiftningen i Norge att renskötseln tillkommer samerna och i huvudsak bedrivs på ett område där samerna av urminnes hävd har bedrivit sin näring. Näringen bedrivs fortfarande i siidor, som motsvarar svenska samebyar. Renarna ägs dock av privata renägare alldeles som i Sverige.

Bestämmelser om det samiska renskötselområdet finns i lag och med undantag av några bergsområden i södra Norge är det ett sammanhängande område som sträcker sig norrut från Sør-Trøndelag och omfattar hela Nordnorge. Renskötselområdet omfattar ca 40 procent av hela Norges yta.

På det samiska renskötselområdet är endast den som har rätt till renmärke berättigad att äga renar. Ett ytterligare villkor för att äga renar är i regel att renarna hör till en siidaandel eller en sidoordnad rekryteringsandel, där avsikten är att överföra rätten på ett av barnen. Med siidaandel avses ett hushåll eller enskilda personer som är del av en siida. Siidaandelen motsvarar den tidigare renskötselheten. Även med denna benämning har man i praktiken avsett en enskild renägare eller renägarfamilj som bedriver renskötsel.

Renskötselåret 2008/2009 var antalet siidor 150. Antalet renägande siidaandelar i dessa var ca 550 och antalet personer i siidaandelarna ca 3 400 med sammanlagt ca 243 200 renar.

I lagen finns detaljerade bestämmelser om etablering av siidaandel, ansvar inom familjen och upphörande av andel, rätt att bedriva renskötsel, högsta antal renar, renskötsel, märkning av renar och registrering av renmärken, organiseringen av renskötseln i distrikt och siidor, siidor och siidornas och Reindriftsförvaltningens användning av me-

del i fråga om rennäringen, fonden för utveckling av renskötseln (Reindriftens Utviklingsfond), distriktsplaner och bruksregler för distriktet, förhållandet till annan användning av distriktet, ansvar för skador samt om myndigheter, sanktioner och tvångsåtgärder.

Dessutom ingick staten och riksföreningen Norske Reindriftssamers Hovedforbund 1993 ett rennäringensavtal (Reindriftsavtale) som uppdateras årligen.

I det årliga renskötselavtalet bestäms om frågor som gäller renskötseln och om användningen av offentliga medel för rennäringen. I avtalet för renskötselåret 2009/2010 har man kommit överens om en avsättning på ca 30 miljoner kronor, dvs. ca 3,7 miljoner euro, till Reindriftens Utviklingsfond och om användning av ca 63 miljoner kronor, dvs. ca 7,8 miljoner euro, till kostnadsänkningar och direkta tillägg. I avtalet ingår den huvudsakliga fördelningen av medel ur Reindriftens Utviklingsfond för olika ändamål samt de huvudsakliga villkoren för de medel som används för kostnadsänkningar och direkta tillägg.

Lantbruks- och matdepartementet har dessutom utfärdat närmare föreskrifter om användningen av offentliga medel som avtalats om i rennäringensavtalet. Sådana föreskrifter har utfärdats om bland annat Reindriftens Utviklingsfond. Stöd ur fonden kan beviljas bland annat för utvidgning av vallar, ersättning för omfattande förluster av renar vid olyckor, inlösning av siidaandelar, utbildning samt byggande av renslakterier och permanenta stängsel. Dessutom finns föreskrifter om bland annat distriktstillägg, verksamhetsstöd för utövande av rennäring, produktionsstöd, tillägg för kalvslakt, tillägg för tidig slakt, maketillägg, transporttillägg, ersättningar för åtgärder mot radioaktivitet i renkött och förtidspension inom rennäringen. Föreskrifterna innehåller begränsningar i de olika stödformerna. Till exempel beviljas verksamhetsstödet tilläggsdel i tre år för personer under 35 år som tar över verksamhet inom rennäringen. Tillägget för kalvslakt och för tidig slakt begränsas av tiden för slakt och området där siidaandelen utövar rennäring.

Ryssland

Antalet renar i Ryssland är stort, i början av 2010 ca 1,5 miljoner. Renskötseln har för ursprungsbefolkningen varit en viktig näring framför allt i Sibirien, där renägarna delvis utövar sin näring som nomader.

Renskötseln har redan tidigare stötts på regionförvaltningsnivå, men avsikten är att bestämman om renskötsel och stöd för renskötsel på riksnivå. Ryska federationens regering har tillsatt en kommission för att bereda en lag om renskötsel och om statliga stöd för renskötsel. Lagen har redan genomgått en första behandling i det lagstiftande organet.

Dessutom har Ryska federationens regering genom sitt beslut från 2007 på riksnivå fastställt det ryska jordbrukets utvecklingsprogram ”Utveckling av landsbygden och reglering av marknaderna för jordbruksprodukter, råvaror och livsmedel 2008—2012”, där renskötsel hör till de prioriterade områden som stöds. Syftet med utvecklingsåtgärderna när det gäller renskötsel och uppfödning av hästar i flock är enligt programmet bevarande av den traditionella livsformen och trygghet av sysselsättningen i norr, Sibirien och Fjärran östern, effektiv användning av foder som inte passar för andra djur på de omfattande betesmarkerna och en utökad produktion av produkter från ren- och hästnäringen. För att man ska nå målen har man i programmet ansett det nödvändigt att stabilisera antalet renar till kring en miljon.

Avsikten är att ur Ryska federationens budget bevilja de ryska federationssubjektens jordbruksproducenter stöd för skötsel av ren, kronhjort (maral) och hästar i flock. Villkoret är att en del av finansieringen kommer från federationssubjektens budgetar. Med federationssubjekt avses här enheter inom den ryska regionförvaltningen. Antalet federationssubjekt i Ryska federationen är sammanlagt 83. Exempel på federationssubjekt är t.ex. Karelska republiken och Murmanskområdet. Stödet beviljas per djur så att federationens stöd för ändamålet är högst 30 procent. Dessutom ska den andel som finansieras ur federationssubjektets budget vara minst 30 procent av federationens stödandel.

I utvecklingsprogrammet behandlas stöd för renar och hästar i flock tillsammans. Ut-

vecklandet av uppfödningen av båda dessa djur stöds enligt programmet så att det planerade stödet 2010 är 287,3 miljoner rubel. Av denna summa har 280 miljoner rubel, dvs. ca 7,0 miljoner euro, betalats enbart för utveckling av rennäringen.

För Finlands del är dock renskötseln på Kolahalvön, dvs. i Murmanskområdet, viktigast.

Regionförvaltningen i Murmanskområdet utfärdade 2010 förordning nr 327-PP om statligt stöd som betalas till jordbruksproducenterna i Murmanskområdet ur områdets budget 2010—2012. I förordningen fastställs de stöd som betalas till områdets jordbruksproducenter. När det gäller renar har stödet beräknats per ren, och 2010 fördelades stödet så att 145 rubel, dvs. ca 3,6 euro, beviljades ur områdets budget och 204 rubel, dvs. ca 5,1 euro, beviljades ur federationens budget. Utöver detta har ur områdets budget betalats 742 rubel, dvs. ca 18,55 euro, för avelsvajor.

Regionförvaltningen utfärdade 2010 också förordning nr 93-PP om stöd som betalas till producenterna per kilo renkött som sålts i Murmanskområdet ur det statliga stöd som betalas till jordbruksproducenterna i Murmanskområdet ur områdets budget 2010-2012. Enligt förordningen är stödet 7,14 rubel, dvs. ca 0,18 euro, när köttet har sålts till statliga inrättningar såsom daghem, sjukhus och skolor, och 5,98 rubel, dvs. ca 0,15 euro, när köttet har sålts till andra organisationer.

Dessutom utfärdade regionförvaltningen i Murmanskområdet 2009 förordning nr 184-PP som gäller stöd för jordbruksproduktion både ur federationens och ur områdets budget 2010. Enligt förordningen betalas ur federationens budget räntestöd för lån som behövs för anskaffning av maskiner och anordningar. Räntestödet betalas enligt ryska centralbankens ränta. Räntan är för tillfället 14 procent, av vilket federationens stöd uppgår till 7,75 procent och av vilket 3 procent betalas ur områdets budget.

De som utövar rennäring berörs också av utvecklingsprogrammet för urfolk, som har gjorts upp fram till 2020. Ur programmet beviljas stöd i huvudsak för boende, hälso- och sjukvård, utbildning samt inrättande av familjebaserade renandelslag och köp av renar i anslutning till detta.

EU-lagstiftning

De statsstödsbestämmelser som hör till EU:s konkurrenspolitik begränsar också möjligheterna att bevilja sådana stöd som finansieras uteslutande med nationella medel. Det hör till Europeiska kommissionens exklusiva behörighet att fatta beslut om huruvida ett nationellt stödssystem uppfyller de villkor som avses i artikel 107 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Enligt dessa villkor kan sådant statsstöd som snedvrider handeln mellan medlemsstaterna och som i princip är förbjudet ändå tillåtas. När det är fråga om sådan produktionsverksamhet som ska betraktas som jordbruk, bedömer kommissionen verksamhetens godtagbarhet i enlighet med de riktlinjer som kommissionen utfärdar. Till dessa hör bl.a. gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till jordbrukssektorn (EGT 28 C 1.2.2000/2), vilka godkännandet av lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringar delvis grundade sig på. Dessa riktlinjer har ersatts av kommissionens nya riktlinjer för statligt stöd till jordbruk och skogsbruk för åren 2007–2013 (EGT 319 C 27.12.2006/1).

I regel ska man göra en förhandsanmälan om stödssystemet till kommissionen. I enlighet med sina s.k. grupp—undantagsförordningar godkänner kommissionen dock i vissa situationer stödet enbart på basis av en anmälan som publicerats i Europeiska unionens officiella tidning (EUT), om inte kommissionen inom en bestämd tid meddelar att den motsätter sig stödet. En sådan förordning är kommissionens förordning (EG) nr 1857/2006 om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i fördraget på statligt stöd till små och medelstora företag som är verksamma inom produktion av jordbruksprodukter och om ändring av förordning (EG) nr 70/2001.

Kommissionen kan dessutom tillåta att Finland beviljar stöd för renhushållning i enlighet med fördraget om Finlands anslutning till Europeiska unionen. Punkt V i bilaga I till avtalet gäller jordbruket. I enlighet med punkt B.XII som gäller gemensam organisation av marknaden avtalade man om att artikel 5 i rådets förordning (EEG) nr 827/68 om den gemensamma organisationen av markna-

den för vissa produkter som finns uppräknade i bilaga II till EG-fördraget (nu för tiden bilaga I) utökades med ett omnämnande av att Norge, Sverige och Finland med kommissionens tillstånd kan bevilja stöd till produktion och omsättning av renar och renprodukter (KN-nummer ur 0208 och ur 0210), under förutsättning att det inte medför någon ökning av de traditionella produktionsnivåerna. Förordningen har ersatts med en ny rådets förordning (EG) nr 1234/2007 om upprättande av en gemensam organisation av jordbruksmarknaderna och om särskilda bestämmelser för vissa jordbruksprodukter ("enda förordningen om de gemensamma organisationerna av marknaden"). I dess artikel 182.1 ingår fortfarande ett undantag för Finland och Sverige att bevilja stöd för motsvarande ändamål.

Kommissionen har genom sitt beslut av den 23 januari 2001 SG(2001) D/285315 godkänt det nationella strukturstödsystem som grundar sig på lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringsar. När det gäller investeringar i renhushållning grundar sig beslutet delvis, i enlighet med bilaga I till anslutningsfördraget, på artikel 5 i rådets förordning (EEG) nr 827/68 och delvis på gemenskapens ovan nämnda riktlinjer för statligt stöd till jordbrukssektorn (EGT 28 C 1.2.2000/2). Frivillig skuldsanering har kommissionen godkänt genom sitt beslut SG(2000) D/106272 av den 17 augusti 2000.

När det gäller investeringsstödet för naturnäringsar grundar sig beslutet närmast på de nämnda riktlinjerna. Till den del stödet gäller annat än jordbruk, primärförädling av jordbruksprodukter eller fiske har det inte funnits några hinder för beviljandet av stöd, eftersom man har anmält att stödet beviljas som ett stöd av mindre betydelse. Med detta avses stöd enligt kommissionens förordning (EG) nr 69/2001 om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget på stöd av mindre betydelse. Denna förordning har ersatts av kommissionens motsvarande förordning (EG) nr 1998/2006 om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i fördraget på stöd av mindre betydelse.

När det gäller investeringar som hör samman med sötvattensfiske har stödet varit förenligt med bestämmelserna i rådets förord-

ning (EG) nr 2792/1999 om föreskrifter och villkor för gemenskapens strukturstöd inom fiskerisektorn. Denna förordning har upphävts genom rådets förordning (EG) nr 1198/2006 om Europeiska fiskerifonden. För fiskeriet gäller dessutom en särskild förordning om gruppundantag, nämligen kommissionens förordning (EG) nr 875/2007 om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget på stöd av mindre betydelse inom fiskerisektorn och om ändring av förordning (EG) nr 1860/2004.

Även om finansieringslagen i sig själv gör det möjligt att bevilja stöd för de flesta av stödbjekten med delfinansiering från EU kräver delfinansieringen att åtgärden ingår i ett program som EU-kommissionen har godkänt. Under finansieringsperioden 2000—2006 har man inom ramen för Mål 1-programmet understött unga jordbrukares etablering av jordbruk, inklusive etablering på en renhushållningslägenhet. Med EU:s delfinansiering har man också stött projekt för utveckling av renhushållningen och naturnäringsarna men i fråga om dessa har den nationella finansieringsgrunden varit lagen om finansiering av landsbygdsnäringar och från år 2007 lagen om stöd för utveckling av landsbygden.

I samband med revideringen av EG:s gemensamma jordbrukspolitik och de regionala utvecklingsåtgärder som genomförts med hjälp av strukturfonderna överfördes finansieringen av stödet för utveckling av landsbygden nästan helt och hållet från strukturfonderna till Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling, dvs. landsbygdsfonden. Bestämmelser om programmen för utveckling av landsbygden och om finansieringen av de åtgärder som ingår i programmen, med delfinansiering från EU, finns för närvarande i rådets förordning (EG) nr 1698/2005 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU), nedan EU:s landsbygdsförordning. Förutom bestämmelser om programmen innehåller förordningen också bestämmelser om de åtgärder som finansieras inom ramen för programmen, om stödets belopp samt om vilka kostnader som är godtagbara. Med stöd av förordningen har man dessutom antagit kommissionens för-

ordning (EG) nr 1974/2006 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 1698/2005 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. I de förordningar som nämns finns bestämmelser om bl.a. villkoren för startstöd och dess högsta belopp.

Med stöd av rådets förordning har stödjandet av Finlands åtgärder för landsbygdsutveckling med delfinansiering från EU godkänts som en del av programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2007—2013 och i den ingår också startstödet för stödåtgärder för renhushållningen. Med stöd av förordningen om landsbygdsutveckling kan stöd dessutom beviljas för sådan företags- och projektverksamhet som gäller renhushållning.

2.3 Bedömning av nuläget

Den ursprungliga avsikten var att man med stöd av finansieringslagen skulle kunna använda både nationella och EU-delfinansierade stödsystem, som avses i rådets förordning (EG) nr 1257/1999, med undantag för miljöstöd och kompensationsbidrag. Därför följer lagens struktur till största delen den motsvarande lagen som gällde jordbrukets strukturåtgärder, dvs. lagen om finansiering av landsbygdsnäringsar. Då EU:s nya fondperiod började ändrades lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringsar genom lag 54/2008 så att hänvisningarna till rådets tidigare förordning blev hänvisningar till rådets förordning (EG) nr 1698/2005. Samtidigt gjordes vissa ändringar som berodde på en teknisk anpassning av stödsystemen till de motsvarande stöden inom jordbruket. Ändringarna begränsades till de absolut nödvändigaste för att trygga finansieringens kontinuitet för näringen.

Till den del det gäller åtgärder som hänförs till primärproduktion inom renhushållning och naturnäringsar har finansieringslagen uppnått de mål som ställts upp och strukturstöd har beviljats. För anskaffning av renar har statligt lån beviljats 58 renhushållningsidkare. Renhjordarnas medelstorlek på lägenheter med lönsamhetsbokföring har ökat från 145 livrenar till 174 livrenar från ren-

skötselåret 2002/2003 till renskötselåret 2007/2008, men när det gäller renhjordarnas storlek är de regionala skillnaderna betydande. Det har uppstått problem vid överföringen av de största renhjordarna till följande generation eller som ytterligare renar till en annan renhushållningsidkare med enbart stöd i form av lån, eftersom särskilt unga renhushållningsidkare har haft svårt att finansiera anskaffningen. Det är sällan generationsväxlingar görs med hjälp av startstöd eftersom förvärv av en lägenhet då krävs. Detta beror i sin tur på villkoren för stöd i EU-lagstiftningen. Under den senaste tiden har beviljandet av stöd till unga som inleder renhushållning visserligen ökat. Den största betydelsen bland de strukturella åtgärderna har dock stödandet av renbeteslagens investeringar. Utan en betydande medfinansiering vore det inte möjligt att i nuvarande utsträckning genomföra omfattande investeringsprojekt eller upprätthålla den infrastruktur som näringen kräver.

Med stöd av finansieringslagen kan nationellt stöd beviljas såväl för renhushållnings- och naturnäringsidkares investeringar som för renbeteslagens investeringar ur gårdsbrukets utvecklingsfond. För dessa investeringar kan enligt lagen även beviljas av EU delfinansierat stöd ur statsbudgeten, men i praktiken har delfinansierade stöd inte beviljats utan investeringarna har finansierats med nationella medel. Detta har berott på att man i programmen har prioriterat användningen av gemenskapens medel till sådana ändamål som anses ge den största nyttan.

Dessutom kan renhushållnings- och naturnäringsidkare beviljas startstöd till unga jordbrukare delfinansierat av EU ur gårdsbrukets utvecklingsfond. I praktiken har endast den del av startstöden som beviljas i form av bidrag beviljats delfinansierade av EG, numera EU. För projekt och företagsverksamhet som gäller renhushållning och naturnäringsar har man dessutom kunnat bevilja stöd ur mål 1-programmet som delfinansierat av EG med stöd av finansieringslagen, men i praktiken har projekt- och företagsstödet beviljats inom ramen för anslag i statsbudgeten med stöd av lagen om finansiering av landsbygdsnäringsar. I programmet för den nya programperioden ingår inte längre

möjligheten att finansiera företags- och projektverksamhet med delfinansiering från EU med stöd av finansieringslagen. I stället har man med företags- och projektfinansieringen enligt lagen om finansiering av landsbygdsnäringar stärkt det traditionella kunnandet som skapat nya verksamhetsformer inom näringen. Med hjälp av finansieringen har man kunnat utveckla företagsverksamhet som gäller renhushållning och naturnäringar i landets nordligaste delar. Det är ändamålsenligt att fortsätta verksamheten, men grunden för verksamheten kan inte heller nu vara den lagstiftning som gäller renhushållningen, utan lagen om stöd för utveckling av landsbygden.

Däremot har nationellt stöd för undersökningar och utredningar beviljats ur gårdsbrukets utvecklingsfond med stöd av finansieringslagen. Forskningsfinansieringen har fortfarande sin egen betydelse när det gäller att främja en sådan näring som sysselsätter ett mycket litet antal människor men som omfattar ett stort geografiskt område. Forskningsfinansiering som beviljas enligt finansieringslagen spelar fortfarande en viktig roll när det gäller att ta fram aktuella forskningsdata om renhushållning och naturnäringar. Forskningen har av hävd gällt renskötsel. I synnerhet den senaste ekonomiska forskningen har också bidragit med ny information som tjänar näringen och den har kunnat utnyttjas för näringens behov.

För markförvärv och bostadsbyggande kan dessutom beviljas nationellt finansierat statligt lån ur gårdsbrukets utvecklingsfond. För dessa ändamål och investeringar kan dessutom beviljas nationellt räntestöd inom ramen för statsbudgeten men räntestödslån har i praktiken inte beviljats. Även om det också för statliga lån i regel ska finnas en säkerhet som används allmänt i bankverksamhet, har kreditinstituten varit ovilliga att utan statsborgen bevilja räntestödslån för ändamål som anges i finansieringslagen.

Bostadsbyggnader har varit det främsta målet för näringsidkarnas byggnadsinvesteringar. För byggande har åren 2000—2009 beviljats sammanlagt 2,7 miljoner euro i statligt lån och ca 0,25 miljoner euro i understöd. Största delen av bostadsbyggnaderna har varit föremål för grundliga renoveringar. I fråga

om bostadsbyggandet ligger tyngdpunkten också i framtiden på grundliga renoveringar för att det bostadsbestånd som uppförts i området med betydande finansieringsstöd från staten ska hållas beboeligt.

De finansieringssystem som lagen erbjuder och det praktiska genomförandet av dem har inte i alla avseenden motsvarat lagens ursprungliga syften. De bestämmelser om företags- och projektverksamhet som finns i finansieringslagen har visat sig vara onödiga eftersom praxis har inriktat åtgärderna och projekten så att de alla finansieras genom samma system, till en början med stöd av lagen om finansiering av landsbygdsnäringar och för närvarande med stöd av lagen om stöd för utveckling av landsbygden. Det är inte längre ändamålsenligt att bibehålla bestämmelserna i lagen som gäller strukturstöd.

Även i övrigt är det skäl att förtydliga lagarnas tillämpningsområden och att precisera definitionerna. Till naturnäringar räknas i finansieringslagen också sådan turism- och serviceverksamhet som kan få stöd enligt lagen om stöd för utveckling av landsbygden. Därför bör definitionerna av tillämpningsområdena och den verksamhet som stöds preciseras så att stödsystemen inte överlappar varandra i samma utsträckning som för närvarande. Stödsystem som överlappar varandra leder både till problem med tillämpningen och till onödiga administrativa kostnader för genomförandet.

Möjligheten att bevilja räntestödslån utnyttjas inte heller i praktiken så länge som lånen inte samtidigt kan beviljas statsborgen.

De nuvarande stödbjekten inom renhushållningen och naturnäringarna är till största delen fortfarande viktiga och ändamålsenliga. Stöd för investeringar för att öka renjordarnas storlek behövs också i fortsättningen i syfte att förbättra försörjningsförutsättningarna. Det är också nödvändigt att fortsätta stödja anskaffning av kostnadsbesparande lösöre, närmast terrängfordon, i syfte att förbättra lönsamheten inom renhushållningen. När det gäller stödbjekten behöver endast vissa ändringar göras som gäller stödvillkoren och, till vissa delar, stödnivån.

Det är också ändamålsenligt att fortsätta bevilja stöd för markförvärv och bostadsbyggande inom ramen för EU-lagstiftningen.

Stöd villkoren för grundliga renoveringar av bostadshus inom naturnäringsområdet behöver emellertid förbättras för att de bostäder som finansierats med statligt stöd ska hållas i beboeligt skick.

Det gällande stödsystemet beaktar dock inte tillräckligt de unga renhushållningsidkarnas ställning och möjligheter att bli näringsidkare. I synnerhet i renkötselområdets norra delar har de unga svårt att köpa ytterligare renar. I renkötselområdets södra del är däremot renhushållningens lönsamhet dålig, samtidigt som antalet renhushållningsidkare minskar och generationsväxlingarna är svåra att genomföra. Problemen med de villkor som ställs i investerings- och startstödsystemet beror likväl inte på själva lagen utan på de förordningar som utfärdats med stöd av den.

Den möjlighet som finansieringslagen erbjuder att bevilja investeringsstöd för nödfodring av renar överensstämmer inte i praktiken särskilt väl med villkoren för investeringsstöd. Det är snarare fråga om ett ersättningssystem som det bör föreskrivas om separat. Ett ytterligare problem har bestått av den begränsade möjligheten att få ersättning, eftersom klimatförändringen också medför andra hot än enbart ett behov av nödfodring på grund av väderleksförhållandena.

Möjligheten att ingå frivilliga avtal om skuldsanering har använts under lagens hela giltighetstid och deras betydelse kan öka om den ekonomiska situationen försvagas ytterligare. Under den tid frivilliga skuldsaneringar har tillämpats har goda resultat nåtts och därför är det skäl att fortsätta med systemet.

Stödsystemet för renbeteslagen kräver egentligen inga förändringar. För att förtydliga lagarnas tillämpningsområde och fördela renbeteslagens resurser till deras grundläggande uppgifter kan det inte längre anses motiverat att finansiera nya slakterier för renbeteslagen med stöd av finansieringslagen. Däremot bör även renbeteslag kunna beviljas understöd för renoveringar av existerande slakterier för att bevara ett fungerande slakterinätverk.

Genom lagen om strukturstöd till jordbruket (1476/2007) har det jordbruksanknutna strukturstödsystemet reformerats i sin helhet samtidigt som de ändringsbehov som följt av

grundlagens tillämpningspraxis har beaktats. Däremot kunde detta av tidsmässiga skäl inte göras i lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringslag. Detta är dock nödvändigt att göra genom en totalrevidering av lagen. Då ska hela lagens struktur förnyas eftersom vissa av de bestämmelser som för närvarande finns i förordningar ska tas in i lagen så att både lagen och författningarna på lägre nivå uppfyller grundlagens krav på författningar. Det är också nödvändigt att precisera bemyndigandena att utfärda förordningar och bestämmelser samt överförandet av uppgifter utanför förvaltningen.

Enligt grundlagen har samerna såsom urfolk rätt att bevara och utveckla sitt språk och sin kultur, och enligt motiveringen till bestämmelsen omfattar samernas kulturform samernas traditionella näringar såsom renskötsel, fiske och jakt. Enligt 1 § 2 mom., som gäller lagens syften, ska i samband med åtgärder enligt lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringslag särskild vikt fästas vid samernas möjligheter att inom samernas hembygdsområde bevara och utveckla näringar som hör till samekulturen.

När finansieringslagen har tillämpats har samernas hembygdsområde varit väl företrätt när det gäller inriktningen av stödet, även om lagen och de förordningar som utfärdats med stöd av den inte innehåller några sådana åtgärder som kan anses vara riktade uttryckligen till samerna som stödtagare. Riksdagens grundlagsutskott har fäst uppmärksamhet vid att förbättra samernas situation. När renhushållning stöds enligt finansieringslagen har utgångspunkten varit att stödet riktas till åtgärder som bäst främjar näringen och den försörjning näringen ger. Detta förbättrar också samernas situation. Däremot har stödåtgärderna inte genom författningar riktats regionalt särskilt till samer eller sameområdet. Tyngdpunkten vid styrningen av stödmedel har dock legat på renbeteslagens investeringar, framför allt investeringar i infrastruktur. Investeringarna i stängsel i de till området omfattande renbeteslagen i de nordliga delarna av renkötselområdet och bygandet av ett slakterinätverk har krävt en omfattande andel av de stödmedel som finns till förfogande. Således har man vid styrningen av medel i praktiken sört för främjandet av

renskötseln, som är en del av den samiska kulturen, uttryckligen som en näring som utgör en utkomstkälla. Stöd som i praktiken i viss mån främjar samerna följer också av vissa stödåtgärder inom naturnäringsområdet, eftersom stödet i dem riktas till naturnäringslägenheter. Av lägenheternas ägare är den relativa andelen samer betydande.

Även om samma protokoll till anslutningsfördraget genom vilket Sverige har tryggt samernas ensamrätt även gäller för Finland, har man i Finland inte ansett det vara ändamålsenligt att föreskriva att renskötseln ska vara en näring som uteslutande får bedrivas av samerna. Detta beror till stor del på att renhushållningen i Finland under århundraden även har bedrivits av andra än samerna. Inte ens i samernas hembygdsområde är renhushållningen för tillfället en näring som enbart utövas av samerna. Syftet med stödssystemet har varit att främja näringen i sin helhet. Å andra sidan har man i samband med genomförandet hela tiden också sett till att tyngdpunkten vid fördelningen av medel ligger på sådana områden där renhushållningens betydelse är som störst. Med andra ord har medel tilldelats proportionellt sett mer till samernas hembygdsområde än till det övriga renskötselområdet. När man beslutat om stödobjekt och stödnivåer har det likaså ansetts viktigt att styra de medel som står till förfogande så att nyttan av dem så effektivt som möjligt inriktas på dem som får sin huvudsakliga utkomst av renhushållningen. Vid avgörandet av enskilda stödansökningar har man dock förhållit sig relativt försiktigt till det etniska ursprungets inverkan, eftersom målet vid genomförandet av stödssystemen har varit likabehandling av de sökande så att de grundläggande fri- och rättigheterna inte äventyras.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Målet med propositionen är att främja renhushållningens och naturnäringarnas näringsverksamhet och förbättra deras struktur och verksamhetsbetingelser. Ett mål är också

att främja ett hållbart nyttjande av förnybara naturtillgångar och utveckla renskötsel- och naturnäringsområdet.

Ett mål är också delvis att stödja utvecklingen av glesbygdsområden och samhällen inom renskötselområdet och naturnäringsområdet. Detta mål ska nås som ett led i utvecklingen av verksamhetsbetingelserna för renhushållningen och naturnäringarna.

Målet med propositionen är att skapa ett sådant strukturstödsystem för renhushållning och naturnäringar med vilket man kan förbättra lönsamheten för näringarna och därigenom öka de inkomster som näringsidkare på heltid får av näringsverksamheten. Syftet är att med hjälp av stödet öka överföringen av renhjordar till unga näringsidkare och stödja investeringar som görs av redan verkssamma näringsidkare så att stödet väsentligt påverkar deras inkomstbildning. Ett syfte är också att stödja renbeteslagens investeringar så att de allra viktigaste strukturerna med tanke på renskötseln kan bibehållas och också förbättras. Ett syfte är också att näringsidkarnas bostadshus ska hållas i beboeligt skick.

Eftersom renhushållningen hör till de näringar som särskilt samerna traditionellt bedrivit ska man när stödssystemet genomförs fästa uppmärksamhet vid att sameområdet inte anvisas mindre medel än tidigare utan att områdets relativa andel av de anvisade medlen hålls på nuvarande nivå. Ett syfte är också att förbättra möjligheterna att stödja renskötsel som grundar sig på vallning genom att till vissa delar ändra stödvillkoren. Ett syfte är också att finna metoder för att förbättra den svaga lönsamheten i det södra renskötselområdet.

Genom den nya lag om ersättande av skador som drabbat renhushållningen som föreslås har man för avsikt att möjliggöra ett sådant förfarande genom vilket man efter en katastrof snabbt kan ta i bruk ett ersättningsystem som tryggar förutsättningarna för näringens fortbestånd. Avsikten är att man även ska vara beredd att ersätta sådana skador som inte kan täckas genom försäkringsskydd och som inte kan avhjälpas i tillräcklig utsträckning endast genom stöd för nödutfodring.

3.2 Alternativ för genomförandet

Som grund för propositionen har man undersökt olika alternativ: att bevara stödsystemen i sin nuvarande form, att ändra stödsystemen så att de blir kostnadsneutrala, att ändra stödsystemen så att kostnaderna ökar och att ta i bruk sådana nya stödformer som ökar kostnaderna.

I propositionen har man bestämt sig för att både ändra strukturstödsystemen så att det finns utrymme för kostnaderna att öka och att ta i bruk en helt ny stödform dvs. stöd för underhåll av renstängsel. Också ersättning av skador som drabbar renhushållningen orsakar kostnader, om den skada som det föreslås att ska ersättas inträffar. Avsikten är dock att ersättning med stöd av detta system ska utbetalas mycket sällan, och utgifter förväntas därför inte uppstå annat än under enstaka år. Avsikten med lagen i fråga är snarare att den ska fungera som en slags försäkring för den händelse att en skada inträffar.

Det var inte aktuellt att ha kvar stödsystemet i sin nuvarande form eftersom det redan tidigt konstaterades vara onödigt att nästan identiska bestämmelser om företags- och projektstöd ska ingå i två olika författningar. När det gäller investerings- och startstöden till renhushållnings- och naturnäringsidkare har det uppstått problem som behöver rättas till i samband med lagreformen. Problemen med stödobjekten och villkoren för dessa gäller emellertid inte själva lagen utan i huvudsak de förordningar som utfärdas med stöd av den. Under beredningen har man behandlat de behov av ändringar som är nödvändiga i förordningarna och likaså kostnaderna för dessa.

Det var inte heller aktuellt att göra stödsystemet helt kostnadsneutralt eftersom detta hade inneburit en sänkning av stödet för de nuvarande stödobjekten, samtidigt som det knappast finns några objekt för vilka stödbeloppet kan minskas så att de mål för vilka stöd beviljas ändå kan nås. Avsikten är att sänka stödnivåerna för vissa av renbeteslagens investeringsobjekt, men när man samtidigt höjer dem för andra objekt, samtidigt som man har för avsikt att ändra villkoren för näringsidkarnas investerings- och startstöd, kommer ändringarna sannolikt att öka kost-

naderna mer än vad man sparar in stöd i fråga om vissa objekt. Om stödnivåerna föreskrivs dock närmare genom förordning av statsrådet. Då bestäms slutgiltigt såväl om stödnivåerna som om stödobjekten inom ramen för de medel som finns till förfogande. I propositionen föreslås dessutom att en ny stödform tas i bruk för renbeteslagen: stöd för underhåll av stängsel.

I propositionen finns däremot inget stöd för vallning av renar, vilket behandlades under beredningen. Under beredningen ansågs det att stödandet av vallning är ett verksamhetsstöd som inte till sin karaktär lämpar sig för den lagstiftning som föreslås och där stödobjekten är klara strukturella åtgärder för att utveckla näringen. Stödet för vallning lämpar sig inte heller för den föreslagna ersättningslagen, eftersom stödobjektet i det närmaste utgörs av det arbete som ingår i själva näringen och som vallningen medför. I förslagen har man dock beaktat nya och tidigare stödobjekt som främjar vallande av renar och fri betesgång för renar genom att höja stödnivåerna för några av dessa stödobjekt. En höjning av stödnivåerna i synnerhet för renbeteslagens betes- och arbetshagar, stöd för arbetsplatsbostäder inom renhushållningen och naturnäringsarna och en höjning av stödnivåerna för terrängfordon ersätter till viss del kostnaderna för vallningen.

Till övriga delar har stödsystemen i sig ansetts vara nödvändiga att behålla, men bl.a. behöver förfarandena för beviljande och betalning av stöd ses över i lagen.

Under beredningen har man också stannat för att i sin helhet reformera den lag som gäller strukturella åtgärder eftersom man skulle vara tvungen att göra så mycket ändringar i den gällande finansieringslagen att det i praktiken motsvarar en totalreform av lagen och behovet att förbättra lagen struktur ändå inte kan beaktas i den.

Det har dessutom ansetts vara ändamålsenligt att överföra ersättningarna för nödutodring och för andra skador till en separat lag i stället för att hålla dem kvar i den lag som gäller strukturstöd. Detta beror på att stöden för strukturella åtgärder gäller stödandet av framtida åtgärder, medan nödutodringen och ersättningen som föranleds av andra orsaker gäller ersättning av skador som redan skett.

Samtidigt har man konstaterat att det finns orsak att bereda sig även på andra katastrofer eftersom renhushållning idkas på ett område där föroreningar i naturen förbättras långsamt.

3.3 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås att lagstiftningen om finansiering av renhushållningen ska ändras så att strukturstödsåtgärderna för renhushållningen och naturnäringsarna överförs till en ny lag om strukturstöd för renhushållning och naturnäringsarna. I den nya lagen finns också bestämmelser om stöd för bostadsbyggande inom renhushållning och naturnäringsarna, forskningsfinansiering, skuldsanering och särskilda förmåner inom naturnäringsområdet. Däremot föreslås att annan företagsverksamhet och projektverksamhet i framtiden ska stödas i enlighet med lagen om stöd för utveckling av landsbygden.

Tillämpningsområdet för den lag som nu föreslås ska avgränsas till primärproduktionen inom renhushållning och andra naturnäringsarna. I princip gäller lagen inte förädling av första graden, dvs. sådan förädling där den förädlade produkten ännu anses som jordbruksprodukt. Stödet för grundliga renoveringar av renslakterier omfattas dock av lagens tillämpningsområde. Dessutom stöds vissa verksamheter i anslutning till lägenheterna.

Lagens geografiska tillämpningsområde är detsamma som för den gällande lagen. Lagen tillämpas på renskötsel som idkas inom renskötselområdet och på annan naturnäringsverksamhet som bedrivs i de nordligaste kommunerna.

Till de strukturella åtgärder som föreslås få stöd hör investeringar inom renhushållning och andra naturnäringsarna, stöd för bostadsbyggande, stöd för etablering av näringsverksamhet som ung näringsidkare, alltså medan han eller hon är under 40 år, renbeteslagens investeringar och reparationer av stängsel, skuldsaneringar, forskningsfinansiering och särskilda förmåner på mark som är i Forststyrelsens besittning.

Startstöd kan beviljas som bidrag och som stöd i anslutning till lån. För startstödet används statliga lån. Villkor för beviljande av stöd är att en lägenhet förvärfvas. Om näring-

en bedrivs så att renhushållningen ger den huvudsakliga utkomsten är ett villkor för stöd att antalet renar ökar till minst 80 livrenar. Stöd kan också beviljas för anskaffning av lösöre som behövs i lägenheten och i näringen, också för anskaffning av renar.

På motsvarande sätt kan investeringsstöd, beroende på objektet, vara bidrag, stöd i anslutning till lån eller båda. Stöd kan beviljas för anskaffning av en renhushållnings- eller naturnäringslägenhet, renar och lösöre som behövs inom renhushållningen eller någon annan naturnäringsverksamhet samt för byggande, grundlig reparation eller utvidgning av en byggnad som behövs i näringsverksamheten. Till de stödberättigande investeringarna hör också lägenhetens elektrifiering och vattenförsörjning. Anskaffning av djur stöds inom ramarna för EU:s lagstiftning. Avsikten är att stöda anskaffningen av ytterligare renar framför allt genom stöd i form av lån, men så att näringsidkare under 40 år dessutom beviljas bidrag. Avsikten är dock att begränsa bidraget så att det inte beviljas för att öka renhjorden till över 80 livrenar. Avsikten är också att göra det lättare att stöda anskaffningen av sådana terrängfordon som är nödvändiga för bedrivande av näringarna. Villkoren för investeringsstödet och stödets maximibelopp ska ändras till vissa delar så att stödet bättre kan riktas till dem som behöver det mest. Särskild hänsyn ska tas till de unga näringsidkarnas behov och till den regionala inriktningen.

Även om stödet i form av lån även i fortsättningen i första hand är statlig långivning, ska det också vara möjligt att använda räntestödslån och sådan statsborgen som hänförs sig till dem.

Stöd för näringsverksamhet och bostadsfinansiering kan endast beviljas fysiska personer. En förutsättning för beviljande av såväl investeringsstöd som startstöd är att den sökande är bosatt inom det aktuella stödområdet och får sin huvudsakliga utkomst från den näring som stöds. Det förutsätts också att den sökande har tillräcklig yrkesskicklighet. En förutsättning för beviljande av stöd är också att en affärsplan utarbetas.

Renbeteslag kan även i fortsättningen beviljas understöd för byggnadsinvesteringar i fråga om stängsel som behövs i renhushåll-

ningen. Stöd kan dessutom beviljas för grundliga reparationer av renslakterier, byggande av vägar som leder till renskilningsstängsel och slakterier, elektrifiering och vattenförsörjning av dessa anläggningar och för anskaffning av lösöre som behövs i renhushållningen. Avsikten är också att till vissa delar se över renbeteslagens stödobjekt och stödnivåerna för dessa så att de bättre motsvarar de nuvarande behoven.

Det föreslås dessutom att renbeteslagen ska kunna beviljas stöd för sådana kostnader som föranleds av underhåll av renstängsel. Stödet beviljas enligt en årlig plan och det motsvarar kostnaderna.

Det föreslås att villkoren för finansiering av forskning och utredningar som gäller renhushållning och naturnärings- och naturbruk i stort sett ska vara desamma som i den gällande lagen. På förfrågan för beviljande och utbetalning samt på tillsyn och återkrav av stöd tillämpas statsunderstödslagen (688/2001) och för åtgärderna svarar Lapplands närings-, trafik- och miljöcentral. Forskningsfinansiering kan också beviljas privat- och offentligt stödliga sammanslutningar och stiftelser.

Det föreslås att möjligheten till frivillig skuldsanering kvarstår. I lagen föreslås dock några sådana preciseringar av stödvillkoren och stödbeloppet som beror på EU:s riktlinjer för statligt stöd när det gäller stöd till undsättning och omstrukturering (EUT 2006 C 319).

För finansieringen av stöd kan användas både EU-medel och nationella medel eller enbart nationella medel eller EU-medel. I praktiken utgörs EU-medlen för närvarande av medel från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling som riktas till Finland i programmet för utveckling av landsbygden på det finländska fastlandet. Den nationella andelen av medfinansieringsstödet beviljas av medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond. Hela stödet beviljas fortfarande av medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond på det sätt att den andel som EU betalar intäktförs under utvecklingsfonden liksom hittills. Om även räntestödslån används för ändamålet, beviljas räntestödet ur anslag i statsbudgeten. Statsborgen beviljas så att borgen betalas ur gårdsbrukets utvecklingsfond.

Stödet i anslutning till lån kan vara en sänkning av räntan, räntefrihet eller amorteringsfrihet i fråga om det statliga lånet eller räntestöd för räntestödslån eller stöd som hänför sig till statligt lån utan säkerhet eller till statsborgen. För lånen kan fortfarande beviljas betalningslättnader på grund av tillfälliga betalningssvårigheter, och dessutom kan personer som råkat i bestående ekonomiska svårigheter beviljas frivillig skuldsanering där man främst reglerar statliga lån men samtidigt utreder gäldenärens ekonomiska verksamhetsbetingelser.

Det föreslås att åldersgränserna för stödtagarna ändras så att stöd inte längre kan beviljas underåriga. Den lägre åldersgränsen för stödtagare är 18 år, och stöd beviljas inte personer som fyllt 65 år. Stöd för förvärv av mark och byggande av bostadshus kan inte beviljas personer som fyllt 60 år.

Stödet riktas till personer som får sin huvudsakliga utkomst från renhushållning eller någon annan naturnäring. Inkomsterna för personer som ansökt om stöd för renhushållning granskas huvudsakligen utifrån antalet renar. Syftet är att minimiantalet renar i stort sett ska vara oförändrat. Den huvudsakliga utkomsten anses komma från renhushållning om sökanden har minst 80 livrenar. Stöd för anskaffning av terrängfordon och ytterligare renar kan beviljas också för ett mindre antal renar. Den huvudsakliga utkomsten anses komma från en annan naturnäring om sökandens totalinkomster från den naturnäring som bedrivs uppgår till minimibeloppet.

Betydande inkomster utanför näringen är även i fortsättningen ett hinder för stöd.

En förutsättning för stöd är även i framtiden att stödtagaren är bosatt i stödområdet. Att bo inom naturnäringsområdet är en förutsättning då det gäller någon annan naturnäring än renhushållning eller då stödvillkoren skiljer sig från varandra inom naturnäringsområdet och, då det är fråga om stöd till renhushållning i annat fall, är boende inom renskötselområdet en förutsättning.

Det krav på besittning av en lägenhet som grundar sig på den gällande lagstiftningen lindras så att besittning av en lägenhet inte längre krävs för stöd som hänför sig till idkande av näring, med undantag för startstödet till unga näringsidkare där förvärv av en

lägenhet är ett stöd villkor. För bostadsfinansiering krävs fortfarande besittning av en lägenhet. I praktiken anses lindringen av stöd villkoret inte påverka stödpraxis i någon större utsträckning eftersom det fortfarande kan vara svårt att få säkerheter för stöd i form av lån utan en lägenhet.

För beviljande av stöd gäller fortfarande huvudregeln att åtgärden inte får inledas innan stödet har beviljats. Efter att stödansökan har lämnats in kan dock sådana projekt inledas som gäller ersättande åtgärder såsom byggande av stängsel som skydd för odlingar i syfte att hindra renskador på odlingarna. Startstödet ska sökas inom tio månader efter etableringen.

Finansieringsstöd för renhushållning och naturnäringsstöd beviljas av samma medel som motsvarande start- och investeringsstöd för gårdsbruk. Av användningsändamålen för gårdsbrukets utvecklingsfond utgör investeringsbidragen till gårdsbruket det största enskilda stödobjektet. Efter det att den statliga långivningen till gårdsbruk upphörde idkar utvecklingsfonden inte längre i praktiken placeringsverksamhet, med undantag för de statliga lån som avses i lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringsstöd. Fondens egna medel kommer således att minska kontinuerligt och fondens verksamhet förutsätter överföring av kapital från statsbudgeten.

I lagen om strukturstöd till jordbruket finns ett urvalsförfarande som tillämpas på de åtgärder som ska stödjas när medlen inte räcker till för alla stödberättigande projekt. Det föreslås att motsvarande förfarande också ska tillämpas vid beviljande av strukturstöd för renhushållning och naturnäringsstöd. I dess tillämpning på renhushållningen finns dock sådana problem som inte finns i stödverksamheten för gårdsbruk. Det är svårt att skapa urvalskriterier i synnerhet för renbeteslagens investeringar med beaktande av att behovet av stöd varierar mycket beroende på renbeteslagens läge och storlek samt verksamhets sätt. Däremot kan urvalsförfarandet nog tillämpas på näringsidkarnas investeringar. Detta är motiverat också för att renbeteslagens investeringar är viktiga infrastrukturinvesteringar som gagnar alla medlemmar i renbeteslagen, medan var och en av närings-

idkarna ansöker om stöd utifrån sina egna förutsättningar. Det är således ändamålsenligt att uttryckligen de medel som används för enskildas investeringar varierar då medlen är otillräckliga. Däremot är det ändamålsenligt att använda samma förfarande för startstöd som för startstöden för gårdsbruk.

Det föreslås att man som urvalskriterier för de åtgärder som kan stödjas ska använda faktorer som gäller de sökandes gårds- eller företagsvisa och ekonomiska förutsättningar, åtgärdens inverkan på den sökandes likviditet samt dess inverkan på renhushållnings- och naturnäringslägenhetens produktionsförhållanden i fråga om arbetsmiljö, hållbart utnyttjande av naturtillgångar eller djurens välbefinnande.

Det skulle fortfarande vara möjligt att med Forststyrelsens tillstånd placera arbetsplatsbostäder som behövs för renhushållning och andra naturnäringsstöd på sådana områden inom naturnäringsområdet som är i Forststyrelsens besittning och att använda det aktuella området på samma sätt som avses i den gällande lagen.

Med ett understött lån för förvärv av en lägenhet är det även i framtiden möjligt att bli befriad från överlåtelseskatt i situationer där EU:s regler om statligt stöd tillåter det.

I denna proposition föreslås att det stiftas en separat lag om ersättande av skador som drabbat renhushållningen. I lagen föreskrivs om förutsättningar och villkor för när renhushållningsidkare kan beviljas understöd av medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond för förluster eller extra kostnader som beror på skador som har orsakats av oförutsedda, av näringen oberoende situationer. Lagen gäller särskilt kostnader för nöutfodring som beror på oväntade och exceptionella väderleksförhållanden då renarna inte kan använda sina vanliga näringskällor. Till katastrofer som ersätts kan dessutom räknas t.ex. ersättning av skador för förluster orsakade av insekter och sjukdomar på växtbeståndet och händelser som till sina effekter motsvarar dem. Ersättningen kan inte täcka kostnaderna i sin helhet, utan det finns alltid en självriskandel för näringsidkaren. Ersättningarna kan beviljas och betalas först efter det att man genom beslut av statsrådet konstaterat att en sådan olycka eller katastrof som berättigar till er-

sättning har skett. Förlusten eller de extra kostnaderna ska utredas separat för varje sökande. Ersättning för nödutfodring eller annan katastrof kan sökas efter att katastrofen inträffat.

Att bestämma om ersättningarna i en separat lag är motiverat, eftersom systemen för beviljande och utbetalning av stöd är olika. Stöd söks på förhand utgående från en plan, medan kostnader som föranleds av exceptionella förhållanden ersätts i efterskott. Trots att det föreslås att fler typer av skador ska berättiga till ersättning, är avsikten ändå bara att det ska finnas färdig lagstiftning för dessa exceptionella förhållanden. Förhandsreglering på lagnivå behövs. Om bestämmelser om ett ersättningssystem måste utfärdas när skadan redan skett eller hotar att ske, fördröjs ibruktagandet av ersättningssystemet. Följderna och de ekonomiska konsekvenserna av skadan kan då vara allvarligare än om det finns färdig lagstiftning om ersättningssystemet som med säkerhet är godtagbar i förhållande till EU-lagstiftningen.

I princip är det näringen själv som står för näringsutövningens risker. Staten ska i princip inte åta sig nya lagstadgade ansvar och ersättningskyldigheter. Också inom primärproduktionen håller man på att övergå till ett försäkringsbaserat ersättningssystem vid skadeersättningar, och till exempel inom skogsbruket är försäkringar sedan länge det huvudsakliga ersättningsmedlet. Inom jordbruk har det i viss mån tecknats försäkringar för skörde-skador, i synnerhet inom produktionen av specialgrödor. I övrigt har jordbruket avsikten att fortsätta arbetet med att övergå till ett försäkringsbaserat ersättningssystem.

Det finns dock inte några täckande försäkringar för ersättning av omfattande skador på ren. Antalet näringsidkare är dessutom så litet, att näringens egen bärformåga inte räcker till för att trygga dess fortsatta existens om den drabbas av en mycket omfattande katastrof. Med beaktande av näringens särskilda karaktär som samernas traditionella näring och å andra sidan dess stora betydelse för turismen skulle verkningarna av en katastrof som drabbar själva näringen dessutom kunna få mera omfattande verkningar än endast sådana som gäller näringsidkarna själva.

Med beaktande av dessa aspekter kan ersättningssystemet betraktas som motiverat. Detta är dock ett enskilt undantag som inte går att utvidga att gälla för andra produktionsinriktningar eller näringar.

Det föreslås att verkställigheten av båda de föreslagna nya lagarna koncentreras till Lapplands närings-, trafik- och miljöcentral.

Det föreslås att den överlåtelse-tillstånds-praxis som hänför sig till verkställigheten av den tidigare lagen fortsätter så att ärenden i anslutning till tillstånd för överlåtelse enligt lagen om renskötselägenheter, renhushållningslagen och naturnäringslagen behandlas vid Lapplands närings-, trafik- och miljöcentral.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Konsekvenser för den offentliga ekonomin

Avsikten är att de stödåtgärder som ingår i förslaget främst ska finansieras ur gårdsbrukets utvecklingsfond. Det räntestöd som betalas på räntestödslån finansieras dock ur anslag i statsbudgeten. Propositionen uppskattas inte ha några större verkningar på stödutgifternas belopp eller bevillningsfullmakten i 2011 års budget. Avsikten är att räntestödslån ska beviljas endast om det visar sig att de medel som reserverats för lån i gårdsbrukets utvecklingsfond är otillräckliga, varvid räntestödslånen beviljas ur samma bevillningsfullmakt som räntestödslån enligt lagen om strukturstöd till jordbruket. Detta ska emellertid inte medföra konsekvenser för beloppet av bevillningsfullmakter. Räntestödslånens betydelse kan dock komma att öka under de närmaste åren, om möjligheterna att utnyttja statsborgen samtidigt ökar.

Med stöd av den gällande finansieringslagen har för investeringsunderstöd och bostadsfinansiering för renhushållning och naturnärings- årligen använts ca 1—1,2 miljoner euro i bidrag ur gårdsbrukets utvecklingsfond, av vilket 0,7 miljoner euro har använts för bidrag till privata näringsidkare. Till statliga lån har det årligen använts i genomsnitt 0,6 miljoner euro. Till statliga lån som ingår i startstödet till unga jordbrukare har i genom-

snitt 0,33 miljoner euro använts per år och som bidrag ur anslag i statsbudgeten i genomsnitt 0,34 miljoner euro per år.

Stödandet av de åtgärder som föreslås i propositionen beräknas öka statens understödsutgifter för stöd av investeringar inom renhushållningen och naturnäringarna med ca 120 000 euro per år. När det gäller understöden är den största ändringen i anslagsbehoven jämfört med tidigare år det föreslagna understödet till renbeteslagen för underhåll av stängsel. För detta ändamål ska 100 000 euro anvisas separat ur gårdsbrukets utvecklingsfond. Dessutom uppskattas ändringarna i stöd villkoren öka stödutgifterna i någon mån.

När det gäller startstödet bedöms behovet av anslag öka med ca 150 000 euro jämfört med genomsnittet för de tidigare åren. Beloppet av de statliga lånen beräknas öka med ca 170 000 euro. Ökningen beror närmast på att allt större renhjortar ska stödjas med startstöd och på att renhushållningsidkarna blir allt äldre, vilket främjar generationsväxlingar. Lägenheterna har också ökat i värde, vilket också har inverkat, även om detta kan förändras i och med den ekonomiska recessionen.

Behöver av tilläggsfinansiering för strukturåtgärder inom renhushållning och naturnäringar förutsätter inte extra medel utan ska genomföras inom ramen för de nuvarande medlen i jordbrukets utvecklingsfond och utgiftsramarna.

Dessutom betalas vissa år kostnader för ersättning av nöutfodring och andra katastrofer. Kostnaderna för nöutfodring, som under tidigare år har föranlett utgifter, har varit små jämfört med det årliga totala stödbeloppet. Andra katastrofer kan orsaka betydande utgifter, men sådana katastrofer beräknas drabba renhushållningen ytterst sällan. När en katastrof händer ska ersättningarna betalas med medel som står till förfogande inom förvaltningsområdet genom nyallokering.

Konsekvenser för näringsidkarnas ekonomi

De stöd och stöd villkor som föreslås i propositionen förväntas förbättra möjligheterna för näringsidkare inom renhushållning och

andra naturnäringar att arbeta inom näringen och få sin utkomst av den eftersom stödandet av investeringar och etablering minskar produktionskostnaderna inom näringsverksamheten. För privata näringsidkare antas de stöd som betalas som bidrag ha en större betydelse inom naturnäringsområdet, som också omfattar samernas hembygdsområde i sin helhet, än inom det södra renskötselområdet. De ändringar i renbeteslagens investeringar som föreslås bli gjorda när det gäller stödobjekt och stöd villkor bidrar till att rikta de disponibla medlen på ett mer ändamålsenligt sätt med tanke på den totala nyttan för hela näringen. Detta förbättrar å sin sida den ekonomiska ställningen också för de privata näringsidkarna eftersom också de privata renägarna gagnas av den infrastruktur som används för renhushållning och som renbeteslagen upprätthåller. Effekterna på de olika objekten beror dock på renbeteslagets läge. Renbeteslagens betesrotations-, skydds- och arbetsstängsel är koncentrerade till renbeteslagen i renskötselområdets mellersta och norra delar. I den södra delen av renskötselområdet ligger tyngdpunkten delvis på byggandet av stängsel för skydd av odlingar.

4.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

I propositionen föreslås att alla ansökningar enligt lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar ska avgöras vid Lapplands närings-, trafik- och miljöcentral. För närvarande behandlas ansökningar också vid Kajanalands och Norra Österbottens närings-, trafik- och miljöcentraler.

Ändringen skulle öka arbetsmängden vid Lapplands närings-, trafik- och miljöcentral och leda till ett tilläggsbehov på ca 0,5 årsverken. På motsvarande sätt frigörs arbetskraft i viss mån vid Kajanalands och Norra Österbottens närings-, trafik- och miljöcentraler för andra uppgifter.

Ändringen bidrar till att effektivisera behandlingen av ärenden eftersom den sakkunskap som krävs för denna snäva sektor inte längre behövs på tre närings-, trafik- och miljöcentraler.

4.3 Konsekvenser för miljön

Propositionen motsvarar i stort sett den gällande lagstiftningen och den bedöms inte ha några direkta nya konsekvenser för miljön. Det kan dock anses att de förbättringar av stöden för betesrotations- och arbetsstängsel som ska göras för sin del främjar en hållbar och planerad användning av renbeten. Förbättringen av stödvillkoren för stängsel för skydd av odlingar väntas bidra till en positiv utveckling. Såväl renhushållningsidkarna som odlarna anser att byggandet av skyddsstängsel minskar renskadorna på odlingarna. Också den nya stödform som föreslås för renbeteslagen och som ska stödja underhåller av renstängsel som skadats av speciellt älgar bidrar till stängslens skick och miljöns tillstånd.

Stödet för anskaffning av renar sker även i framtiden under de förutsättningar som anges i renskötsellagen och antalet renar kan inte till följd av stödet överskrida de maximala antal som anges för renbeteslagen och renägarna. Genom stödet främjas däremot överföringen av renhjordar till sådana personer som har för avsikt att idka renhushållning som näring och i synnerhet delta i renskötselarbete. Detta kan ha positiva effekter på sådant naturbete som används av renar och för renskötsel. Det är möjligt att fordonsanvändningen ökar i viss mån i och med de föreslagna ändringarna i stödvillkoren för terrängfordon och andra föreslagna åtgärder. Detta anses dock inte ha några negativa konsekvenser för ett hållbart utnyttjande av naturen.

I propositionen föreslås att stödet för bostadsbyggande på glesbygden ska fortsätta. Samtidigt är det också möjligt att stödja vatten- och avloppsprojekt i dessa bostäder. Stödet till glesbygden väntas ha fler positiva än negativa effekter i och med att man samtidigt kan bevara bostadsbeståndet i de glest bebyggda områdena.

4.4 Samhälleliga konsekvenser

Genom att göra de olika stödssystemen klarare kan man också bättre beakta stödet till de verksamheter som hänför sig till naturnäringar och som utövas i anslutning till näring-

arna och likaså stödet till sådana projekt som främjar renhushållning och naturnäringar. Genom att stödja dessa åtgärder med delfinansiering av EU blir användningen av såväl EU:s som nationens medel och stödssystem effektiv.

Enligt grundlagen har bl.a. samerna såsom urfolk rätt att bevara och utveckla sitt språk och sin kultur. Enligt motiveringen till bestämmelsen omfattar samernas kulturform samernas traditionella näringar såsom renskötsel, fiske och jakt. I hela propositionen har uppmärksamhet fästs vid samernas ställning och vid de regionala tyngdpunktsområdena i de olika delarna av renskötselområdet. Uppmärksamhet har särskilt fästs vid att hålla kvar primärproduktionen inom andra naturnäringar än renhushållning inom ramen för strukturstödsåtgärder inom naturnäringsområdet, dit också sameområdet hör. Detta har ansetts vara nödvändigt eftersom det inte i någon större utsträckning är möjligt att stödja dessa näringar genom andra stödssystem, med undantag för fiske. I första hand ingår stödet till fiske i propositionen bara inom gränserna för gemenskapens lagstiftning och endast till den del det inte kan stödjas enligt andra stödssystem. Detta säkerställer dock näringen ett stödssystem oberoende av i vilken mån den bedrivs under förutsättning att det ändå är fråga om en verksamhet som kan anses som näring.

I propositionen har man strävat efter att inkludera olika sådana stödinstrument i stödssystemet som kan riktas till de olika områdenas behov. Genom lösöresstöd och stöd för stängsel som används vid vallande främjas i synnerhet sådan renskötsel som grundar sig på de renskötselmetoder som används i den nordliga delen av området. Stöden till unga renhushållningsidkare gagnar i synnerhet renhushållningen i Kajanaland och övriga delar av det södra området. Byggandet av skyddsstängsel är speciellt viktigt inom de områden där man också bedriver jordbruk, alltså i områdets mellersta och södra delar. Byggandet av skyddsstängsel främjar möjligheten för idkare av olika näringar att bedriva sin näring inom samma område.

Genom att skapa ett ersättningsssystem för katastrofer bereder man sig på att oförutsedda katastrofer inte helt förstör möjligheterna

att bedriva näringen. Det väsentliga i sådana situationer är snabba åtgärder för att förebygga katastrofens följdverkningar. I detta sammanhang är det viktigt att det från lagstiftningens sida finns en beredskap att ta i bruk ersättningar.

Samernas ställning som stödtagare framhävs genom att närings-, trafik- och miljöcentralen åläggs en skyldighet att årligen förhandla om styrningen av stödmedel.

I de föreslagna stödformerna finns inga stöd som särskilt riktas till det ena könet. De föreslagna stödssystem som ingår i propositionen främjar jämställdheten mellan könen genom att uppfyllandet av stöd villkoren inte granskas per hushåll utan per sökande.

Genom de ändringar av antalet renar som görs i investeringsstödssystemet ska det bli lättare för unga att bli näringsidkare inom renhushållning eller naturnäringar. Ändringen beräknas göra det möjligt för ungefär 40 unga per år att inleda näringsverksamhet, vilket skulle öka antalet unga renhushållningsidkare och förbättra näringens åldersstruktur.

En centralisering av verkställandet till Lapplands närings-, trafik- och miljöcentral stärker det regionala inflytandet i landets nordligaste del. I och med att sakkunskapen koncentreras förbättras också de sökandes rättsskydd.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

Jord- och skogsbruksministeriet tillsatte den 21 mars 2008 en arbetsgrupp med uppdrag att, på grundval av utredningar och sina slutsatser om dem, lägga fram förslag till riktlinjer för vilka stödobjekt som ska stödjas inom renhushållningen och naturnäringarna åren 2010—2013, hurdana stödformer som ska användas inom de olika stödobjekten, vilka finansierings- och stödnivåer det är ändamålsenligt att använda, hurdana stödtagare stöden ska riktas till och under vilka förutsättningar, inom vilka områden stöd ska beviljas, om det är ändamålsenligt att separera stödtagare, stödobjekt och stödnivåer inom

området, och om det visar sig vara så, på vilka grunder, hur det är ändamålsenligt att ordna tillämpningen av stödssystemet, hur projekt-, företags- och forskningsfinansieringen för renhushållningen och naturnäringarna kan organiseras på ett ändamålsenligt sätt och om det finns behov av att fortsätta med den frivilliga skuldsaneringen inom renhushållningen och naturnäringarna. Arbetsgruppen skulle i sitt arbete ta ställning till många olika alternativ och utreda kostnadseffekterna för dessa.

I arbetsgruppen ingick representanter för jord- och skogsbruksministeriet, finansministeriet, Landsbygdsverket, Lapplands arbets- och näringscentral, Renbeteslagsföreningen, Luontaiselinkeinojen liitto ry och sametinget. Ordföranden kom från Lapplands arbets- och näringscentral.

Under arbetets gång hörde arbetsgruppen representanter för olika organisationer, bl.a. Sametinget och Suomen porosaamelaiset ry. Arbetsgruppen ordnade dessutom tre diskussionsmöten i olika delar av renskötselområdet, till vilka inträdet var fritt för näringsidkare inom renhushållning och naturnäringar och andra som är aktiva inom renhushållning eller naturnäringar. I diskussionsmötena deltog sammanlagt över hundra personer.

Arbetsgruppens förslag till reform av systemet med finansiellt stöd för renhushållning och naturnäringar finns i arbetsgruppens promemoria jsm 2008:10. Arbetsgruppen föreslog att man skulle fortsätta med ett strukturstödssystem som till sina stödåtgärder i huvudsak motsvarade gällande finansieringslag. Arbetsgruppen föreslog att stödområdet skulle bibehållas enligt gällande lag, men att villkoren för erhållande av stöd till vissa delar skulle ändras till att motsvara nuvarande behov. Stödet skulle enligt arbetsgruppen fortfarande styras till inom stödområdet bosatta näringsidkare som får sin huvudsakliga utkomst från rennäringen och andra naturnäringar inom naturnäringsområdet. Inom rennäringen anses innehav av 80 livrenar fortfarande innebära huvudsaklig utkomst. Inom övriga naturnäringar granskas inkomsterna på samma sätt som hittills. Arbetsgruppen föreslog att åldersgränserna i huvudsak skulle hållas på nuvarande nivå, med undantag för en höjning av den övre åldersgränsen från 63

till 65 år. För unga näringsidkare under 40 år föreslog arbetsgruppen en möjlighet att få investeringsstöd för vissa investeringar redan på basis av 50 livrenar. Arbetsgruppen föreslog att startstödssystemet till största delen skulle fortsättas enligt gällande villkor. Likaså föreslog arbetsgruppen att systemet med investeringsstöd till renbeteslag ska fortsätta i stort sett som tidigare med vissa justeringar av stödnivåerna och en begränsning av stödet till slakteriinvesteringar till att endast gälla grundlig renovering. Arbetsgruppen ansåg även att det var nödvändigt att fortsätta bostadsfinansieringen och betonade underhållet av naturnäringslägenheter i naturnäringsområdet genom en möjlighet att bevilja större stöd för grundlig renovering av bostadshus än för närvarande. Likaså ansågs det vara motiverat att fortsätta skuldsaneringarna till tidigare villkor och att fortsätta beviljandet av särskilda förmåner, dock så, att även nya stöddepunkter för renhushållning kan byggas. Som en ny åtgärd föreslog arbetsgruppen att i lagen skulle införas ett stöd för underhåll av renbeteslags stängsel. Arbetsgruppen behandlade även Sametingets förslag till ett särskilt vallningsstöd, men kom till att det inte fanns tillräckliga grunder för att ta i bruk ett sådant. Däremot ansåg arbetsgruppen det vara viktigt att stödet för nödutfodring av renar bibehålls och utvidgas till att även omfatta andra katastrofer än enbart nöutfodring på grund av väderleksförhållandena.

Propositionen baserar sig till största delen på arbetsgruppens promemoria.

5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Utlåtanden om propositionen har begärts hos justitieministeriet, arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, miljöministeriet, Landsbygdsverket, Forststyrelsen, Livsmedelssäkerhetsverket, Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet, Skogsforskningsinstitutet, Strålsäkerhetscentralen, Kajanalands arbets- och näringscentral, Lapplands arbets- och näringscentral, Norra Österbottens arbets- och näringscentral, Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt, Finlands Kommunförbund, Nordea Bank Abp, Andelsbanksförbundet, Paikallisuusosuspankkiliitto ry, Sampo

Bank Abp, Luontaiselinkeinojen liitto ry, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Renbeteslagsföreningen, Sametinget, Suomen porosaamelaiset ry och Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC.

Utlåtanden gavs av justitieministeriet, arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, miljöministeriet, Landsbygdsverket, Forststyrelsen, Livsmedelssäkerhetsverket, Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet, Skogsforskningsinstitutet, Strålsäkerhetscentralen, Lapplands arbets- och näringscentral, Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt, Luontaiselinkeinojen liitto ry, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Renbeteslagsföreningen, Sametinget, Suomen porosaamelaiset ry och Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC.

I utlåtandena har propositionen till största delen ansetts vara motiverad och ändringarna nödvändiga. Av utlåtandena framgick å ena sidan en förståelse för betydelsen av att stödja rennäringen och å andra sidan en oro för att medlen styrs rätt. Finansministeriet förutsatte särskilt att stödssystemet ska stämma överens med stödssystemet för jordbruket och enhetliga stödvillkor för bostadsfinansieringen, och ansåg att det inte har lagts fram några grunder för att skapa egen lagstiftning för en viss näring för ett mera täckande katastrofstödssystem. I justitieministeriets utlåtande fästes särskild uppmärksamhet vid de villkor som grundlagen ställer, samernas ställning och vissa författningstekniska aspekter. Sametinget och Suomen porosaamelaiset ry kritiserade propositionens utgångspunkt att stödja sådan renskötsel som grundar sig på renskötsellagen och ansåg att propositionen inte i tillräcklig utsträckning har beaktat samernas ställning såsom urfolk och särdragen för samernas renskötsel. Sametinget har krävt att ett vallningsstöd ska införas i stödssystemet. Forststyrelsen har motsatt sig placering av privata renägares stöddepunkter för renhushållning på marker som är i dess besittning, vilket även sametinget opponerat sig mot.

Man har försökt beakta utlåtandena i den mån det varit möjligt. Propositionen har preciserats särskilt i fråga om anmärkningarna på de krav som grundlagen ställer och sa-

mernas ställning. Även i övrigt har man gjort motiveringen mera omfattande och preciserat propositionen. Särskild uppmärksamhet har fästs vid behovet att förbereda sig för överraskande katastrofer som drabbar näringen. Det vallningsstöd som sametinget föreslagit har dock inte tagits med i den föreslagna lagen om strukturstöd, eftersom det på grund av sin natur av verksamhetsstöd inte lämpar sig för strukturstödslagstiftning, som gäller utvecklande av näringen, och det inte heller i övrigt finns tillräckliga skäl att inlemma det i stödsystemen för renhushållning.

6 Samband med andra propositioner

Regeringen har för avsikt att till riksdagen överlämna en proposition med förslag till ändring av lagen om strukturstöd till jordbru-

ket och 6 § i lagen om offentlig upphandling. Propositionen ska gälla tillämpningen av lagen om offentlig upphandling (348/2007) på upphandling enligt lagen om strukturstöd till jordbruket. Lagen ska tillämpas endast om det är fråga om upphandling som överstiger EU:s tröskelvärden. Om ett motsvarande förfarande bör det i detta fall föreskrivas också i den föreslagna lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnärningar.

7 Förhållande till gemenskapens lagstiftning

Propositionen innehåller ändringar till ett stödsystem som omfattar statligt stöd enligt artikel 107 i EUF-fördraget. Innan lagen träder i kraft ska Europeiska kommissionen godkänna ändringen.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lag om strukturstöd för renhushållning och naturnärningar

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Lagens syften. I paragrafen föreslås bestämmelser om lagens syften. Lagens primära syfte är att förbättra renhushållningens och andra naturnärningars struktur. Detta innebär bildande av sådana enheter för renhushållning och naturnärningar som har förutsättningar för kontinuerlig lönsam verksamhet. Lönsamheten påverkas av produktionsmedlens kvalitet och kvantitet samt anskaffningen av produktionsmedel och möjligheterna att utnyttja dem, kostnaderna inberäknade. Genom att påverka dessa faktorer är det också möjligt att inverka på bildandet av livsdugliga enheter. Syftet är också att främja näringsverksamheten bland dem som redan idkar dessa näringar samt etablering av näringsverksamheten bland unga personer. Då ska uppmärksamhet särskilt fästas vid förutsättningarna för näringsverksamheten och vid hur man bäst skapar utkomstmöjligheter för

dem som idkar renhushållning eller naturnärningar. Dessa mål ska förverkligas så att nyttjandet av förnybara naturtillgångar i enlighet med principerna för hållbar utveckling samtidigt främjas. Lagen gäller en sådan region där naturen är synnerligen känslig och där de åtgärder som genomförs kan ha långvarig inverkan på naturen i regionen. Därför är det viktigt att vid genomförandet av åtgärderna sträva efter ett sådant slutresultat där man försöker nå balans mellan främjandet av näringsverksamheten och bevarandet och skyddet av naturen.

När åtgärderna genomförs bör hänsyn också tas till att renskötsel- och naturnäringsområdet utvecklas som bosättningsområde samt så att det också i framtiden bevaras som ett sådant område som är lämpligt för renskötsel och naturnärningar. Detta gäller särskilt bygande, men också åtgärder som väsentligt påverkar markanvändningen och näringsverksamheten.

Enligt 2 mom. ska i samband med åtgärderna särskild vikt fästas vid samernas möjligheter att inom samernas hembygdsområde bevara och utveckla näringar som hör till samekulturen. Till denna kultur räknas de

näringar som samerna såsom urfolk idkar. Med dessa näringar avses i första hand renhushållning, men också jakt och fiske. Särskilt i Utsjoki har fiske varit en viktig samisk näring. Däremot har jakt som en näring tappat sin tidigare betydelse på grund av att vilbrådet har minskat. Till följd av renhushållningsidkarnas och renarnas regionala fördelning är stödåtgärderna redan helt naturligt inriktade på renhushållningen inom samernas hembygdsområde. I stödverksamheten bör dock särskild vikt fästas vid förutsättningarna för att bevara renhushållningen som en näring som tryggar utkomstmöjligheterna inom regionen. Då måste också renhushållningens mångsidighet och renhushållningens utvecklingsmöjligheter beaktas som ett led i den övriga samhällsutvecklingen.

2 §. Tillämpningsområde. Lagen tillämpas på stöd som beviljas för förbättring och utveckling av renhushållningens och naturnäringarnas struktur och verksamhetsbetingelser. Därmed ska inkomststöden och likartade stöd fortfarande lämnas utanför tillämpningsområdet. Stödet kan finansieras helt med EU:s medel eller med EU:s medel och motsvarande nationella medel eller i sin helhet finansieras med nationella medel. Den finansieringsandel som beviljas av EU:s medel kommer i praktiken att komma från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. Den nationella finansieringen kommer däremot huvudsakligen från gårdsbrukets utvecklingsfond. Den kan dock också helt bestå av finansiering som beviljats i statsbudgeten. Om Europeiska unionen kan finansiera de åtgärder som avses i lagen, kan lagen också tillämpas på sådant stöd.

I 2 mom. konstateras att det i fråga om stöd som beviljas för att förbättra jordbrukets struktur gäller vad som bestäms i lagen om strukturstöd till jordbruket. Den föreslagna lagen kan dock tillämpas, om de inkomster på en renhushållnings- eller naturnäringens lägenhet som kommer från någon annan primärproduktion än renhushållning underskrider det minimibelopp som är ett villkor för att stöd ska beviljas enligt den nämnda lagen. Bestämmelser om minimibeloppet finns i statsrådets förordning om investeringsstöd för gårdsbruk och om startstöd till unga jordbrukare (299/2008). Minimibeloppet när

startstöd beviljas är 10 000 euro och när investeringsstöd beviljas 17 000 euro. Inkomst från skogsbruket ska dock inte förhindra att den föreslagna lagen tillämpas.

I 3 mom. föreslås att lagens tillämpningsområde avgränsas så att det inte omfattar beviljande av stöd till annan företags- och näringsverksamhet än renhushållning och naturnäringar. I fråga om stöd som beviljas för primär förädling och marknadsföring av produkter från renhushållning och andra jordbruksprodukter samt för utvidgande av verksamheten på en renhushållningslägenhet eller naturnäringens lägenhet till att omfatta också annat än renhushållning eller någon annan naturnäring gäller lagen om stöd för utveckling av landsbygden. Den föreslagna lagen tillämpas dock på investeringar som gäller renbeteslags slakterier. Lagen har ett snävare tillämpningsområde än den gällande finansieringslagen, eftersom stöd för annan företagsverksamhet och projektverksamhet inte längre ska ingå i lagstiftningen om renhushållning och naturnäringar. Dessa åtgärder ska dock fortfarande stödas, men det sker i enlighet med lagen om stöd för utveckling av landsbygden. Enligt den föreslagna lagen ska mycket begränsat stöd kunna beviljas för sådana processer på lägenheten som är nödvändiga för att bearbeta en animalisk eller vegetabilisk produkt för den första försäljningen.

Denna lag tillämpas dock inte på stöd eller ersättningar som beviljas jordbrukare för upphörande med produktionsverksamhet. Upphörande med renhushållning ska fortfarande stödas enligt lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006). Lagen tillämpas inte heller på projekt eller åtgärder som fått stöd enligt skollagen.

Utanför lagens tillämpningsområde lämnas dessutom stöd som finansieras med medel från EU:s strukturfonder eller från Europeiska fiskerifonden samt sådana åtgärder som hör till området för EU:s gemensamma fiskeripolitik och för vilka stöd kan beviljas enligt någon annan lagstiftning om stöd till fiskerinäringen.

3 §. Stödsystem. I paragrafen föreslås bestämmelser om de stödsystem som ingår i lagen. Med stödsystem avses i detta sammanhang en åtgärdshelhet som utgörs av föremå-

let för verksamheten och verksamhetens syfte samt de stödinstrument som används liksom också förutsättningarna och villkoren för stödet. De stödsystem som tillämpas är investeringsstöd till näringsidkare, startstöd till unga näringsidkare, stöd för bostadsbyggnad till näringsidkare, investeringsstöd till renbeteslag, stöd för underhåll av renstängsel, frivillig skuldsanering, forskningsfinansiering samt särskilda förmåner. Med särskilda förmåner avses möjligheten att med Forststyrelsens tillstånd avgiftsfritt få använda områden som är i Forststyrelsens besittning som byggnadsplats och i anslutning till kreaturshållning ha sin boskap på bete och för den insamla hö, löv, starr och sjöfräken på samma sätt som med stöd av finansieringslagen.

I stödsystemen ingår inte längre stöden för företagsverksamhet och inte heller stödet för projektverksamhet. Stödet för underhåll av renstängsel är ett alldeles nytt stödsystem. Däremot ingår de andra stödsystemen som föreslagits också i finansieringslagen.

De stödsystem som tas in i lagförslaget har avgränsats så att medlen och de administrativa resurserna ska användas på ett så ändamålsenligt sätt som möjligt. Stödet för underhåll av renstängsel kommer för sin del att effektivisera användningen av investeringsstödet till renbeteslag, eftersom det med hjälp av det är möjligt att koncentrera sig på stora stängselprojekt och med underhållsstödet kan stängslen hållas i ett gott grundskick.

4 §. Geografiskt tillämpningsområde. Som tillämpningsområde föreslås det renskötselområde som anges i renskötsellagen, när det gäller stöd för idkande av renhushållning.

I 2 mom. avgränsas tillämpningsområdet i fråga om stöd för andra naturnärningar än renhushållning till att omfatta Enontekis, Enare, Utsjoki och Savukoski kommuner samt de delar av Muonio, Kittilä, Sodankylä och Salla kommuner som ligger norr om den gränslinje som bildas av Kajanki, Tepasto, Pomovaara, Peurasuvanto, Seitajärvi i Savukoski, Ruotsukainen, Pulkkaviita och Ylirovanvaara. Om gränslinjen löper genom en husgrupp ska lagen tillämpas på den hela husgruppen.

Det regionala tillämpningsområdet motsvarar den gällande lagstiftningen.

5 §. Förhållande till Europeiska unionens lagstiftning. I paragrafen föreskrivs om lagens förhållande till EU-lagstiftningen vid beviljande av stöd som EU helt eller delvis finansierar. Den föreslagna lagen tillämpas också på beviljande, betalning, övervakning, inspektion och återkrav av dessa stöd. Lagen är dock sekundär i förhållande till EU-lagstiftningen.

Vid beviljande av stöd ska enligt 2 mom. också tillämpas vad som i EU-lagstiftningen föreskrivs eller bestäms om förutsättningarna och begränsningarna när det gäller beviljande av statligt stöd inom jordbrukssektorn och andra näringssektorer. Detta avser först och främst artikel 107—109 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och rådets förordning (EG) nr 659/1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i EG-fördraget samt kommissionens förordning (EG) nr 794/2004 om dess genomförande jämte ändringar, men också så kallade gruppundantagsförordningar, enligt vilka stöd får beviljas i vissa situationer genom att på förhand anmäla detta till kommissionen, förutsatt att stödåtgärderna uppfyller villkoren i gruppundantagsförordningen. Sådana förordningar av kommissionen är kommissionens förordning (EG) nr 1535/2007 som gäller stöd av mindre betydelse samt gruppundantagsförordningen för jordbrukssektorn dvs. kommissionens förordning (EG) nr 1857/2006. Inom fiskerisektorn, som hör till lagens tillämpningsområde, gäller kommissionens förordning (EG) nr 875/2007 som gäller stöd av mindre betydelse. I praktiken innebär den skyldighet att anmäla planerade stöd som ingår i gemenskapens lagstiftning en skyldighet att iaktta också de riktlinjer för statligt stöd som gemenskapen meddelat i fråga om en viss åtgärd, eftersom kommissionen bedömer de anmälda stöden i enlighet med principerna för stödet.

Det nationella stödet för renhushållning omfattas av ett undantag som baserar sig på anslutningsfördraget och enligt vilket Finland och Sverige med tillstånd av kommissionen kan bevilja stöd för produktion och saluföring av renar och renprodukter (KN-nummer ex0208 och ex0210) under förutsättning att det inte medför någon ökning av de traditionella produktionsnivåerna. Möjligheten att bevilja stöd ingår numera i artikel 182.1 i rå-

dets förordning (EG) nr 1234/2007 om upprättande av en gemensam organisation av jordbruksmarknaderna och om särskilda bestämmelser för vissa jordbruksprodukter ("enda förordningen om de gemensamma organisationerna av marknaden"). Eftersom det är fråga om förordningen om organisationen av marknaden så kan kommissionen begränsa möjligheten att bevilja nationellt stöd.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om tillämpningen av EU-lagstiftningen om statligt stöd på de stödssystem som avses i den föreslagna lagen. Genom förordning av statsrådet utfärdas också närmare bestämmelser om införandet och varaktigheten av stödsystemet i enlighet med EU-lagstiftningen om strukturstöd för jordbruk, som helt eller delvis finansieras av EU eller helt finansieras med nationella medel, i enlighet med lagstiftning som gäller andra näringar och inom ramen för de medel som i statsbudgeten eller i dispositionsplanen för gårdsbrukets utvecklingsfond anvisats för finansieringen av stödsystemet. I praktiken ska genom förordning i första hand preciseras vilka olika EU-rättsakter och bestämmelser om statligt stöd som man har för avsikt att tillämpa på de olika stödssystemen och föreskrivas om begränsningar som föranleds av dem.

6 §. Definitioner. I paragrafen föreskrivs om de begrepp som ska användas i lagen. Till största delen överensstämmer begreppen med de begrepp som använts i den gällande finansieringslagen. De ska dock preciseras till vissa delar och dessutom ska vissa nya begrepp definieras.

I 1 mom. 1 punkten definieras renhushållning, med vilket fortfarande avses renskötsel enligt renskötsellagen.

Med naturnäringar i 2 punkten avses däremot renskötsel, fiske och jakt, jord- och skogsbruk i liten skala som idkas vid sidan av en naturnäring och annat sådant utnyttjande av naturresurser som baserar sig på naturens fortlöpande produktionsförmåga, såsom yrkesmässig bärplockning och svampplockning. Största delen av denna verksamhet räknas enligt EU:s lagstiftning som jordbruk, skogsbruk visserligen endast till den del som det är fråga om skötsel av växande skog. För fiske och fiskodling gäller den särskilda fis-

kepolitiken, även om fisk räknas som jordbruksprodukter. Med naturnäring avses i detta sammanhang dock verksamhet där det väsentliga inte är människans inverkan på primärprodukten, såsom inom intensivt jordbruk, utan naturens andel i produktionen. Definitionen skiljer sig från det motsvarande begreppet i den gällande lagen såtillvida att fiskodling och såsom handarbete eller annan hemslöjd utförd iståndsättning och vidareförädling av produkter som erhållits av en naturnäring, tillverkning och iståndsättning av redskap som behövs i naturnäringar, tillverkning av souvenirer samt inkvartering och guidning av turister samt annan serviceverksamhet, då dessa former av näringsverksamhet bedrivs vid sidan av en naturnäring, inte längre betraktas som naturnäring. Dessa verksamheter räknas till de näringar i anknytning till en naturnäring som definieras i 3 punkten och som avser näringsverksamhet som bedrivs vid sidan av en naturnäring och som gäller tillverkning och iståndsättning av redskap som behövs i näringarna, serviceverksamhet i samband med naturnäringar eller förädling av produkter från naturnäringar. På stöd för fiskodling tillämpas lagen om den nationella förvaltningen av Europeiska fiskerifonden och om stöd till fiskerinäringen (1447/2006) och på övriga nämnda verksamheter lagen om stöd för utveckling av landsbygden.

I 4 punkten avses med renhushållningslägenhet en lägenhet som är avsedd att vara boningsplats för en renhushållningsidkare och som har bildats med stöd av lagen om renskötsellägenheter eller renhushållningslagen, eller en funktionellt och ekonomiskt självständig enhet som används för renhushållning, är belägen inom ett renskötselområde och består av en eller flera fastigheter eller delar av fastigheter eller en produktionsbyggnad jämte marken och administreras som en helhet på basis av ägande eller hyra. En sådan lägenhet kan också bildas så att byggandet har finansierats med stöd enligt de ovan nämnda lagarna, lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringar eller den föreslagna lagen. I gällande lag definieras inte renhushållningslägenhet. Däremot definierades en lägenhet som kan stödjas i den lagstiftning som föregick den. Den defi-

nition som nu föreslås följer det sätt som används i stödssystemen för jordbruket och som på ett funktionellt och ekonomiskt helhetsmässigt sätt definierar den fastighet som stödet gäller.

I 5 punkten avses med renhushållningsföretag näringsverksamhet som omfattar enbart renhushållning eller som vid sidan av renhushållning omfattar förädling av produkter från renhushållning eller serviceverksamhet som bedrivs i anslutning till dem. Som begrepp hänför sig företag således till stödtagarens verksamhet och är inte den egentliga stödtagaren, vilket fallet är i den gällande finansieringslagen.

I 6 punkten definieras naturnäringslägenhet i stort sett på samma sätt som renhushållningslägenhet i 4 punkten, men verksamheten kan också omfatta någon annan naturnäring än renhushållning och lägenheten ska dessutom vara belägen inom det naturnäringsområde som avses i 4 § 2 mom.

I 7 punkten definieras naturnäringsföretag på motsvarande sätt som renhushållningsföretag i 5 punkten. I ett naturnäringsföretag idkas dock en eller flera naturnäringar eller sådan verksamhet som bedrivs vid sidan av en naturnäring och som avses i 3 punkten.

I 8 punkten avses med samernas hembygdsområde ett område enligt 4 § i samlingslagen (974/1995).

I 9 punkten avses med finansiering kapital som har beviljats ett företag i form av understöd, lån, annan kredit eller kapitalplacering och som är avsett att användas på lång sikt. I detta sammanhang är räntestöd inte finansiering, utan uttryckligen stöd i anslutning till finansieringen.

I 10 punkten avses med offentlig finansiering finansiering som har beviljats av EU:s, statens eller något annat offentligt samfunds medel eller finansiering som ett offentligt organ har beslutat om.

I 11 punkten avses med privat finansiering annan finansiering än sådan som avses i 10 punkten. Till detta hör också stödtagarens kapital i form av räntestödslån.

I 12 punkten avses med stöd däremot understöd, räntestöd och stöd i anslutning till statligt lån som med stöd av den föreslagna lagen har beviljats av EU:s medel, medel i statsbudgeten eller medel ur gårdsbrukets ut-

vecklingsfond, och stöd som ingår i borgen som har beviljats på gårdsbrukets utvecklingsfonds ansvar eller andra förmåner, som beviljas med stöd av den föreslagna lagen.

I 13 punkten avses med annat stöd understöd, räntestöd eller ränteförmån som på andra grunder än enligt den föreslagna lagen har beviljats av EU:s, statens eller något annat offentligt samfunds medel eller av ett offentligt samfunds disponibla medel. Om statsborgen inte beviljas på samma villkor som kommersiell borgen, är också det beräknade stöd som ingått i statsborgen eller andra stödandelar som ingår i lån eller borgen annat stöd. Stödet är sammantaget alla andra stöd eller förmåner som har beviljats eller tillkommer sökanden eller har beviljats av någon annan myndighet eller ett offentligt samfund och som sökanden har fått eller som har riktat sig till sökandens renhushållnings- eller naturnäringsföretag i form av avdrag för kostnaderna, nyttjanderätt eller på annat sätt utan att utgöra finansiering för företaget. Som stöd betraktas härvid dock inte skatteavdrag, om inte avdraget ingår i ett stödssystem som godkänts i enlighet med artikel 107 i EUF-fördraget. Till exempel skattefriheten enligt lagen om överlåtelseskatt är ett stöd.

I 14 punkten avses med åtgärd som stöds inledande av renhushållning eller annan naturnäring eller verksamhet som bedrivs i samband med dem och för vilket stöd har sökts eller stöd har beviljats, t.ex. investeringar, skuldsanering eller underhåll av renstängsel.

I 15 punkten avses med investering byggande, utvidgande, grundlig renovering eller förvärv av en byggnad, konstruktion eller anläggning samt annat förvärv av materiella eller immateriella tillgångar för långsiktig användning. Definitionen motsvarar begreppet investering i lagen om strukturstöd till jordbruket, så som det definierats i 4 § 1 mom. 4 punkten i nämnda lag.

I 16 punkten avses med godkänd kreditgivare ett i 52 § 1 mom. i lagen om strukturstöd till jordbruket avsett kreditinstitut som godkänts som kreditgivare. Som kreditgivare kan enligt ovan nämnda 52 § 1 mom. godkännas kreditinstitut som avses i 8 § i kreditinstitutslagen (121/2007) och som har de administrativa och tekniska förutsättningar

som en kreditgivare ska ha för att utföra de uppgifter som föreskrivs i nämnda lag. Ett kreditinstitut ska således inte längre särskilt behöva godkännas som beviljare av lån enligt den föreslagna lagen, om det har godkänts för att bevilja lån enligt lagen om strukturstöd till jordbruket.

I 17 punkten avses med centralt finansiellt institut ett kreditinstitut eller en annan sådan sammanslutning som avses i 52 § 2 mom. i lagen om strukturstöd till jordbruket och som Landsbygdsverket har godkänt att verka som centralt finansiellt institut. Som centralt finansiellt institut kan godkännas en i 1 mom. i nämnda paragraf avsedd kreditgivare eller ett kreditinstitut eller en annan motsvarande sammanslutning som kreditgivarna har befullmäktigat att på sina vägnar sköta de uppgifter som enligt nämnda lag hör till det centrala finansiella institutet. De aktörer som avses ovan ska ha administrativa och tekniska förutsättningar att sköta uppgifterna. För att ett centralt finansiellt institut även ska kunna fungera i sådana uppgifter som avses i den föreslagna lagen krävs att fullmakterna kompletteras.

Enligt 2 mom. avses med lägenhetsdel av en renhushållningslägenhet eller naturnäringslägenhet både en kvotdel och ett outbruttet område av en lägenhet. Till denna del motsvarar definitionen tidigare lagstiftning.

Enligt 3 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet bestämmelser för det första om när jord- och skogsbruk ska betraktas som småskaligt och när en fastighet som kan byggas kan betraktas som en renhushållningslägenhet eller en naturnäringslägenhet samt om den maximala storleken av en renhushållningslägenhet eller en naturnäringslägenhet. Genom förordning av statsrådet utfärdas också närmare bestämmelser om näringar i anknytning till en naturnäring. Med detta begränsas de näringar som kan anses höra till ett renhushållnings- eller naturnäringsföretag. Detta har betydelse vid bedömningen av huruvida stödtagarens lägenhet är livskraftig.

2 kap. Finansiering av stödet

7 §. Förutsättningar som gäller stödets finansiering och belopp. I paragrafen före-

skrivs om begränsningar av finansieringen av stödet och om finansieringens belopp. Begränsningarna motsvarar i stort sett begränsningarna i 14 § i lagen om strukturstöd till jordbruket.

En förutsättning för beviljande av stöd är att bevillningsfullmakt eller anslag har använts för ändamålet i statsbudgeten eller i dispositionsplanen för gårdsbrukets utvecklingsfond. Bestämmelsen hindrar inte att ansökningar tas emot på förhand, men beslut om beviljande får inte fattas utan att det har använts anslag för finansiering av ändamålet.

Stöd kan inte heller beviljas till den del som andelen offentligt stöd av de godtagbara kostnaderna för en åtgärd som stöds överskrider det maximibelopp för offentligt stöd som fastställts i EU-lagstiftningen. I fråga om programbaserade stöd får den offentliga finansieringens andel av stödet inte överskrida det maximibelopp för offentlig finansiering som anges i programmet. Vid beviljande av stöd enligt den föreslagna lagen ska såsom avdrag beaktas annat offentligt stöd som beviljats för finansiering av en åtgärd inom samma projekt.

Enligt 4 mom. ska sökanden redogöra för om den privata finansiering som används för genomförandet av den åtgärd som stöds. Härvid ska särskilt presenteras en utredning om hur finansieringen fördelas mellan privat och offentlig finansiering. Som privat finansiering kan utöver betalning i pengar godkännas vederlagsfria arbets- eller produktionsinsatser. Detta kan närmast komma i fråga för byggobjekt. Typiska stödobjekt där egna produktionsinsatser och eget arbete utnyttjas i betydande grad är ett renbeteslags investering i stängsel.

Enligt 5 mom. utfärdas bestämmelser om vederlagsfria arbets- och produktionsinsatser som privat finansiering genom förordning av statsrådet. Genom förordning föreskrivs om förutsättningarna för att godkänna vederlagsfria arbets- och produktionsinsatser som privat finansiering. Genom förordning föreskrivs också om värdet på sådana arbets- och produktionsinsatser och om hur det ska visas.

8 §. Program. På stöd som ingår i ett program tillämpas lagen om förvaltning av program som hänför sig till utveckling av landsbygden (532/2006). Detta gäller i synnerhet

programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland för pågående programperiod och det av EU delfinansierade stöd som beviljas unga personer för etablering av näringsverksamhet. Avsikten är ändå att lagen ska gälla tills vidare, så den kan komma att gälla också de program som uppgörs efter den nu pågående programperioden och de stöd som finansieras genom programmen. Bestämmelsen motsvarar 8 § i lagen om strukturstöd till jordbruket.

3 kap. Allmänna förutsättningar för att beviljas stöd

9 §. Stödets ändamålsenlighet. För att stöd ska beviljas förutsätts att det är ändamålsenligt att stödja åtgärden som helhet bedömt. I helhetsbedömningen bör förutom kostnaderna för åtgärden också långtidsverkningarna av åtgärden, andra kostnader som åtgärden medför än kostnaderna för genomförandet samt alternativ för att nå samma slutresultat med hjälp av andra åtgärder beaktas. Vid beviljandet av stöd ska särskild vikt fästas vid hur åtgärden påverkar näringens fortbestånd och förbättrar näringsidkarnas utkomstförutsättningar.

Enligt 2 mom. kan inom samernas hembygdsområde utöver ekonomiska aspekter också åtgärdens betydelse som helhet för renskötseln och andra naturnärings- och sameområdet beaktas. Detta föreslås som ett tilläggs-kriterium när helhetsbedömningen görs.

Enligt 3 mom. beviljas stöd dock inte om inte de övriga villkor för beviljande av stöd som avses i lagförslaget uppfylls.

10 §. Stödtagare. I paragrafen begränsas kretsen av stödtagare beroende på vilket stöd det är fråga om. Stöd i anslutning till näringsidkande och frivillig skuldsanering samt stödet för bostadsbyggande kan beviljas fysiska personer. Stödet anses gälla näringsidkande förutom i fråga om investeringsstöd, startstöd och skuldsanering också i fråga om bostadsfinansiering, eftersom en renhushållnings- eller naturnäringslägenhet är en förutsättning för den. Också mottagare av en särskild förmån kan endast utgöras av en fysisk person. Renbeteslag kan beviljas investeringsstöd och stöd för underhåll av renstängsel. Forsk-

ningsfinansiering kan beviljas alla och stödtagaren kan då vara fysiska personer, privat- och offentligrättsliga samfund samt stiftelser.

Stöd kan beviljas för samma åtgärd till flera fysiska personer tillsammans, om de alla uppfyller villkoren för beviljande av stöd. Stöd i anslutning till frivillig skuldsanering kan ändå beviljas, om den som i huvudsak ansvarar för skulderna uppfyller villkoren för beviljande av stöd. Detta har betydelse särskilt när skuldsanering genomförs för bibehållande av bostad och sökanden är den efterlevande maken och underåriga barn som delägarna i ett dödsbo.

En fysisk person som ansöker om stöd ska ha fyllt 18 år. Stöd för förvärv av mark eller fastighet eller för byggande, utvidgning eller grundlig renovering av bostadshus beviljas dock inte personer som fyllt 60 år och annat stöd beviljas inte personer som fyllt 65 år. Även då kontrolleras sökandens ålder i samband med att ansökan anhängiggörs. Stöd i anslutning till frivillig skuldsanering kan däremot ändå beviljas oberoende av ålder. Åldersgränserna motsvarar i stort sett åldersgränserna i 5 § 3 mom. i finansieringslagen och 5 § i finansieringsförordningen. Eftersom det inte längre är möjligt att genom förordning av statsrådet avvika från de villkor som anges i lagen, kommer åldergränsen för bostadsrenoveringsprojekt i praktiken att sjunka. Underåriga beviljas inte längre stöd.

Renbeteslag kan beviljas stöd endast om de uppfyller sina förpliktelser enligt renskötsellagen. Med detta avses främst att renbeteslaget ska hålla sig inom gränsen för det högsta tillåtna antalet renar som med stöd av renskötsellagen fastställts för det. Detta bedöms på basis av den renlängd som renbeteslaget uppgör, om inte något annat framkommer t.ex. vid den övervakning som utförs av regionförvaltningsverket.

11 §. Inledande av en åtgärd som stöds. I paragrafen föreskrivs om begränsningar som gäller inledande av åtgärder. Huvudregeln i 1 mom. motsvarar 13 § 1 mom. i lagen om strukturstöd till jordbruket och den gällande finansieringslagen. Renhushållnings- eller naturnäringsidkare eller renbeteslag beviljas inte investeringsstöd, stöd för bostadsbyggande eller forskningsfinansiering för åtgärder som redan har inletts, om inte något an-

nat följer av särskilda skäl. Också om det finns särskilda skäl begränsas stödet för en åtgärd som inletts av de begränsningar som anges i EU-lagstiftningen och bestämmelser om statligt stöd. Om förutsättningen för att stödet ska godkännas är att det ska uppfylla kraven på statligt stöd enligt EU-lagstiftningen och det är fråga om ett stöd vars godtagbarhet bedöms enligt Gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till jordbruk och skogsbruk 2007—2013 (EUT 2006 C 319) eller motsvarande förordning av kommissionen (EG) nr 1875/2006, är det inte möjligt att inleda åtgärden förrän beslut om beviljande av stöd har meddelats. Startstöd till unga näringsidkare inom renhushållning eller andra naturnäringsringar kan emellertid beviljas inom 18 månader efter det att näringsidkaren har börjat idka renhushållning eller någon annan naturnäring.

I 2 mom. föreslås att renbeteslag dock kan beviljas stöd också för en sådan åtgärd i fråga om vilken investeringen har varit nödvändig att inleda för att förhindra skada för någon annan än en renhushållningsidkare eller för att ersätta ett stängsel som har förstörts eller gått sönder av någon orsak som inte beror på renbeteslaget. Avsikten är att det till denna del ska vara möjligt att som grund för stödssystemet delvis utnyttja det undantag som gäller ersättande åtgärder och som ingår i riktlinjerna för statligt stöd till jordbruk och skogsbruk och den undantagsbestämmelse som gäller renhushållning i rådets förordning (EG) nr 1234/2007.

Enligt 3 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet närmare bestämmelser om när en åtgärd anses vara inledd och om när en i 2 mom. avsedd åtgärd som redan har inletts kan beviljas stöd av särskilda skäl. Vid definieringen av inledandet iakttas förfaranden som grundar sig på gällande lagstiftning. Åtgärden anses i regel ha inletts när ett bindande avtal om genomförande eller förvärv angående åtgärden har ingåtts. Om sökanden genomför en investering som gäller byggande på egen hand ska vid fastställandet av inledandet också inledandet av byggnadsarbetet granskas. Också när det gäller forskning där sökanden genomför projektet med egna krafter granskas inledandet av det faktiska arbetet.

12 §. Tillstånd och byggnadsplaner. Om den åtgärd som stöds förutsätter att myndighetstillstånd utverkas, måste ett sådant tillstånd uppvisas innan stöd beviljas. Förfarandet ingår redan i 4 a § 2 mom. i den gällande finansieringslagen och i motsvarande 13 § 2 mom. i lagen om strukturstöd till jordbruket.

Om den åtgärd som stöds innefattar en bygginvestering ska sökanden dessutom lägga fram en byggnadsplan varav det framgår hur funktionell, lämplig och miljöanpassad investeringen är. Också detta villkor ingår redan i 14 a § 3 mom. i den gällande finansieringslagen och motsvarar 14 § 3 mom. i lagen om strukturstöd till jordbruket.

I 3 mom. ingår ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet föreskriva närmare om byggnadsplanens innehåll. Avsikten är inte att ändra det gällande förfarandet i någon nämndvärd grad.

I 4 mom. ingår dessutom ett bemyndigande att genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet föreskriva om tekniska, ekonomiska och funktionella samt säkerhets- och miljörelaterade omständigheter i samband med bygginvesteringar. Avsikten är att innehållet i den förordning som utfärdas i huvuddrag ska motsvara de detaljerade bestämmelserna om byggande som utfärdats med stöd av lagen om strukturstöd till jordbruket. Tyngdpunkten vid styrningen ligger på funktionalitet och kostnadseffektivitet i samband med produktionen. I bestämmelserna tas också hänsyn till de statsfinansiella konsekvenserna i samband med byggprojekt. Samtidigt styrs byggande som stöds genom bostadsfinansiering. Genom förordning av ministeriet ska föreskrivas om de godtagbara kostnaderna per enhet i anslutning till byggande, dvs. genom förordning definieras den godtagbara kostnaden för byggnaders olika konstruktionsdelar beroende på byggnadsmaterial, konstruktion, läge och liknande aspekter. Genom förordning av ministeriet kunde även föreskrivas om nivån på stödberättigande planering och stödberättigande energilösningar och genom stödberättigande avfallshanteringslösningar styra byggandet i en hållbar riktning med tanke på miljön.

13 §. Lägsta stödbelopp. I paragrafen begränsas stödet så att det inte beviljas för

mycket små projekt. Stöd beviljas inte för bygginvesteringar om ansökan avser ett stödbelopp på högst 1 000 euro. När det gäller andra åtgärder ska motsvarande belopp vara 500 euro. Med begränsningen förhindras att stödet beviljas för liknande ändamål som stöd för verksamheten. De lägsta beloppen är lägre än i lagen om strukturstöd till jordbruket, men omsättningen inom renhushållning och naturnäringslag är dock avsevärt mindre än för jordbrukslägenheter och investeringarna är mindre.

14 §. Val av åtgärder som stöds. I paragrafen föreskrivs om förfarandet vid valet av objekt som ska stödjas. Detta förfarande finns också i lagen om strukturstöd till jordbruket. Det är ändamålsenligt att ta in motsvarande förfarande också i den föreslagna lagen, eftersom åtgärderna stöds med medel under samma moment i statsbudgeten och ur gårdsbrukets utvecklingsfond. I 1 mom. föreslås bestämmelser om de främsta kriterierna vid valet av åtgärder som ska stödjas. Inom de gränser som nämns i 7 § 1 mom. i lagförslaget beviljas stöd i första hand för åtgärder som avsevärt främjar de syften som nämns i 1 § i lagförslaget och, om stödet ingår i ett program, för de syften som anges i programmet.

I 2 mom. preciseras urvalskriterierna. Om ansökan gäller stöd för investeringar kan vid valet av vilka åtgärder som ska stödjas beaktas faktorer som inverkar på de ekonomiska förutsättningarna för den näringsverksamhet som stöds, åtgärdens inverkan på lönsamheten hos det renhushållningsföretag eller naturnäringsföretag som stöds, och åtgärdens inverkan på den stödtagande renhushållnings- eller naturnäringslägenhetens produktionsförhållanden med tanke på arbetsmiljön och ett hållbart utnyttjande av naturtillgångar samt djurs välbefinnande. När man granskar verkningarna på företaget kunde man även beakta övrig affärsverksamhet som hör till samma helhet som näringsidkaren inom renhushållning eller andra naturnäringslag bedriver. Föremålet för stödet ska dock alltid vara renhushållning eller andra naturnäringslag.

I 3 mom. ingår ett undantag som gäller startstöd till en ung näringsidkare. I sådana fall ska valet av vilka åtgärder som stöds göras med tillämpning av 2 mom. 1 punkten i

paragrafen, alltså med stöd av faktorer som inverkar på de ekonomiska förutsättningarna för den näringsverksamhet som stöds. Dessa inverkar på valet också då ansökan gäller stöd för bostadsbyggande, och då ska dessutom stödets inverkan på sökandens boendeförhållanden beaktas.

I 4 mom. ingår ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet föreskriva närmare om grunderna för val av åtgärder som stöds.

4 kap. **Förutsättningar som gäller näringsidkare**

15 §. Näringsidkande. För att stöd ska beviljas förutsätts att sökanden idkar eller börjar idka renhushållning på en renhushållningslägenhet eller renhushållning eller någon annan naturnäringslag på en naturnäringslägenhet så att sökanden får den huvudsakliga delen av sin utkomst från det. En renhushållningsidkare som har minst 80 livrenar anses dock få den huvudsakliga delen av sin utkomst från renhushållning. Detta motsvarar den gällande finansieringslagens definition av dem som idkar renhushållning som huvudsyssla och motsvarar de förutsättningar för beviljande av stöd per djur som avses i 14 § i lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen så som därom föreskrivs i statsrådets förordning om utbetalning av stöd per djur för renkötselåret 2010/2011. En person som idkar någon annan naturnäringslag ska få mer än hälften av sina årliga inkomster från naturnäringslag, dock minst det belopp som bestäms genom förordning av statsrådet. Minimibeloppet justeras årligen av Landsbygdsverket genom föreskrift med hjälp av statistikcentralens index för ordinarie förtjänst. Landsbygdsverket svarar också för att information om föreskriften ges på behörigt sätt. Minimibeloppet för de årliga inkomsterna från naturnäringslag har med stöd av finansieringslagen fastställts till 8 300 euro. Villkoret om inkomsternas minimibelopp gäller också personer som har mindre än 80 livrenar. Avsikten är inte att ändra minimibeloppet, med undantag av inkomstnivåns utveckling.

I en del renbeteslag inom renkötselområdet har det på grund av renägarnas stigande

medelålder varit svårt att få tillräckligt med renägare för att utföra renskötselarbete inom renbeteslaget. Delvis beror detta på att unga renhushållningsidkare inte har möjlighet att på en gång skaffa så många renar att kravet på 80 livrenar uppfylls. Äldre renägare ger inte heller gärna ifrån sig renar, och det är svårt för de unga att skaffa flera renar. För att underlätta ställningen för de unga och för att öka tillgången på arbetskraft för renbeteslagen föreslås det i 2 mom. ett undantag till minimikravet på 80 livrenar. I momentet ges ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet föreskriva närmare om när en person som inte har fyllt 40 år kan beviljas stöd med avvikelse från de villkor som gäller antalet renar och inkomstandelen. Avsikten är att göra det möjligt att bevilja en person som äger minst 50 livrenar stöd för vissa investeringar, om sökanden samtidigt förbinder sig att utföra arbete för renbeteslaget under en bestämd tid. Också om den bestämda tiden föreskrivs genom förordning av statsrådet. Då anses två hela arbetsdagar motsvara en livren. Kravet är så många arbetsdagar att minimikravet på 80 livrenar kan anses vara uppfyllt då antalet livrenar och arbetsdagar beaktas. Sådana investeringar är anskaffning av terrängfordon och, i den utsträckning EU-lagstiftningen och bestämmelser om statligt stöd medger, förvärv av ytterligare renar.

Genom förordning av statsrådet utfärdas enligt 3 mom. också bestämmelser om när nationellt stöd kan beviljas utan att sökanden har en renhushållnings- eller naturnäringslägenhet. Avsikten är närmast att genom förordning göra det möjligt att stödja anskaffningar av lösöre utan att detta förutsätter besittning av en lägenhet. Vid bygginvesteringar liksom vid investeringar i vatten och avlopp, vägar och el krävs däremot redan på grund av stödets karaktär fortfarande ett ägande av en renhushållnings- eller naturnäringslägenhet eller besittning som grundar sig på långfristiga arrendeavtal. Detta ändrar i någon mån det stödsystem som grundar sig på gällande lagstiftning och som för det mesta förutsätter besittning av en lägenhet. Genom att tillåta stödjande av lösöre utan att detta förutsätter besittning av en lägenhet kan verksamhetsbetingelserna för unga näringsidkare inom renhushållning och andra natur-

näringar samt renskötselmetoderna i områdets nordliga delar beaktas bättre.

16 §. Sökandens inkomster. I paragrafen föreskrivs om hur sökandens inkomster inverkar på beviljandet av stöd. Det förutsätts att sökanden med beaktande av inkomsterna ska vara i behov av stöd. Också om det huvudsakligen är sökandens inkomster som ska beaktas, inverkar också sökandens makes inkomster på bedömningen av behovet när stödet söks för byggande, utvidgning eller grundlig renovering av en bostad, oberoende av om makarna tillsammans är sökande eller inte. Med sökandens make avses sökandens make eller en person som bor tillsammans med sökanden i samma hushåll under äkten-skapsliknande förhållanden.

Enligt 3 mom. ska det genom förordning av statsrådet föreskrivas om största tillåtna inkomster och de inkomster som ska beaktas i samband med detta. Sökandens inkomster, bortsett från inkomster från renhushållning, andra naturnäringar eller näringar i anknytning till naturnäringar, får inte överstiga det belopp som bestäms genom förordning av statsrådet. I de största tillåtna inkomsterna beaktas inte inkomster som erhållits på sociala grunder, såsom bostadsstöd eller barnbidrag. Landsbygdsverket ska årligen också föreskriva om en justering av dessa inkomster så att de motsvarar den allmänna inkomstutvecklingen. I gällande stödsystem har maxi-miinkomsten justerats till 35 300 euro år 2010.

Vid stöd till bostadsbyggande föreskrivs om inkomstgränserna dock särskilt. Enligt gällande system är inkomstgränsen för totalinkomsten vid bostadsfinansiering 37 000 euro för en person och 47 100 för makar. Då beaktas dock inte inkomster från naturnäringar eller inkomster på sociala grunder. Avsikten är att höja de största tillåtna inkomsterna genom den förordning som utfärdas, men å andra sidan ska sökandens och makens samtliga inkomster beaktas. Inkomstgränserna kunde dock höjas på basis av antalet underåriga barn som är i sökandens vård.

Avsikten är att bostadsfinansieringens stödvillkor i detta sammanhang ska göras mera enhetliga både med bostadsfinansieringen inom miljöministeriets förvaltningsområde och med bostadsfinansieringen enligt

lagen om finansiering av landsbygdsnäringar. Avsikten är att fastställa inkomstgränserna så, att renhushållnings- och naturnäringslägenheterna uttryckligen bevaras som bostäder för dem som är verksamma inom dessa näringar. Betydande inkomster är i allmänhet löneinkomster eller motsvarande, och visar att sökanden får sin utkomst från något annat än de näringar som är avsedda att stödjas.

17 §. Yrkesskicklighet. För att stöd ska beviljas förutsätts tillräcklig yrkesskicklighet. Av sökanden förutsätts uttryckligen yrkesskicklighet i fråga om den näring som stöds. Yrkesskicklighet krävs redan i samband med ansökan om stöd. Det enda undantaget är en sådan ung näringsidkare som inleder verksamheten och som inte har tillräcklig yrkesskicklighet när stöd söks. Då förutsätts dock att han eller hon förbinder sig att uppfylla det krav på yrkesskicklighet som gäller sökanden inom 36 månader efter det att stödet beviljats. Kravet baserar sig på artikel 22.1 punkt b i rådets förordning (EG) nr 1698/2005 som gäller jordbruksfonden och enligt vilken förutsättningen för att startstöd till unga personer som etablerar sig som jordbrukare ska beviljas är att de har tillräcklig yrkeskunskap och yrkesskicklighet. Enligt artikel 13.1 i kommissionens förordning (EG) nr 1974/2006 som gäller tillämpningen av förordning (EG) nr 1698/2005 får ovan nämnda tidsperiod beviljas, för att uppfylla villkoren om yrkesskicklighet, om den unga jordbrukaren behöver en anpassningsperiod för att bilda eller omstrukturera företaget, förutsatt att detta behov anges i affärsplanen i enlighet med artikel 22.1 punkt c i nämnda förordning. Kravet på yrkesskicklighet gäller individuellt och berör varje stödtagare.

I 2 mom. ingår ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet föreskriva närmare om tillräcklig yrkesskicklighet. Avsikten är inte att ändra kravet på yrkesskicklighet. Huvudregeln är fortfarande utbildning på andra stadiet i naturbruk inom naturnäringsnäringen i fråga. Utbildningen kan ersättas med minst tre års arbetserfarenhet. Startstöd beviljas dock inte enbart på basis av arbetserfarenhet, utan därtill krävs minst 20 studieveckors eller motsvarande 30 studiepoängs utbildning, varav hälften ska vara ekonomisk utbildning. Om två eller flera fysiska personer börjar be-

driva näring tillsammans anses det att kravet på yrkesskicklighet uppfylls om alla har minst tre års arbetserfarenhet och minst hälften av företagarna har en ovan avsedd 20 studieveckors eller 30 studiepoängs utbildning som är ändamålsenlig för att bedriva företagsverksamhet.

18 §. Boende. I paragrafen förutsätts att sökanden bor på ett renkötselområde eller, om stöd söks för någon annan naturnäring än renhushållning, på det naturnäringsområde som avses i 4 § 2 mom. i lagförslaget. Också i gällande lagstiftning förutsätts vid prövningen av stödets ändamålsenlighet att sökanden är bosatt inom stödområdet. Det är fråga om ett stöd som beviljas enligt prövning och där det är av väsentlig betydelse att stödet riktas till stödområdet. Sökandena har inte rätt till stöd, och således kan inte någons rätt anses vara beroende av boningsplatsen. Kravet i den föreslagna lagen på att sökanden ska vara bosatt inom stödområdet hindrar för sin del att renägandet överförs till personer som endast har en svag koppling till själva renkötseln. Med tanke på bevarandet av näringen är det viktigt att det inom området bor så många sådana renägare som möjligt som idkar renhushållning genom att själva delta i arbetet. Med tanke på områdets livskraft gäller samma sak även andra naturnäringsnäringar.

19 §. Renhushållnings- och naturnäringslägenhetens läge och sammanslutningens hemort. I paragrafen föreskrivs om grunderna för hur renhushållnings- eller naturnäringslägenhetens läge fastställs. Definieringen kan inverka på om den helhet som lägenheterna bildar över huvud taget kan betraktas som en renhushållningslägenhet eller, om den är belägen på gränsen av naturnäringsområdet, huruvida det är fråga om en renhushållnings- eller naturnäringslägenhet. Huvudregeln är att en renhushållnings- eller naturnäringslägenhet som består av en eller flera lägenheter eller av delar av lägenheter anses vara belägen i den kommun där bostadshuset är beläget. Om det inte finns ett bostadshus på en bebyggd renhushållnings- eller naturnäringslägenhet betraktas lägenheten vara belägen i den kommun där en annan byggnad som finns på lägenheten är belägen, eller om det finns flera, merparten av byggnaderna är belägna. En obebyggd fastighet anses vara be-

lägen i den kommun där största delen av fastighetens område är beläget.

I 2 mom. förutsätts att en renhushållningslägenhet ska vara belägen i renskötselområdet och en naturnäringslägenhet i det område som avses i 4 § 2 mom. i lagförslaget. Om det är fråga om programbaserat stöd, ska renhushållnings- eller naturnäringslägenheten vara belägen inom programmets tillämpningsområde. Detta krav uppfylls under pågående programperiod i samtliga fall, eftersom det enda av EU delfinansierade stödet dvs. startstödet beviljas inom ramen för programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland, vars område omfattar hela Finland med undantag av Åland. Gemenskapens program kan dock ändras och dessutom är följande periods programområde ännu inte känt, eftersom det kommer att grunda sig på ny EU-lagstiftning. Det är också möjligt att de föreslagna finansieringssystemen används i de nationella programmen.

Om sökanden är en sammanslutning förutsätts dessutom att denna har sin hemort inom EU. Detta krav gäller endast forskningsfinansiering.

Enligt 3 mom. kan närmare bestämmelser om var en renhushållnings- eller naturnäringslägenhet anses vara belägen utfärdas genom förordning av statsrådet. Bemyndigandet behövs i situationer där den helhet som lägenheten bildar är belägen inom olika renbeteslag i en kommun på ett sätt som inverkar på stödet.

20 §. Förutsättningar som gäller besittningen av en lägenhet som används för idkande av renhushållning och andra naturnäringsringar. I paragrafen förutsätts att sökanden besitter den renhushållnings- eller naturnäringslägenhet som stöds. Besittningen kan grunda sig på ägande eller på ett arrendeavtal. Om två eller flera personer gemensamt besitter den lägenhet för vilken stöd söks, kan andra stöd än startstöd till näringsidkare beviljas, om personerna ansöker om stödet gemensamt. Då ska minst en tredjedel av renhushållnings- eller naturnäringslägenheten vara i besittning av en sådan näringsidkare inom renhushållning eller andra naturnäringsringar som uppfyller kraven i 15—18 § i lagförslaget. Detta innebär att en av de sökande som uppfyller stödvillkoren besitter en tred-

jedel av lägenheten. Bestämmelsen medför att de krav som ingår i den gällande förordningen av statsrådet som utfärdats med stöd av finansieringslagen skärps i någon mån, men den kommer att motsvara kraven i 9 § 2 mom. i lagen om strukturstöd till jordbruket. När det samtidigt med stöd av 15 § 2 mom. är möjligt att avstå från kravet på lägenhet närmast i samband med stödet för anskaffning av lösöre, skulle den föreslagna ändringen i fråga om besittningen av lägenheten klargöra beviljandet av stöd som gäller fastigheten.

I 2 mom. föreskrivs om krav som ställs på arrendering och annan besittning. Om en del av en renhushållnings- eller naturnäringslägenhet besitts av sökanden på basis av ett arrendeavtal eller ett avtal om delning av besittningen av en fastighet och stöd för bygginvestering söks för denna del, förutsätts det att den avtalsenliga rätten har registrerats. Motsvarande förutsättning gäller en sådan del av en lägenhet som har en väsentlig betydelse för kontinuiteten för den näringsverksamhet som stödet avser. Dessutom krävs att arrenderätten är överförbar till tredje person utan att fastighetsägaren hörs och att den gäller i minst tio år. Motsvarande krav ingår i 9 § 3 mom. i lagen om strukturstöd till jordbruket.

Enligt 3 mom. kan det genom förordning av statsrådet föreskrivas närmare om bedömningen av besittning i samägarsituationer. Genom förordning preciseras närmast på vilket sätt besittningen av en tredjedel av en lägenhet bedöms, t.ex. när ägarförhållandena för de registerlägenheter som hör till den helhet som bildas av lägenheterna är olika.

21 §. Förutsättningar som gäller näringsverksamhet som stöds. En förutsättning för beviljande av stöd är att det kan visas att den renskötsel som bedrivs på en renhushållningslägenhet har förutsättningar för kontinuerlig lönsamhet. Motsvarande förutsättning för kontinuerlig lönsamhet gäller också naturnäringsringar som bedrivs på en naturnäringslägenhet. Om ansökan gäller startstöd till näringsidkare ska man vid bedömning av förutsättningarna för lönsamhet också kunna beakta de näringsringar i anknytning till en naturnäringsring som idkas på den lägenhet som stödet avser. Det räcker dock med att bevisa sin lik-

viditet, när stöd kan beviljas näringsverksamhet utan lägenhet eller när bostadsfinansiering söks. Förutsättningen är inte i sak ny, men den preciseras. För näringsverksamhetens del motsvarar bestämmelsen 10 § 1 mom. i lagen om strukturstöd till jordbruket, med undantag av renskötseln, vilken kan stödjas utan att besittning av en lägenhet förutsätts för det och genom att bevisa sin likviditet i stället för lönsamhet. I fråga om bostadsbyggandet bibehålls kravet på likviditet så som förut.

Vid bedömningen av förutsättningarna för kontinuerlig lönsamhet ska man beakta omständigheter som gäller produktionsförutsättningarna på den renhushållnings- eller naturnäringslägenhet som stöds, sökandens ekonomiska ställning, förutsättningarna för marknadsföring av produkterna samt, i fråga om investeringsstöd till näringsidkare, de beräknade effekterna av den åtgärd som stöds. Med lägenhetens produktionsförhållanden avses en helhet som inom renhushållningen huvudsakligen utgörs av renboskapen men också produktionsrelaterade egenskaper på renhushållnings- eller naturnäringslägenheten såsom byggnader, andra produktionsmedel och mark som används för produktion. Inom renhushållningen kan det finnas behov av att på lägenheten odla gräs för tillskottsutfodring av renar. När någon annan naturnäring idkas kan det vara fråga om en äng, betesmark eller åker som används för odling eller för bete. Vidare ska kalkyler uppvisas om hur produktionsförhållandena, möjligheterna att marknadsföra produkterna samt andra företagsrelaterade faktorer påverkar lönsamheten. I fråga om den ekonomiska ställningen utreds framför allt sökandens likviditet och soliditet, i vilket också hela renhushållningsföretagets eller naturnäringsföretagets verksamhet kan beaktas. När det gäller investeringsstöd ska vid bedömningen också beaktas hur den åtgärd som stöds påverkar t.ex. produktionsförutsättningarna, soliditeten och möjligheten att marknadsföra produkterna. Uppgifter som är relevanta för bedömningsgrunderna ska tas in i den affärsplan som avses i 22 § i lagförslaget.

I 2 mom. ingår ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om grunderna för bedömning

av förutsättningarna för den näringsverksamhet som stöds.

22 §. Affärsplan. En förutsättning för beviljande av stöd är att en affärsplan läggs fram i fråga om den näring som stödet gäller. När stöd för etablering söks ska planen också innehålla uppgifter om näringar i anknytning till en naturnäring. Affärsplanen ska innefatta de förutsättningar som nämns i 15—21 § i lagförslaget och uppgifter om den åtgärd som stöds. Affärsplanen ska dessutom, i lämplig omfattning med hänsyn till åtgärden, innehålla målen för idkandet av renhushållning, sätten att uppnå målen och en bedömning av verksamhetens utveckling.

Enligt 2 mom. ska det av affärsplanen framgå vilka åtgärder som vidtas i syfte att uppfylla det åtagande i 17 § 1 mom. i lagförslaget som gäller förvärvande av yrkesskicklighet, om tillräcklig yrkesskicklighet saknas vid ansökan om startstöd.

Enligt 3 mom. utfärdas närmare bestämmelser om affärsplanens innehåll genom förordning av statsrådet. Med stöd av bemyndigandet utfärdas närmare bestämmelser om hur de förutsättningar som nämns i 15, 17—21 och 23 §, dvs. om utgångspunkterna för näringsverksamheten samt de uppgifter som gäller den åtgärd som stöds enligt 5 och 6 kap. ska presenteras. Det finns särskilt behov av att föreskriva om hur de kalkyler och utredningar som gäller målen för näringsverksamheten och sätten att uppnå målen samt den framtida utvecklingen ska presenteras. Affärsplanen ska i enlighet med artikel 13.2 i kommissionens förordning (EG) nr 1974/2006 framföra allt innehålla uppgifter om planerade investeringar, utbildning och anlitande av rådgivningstjänster. Bestämmelsen gäller startstöd till unga jordbrukare. Avsikten är emellertid att nationellt föreskriva huvudsakligen motsvarande innehåll om den affärsplan som är en förutsättning för beviljande av investeringsstöd för renhushållnings- och naturnäringslägenheter. När det gäller planeringen av näringsverksamheten kan bestämmelserna om startstöd emellertid skilja sig från dem som gäller investeringsstöd. Affärsplanens omfattning kan också anpassas till arten och omfattningen av de åtgärder som det är fråga om. Landsbygdsverket meddelar i enlighet med 48 § 2 mom.

närmare föreskrifter om det sätt på vilket de planer som ska fogas till stödansökan ska presenteras och om de blanketter som ska användas vid ansökan.

23 §. Renhushållnings- och naturnäringslägenhetens produktionsförhållanden. En förutsättning för beviljande av stöd är att man vid idkande av renhushållning eller någon annan naturnäring som stöds iakttar de obligatoriska krav som gäller för produktionsgrenen och som följer av bestämmelserna om miljö, hygien och djurs välbefinnande i EU-lagstiftningen och den nationella lagstiftningen. Sökanden kan åläggas att redogöra för hur kraven iakttagits. För att detta ska kunna bevisas kan det vid behov krävas att en närings-, trafik- och miljöcentral eller en veterinär kontrollerar att kraven iakttagits.

I 2 mom. ingår ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda bestämmelser om hur det ska redogöras för iakttagandet av kraven. Till den del det är fråga om sådant jordbruk som idkas på en naturnäringslägenhet och för vilket stöd inte kan beviljas enligt lagen om strukturstöd till jordbruket, tillämpas dock på sådant jordbruk som idkas i form av naturnäring de krav som gäller produktionsförhållandena och som utfärdats med stöd 12 § 2 mom. i lagen om strukturstöd till jordbruket. Eftersom gårdsstöd eller miljöstöd i allmänhet inte betalas till näringsidkare inom renhushållning eller andra naturnäringar, kan inte iakttagandet av kraven visas genom betalning av gårdsstöd eller genom iakttagande av tvärvillkor. Också av dessa näringsidkare förutsätts dock att de för att få stöd iakttar de obligatoriska krav som ställs på miljö, hygien och djurs välbefinnande i EU-lagstiftningen och i den nationella lagstiftningen.

5 kap. **Investeringsstöd till näringsidkare inom renhushållning och andra naturnäringar**

24 §. Föremål och förutsättningar för investeringsstöd till näringsidkare. I 1 mom. föreskrivs om föremålen för investeringsstödet. Näringsidkare kan beviljas stöd för investeringar som är nödvändiga såväl för renhushållningen som för andra naturnäringar. Förutsättningen är att investeringen ökar effekti-

viteten inom näringsverksamheten, förbättrar kvaliteten, tryggar verksamhetsbetingelserna eller underlättar anpassningen av näringen till nya förhållanden eller krav. Investeringarna kan gälla anskaffning av lös eller fast egendom, dock inom ramen för vad EU-lagstiftningen och bestämmelser om statligt stöd medger.

I 2 mom. föreskrivs om de stödberättigande kostnaderna. Dessa kostnader ska uppkomma i samband med investeringen och de ska i förhållande till investeringen vara nödvändiga och skäligen. Maximibeloppet av de godtagbara kostnaderna kan fastställas med hjälp av investeringsobjektets enhetskostnader, som fastställs genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. I annat fall kan det förutsättas en utredning om att kostnaderna är baserade på gängse prisnivå.

I 3 mom. ingår ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om verksamhet som stöds med investeringsstöd och om godtagbara kostnader. Avsikten är att de investeringar som avses i 11 och 12 § i finansieringslagen alltfjämt ska berättiga till stöd. Av dessa investeringar är de viktigaste kostnaderna för byggande, utvidgning och grundlig renovering av en för näringsidkandet behövlig byggnad samt anskaffning av terrängfordon och annat lösöre som behövs i näringen.

25 §. Investeringsstöd. I paragrafen föreskrivs om hur stödet beräknas och om stödets form. Enligt 1 mom. beviljas investeringsstödet som en procentuell andel av de godtagbara kostnaderna för den åtgärd som stöds. Stödet kan fördelas på olika investeringsobjekt utifrån målområdet, näringsgrenen och stödets målgrupp, med beaktande av de syften som nämns i 1 § i lagförslaget, den marknadssituation som råder inom renhushållningen eller andra naturnäringar och de disponibla medlen för finansiering av stödet. På samma grunder kan också stödets form, nivå och maximibelopp fastställas för olika objekt. En åtgärd kan finansieras med understöd, ett statligt lån eller räntestödslån. Stödet däremot kan beviljas som understöd, som stöd för amortering på statliga lån, som stöd i anslutning till befrielse från säkerhet för ett statligt lån och som stöd i anslutning till ränta på statliga lån, som räntestöd för ränte-

stödslån, som stöd i anslutning till statsborgen eller som en kombination av dessa.

Såväl understöd som stöd i form av lån kan beviljas för investeringar i enlighet med vad som närmare föreskrivs om detta genom förordning av statsrådet i samband med att medlen fördelas. Beloppet av understöd och andra stöd och lån beräknas dock utgående från de godtagbara maximikostnaderna, vilka är de enhetskostnader om vilka föreskrivits genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet, när dessa har fastställts för byggobjektet i fråga. I fråga om vissa objekt kan finansieringen t.o.m. helt täcka de godtagbara kostnaderna. I den mån förvärv av renar stöds, beviljas detta stöd huvudsakligen i form av lån.

Avsikten är att särskilt beakta de näringsidkare inom renshushållningen som är under 40 år, så att de kan beviljas stöd i form av understöd för sådana objekt där förutsättningarna för beviljande av stöd för andra naturnäringar är stramare. Sådana objekt är anskaffning av terrängfordon och renar. Avsikten är dock att i allmänhet göra det lättare att bevilja stöd för anskaffning av terrängfordon.

I renskötselområdets södra delar har det upplevts som problematiskt att uppnå det minimiantal på 80 livrenar som är en förutsättning för stödberättigande. För att unga näringsidkare inom renshushållningen ska uppfylla det minimikrav på 80 livrenar som gäller andra stöd, är det ändamålsenligt att främja att detta minimiantal uppnås. Avsikten är dock att rikta stödet till personer som själva arbetar med renskötsel. Detta är viktigt också för att trygga verksamhetsbetingelserna för renbeteslag. Därför kan investeringsstöd för de näringsidkare inom renshushållningen som är under 40 år beviljas endast om den unga näringsidkaren samtidigt förbinder sig vid att arbeta inom renshushållningen till förmån för renbeteslaget, så att detta kan anses motsvara det antal renar som saknas för att minimiantalet renar ska uppnås. Avsikten är att kräva att antalet renar ersätts med arbetsdagar, som utförs till förmån för renbeteslaget. Minimiantalet 80 livrenar måste dock uppnås senast inom fem år efter det att stödet beviljats. Stödtagaren ska inom utsatt tid lämna in en redogörelse över det antal livre-

nar som han eller hon har till närings-, trafik- och miljöcentralen.

I 2 mom. ingår ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om investeringsstödet nivå och maximibelopp, stödets form och om när ett statligt lån kan beviljas helt eller delvis utan säkerhet, inom de gränser som EU:s lagstiftning och bestämmelser om statligt stöd ställer. Till den del som befrielse från ställande av säkerhet beviljas kan lånet vara helt utan säkerhet. Detta ska dock inte hindra kreditinstitutet från att kräva en säkerhet, som det i samband med att lånet beviljas dock inte anser vara helt betryggande.

6 kap. **Startstöd till unga näringsidkare**

26 §. Förutsättningar för startstöd till unga näringsidkare. För att startstöd ska beviljas renshushållningsidkare förutsätts att den unga näringsidkaren får en renshushållningslägenhet i sin besittning och för första gången börjar bedriva renskötsel som näringsidkare. Detta motsvarar det startstöd för etablering som avses i lagen om strukturstöd till jordbruket. Vartdera stödet baserar sig på artikel 22 i rådets förordning (EG) nr 1698/2005 som gäller jordbruksfonden och enligt vilken startstöd för unga jordbrukare kan beviljas personer som är under 40 år och som för första gången etablerar sig som ägare till ett jordbruksföretag. Stöd kan också beviljas näringsidkare som bedriver någon annan naturnäring, får en lägenhet som lämpar sig för andra naturnäringar i sin besittning och första gången börjar som näringsidkare som bedriver någon annan naturnäring i samband med renshushållning. Stöd kan enligt den föreslagna lagen inte erhållas på grundval av endast andra naturnäringar än renshushållning.

I gällande system med startstöd förutsätts för att stöd ska erhållas, förutom förvärv av lägenhet, dessutom att renboskapen utökas med minst hälften, dock minst till 80 livrenar. Detta har i vissa situationer i renskötselområdets nordliga del upplevts som problematiskt. Emellertid är det ofta också svårt att uppnå antalet 80 livrenar i områdets södra delar. Eftersom minimiantalet dock är 80 livrenar per hushåll för att stödet per djur ska

kunna erhållas, är det inte ändamålsenligt att avstå från detta minimiantal renar. Därför är avsikten att utöver förvärv av lägenhet dessutom fortfarande kräva ett antal på minst 80 livrenar för att startstöd ska kunna erhållas. Tidpunkten för när renar förvärvas eller erhålls varierar dock stort och det händer ofta särskilt i renskötselområdets nordliga delar att föräldrarna redan överför renar på sina underåriga barn, så att dessa har minimiantalet renar innan de blir myndiga. Därför är avsikten att fortfarande definiera tidpunkten för när näringsidkandet inleds enligt tidpunkten då lägenheten förvärvas. Detta är motiverat på grund av att det är fråga om ett av EU delfinansierat stöd, som enligt ovan nämnda förordning av rådet uttryckligen är avsett för etablering. För att det samtidigt också ska ske en förändring i fråga om omfattningen av näringsidkandet, förutsätts det fortfarande att antalet renar utökas med minst hälften.

I 2 mom. förutsätts att den som ansöker om startstöd ska vara under 40 år när ansökan anhängiggörs. Kravet följer av artikel 13.1 i kommissionens förordning (EG) nr 1974/2006 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 1698/2005.

I 3 mom. ingår ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet föreskriva om verksamhet som stöds. Avsikten med förordningen är inte att i någon nämnvärd utsträckning avvika från motsvarande gällande bestämmelser om förvärv av lägenhet, antal renar och etablering av näringsverksamhet i statsrådets förordning 175/2000, som utfärdats med stöd av finansieringslagen.

27 §. Startstödet belopp. I 1 mom. föreskrivs om stödets form och om hur stödet fastställs. Stödet kan beviljas som lika stora poster eller som en procentuell andel av de godtagbara kostnaderna för den åtgärd som stöds eller som en kombination av dessa. Stödets form, nivå och maximibelopp kan fastställas utifrån målområdet, produktionsgrenen eller stödets målgrupp med beaktande av de syften som nämns i 1 §, den marknadsituation som råder inom renhushållning och andra naturnäringsringar och de disponibla medlen för finansiering av stödet. Stödet kan beviljas som understöd, stöd i anslutning till statligt lån eller räntestöd för räntestödslån eller som statsborgen eller som en kombina-

tion av dessa. Stöd som delfinansieras av EU kan beviljas endast som understöd. Andra stödformer kan endast tillämpas vid nationell finansiering.

I 2 mom. ingår ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om stödets form och maximibelopp inom de gränser som EU-lagstiftningen ställer. Bestämmelser om startstödet nivå och om godtagbara kostnader kan utfärdas genom förordning av statsrådet inom de gränser som nämns ovan.

Enligt bilagan till rådets förordning (EG) nr 1698/2005 som gäller landsbygdsutveckling kan i startstöd som delfinansieras av gemenskapen beviljas högst 40 000 euro i form av understöd och högst 40 000 euro i form av räntestöd, sammanlagt dock högst 70 000 euro.

I det stödsystem som avses i gällande finansieringslag är startstödet maximibelopp i form av understöd 25 000 euro och i form av räntestöd likaså högst 25 000 euro. Avsikten är inte att ändra startstödet maximibelopp.

7 kap. **Stöd till näringsidkare för bostadsbyggande**

28 §. Krav beträffande stöd för bostadsbyggande. Enligt 1 mom. kan stöd för bostadsbyggande beviljas näringsidkare inom renhushållning eller andra naturnäringsringar för sådana investeringar som syftar till att förbättra bostadsförhållandena på renhushållningslägenheten eller naturnäringslägenheten. Stöd beviljas dock inte om annat stöd kan beviljas av offentliga medel för ändamålet. Finansiering enligt lagförslaget är med andra ord sekundär understödd finansiering. Om det t.ex. är möjligt att få räntestödslån inom miljöministeriets förvaltningsområde, beviljas inte stöd för bostadsbyggande. Så förhåller det sig också om jordbruket är så omfattande att det är möjligt att få bostadsfinansiering för ändamålet med stöd av lagen om finansiering av landsbygdsnäringsringar. Det väsentliga när det gäller finansieringen är fortfarande att det klart och tydligt är fråga om en renhushållnings- eller naturnäringslägenhet. Avsikten är att lägga tyngdpunkten i

bostadsfinansieringen på att grundligt renovera det existerande bostadsbeståndet.

Enligt 2 mom. är förutsättningen för beviljande av stöd att den bostad som är föremål för stödet används för varaktigt boende av sökanden, sökandens familjemedlemmar eller av den som i samband med generationsväxling avstår från näringsidkandet. Bostadsbehovet för näringsidkaren inom renhushållning eller någon annan naturnäring och för dennes familj ska vara den främsta grunden för beviljande av stöd. Med familjemedlem avses sökandens make samt deras gemensamma underåriga barn eller sökandes eller den andra makens underåriga barn. Familjemedlemmarna förutsätts bo i samma hushåll. Dessutom är det möjligt att få finansiering för byggande av en så kallad sytningsbostad i samband med generationsväxling. Bostaden ska till sin storlek och utrustning stå i ändamålsenlig proportion till det användningsändamål som avses ovan och ha ett läge som är ändamålsenligt med tanke på näringsverksamheten. När stödets ändamålsenlighet bedöms kan också de väg-, el- och vatten- och avloppssystem som behövs för bostadshuset beaktas.

I 3 mom. ingår ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av stöd, om storleken på den bostad som stöds och bostadens användningsändamål samt om godtagbara kostnader. Avsikten är att vid stödandet av bostadsbyggandet följa samma principer som i fråga om det bostadsfinansieringssystem som avses i 13 § i finansieringslagen. I statsrådets förordning om stödande av förbättring av gårdsbruksheters bostadsförhållanden (302/2009) har som högsta stödberättigande bostadsyta fastställts 120 kvadratmeter. Den högsta stödberättigande bostadsytan är dock 180 kvadratmeter, om det ansökande hushållet består av flera än sex personer eller om stödet gäller en grundlig renovering av ett bostadshus. Den högsta stödberättigande bostadsytan ska motsvara de stödberättigande bostadsytorna enligt stödsystemet inom miljöministeriets förvaltningsområde, men i övrigt avser förordningen inte att väsentligt ändra definitionen av stödberättigande bostadshus i de gällande bestämmelserna.

29 §. Ekonomisk ändamålsenlighet. I 1 mom. anges som förutsättning för beviljandet av stöd att stödet ska vara ändamålsenligt med beaktande av sökandens ekonomiska förhållanden. I detta sammanhang granskas sökandens och makens totalinkomster enligt 16 § samt byggnadsprojektets omfattning och kostnader i förhållande till sökandens bostadsbehov. Med totalinkomster avses sökandens och makens alla inkomster om vars maximibelopp föreskrivs med stöd av 16 § 3 mom.

30 §. Beloppet av stöd för bostadsbyggande. I 1 mom. föreskrivs om stödformen och om grunderna för fastställande av stödet. Stödet beviljas som stöd i anslutning till statligt lån eller som räntestöd och statsborgen. Av särskilda skäl kan stödet dock beviljas som understöd. Ett sådant skäl kunde vara att byggnadsobjektet är beläget inom naturnäringsområdet. Stöd kan beviljas för nödvändiga och skäligen kostnader för bostadsbyggande och el- och vatten- och avloppsåtgärder i anslutning till det. Stödet beviljas som en procentuell andel av de godtagbara kostnaderna för den åtgärd som stöds. Maximibeloppet av de godtagbara kostnaderna kan fastställas med hjälp av enhetskostnaderna. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet föreskrivs om enhetskostnaderna. Åtgärder för vilka inga enhetskostnader har angetts, kan det förutsättas en utredning om att kostnaderna är baserade på gängse prisnivå.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om godtagbara kostnader, stödnivån, stödbelopp och stödets form. I gällande bostadsfinansieringssystem baserar sig stödet på enhetskostnaderna eller, om det godkända kostnadsförslaget understiger dem, på kostnadsförslaget. Endast inom naturnäringsområdet har understöd tillämpats som stödform vid bostadsbyggande så, att maxiunderstödet har utgjort 10 procent av de godtagbara kostnaderna. Annanständans inom renskötselområdet har det varit möjligt att endast få statligt lån till högst 80 procent av de godtagbara kostnaderna och stöd i anslutning till det. Avsikten är att fortsätta med samma stödformer och stödnivåer. Avsikten är dock att höja maximibeloppet av understödet vid stödande av en grundlig renove-

ring inom naturnäringsområdet till 20 procent. Dessutom är det möjligt att vid behov tillämpa räntestödslån och statsborgen i anslutning till det.

8 kap. Stöd till renbeteslag

31 §. Stöd för renbeteslagens investeringar. I 1 mom. föreskrivs om förutsättningarna för beviljande av stöd för renbeteslagens investeringar. Investeringsstöden förblir enligt förslaget till största delen oförändrade, med undantag för stödet för uppförande av nya renslakterier. Inte heller för utvidgning av existerande renslakterier ska bidrag längre beviljas med stöd av lagstiftningen om strukturstöd till renhushållningen. Det ska fortfarande vara möjligt att få stöd, men då i enlighet med lagen om stöd för utveckling av landsbygden.

De investeringar renbeteslagen beviljas stöd för ska vara nödvändiga för att de uppgifter i anslutning till renskötsel som föreskrivs för renbeteslag enligt renskötsellagen ska kunna utföras eller som annars är nödvändiga i renbeteslagets renskötsel. Enligt renskötsellagen ska renbeteslagen bl.a. se till att de renar som hör till delägarna i renbeteslaget sköts på renbeteslagets område och att de uppgifter som hör till den renskötsel som bedrivs av delägarna blir utförda. Renbeteslaget ska också hindra att renar som tillhör delägarna orsakar skada och går in på ett annat renbeteslags område samt utföra de andra uppgifter som det har enligt renskötsellagen eller föreskrifter och anvisningar som utfärdats med stöd av den.

Enligt 2 mom. kan investeringsstöd beviljas för uppförande och grundlig reparation av stängsel som behövs för renskötsel. Sådana stängsel ska fortfarande vara ren-, märknings-, renskiljnings-, utfodrings-, betes- och skyddsstängsel i enlighet med gällande 15 § 1 mom. i finansieringslagen. Dessutom kan stöd beviljas för arbetshagar. Stöd ska också kunna beviljas för grundlig renovering av slakterier. I praktiken är sådana slakterier berättigade till stöd som ägs av renbeteslaget och för vars byggande renbeteslaget beviljats stöd enligt tidigare lagstiftning om finansiering av renskötsel. Stöd kan också beviljas

för byggande, utvidgning och grundlig renovering av andra byggnader än slakterier som behövs för renskötsel. Sådana byggnader är i synnerhet de arbetsplatsbostäder som behövs vid renskötseln. Stöd kan också beviljas för anskaffning och byggande av väg-, vatten- och avloppsanslutningar och motsvarande anslutningar som är nödvändiga med tanke på användningen av ett slakteri eller en annan byggnad, konstruktion eller anläggning liksom för anskaffning av lösöre som underlättar renskötsel, möjliggör användningen av investeringar eller minskar kostnaderna för renskötsel. Sådant lösöre är särskilt terrängfordon liksom kommunikationsmedier och andra tillbehör och program som ansluter sig till automatiseringen av renskötseln. Stödobjekten motsvarar objekten i 15 § 2 mom. och 16 § i finansieringslagen.

Enligt 3 mom. ska stöd fortfarande inte beviljas för renstängsel som byggs vid riksgränsen eller underhåll av sådana. Dessa ska även i fortsättningen finansieras på basis av internationella avtal. Denna avgränsning ingår också i finansieringslagen.

I 4 mom. ingår ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet föreskriva närmare om verksamhet som stöds, godtagbara kostnader och stödets form och maximibelopp. Syftet med förordningen är att de stödobjekt som avses i 1 mom. ska preciseras så att de motsvarar de objekt som ingår i gällande stödssystem. Stödet ska alltså beviljas i form av understöd. Avsikten är att också understödets maximibelopp ska förbli i stort sett oförändrade. Understödens maximibelopp varierar beroende på stödobjekt mellan 50 och 70 procent, dock med beaktande av de begränsningar som följer av EU-lagstiftningen.

32 §. Stöd till renbeteslag för underhåll av stängsel. Enligt 1 mom. kan renbeteslag beviljas stöd för underhåll av sådana stängsel som avses i 31 § 2 mom. 1 punkten. Behovet av stöd ska bedömas utifrån antalet stängsel som renbeteslaget sköter samt deras ålder, skick och nödvändighet. Det är fråga om ett nytt stödobjekt. Syftet är att underlätta för renbeteslaget att vid behov anställa någon för att reparera stängslen, i synnerhet i sådana fall när trasiga stängsel kan ge upphov till skador på annans egendom. Därutöver gör

stödet det lättare för renbeteslagen att sköta andra underhållsarbeten.

Enligt 2 mom. beviljas stödet på grundval av de godkända kostnaderna. Stödet kan beviljas till ett fast belopp.

Enligt 3 mom. föreskrivs genom förordning av statsrådet för det första närmare om förutsättningarna för stöd. Till dessa hör åtminstone den plan för underhåll av stängslen och den investeringsplan som renbeteslaget ska ha gjort upp. Genom förordning föreskrivs också om godtagbara kostnader och om stödets maximibelopp. Stödet beviljas i form av understöd och det betalas ut enbart på grundval av de faktiska kostnaderna. När renbeteslaget ansöker om stöd ska det presentera en kalkyl över underhållskostnaderna och de kostnader som det har för avsikt att betala under stödåret. Det som ska berättiga till stöd är kostnaderna för material som används för underhållet, användning av terrängfordon och arbetslöner. Till de sistnämnda hör också indirekta arbetskraftskostnader.

9 kap. **Forskningsfinansiering**

33 §. *Forskning och utredningar som finansieras.* Enligt 1 mom. kan forskning och utredningar som gäller verksamhetsförutsättningarna för och utvecklandet av renhushållning och naturnärningar finansieras ur gårdsbrukets utvecklingsfonds medel med stöd av den föreslagna lagen.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs att en delegation kan inrättas för att styra och följa finansieringen av forskning och utredningar. Det har funnits en delegation som har verkat i samband med jord- och skogsbruksministeriet med uppgift att sköta ärenden som sammanhänger med fördelningen och användningen av forskningsmedel. Delegationen har haft till uppgift att bistå ministeriet. Delegationen har tillsatts av jord- och skogsbruksministeriet. Innan jord- och skogsbruksministeriet beslutar bevilja forskningsmedel ska den ha fått delegationens utlåtande i ärendet. Det föreskrivs om delegationen i 89 § i statsrådets förordning om finansieringsstöd för renhushållning och naturnärningar (175/2000), som utfärdats med stöd av finansieringslagen. Det föreslås att möjligheten att tillsätta

delegationen ska tas in i lag. Avsikten är att delegationens uppgifter bibehålls.

Enligt 3 mom. ska statsunderstödslagen (688/2001) tillämpas på information och ansökan om samt beviljande, betalning, övervakning och återkrav av finansiering. På förfarandet för forskningsfinansiering ska därmed i stort sett tillämpas samma regler som på motsvarande forskning kring jordbruk enligt lagen om finansiering av riksomfattande utveckling av och forskning kring landsbygden samt av forskning kring jordbruk och livsmedelsekonomi (1477/2007). På forskningsfinansiering tillämpas endast 49 §, 50 § 1 mom., 53 § 1 mom., 54 § och 58 § i den föreslagna lagen.

I 4 mom. ingår ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet föreskriva närmare om finansiering, forskning och utredningar som finansieras, godtagbara kostnader, finansieringens form och maximibelopp samt om delegationen och dess uppgifter. Genom statsrådsförordningen preciseras den totala finansiering som krävs för forskningen och de krav som ställs på forskningsobjekten och forskningens kvalitet i fråga om den forskning och de utredningar som stöds. Genom förordningen föreskrivs också om formerna för finansiering, som kan vara understöd som beviljas instanser utanför statsbudgeten eller överföringar från gårdsbrukets utvecklingsfond till instanser som omfattas av statsbudgeten. Genom förordningen ska de godtagbara kostnaderna preciseras bl.a. i så måtto att mindre anskaffningar, med undantag för investeringar, inte kan finansieras med medel för forskningsfinansiering. Bestämmelserna om delegationen ska i regel motsvara de som ingår i gällande förordning.

10 kap. **Stödformer**

34 §. *Stödformer.* Som stödform för en enskild näringsidkare enligt den föreslagna lagen kan enligt paragrafen godkännas understöd och stöd i anslutning till ett statligt lån, som kan bestå i ränteförmåner, räntefrihet, friår från amorteringar, uppskov med amorteringar eller hel eller delvis befrielse från säkerhet för ett statligt lån. Som stödform kan också tillämpas räntestöd för räntestödslån,

stöd i anslutning till statsborgen, ändring av kreditvillkor i en frivillig skuldsanering och förmåner i anslutning till användningen av statens mark. De föreslagna stödformerna ingår också i finansieringslagen. Räntestöd och statsborgen kan emellertid också förekomma som möjliga stödformer inom andra åtgärder än sådana som sammanhänger med lättnader vid ekonomiska problem. I övrigt ska stödformerna användas på samma sätt som inom ramen för det stödsystem som grundar sig på gällande lag.

Stödformerna för forskningsfinansiering är enligt förslaget understöd och överföring av medel från gårdsbrukets utvecklingsfond till en mottagare som omfattas av statens budgetekonomi.

11 kap. **Särskilda förutsättningar för stöd i anslutning till lån**

35 §. Kreditgivare. I paragrafens 1 mom. föreskrivs om godkända kreditgivare. Stöd i anslutning till lån kan beviljas endast för lån av godkända kreditgivare. En godkänd kreditgivare definieras i 6 § 1 mom. 16 punkten i den föreslagna lagen och den är ett sådant kreditinstitut som Landsbygdsverket har godkänt i enlighet med 52 § i lagen om strukturstöd till jordbruket. En sammanslutning som bedriver sedvanlig bankverksamhet i Finland är i regel en sådan kreditgivare som kan bevilja lån i vilka ingår ett stöd.

Endast en godkänd kreditgivare ska enligt 2 mom. kunna bevilja lån i form av statligt lån av de medel i gårdsbrukets utvecklingsfond som anvisats av jord- och skogsbruksministeriet (statliga lån) eller annat lån i vilka ingår ett stöd. Lån kan beviljas först efter det att beslutet att bevilja stöd har fattats. Förfarandet motsvarar långivningsförfarandet enligt finansieringslagen.

36 §. Förutsättningar för beviljande av statliga lån. I 1 mom. föreskrivs om beviljande av statliga lån. Statliga lån ska kunna beviljas av medlen i gårdsbrukets utvecklingsfond. Utvecklingsfonden fastställer årligen bevillningsfullmakten för statliga lån i sin dispositionsplan. Lånen ska beviljas inom ramen för bevillningsfullmakten. Maximibeloppet av statliga lån ska fastställas av närings-, trafik- och miljöcentralen genom ett

stödbeslut. Maximibeloppet får inte överstiga det maximibelopp som kreditgivaren har godkänt. Detta innebär också att beviljandet av ett statligt lån inte kan godkännas genom ett stödbeslut, såvida inte kreditinstitutet på förhand har godkänt lånebeloppet. Förfarandet motsvarar det gällande långivningsförfarandet enligt finansieringslagen.

I 2 mom. föreskrivs de närmare villkoren för statliga lån. Lånevillkoren bibehålls sådana de är enligt 21 § 2 mom. och 27 § 1 mom. i finansieringslagen. Endast ett sådant lån vars lånetid är högst 30 år kan beviljas som statligt lån. Den årliga totalräntan på ett statligt lån får utgöras av högst den referensränta som fastställts genom förordning av statsrådet ökad med summan av ett fast antal procentenheter. Låntagaren ska betala en ränta som är totalräntan minskad med ränteförmånen. Låntagaren ska dock betala en årlig ränta som motsvarar minst minimiräntan. Den årliga minimiräntan är fortfarande en procent. Dessutom begränsas beloppet av ett statligt lån så att lånebeloppet, understöd som beviljats för samma ändamål och stöd som inte anknyter till lånet tillsammans inte får överstiga de godtagbara kostnaderna för den åtgärd som stöds.

I 3 mom. ingår ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet föreskriva närmare om maximibeloppet av statliga lån, referensräntor, det fasta antal procentenheter som läggs till referensräntan samt om förändringar i räntan och i den ränta som låntagaren betalar. Avsikten är att maximibeloppet för statliga lån när det gäller näringsinvesteringar ska vara 80 procent så, att det sammanlagda beloppet av det statliga lånet och understödet inte får överstiga det nämnda beloppet. Lån som beviljats för markförvärv i anslutning till startstöd kan inte heller täcka kostnadernas totala belopp. I fråga om bostadsfinansiering är det däremot möjligt. Som referensränta används sex och tolv månaders Helibor, i enlighet med vad som föreskrivs med stöd av finansieringslagen. På motsvarande sätt har man för avsikt att behålla det fasta antalet procentenheter som läggs till referensräntan. Den ränta som låntagaren betalar ska vara rörlig och förändras när referensräntan förändras. Räntan kan dessutom förändras på grund av att det stöd som samman-

hänger med lånet upphör före lånetidens utgång.

37 §. Stöd som ingår i statliga lån. I paragrafen föreskrivs om hur stöd som ingår i statliga lån fastställs. Av 1 mom. framgår huvudregeln, enligt vilken stöd som ingår i statliga lån kan beviljas i form av ränteförmåner, räntefrihet, ett eller flera friår från amortering och befrielse från skyldigheten att skaffa säkerhet för statligt lån. Stödformerna för statliga lån kan också förenas i samma lån. I sådana fall måste dock de begränsningar som gäller stödets maximibelopp beaktas.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om särskilt ränteförmåner och deras belopp. Ränteförmånen är skillnaden mellan totalräntan på det statliga lånet och den ränta som låntagaren betalar. Den ska enligt förslaget vara fem procentenheter tills det stöd som sammanhänger med lånet har upphört. Låntagaren ska dock betala en årlig ränta på åtminstone en procent. Ränteförmånen är därmed mindre under den tid totalräntan understiger sex procent. Efter det att stödet i anslutning till ett statligt stöd har upphört ska låntagaren betala en ränta på det statliga lånet som motsvarar totalräntan. Ränteförmånens belopp och minimiränta motsvarar de lånevillkor som föreskrivs i finansieringslagen och i statsrådets förordning 175/2000, som utfärdats med stöd av den. Avsikten är att lånetiden enligt stödbeslutet också i fortsättningen ska dimensioneras så, att ränteförmånen med regelbundna amorteringar täcker hela lånetiden.

Enligt 3 mom. förutsätts det att kreditgivaren har godkänt det lånebelopp och de lånevillkor som anges i stödansökan för att räntestöd ska beviljas. Detta är viktigt av den orsaken att kreditgivaren är ansvarig gentemot staten för återbetalningen av lånet.

I 4 mom. ingår ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet föreskriva närmare om fastställandet av värdet av ränteförmånen, räntefriheten, friåren och befrielsen från säkerhet, om antalet friår, om maximibeloppet av stöd i anslutning till lån, om användningen av stöd under lånetiden och om kreditgivarens godkännande av lånevillkoren. Syftet är att fortsätta att tillämpa förfarandet enligt finansieringslagen och statsrådets förordning 175/2000.

Ränteförmånen räknas ut så, att beloppet av ränteförmånen för varje ränteperiod under lånetiden räknas samman och summan diskonteras till ett nuvärde. En ränteförmån till nuvärde är befogad med tanke på bedömningen av hur det stöd som ska beviljas förhåller sig till det maximala stödbelopp som det är möjligt att bevilja för stödbjektet i fråga. Till grund för användningen av stödet ska däremot det nominella stödbeloppet ligga, vilket alltså kreditinstitutet följer. När räntefrihet beviljas för en viss tid, uppbärs ränta alltså inte alls hos låntagaren. Detsamma gäller friår i fråga om amorteringar. Högst tre friår kan beviljas. Stödet består av beloppet av den amortering eller det antal amorteringar som inte debiteras och avräknas från skulden under friåren.

Värdet av befrielsen från säkerhet fastställs som den procentuella andelen av ett lån som kan beviljas helt eller delvis utan en sådan säkerhet som allmänt används i bankverksamhet. Den koefficient som används vid beräkningen av värdet av befrielsen från säkerhet för ett statligt lån med stöd av finansieringslagen är en procent av lånebeloppet, om lånet inte kräver sådan säkerhet alls, och 0,45 procent av det statliga lånets belopp om lånet delvis kräver säkerhet. Koefficienten ska enligt förslaget inte ändras, om inte något annat följer av EU-lagstiftningen och reglerna om statligt stöd.

På motsvarande sätt föreskrivs om maximibeloppen av de olika stödformerna i anslutning till lån och bl.a. om i vilken ordning de olika stödformerna i anslutning till statliga lån kan användas och när stöden upphör. Därutöver ska det genom förordning föreskrivas om på vilket sätt den som ansöker om stöd kan få kreditgivarens godkännande av ett lån.

38 §. Förutsättningar för beviljande av räntestöd. Det föreslås att det i paragrafen ska ingå bestämmelser om begränsningar som gäller vid beviljande av räntestöd för lån. För det första kan lån enbart beviljas inom ramen för den bevillningsfullmakt för räntestödslån som årligen fastställs i statsbudgeten. Räntestöd kan dessutom bara beviljas för ett lån vars lånetid är högst 30 år. Lånets totalränta får högst motsvara räntan på sådana lån med normala villkor som den

godkända kreditgivaren beviljat för liknande ändamål, inklusive extra kostnader för beviljande och skötsel av räntestödslån. Dessutom begränsas lånebeloppet så, att lånebeloppet, understöd som beviljats för samma ändamål och stöd som inte anknyter till lånet tillsammans inte får överstiga de godtagbara kostnaderna för den åtgärd som stöds. Motsvarande begränsningar ingår i 26 § 1 mom. och i 27 § 1 mom. i den gällande finansieringslagen.

39 §. Räntestöd. I 1 mom. föreslås bestämmelser om räntestödets belopp och minimiräntan för lån. Räntestödet är enligt förslaget fyra procentenheter. En förutsättning är emellertid att låntagaren betalar minst en procents årlig ränta på lånet. Om låneräntan i något skede är lägre än fem procent, betalas ett mindre räntestöd ut för denna period. När räntestödet har upphört ska låntagaren betala den ränta på lånet som överenskommit med kreditgivaren. Räntestöd beviljas inte för sådana kostnader för kredit i utländsk valuta som beror på förändringar i valutakurserna. I praktiken blir detta knappast aktuellt, eftersom lån i utländsk valuta inte ens före övergången till euro just förekom i samband med understödda lån. Förutsättningarna för räntestöd motsvarar de förutsättningar som ingår i 26 § 2 mom. i den gällande finansieringslagen.

Enligt 2 mom. är en förutsättning för beviljande av räntestöd att kreditgivaren har godkänt det belopp av räntestödslånet och de lånevillkor som anges i stödansökan. Förfarandet är det samma som gäller vid beviljande av statliga lån och motsvarar förfarandet enligt finansieringslagen.

Enligt 3 mom. ska det genom förordning av statsrådet föreskrivas närmare om maximibeloppet av räntestödslån, fastställande och användning av räntestöd och om kreditgivarens godkännande av lånevillkoren. Räntestöd ska användas närmast i en sådan situation där det inte kan anses vara ändamålsenligt att använda medlen i gårdsbrukets utvecklingsfond till statliga lån. Räntestödets belopp ska beräknas på samma sätt som ränteförmånen för ett statligt lån. Förfarandet motsvarar förfarandet för fastställande av räntestöd enligt lagen om strukturstöd till jordbruket. Kreditgivarens godkännande av ett räntestödslån krävs

på samma sätt som vid beviljande av ett statligt lån.

40 §. Bedömning av räntan på räntestödslån. Enligt paragrafen kan närings-, trafik- och miljöcentralen begära att Landsbygdsverket ska bedöma om räntan på ett lån uppfyller villkoret i den föreslagna 38 § 1 mom. 2 punkten, om den har skäl att misstänka att räntan överstiger den som avses i lagrummet i fråga. I så fall ska kreditgivaren lämna in de utredningar som Landsbygdsverket begär i ärendet. Denna möjlighet ingår i stödförfarandet i den gällande finansieringslagen. I egenskap av uppföljningsansvarig myndighet har Landsbygdsverket i praktiken bättre förutsättningar att bedöma förhållandet mellan stödsituationen och lånet i de enskilda fallen än närings-, trafik- och miljöcentralen, som beviljar stödet.

12 kap. Beviljande av statsborgen

41 §. Maximibeloppet av statsborgen. I paragrafen föreslås bestämmelser om maximibeloppet av det totala lånekapital för vilket statsborgen kan beviljas. Statsborgen kan endast beviljas inom ramen för det maximala lånekapital som årligen fastställs i dispositionsplanen för gårdsbrukets utvecklingsform. Dessutom får högst 80 miljoner euro samtidigt utgöra sådant utestående lånekapital för vilket beviljats statsborgen. Till detta belopp räknas också sådana lån som har beviljats med stöd av lagen om strukturstöd till jordbruket och motsvarande tidigare lagstiftning. Likaså räknas kapitalet av sådana lån in i beloppet där utgifterna på grund av att borgensansvaret förverkligas täcks med medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond. Sådana lån är bl.a. lån som med stöd av finansieringslagen beviljats mot statsborgen för tidsbegränsade betalningslättnader.

42 §. Förutsättningar för beviljande av statsborgen. Enligt 1 mom. kan statsborgen beviljas som säkerhet för räntestödslån och andra lån med normala villkor, för räntan på sådana lån samt för andra betalningar i enlighet med lånevillkoren. Statsborgen ska som stödform kunna kombineras med räntestöd eller också ska statsborgen kunna beviljas som säkerhet för betalningar som ansluter sig till lån på sedvanliga villkor. Statsborgens

belopp får enligt förslaget inte överstiga totalkostnaderna för den åtgärd som stöds.

Enligt 2 mom. är en förutsättning för beviljande av statsborgen att den sökande som av skäl som sammanhänger med besittningen av en renhushållningslägenhet eller en naturnäringslägenhet eller med dess läge eller av andra motsvarande orsaker inte har tillräckliga säkerheter för att få lån, eller med att den sökande inte över huvud taget har någon egendom som lämpar sig som säkerhet. Statsborgen ska inte beviljas om sökanden förfogar över tillräckligt med annan egendom som kan användas som säkerhet. Till sådan egendom som lämpar sig som säkerhet räknas också den sökandes renar och övriga egendom, också sådan som behövs i produktionsverksamheten.

Av 3 mom. framgår att ytterligare en förutsättning för beviljande av statsborgen är att den inte är förenad med betydande risker. Härmed avses att den näringsverksamhet som är föremål för stöd i form av statsborgen ska vara solid ur ekonomisk och funktionell synvinkel. Avsikten är inte att överföra de risker som är förenade med näringsverksamheten på staten, utan att underlätta tillgången till finansiering för sådana näringsidkare vars verksamhet är solid, men som helt eller delvis saknar sådan egendom som lämpar sig som säkerhet och därmed har svårare att få finansiering. Sökanden ska enligt förslaget också ställa en motsäkerhet. Motsäkerheten behöver inte vara betryggande. Det kan i praktiken vara fråga om t.ex. en in-teckning i sådan egendom i vilken redan finns fastställda in-teckningar till en betydande andel av det belopp som kreditinstitutet anser vara egendomens säkerhetsvärde. Lånets primära säkerhet och motsäkerheten kan dock i allmänhet inte som in-teckningar belasta samma fastighet. Ytterligare en förutsättning ska enligt förslaget vara att kreditgivaren ger ett positivt utlåtande om de uppgifter som i stödansökan framförs om lånet.

I 4 mom. ingår ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet föreskriva närmare om den verksamhet som stöds med statsborgen, maximibeloppet av statsborgen och fastställande av statsborgens stödandel för uppfyllande av EU:s bestämmelser om statligt stöd. Avsikten är att i detta samman-

hang beakta det maximibelopp till vilket det lån som statsborgen gäller och det understöd som beviljats för samma ändamål tillsammans får stiga. Genom förordning av statsrådet ska dessutom föreskrivas närmare om motsäkerhet och om bedömning av de risker som är förenade med statsborgen. Avsikten är att ett maximibelopp i euro ska fastställas för statsborgen liksom ett maximibelopp. Om det beräknade beloppet av ett stöd som omfattas av statsborgen föreskrivs inom ramen för EU-lagstiftningen och reglerna för statligt stöd.

13 kap. Stöd villkor

43 §. Tiden för genomförande av åtgärder. I paragrafen föreskrivs om tiden för genomförande av de åtgärder som stöds. Ett villkor för beviljande av stöd ska vara att åtgärden i sin helhet genomförs inom två år efter att stödet beviljats. När stöd beviljas en ung näringsidkare inom renhushållning eller andra naturnäringsringar för etablering av näringsverksamhet ska anskaffning av lägenhet och renar anses vara en stödberättigad åtgärd. Tidsfristen ska emellertid inte gälla frivillig skuldsanering eller forskning.

En kortare frist ska dock kunna sättas ut för genomförandet av åtgärden, om detta är motiverat med hänsyn till det sätt på vilket åtgärden genomförs eller verksamhetens art. En kortare frist kan komma i fråga i synnerhet när det gäller iståndsättandet av stängsel och byggandet av sådana skyddsstängsel som det är särskilt bråttom med för att skador ska kunna undvikas. Likaså kan en kortare frist bli aktuell i fråga om anskaffning av lösöre. Om stöd för anskaffning av lösöre har beviljats i samband med en bygginvestering och anskaffningen inte kan göras innan bygginvesteringen slutförts, ska fristen räknas från det att bygginvesteringen är slutförd.

Enligt paragrafens 2 mom. kan närings-, trafik- och miljöcentralen på ansökan förlänga fristen. Förutsättningen för detta är att ansökan är gjord innan fristen har gått ut. Det krävs dessutom att den åtgärd som stöds har inletts inom den frist som avses ovan. Fristen kan förlängas endast om det finns ett godtagbart skäl till det. Fristen kan förlängas högst två gånger med högst ett år i sänder. Också i

den gällande finansieringslagstiftningen ingår möjligheten att förlänga fristen på ansökan.

Det föreslagna förfarandet motsvarar förfarandet enligt 19 § i lagen om strukturstöd till jordbruket och avviker heller inte nämnvärt från förfarandet enligt finansieringslagen.

I 3 mom. föreskrivs att det genom förordning av statsrådet kan föreskrivas närmare om frister för genomförande av åtgärder som stöds.

44 §. Villkor för användning av stöd. Om stöd beviljas för köp av varor och tjänster samt för utläggande på entreprenad, bör i fråga om den verksamhet som stöds iakttas vad som föreskrivs i lagen om offentlig upphandling (348/2007). Detta innebär att verksamheten i regel ska läggas ut på entreprenad i de fall då stödbeloppet överstiger 50 procent av anskaffningens värde och värdet i sin tur överstiger de tröskelvärden som anges i den nämnda lagen. För att detta ska framgå tydligt föreslås det för denna del i lagen en hänvisning till lagen om offentlig upphandling. Stödtagaren ska lägga fram en utredning om att köpet har skett på det sätt som förutsetts i den nämnda lagen.

Lagen om offentlig upphandling är avsedd för offentliga aktörers upphandlingsverksamhet. Utöver detta ska lagen dock tillämpas även på vilken som helst upphandlingsenhet, om för upphandlingen har beviljats stöd till ett belopp som överstiger 50 procent av upphandlingens värde. Detta kan orsaka problem särskilt när stödtagaren är en enskild näringsidkare.

I den nämnda lagen föreskrivs dessutom särskilt om förfarandet vid upphandling som överskrider EU-tröskelvärdena och om förfarandet vid upphandling som överskrider de nationella tröskelvärdena. Från förfarandet vid upphandling som överstiger EU-tröskelvärdena, som grundar sig på EU:s lagstiftning, kan man inte avvika genom nationell lagstiftning. Däremot kan om upphandling som överskrider de nationella tröskelvärdena föreskrivas annat genom lag.

I fråga om strukturstöden till jordbruket är avsikten att till riksdagen ska ges en regeringsproposition där man förfar på detta sätt. Om riksdagen godkänner ändringen av strukturstödsystemet för jordbruket på nämnda

sätt vore det ändamålsenligt att undantagen från tillämpningen av lagen om offentlig upphandling beaktas också i fråga om stödet till renhushållning och naturnäringslagar när riksdagen behandlar lagförslaget om strukturstöd för renhushållning och naturnäringslagar.

Enligt 2 mom. får objektet för en investering som stöds inte varaktigt eller i betydande grad användas för andra ändamål än den näringsverksamhet som stöds. Om stödtagaren är ett renbeteslag, får objektet inte användas för någon annan verksamhet än renbeteslagets. Inte heller får användningsändamålet för en bostadsbyggnad som är föremål för stöd ändras. Begränsningarna föreslås gälla fem år efter det att den sista stödposten har betalats ut. När det gäller stöd i form av lån räknas fristen från det att lånet eller den sista låneposten har lyfts. Om ägande- eller besittningsrätten till objektet för den investering som stöds överläts på någon annan före utgången av den ovan nämnda fristen, ska stödtagaren före överlåtelsen utverka närings-, trafik- och miljöcentralens tillstånd. En förutsättning för tillståndet är att mottagaren uppfyller villkoren för beviljande av stöd och att karaktären av den verksamhet som stöds inte förändras väsentligt.

I 3 mom. begränsas möjligheterna att lägga ned en verksamhet som stöds. Den näringsverksamhet eller någon annan verksamhet som stöds får inte läggas ned eller inskränkas väsentligt innan fem år har förflutit från betalningen av den sista posten av ett stöd i form av understöd. Om stödet ansluter sig till ett lån räknas fristen från det att lånet eller den sista låneposten har lyfts. Likaså begränsas rätten att överlåta egendom som ansluter sig till den verksamhet som stöds. Om ägande- eller besittningsrätten till den näringsverksamhet som stöds eller medel som anknyter till den överläts på någon annan före utgången av den ovan nämnda fristen, ska stödtagaren före överlåtelsen utverka närings-, trafik- och miljöcentralens tillstånd. Detta innebär att en person som fått startstöd för näringsidkare enligt förslaget är skyldig att fortsätta utöva näringen och behålla den egendom som anknyter till näringen, men även att en mottagare av investeringsstöd måste fortsätta att utöva sin verksamhet, även om han inte avstår från just den egendom

som stöds. På motsvarande sätt ska begränsningen gälla bostadsfinansiering, eftersom en förutsättning också för sådan finansiering är verksamhetsutövning. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska dock kunna ge tillstånd till överlåtelse. Tillståndet ska vara underkastat prövning. Det ska vara möjligt att få tillstånd endast om mottagaren uppfyller villkoren för beviljande av stöd och att karaktären av den näringsverksamhet eller annan verksamhet som stöds inte förändras väsentligt.

Avsikten med 2 och 3 mom. är att säkerställa att den verksamhet som stöds utövas och att stödbjektet används under tillräckligt lång tid för att målen för stödet ska uppfyllas. När det gäller delfinansierade stöd uppfylls skyldigheterna enligt artikel 72.1 i rådets förordning (EG) nr 1698/2005 genom bestämmelserna. Enligt den nämnda bestämmelsen ska medlemsstaterna se till att stödtagaren får behålla stödet för en investeringsinsats endast om insatsen under fem år från förvaltningsmyndighetens beslut om finansiering inte genomgår någon betydande förändring som påverkar dess art eller förutsättningarna för genomförandet, eller på ett otillbörligt sätt gynnar ett företag eller ett offentligt organ, eller som innebär ändrade ägarförhållande beträffande infrastruktur eller att en produktionsverksamhet upphör eller flyttas. Bestämmelsen anknuter till 95 § 1 mom. i lagförslaget där det föreskrivs om avbrytande av utbetalning av stöd samt återkrav i situationer där objektet för en investering som stöds eller företagsverksamheten har överlåtits utan närings-, trafik- och miljöcentralens tillstånd.

Som en överlåtelse enligt 2 och 3 mom. ska inte betraktas att objektet för den investering som stöds eller den näringsverksamhet som är föremål för stödet övergår genom arvsrättsligt förvärv. Inte heller ska sådana överlåtelser omfattas av bestämmelserna där det är fråga om generationsväxling i samband med att stöd har betalats för upphörande med renhushållning eller naturnäringsverksamhet eller startstöd har beviljats till näringsidkare inom renhushållning eller naturnäringsverksamhet. Det är inte meningen att propositionen ska inverka på arvsrättsliga förvärv. Det är däremot meningen att de överlåtelser som sker i samband med generationsväxlingar ska genomfö-

ras så att man med hjälp av dem ska kunna inverka på renhushållningens och naturnäringsverksamheternas struktur.

De begränsningar av motsvarande art som ingår i finansieringslagen beror på bestämmelserna om återkrav. Bestämmelserna i 20 § i lagen om strukturstöd till jordbruket har däremot uttryckligen tagits in som sådana villkor som gäller användningen av stödet.

45 §. Bokföringsskyldighet. I denna paragraf föreskrivs om stödtagarens bokföringsskyldighet, om de krav som ställs på bokföringen samt om förvaring av bokföringsmaterial. Syftet med paragrafen är att säkerställa att stödtagaren sköter sin bokföring och förvarar bokföringsmaterialen så att utgifterna för en stödtagande åtgärd, sådana de ska framgå av utbetalningsansökan är faktiska och kan verifieras i samband med behandlingen och granskningen av utbetalningsansökan. Bestämmelsen motsvarar i stort sett bestämmelsen om bokföringsskyldighet i 21 § i lagen om strukturstöd till jordbruket. Stödtagaren ska enligt bestämmelsen föra bok över en åtgärd som stöds. Utgångspunkten är den att bokföringen ska ordnas som en del av stödtagarens bokföring enligt bokföringslagen (1336/1997) så att bokföringen av åtgärden utan svårighet kan identifieras och avskiljas från den övriga bokföringen.

I 2 mom. beaktas dock, att den som idkar renhushållning beskattas enligt sina inkomster och att en del av bokföringen sköts av renbeteslaget. På den bokföring som upprättas av övriga som idkar naturnäringsverksamhet tillämpas däremot bestämmelserna i bokföringslagen, såvida det inte är fråga om beskattning av idkande av näring enligt inkomstskattelagen för gårdsbruk (543/1967) och stödtagaren är skyldig att göra särskilda anteckningar för beskattningen. Också i dessa fall ska bokföringen ordnas på ett sådant sätt att kostnaderna för en åtgärd som stöds utan svårighet kan identifieras och avskiljas från den övriga bokföringen.

I 3 mom. föreskrivs om förvaringen av bokföringsmaterialen, vilket är viktigt framför allt på grund av vad som i EU-lagstiftningen föreskrivs om verifiering av betalningar som gäller EU:s medel. Stödtagaren ska förvara bokföringsmaterialen om den åtgärd som stöds så som föreskrivs i 2 kap. 9

och 10 § i bokföringslagen. Enligt bokföringslagens 2 kap. 10 § ska bokföringsböckerna samt kontoplanen med anteckningar om tillämpningsperiod bevaras minst 10 år efter räkenskapsperiodens utgång. Annat bokföringsmaterial ska enligt samma paragraf bevaras minst sex år efter utgången av det år under vilket räkenskapsperioden gått till ända. När det gäller programbaserade stöd som delfinansieras av EU är det nödvändigt att föreskriva om en särskild förvaringsförpliktelse för att garantera att utgifterna kan verifieras tillräckligt länge för de inspektioner som görs av EU:s organ. Om det är fråga om stöd som ingår i ett program som helt eller delvis finansieras av EU ska material som anknyter till bokföringen förvaras minst tre år efter det att Europeiska kommissionen betalar EU:s sista finansieringsandel enligt programmet.

46 §. Upplysnings- och biståndsskyldighet. Det kan krävas av stödtagaren att han meddelar uppgifter om den verksamhet som stöds. Skyldigheten för stödtagaren att lämna uppgifter ingår i 46 § i finansieringslagen. Skyldigheten att biträda den som utför en inspektion följer av 95 § 6 punkten i finansieringslagen. Den föreslagna paragrafen kompletterar upplysningsskyldigheten och innehåller uttryckligen också skyldigheten att biträda vid inspektioner. Paragrafen motsvarar 22 § i lagen om strukturstöd till jordbruket.

Stödtagaren är enligt paragrafens 1 mom. skyldig att lämna Lapplands närings-, trafik- och miljöcentral riktiga och tillräckliga uppgifter om den åtgärd som stöds, hur åtgärden framskrider och hur stödet används. Syftet med bestämmelsen är att komplettera det som i lagförslagets andra paragrafer föreskrivs om sådana särskilda utredningar och uppgifter som är en förutsättning för beviljande och betalning av stöd. Bestämmelsen anknyter till det som i lagförslagets 95 § föreskrivs om återkrav, som ger möjlighet att återkräva stöd, om stödtagaren har gett felaktiga eller bristfälliga uppgifter som väsentligt har inverkat på utbetalningen av stödet.

Enligt paragrafens 2 mom. ska stödtagaren dessutom utan dröjsmål underrätta närings-, trafik- och miljöcentralen om förändringar i stödtagarens ställning eller verksamhet eller den åtgärd som stöds och som kan inverka på

förutsättningarna för betalning av stöd eller leda till återkrav av stöd. Detta gör det möjligt att i tid betala ut stöden på korrekta grunder.

Enligt paragrafens 3 mom. ska stödtagaren åläggas att biträda den som utför en inspektion genom att utan ersättning lämna ut uppgifter som är nödvändiga för att inspektionen ska kunna genomföras och upplysningar som gäller objektet för inspektionen samt vid behov genom att presentera det objekt som stöds. Genom bestämmelsen avgränsas stödtagarens biståndsskyldighet till upplysningar och utredningar som är nödvändiga för en inspektion. Dessutom föreskrivs att stödtagaren ska bistå den som utför inspektionen genom att presentera det objekt och den åtgärd som stöds.

14 kap. **Ansökan om och beviljande av stöd**

47 §. Information om möjligheten att ansöka om stöd. Paragrafen gäller information om möjligheten att ansöka om stöd under en viss ansökningstid. Ansökan om strukturstöd till renhushållningen sker i samband med årliga ansökningsomgångar. För ansökan om stöd utsätts en frist. De ansökningar som har kommit in inom fristen deltar i ett bedömningsförfarande. Det är därför viktigt att informationen om möjligheterna att ansöka om stöd är så fullständig som möjligt. Informationsskyldigheten gäller dels möjligheten att ansöka om stöd och dels ansökningstiden och ansökningsförfarandet samt förutsättningarna och villkoren för beviljande av stöd. Landsbygdsverket svarar för informationen och informationens omfattning är beroende av det geografiska tillämpningsområdet för stödsystemet. Det är trots det meningen att stödansökningarna i regel ska gälla hela renskötselområdet, även om stödnivåerna och stödobjekten vid behov ska kunna specificeras områdesvis. Bestämmelsen motsvarar 28 § i lagen om strukturstöd till jordbruket.

48 §. Stödansökan. I paragrafen föreskrivs om formkraven för stödansökan. Paragrafen motsvarar enligt förslaget i princip 29 § i lagen om strukturstöd till jordbruket. Enligt paragrafens 1 mom. ska stödansökan upprättas skriftlig på en blankett som fastställts för än-

damålet. Skyldigheten att verifiera stödansökan ska dock inte gälla forskningsfinansiering. På förfarandet vid ansökan om forskningsfinansiering tillämpas statsunderstödslagen och för förfarandet ansvarar jord- och skogsbruksministeriet.

Stödansökan ska alltid undertecknas och till den ska fogas de handlingar, utredningar och planer som är nödvändiga för bedömning av förutsättningarna för beviljande av stöd. Med utredningar avses framförallt utredningar som gäller förutsättningarna för beviljande av strukturstöd till renhushållningen och övriga naturnärings- samt handlingar som stöder utredningarna. Med planer avses affärsplaner samt byggplaner. I ansökan ska också presenteras en utredning om den privata finansieringen för att genomföra åtgärden som stöds.

Enligt 2 mom. meddelar Landsbygdsverket närmare föreskrifter om de blanketter som ska användas för ansökan om stöd, om de handlingar som ska fogas till ansökan samt om det sätt på vilket planerna och utredningarna ska presenteras. Med stöd av fullmakten bemyndigas Landsbygdsverket att fastställa ansökningsblanketterna samt de blanketter som ska användas för utredningarna, med undantag för forskningsfinansieringen. Dessutom kan Landsbygdsverket med stöd av 2 mom. meddela närmare föreskrifter om sådana särskilda handlingar av teknisk natur som kan gälla t.ex. hur antalet renar ska redovisas.

Landsbygdsverket ska också kunna meddela föreskrifter om t.ex. det sätt på vilket affärsplaner och byggplaner ska presenteras och hur examensbevis eller andra bevis på yrkeskunskap ska utredas samt om hur den blankett som gäller beskattningen ska presenteras i samband med ansökan om stöd. Om planernas innehåll ska däremot föreskrivas närmare genom den statsrådsförordning som ska utfärdas med stöd av 12 § 3 mom. och 22 § 3 mom.

49 §. Att ansöka om stöd. I paragrafen föreskrivs om möjligheten att sätta ut en frist för ansökan om stöd. Paragrafen motsvarar enligt förslaget i princip 30 § i lagen om strukturstöd till jordbruket. För att närings-, trafik- och miljöcentralen på rättvisa grunder ska kunna välja vilka av de sökande som ska be-

viljas stöd, måste den ha tillgång till sinsemellan jämförbara ansökningar. Efter att ansökningstiden har gått ut ska närings-, trafik- och miljöcentralen i enlighet med 22 § 1 mom. i förvaltningslagen (434/2003) vid behov uppmana sökandena att komplettera sina ansökningar. Därefter kan centralen bedöma ansökningarna. På så sätt kan också stödbesluten fattas inom en rimlig tid efter att stödansökningarna kommit in. Förfarandet innebär att den enskilda sökanden kan förutse hur lång tid behandlingen av ansökan tar i anspråk, vilket är speciellt viktigt i sådana fall då åtgärden i fråga inte kan inledas förrän stödbeslutet har fattats.

Stödansökan ska lämnas in till Lapplands närings-, trafik- och miljöcentral. Det faktum att behandlingen av ansökningarna koncentreras till Lapplands närings-, trafik- och miljöcentral möjliggör en enhetlig behandling av ansökningarna i hela renskötselområdet och för forskningsfinansieringens del främjas styrningen av finansieringen till de objekt som är primära med tanke på näringen och den regionala utvecklingen.

Genom förordning av statsrådet kan det i enlighet med paragrafens 2 mom. föreskrivas närmare om fristen för ansökan om stöd. När fristen fastställs ska beaktas såväl de medel som gårdsbrukets utvecklingsfond har använt närings-, trafik- och miljöcentralen och fullmakten enligt statsbudgeten att bevilja lån som den i EU-lagstiftningen föreskrivna fristen på 18 månader för behandling av startstöd för unga näringsidkare. Det måste därför vara möjligt att bestämma en fast ansökningstid för stödansökningar och en frist för inlämnande av ansökningar om startstöd till unga jordbrukare.

Enligt 3 mom. avses med den behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen i regel Lapplands närings-, trafik- och miljöcentral. I vissa ärenden som gäller genomförandet av tidigare lagstiftning kunde den behöriga myndigheten dock fortfarande även vara Norra Österbottens och Kajanalands närings-, trafik- och miljöcentraler såsom det bestäms i 119 §. När det med stöd av 127 § vid behov utfärdas närmare bestämmelser i ärenden enligt den tidigare lagstiftningen kan det dessutom samtidigt bestämmas också om behöriga myndigheter.

50 §. Bedömning av stödansökan. I paragrafen föreskrivs om åtgärder som kan användas som hjälp vid bedömning av stödansökningar. Innan närings-, trafik- och miljöcentralen fattar beslut om att bevilja stöd kan den enligt paragrafens 1 mom. begära utlåtagande av andra myndigheter om omständigheter som gäller stödtagaren och den åtgärd som stöds, om det behövs för bedömningen av förutsättningarna för beviljande av stöd. Övriga som kan komma i fråga när det gäller att avge utlåtaganden är Renbeteslagsföreningen och sametinget. Utlåtandena ska inte vara bindande för närings-, trafik- och miljöcentralen, men de kan vara av betydelse, särskilt när det gäller ansökningar om stöd för bygande i regioner som används för renskötsel.

När det gäller större investeringar ska enligt 2 mom. ett utlåtande från Renbeteslagsföreningen alltid begäras. Genom förordning av statsrådet föreskrivs om den övre gräns för investeringskostnader som när den överskrids alltid ska medföra att utlåtande begärs. De maximala kostnaderna ska kunna differentieras enligt investeringstyp. Skyldigheten att begära utlåtande ska huvudsakligen gälla renbeteslagens investeringar. Om investeringen genomförs på samernas hembygdsområde, ska utlåtande dessutom begäras av sametinget.

I paragrafens 3 mom. föreskrivs om andra åtgärder som kan vidtas för bedömning av innehållet i en åtgärd som ska stödjas. Närings-, trafik- och miljöcentralen kan innan strukturstöd beviljas besöka renhushållningslägenheten, naturnäringslägenheten eller någon annan plats där näringsidkaren eller renbeteslaget avser genomföra en investering för att bedöma förutsättningarna för att bevilja stöd och den åtgärd som ansökan avser. Genom dessa besök inhämtas information om den näringsverksamhet de eventuella stödobjekten bedriver och som behövs för valet av de objekt som ska stödjas. Motsvarande bestämmelse ingår i 31 § 2 mom. i lagen om strukturstöd till jordbruket. Besöken kan göras endast med sökandens samtycke och i den omfattning som denne anser vara lämpligt. På besöken tillämpas det förfarande som föreskrivs i 38 § i förvaltningslagen. I den nämnda bestämmelsen ingår en begränsning enligt vilken syn inte får förrättas i lokaler

som används som fast bostad. De observationer som görs i samband med besöket ska antecknas och meddelas sökanden.

51 §. Avbrott i beviljande av stöd. Jord- och skogsbruksministeriet ska ha rätt att avbryta beviljandet av stöd inom hela renskötselområdet eller regionalt, om EU-lagstiftningen kräver det. Så ska ministeriet göra t.ex. i sådana situationer när det framgår att det beviljade stödet hotar att bli ett sådant statligt stöd som är förbjudet enligt artikel 107.1 i EUF-fördraget eller om stödet i övrigt klart strider mot EU:s konkurrensrätt eller den jordbruks- eller fiskeripolitiska lagstiftningen. Det är då nödvändigt att omedelbart avbryta beviljandet av stöd för att undvika att sökandena orsakas extra kostnader och, i det fall att förbjudna statliga stöd beviljats, rättsförluster, eller för att förhindra att stöden av andra orsaker återkrävs av stödtagaren i enlighet med EU-lagstiftningen.

Enligt paragrafens 2 mom. kan beviljande av stöd avbrytas för viss tid eller tills vidare, om det inte kan förutses hur lång tid som behövs för korrigerande av situationen. Före avbrottet ska förhandlingar om saken föras med Renbeteslagsföreningen och vid behov med de övriga producent- och näringsorganisationer som saken gäller. Om avbrottet gäller samernas hembygdsområde, ska förhandlingar om avbrottet föras också med sametinget. Information om avbrottet ska lämnas i lämplig omfattning och publiceras i Officiella tidningen. Om avbrottet ska även informeras i tidningar som utkommer allmänt i området. Vid behov kan även andra medier användas.

Motsvarande bestämmelse om avbrott i beviljande av stöd ingår i 32 § i lagen om strukturstöd till jordbruket.

52 §. Förhandlingar med sametinget. I paragrafen föreskrivs om de förhandlingar om stödverksamhet som ska föras mellan Lapplands närings-, trafik- och miljöcentral och sametinget. Förhandlingarna ska föras varje år efter det att närings-, trafik- och miljöcentralen har fått de årliga anslagen för stödverksamhet till sitt förfogande. Förhandlingarna ska gälla styrande av näringsverksamheten på ett balanserat sätt inom samernas hembygdsområde och på ett sådant sätt att också samernas traditionella näringar beaktas. I förhandlingarna ska också de principer

behandlas som närings-, trafik- och miljöcentralen har att iakttas inom ramen för den prövningsrätt författningarna ger utrymme för vid beviljande av stöd. Särskilt den allmänna styrningen av medel på regional nivå och den specifika styrningen av medel till renhushållning och naturnäringsrespektive till bostadsbyggande och stöd för näringsverksamhet ska tas upp vid förhandlingarna. Dessutom ska styrningen av medel till renbeteslagens och näringsidkarnas projekt inom sameområdet behandlas. Syftet är att också förhandenvarande strukturella problem inom renhushållningen ska beaktas liksom de prioriteringar i stödverksamheten som bäst tar hänsyn till främjandet av näringarna inom hela renskötselområdet.

På förhandlingarna tillämpas i övrigt bestämmelserna i 9 § i sametingslagen. Resultatet av förhandlingarna ska meddelas jord- och skogsbruksministeriet och Landsbygdsverket.

53 §. Stödbeslut. I denna paragraf ingår bestämmelser om den myndighet som beviljar stöd och de villkor som ska tas in i stödbeslutet. Enligt 1 mom. beslutar närings-, trafik- och miljöcentralen i allmänhet om beviljande av stöd och statsborgen. Också behörigheten att besluta om forskningsfinansiering överförs till Lapplands närings-, trafik- och miljöcentral. De villkor som ska tas in i stödbeslutet är i sin tur det beviljade stödets belopp, de stöd villkor som föreskrivs i lagförslaget samt förutsättningarna för utbetalning och återkrav av stödet. Dessutom ska de villkor och förutsättningar som följer av EU:s lagstiftning tas in i beslutet. Byggnadsplaner ska godkännas genom stödbeslut som gäller bygginvesteringar.

I paragrafens 3 mom. föreslås en särskild bestämmelse om stöd i anslutning till lån. Enligt bestämmelsen godkänns genom beslutet beloppet av och villkoren för ett statligt lån eller ett lån som omfattas av räntestöd eller statsborgen. Likaså godkänns beloppet av och villkoren för statsborgen. En förutsättning både för stöd i anslutning till statliga lån och för stöd i form av räntestöd eller statsborgen är kreditgivarens skriftliga viljeyttring varav framgår att kreditgivaren anses ha godkänt de i lagförslaget ingående stöd villkoren samt de uppgifter om lånet som fram-

går av ansökan. Om stödbeslutet ändras till följd av överklagande, förutsätts kreditgivarens samtycke för ändring av lånebeloppet och villkoren. Syftet med bestämmelsen är att skydda kreditgivaren i situationer där det slutliga stödbeslutets lånevillkor avviker från de lånevillkor som legat till grund för löftet om kredit.

I paragrafens 4 mom. föreskrivs om särskilda villkor för stödbeslutets giltighet. Bestämmelsen behövs för att de disponibla medlen för strukturstöd till renhushållningen och naturnäringsrespektive inte ska vara bundna till i synnerhet sådana bygginvesteringar som inte genomförs i enlighet med stödbeslutet för att tillståndet eller villkoren ändras till följd av ett överklagande. Om en åtgärd som stöds förutsätter att tillstånd utverkas och om sökanden inte har uppvisat ett lagakraftvunnet tillstånd vid den tidpunkt då stödbeslutet ska fattas, kan ett villkor tas in i stödbeslutet enligt vilket beslutet förfaller om sökanden inte inom den utsatta fristen uppvisar ett lagakraftvunnet tillstånd som gör det möjligt att genomföra åtgärden i enlighet med stödbeslutet. Ett beslut om beviljande av stöd kan inte fattas om sökanden inte har uppvisat ens ett icke lagakraftvunnet beslut.

Ett beslut om startstöd till en ung näringsidkare ska enligt 5 mom. fattas inom 18 månader efter att näringsverksamheten inleddes. Bestämmelsen grundar sig på artikel 13.4 i förordning (EG) nr 1974/2006.

54 §. Utlåtanden av sametinget. I paragrafen föreskrivs om fall där utlåtande om ansökningar om finansiering av forskningsprojekt ska begäras av sametinget. Dessa projekt är sådana som genomförs eller det huvudsakliga forskningsobjektet finns på samernas hembygdsområde. Det avgörande för om utlåtande ska begäras eller inte är var den som genomför projektet finns fysiskt eller var det undersökta fenomenet förekommer. Likaså ska utlåtande begäras om ett projekt, om det huvudsakligen gäller samer. Projektet behöver inte vara särskilt avsett att gälla samer. Det räcker att det fenomen som ska undersökas faktiskt gäller samer. Utlåtande ska dessutom alltid begäras när det är fråga om betydande forskningsprojekt som gäller renhushållning. Detta beror på att renhushållning är en av samernas traditionella näringar. För

mindre forskningsprojekt behöver utlåtande inte begäras, i synnerhet inte om forskningsobjektet gäller renhushållning som bedrivs någon annanstans än i samernas hembygdsområde.

Enligt 4 a § i sametingslagen tillämpas på sametinget och dess organ lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), personuppgiftslagen (523/1999) och arkivlagen (831/1994), om inte något annat bestäms i nämnda lag. Bestämmelsen gäller sametinget också när det avger utlåtanden enligt den föreslagna paragrafen.

55 §. Överföring av rätt som följer av stödbeslut. I denna paragraf föreskrivs om överföring av stödbeslut. Enligt bestämmelsen kan den rätt till stöd som följer av ett stödbeslut överföras till andra som uppfyller villkoren i 10 §, om förutsättningarna för beviljande av stödet är uppfyllda. Mottagaren ska ansöka om överföring av rätt enligt beslutet i enlighet med det förfarande som avses i 48 §. Överföringen av rätten enligt beslutet åtföljs också av överföring av de skyldigheter som sammanhänger med stödet. Beslutet om överföringen av rätt som följer av stödbeslutet fattas av den behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen. Överföring kommer i fråga närmast i situationer där en stödtagande renhushållningslägenhet eller naturnäringslägenhet, en stödtagande del av denna eller egendom som anskaffats med stöd övergår till en ny ägare och övergången av egendom enligt 44 § 4 mom. i lagförslaget inte ska betraktas som en överlåtelse eller om närings-, trafik- och miljöcentralen har beviljat ett sådant tillstånd för överlåtelsen som avses i 3 mom. i den nämnda paragrafen. Förfarandet motsvarar förfarandet enligt 34 § i lagen om strukturstöd till jordbruket och skiljer sig inte i väsentlig utsträckning från förfarandet enligt finansieringslagen.

15 kap. Utbetalning av stöd

56 §. Utbetalning av startstöd i form av understöd. Startstöd till en ung näringsidkare kan beviljas i form av understöd eller räntestöd. Startstöd i form av understöd till en ung näringsidkare kan enligt paragrafens 1 mom. betalas utan särskild ansökan. Startstöd i

form av understöd beviljas en ung näringsidkare för de kostnader som inledandet av näringsutövning och anskaffningen av lägenhet ger upphov till. Det förutsätts emellertid inte någon utredning om de faktiska kostnaderna för att stödet ska betalas ut. Understödet betalas ut i två årliga poster, vilket är en post färre än enligt det nuvarande stödsystemet. Till övriga delar motsvarar förfarandet det nuvarande stödsystemet och är enhetligt med 35 § i lagen om strukturstöd till jordbruket.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs om förutsättningarna för betalning av understöd. Om startstödet har beviljats före näringsverksamheten har inletts är en förutsättning för utbetalning av den första posten att stödtagaren lägger fram en utredning över att verksamheten har inletts. Om beviljandet av stöd har krävt ett åtagande från sökandens sida för att uppfylla kravet på yrkesskicklighet, är en förutsättning för utbetalning av den andra posten att stödtagaren visar att de åtgärder för uppfyllande av åtagandet som nämns i affärsplanen har vidtagits. Också till denna del motsvarar bestämmelsen 35 § i lagen om strukturstöd till jordbruket.

Enligt paragrafens 3 mom. föreskrivs genom förordning av statsrådet närmare om utbetalning av startstöd i form av understöd samt om fristen för inlämnande av utredningar som förutsätts för utbetalning. Avsikten är att det ska föreskrivas om två årliga kalenderdagar då stöd kan betalas ut beroende på vid vilken tidpunkt stödet har beviljats och om stödets fördelning på olika poster. Dessutom ska i förslaget föreskrivas om när utredningarna senast ska lämnas in för att utbetalningen ska kunna ske. Motsvarande bestämmelser ingår i 35 § i lagen om strukturstöd till jordbruket. Landsbygdsverket utfärdar närmare föreskrifter om etablering samt om utredningar som gäller utbildningsåtgärder. I praktiken avses här inlämnande av t.ex. köpebrev eller intyg.

57 §. Utbetalning av investeringsstöd, stöd för bostadsfinansiering och stöd till renbeteslag för underhåll av stängsel som beviljas i form av understöd. Investeringsstöd ska kunna beviljas som understöd, stöd i anslutning till statligt lån, räntestöd eller statsborgen. I paragrafen föreskrivs om förutsättningarna för utbetalning av understöd. Enligt paragra-

fens 1 mom. ska stödtagaren ansöka om utbetalning av understöd skriftligen på en blankett som fastställts för ändamålet. Utbetalningsansökan ska undertecknas. För inlämnandet av ansökan kan sättas ut en skälig frist som räknas från stödbeslutet eller, när det är fråga om den sista utbetalningsansökan för den åtgärd som stöds, från det att åtgärden har genomförts. Det är motiverat att sätta ut en frist av den anledningen att en bindning av anslag genom ett stödbeslut för finansiering av en åtgärd som ska stödjas kan återtas för finansiering av andra åtgärder endast i det fall att den sista posten av stödet har betalats ut. Ansökan ska lämnas in till den närings-, trafik- och miljöcentral som har beviljat stödet. I bestämmelsen föreslås inga ändringar jämfört med nuläget. På inlämnande av utbetalningsansökan och komplettering av ansökan samt på anhängiggörande av ansökan tillämpas förvaltningslagen. Förfarandet motsvarar utbetalningsförfarandet enligt 36 § i lagen om strukturstöd till jordbruket.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs om betalning av understödposter och om hur beloppen bestäms. Ett understöd kan enligt förslaget betalas ut i högst fem poster. Understöd som har beviljats för anskaffning av lösöre har tidigare kunnat betalas ut i högst två poster och understöd som beviljats för byggprojekt i högst fem poster. Enligt förslaget ska som understöd kunna betalas högst den andel av de godtagbara kostnaderna enligt betalningsansökan som motsvarar stödnivån och beloppet av det beviljade stödet. Om det beviljade stödets belopp har baserats på enhetskostnader innebär detta att stödet, oberoende av enhetskostnadernas nivå, betalas ut till ett belopp som motsvarar högst de faktiska kostnaderna. Stödtagaren ska vid behov lägga fram en utredning om privat finansiering. Någon separat utredning behövs inte i det fall att den privata finansieringen består av lån som är föremål för stöd och som närings-, trafik- och miljöcentralen känner till genom förfarandet med tillstånd att lyfta lån. Förfarandet med tillstånd att lyfta lån finns redan infört i det nuvarande stödförfarandet genom lag 54/2008. När det också krävs utredning över de faktiska kostnaderna för stöd för byggande och över att de motsvarar villkoren för beviljande av stöd, är stödssystemen i det-

ta avseende enhetliga när det gäller stöd för strukturinvesteringar i såväl jordbruket och renhushållningen som naturnärningar. I fråga om det förfarande som iaktas när det gäller att påvisa de faktiska kostnaderna kan det fortfarande förekomma skillnader, om det är befogat med tanke på stödojektets natur.

Enligt 3 mom. är en förutsättning för utbetalning av stöd att stödtagaren har iakttagit stödvillkoren. Ytterligare en förutsättning är att stödtagaren har haft faktiska, slutliga och verifierbara utgifter som sammanhänger med den åtgärd som stöds. Stöd betalas sålunda inte ut på basis av utgifter som i verkligheten inte har uppkommit, som inte är stödtagarens slutliga utgifter, som inte kan verifieras eller som inte sammanhänger med den åtgärd som stöds. Om understöd har beviljats för en bygginvestering är en förutsättning för utbetalning av sista posten att bygginvesteringen i sin helhet har genomförts i enlighet med stödbeslutet. Till utbetalningsansökan ska fogas de bokföringshandlingar och utredningar som är nödvändiga med tanke på förutsättningarna för utbetalning av understödet. Detta ska också gälla renhushållning, även i det fall då en del av bokföringen sköts av renbeteslaget.

Det är här fråga om i synnerhet sådana förutsättningar för utbetalning av stöd av EU:s medel, som Landsbygdsverket ska kontrollera innan stödet betalas ut. Bestämmelser om saken ingår i artikel 26.3 i kommissionens förordning (EG) nr 1975/2006 där det föreskrivs om administrativa kontroller av ansökningar om utbetalning. Det som ska granskas är huruvida de redovisade utgifterna utgörs av faktiska kostnader, huruvida produkterna eller tjänsterna har levererats samt huruvida en avslutad insats överensstämmer med stödbeslutet. Enligt artikel 26.5 i förordningen ska stödtagaren dessutom kunna visa upp fakturor och dokument som visar att betalningar gjorts. Om detta inte kan göras ska betalningarna styrkas med dokumentation av lika bevisvärde.

Det förfarande som beskrivs ovan ska tillämpas också i det fall att stöd som beviljats av nationella medel avser samma åtgärd som ett delfinansierat stöd. När det är fråga om en åtgärd som i sin helhet ska finansieras med nationella medel kan de faktiska kostnaderna

i utbetalningsskedet påvisas t.ex. med en bokföringsrapport eller något annat sammandrag av kostnaderna. I fråga om en bygginvestering kan ett intyg över byggnadsskedet ersättas med en utredning om de verkliga kostnaderna. Beroende på utfärdarens praxis har det också kunnat vara förenat med tilläggs-kostnader att skaffa ett intyg över byggnadsskedet. Från stödtagarens synpunkt innebär den föreslagna ändringen att uppföljningen av byggnadskostnaderna främjas och därmed även bedömningen av hur investeringen genomförs. Det blir också möjligt att eventuellt justera planerna i byggnadsskedet. En utredning om att investeringen genomförts i enlighet med stödbeslutet förutsätts inte för-rän vid utbetalningen av den sista posten. Detta kan ske t.ex. genom uppvisande av byggtillsynsmyndighetens protokoll över slutsynen. Dessutom kan närings-, trafik- och miljöcentralen vid behov förrätta syn i enlighet med 44 § för att konstatera om det finns förutsättningar för utbetalning.

I den föreslagna paragrafens 4 mom. föreskrivs att statsrådet genom förordning kan meddela närmare föreskrifter om grunderna för bedömning av om utgifter är faktiska, slutliga och verifierbara. Detta innebär att utgiften betraktas som stödtagarens kostnad då det finns ett verifikat som visar att utgiften har bokförts. Vidare ska stödtagaren ha fått en vara eller tjänst som motsvarar utgiften och stödtagaren ska inte ha haft möjlighet att få kompensation för utgiften eller dra av den i beskattningen. Det är inte fråga om en utredning av förutsättningarna för utbetalning utan om grunderna för bedömning av huruvida förutsättningarna uppfyllts. Landsbygdsverket meddelar närmare föreskrifter om de handlingar och utredningar som gäller förutsättningarna.

Dessutom kan genom förordning av statsrådets föreskrivas närmare om betalningsposterna för investeringsstöd i form av understöd och om fristen för inlämnade av utbetalningsansökan. Enligt bemyndigandet kan statsrådet föreskriva om utbetalningsposterna när det gäller understöd som beviljats för byggprojekt eller anskaffning av lösöre samt om hur understödet ska fördelas på posterna. Motsvarande bestämmelse ingår i 36 § 4 mom. i lagen om strukturstöd till jordbruket.

I 4 mom. föreskrivs också att Landsbygdsverket kan utfärda närmare föreskrifter om utredningar och bokföringshandlingar som gäller bedömningen av om utgifter är faktiska, slutliga och verifierbara samt hur de fördelas. Landsbygdsverket är den utbetalningsmyndighet som avses i 15 § förvaltningslagen och som i enlighet med gemenskapslagstiftningen ska kontrollera att utgifterna är stödberättigande. Bemyndigandet gäller därmed också de situationer där det kan anses nödvändigt att bevilja och betala ut av EU helt eller delvis finansierade investeringsstöd enligt landsbygdsprogrammet eller något annat program. Landsbygdsverket ska framförallt kontrollera de ovan nämnda omständigheterna i fråga om betalningar som ska rapporteras till EU. Bestämmelsen tjänar också nationella behov, eftersom det också med tanke på den nationella kontrollen är viktigt att det finns exakta föreskrifter om användningen av medel. Bemyndigandet innebär att verket ska utfärda föreskrifter om hur det påvisas att utgifter är faktiska och verifierbara med hjälp av verifikat, bokföringsrapporter eller andra sammandrag över förverkligade kostnader. När det gäller att vissa att en utgift är slutlig ska Landsbygdsverket utfärda föreskrifter om stödtagarens möjligheter att dra av mervärdesskatt eller att få annan gottgörelse som de facto minskar en bokförd utgift som är baserad på ett ursprungligt verifikat. Vid fördelningen av utgifterna är det fråga om att utreda förhållandet mellan en utgift och en åtgärd som stöds. Föreskrifter kan utfärdas om sådana anteckningar i bokföringshandlingarna som gör det möjligt att utreda sambandet mellan en utgift och en åtgärd som stöds. Dessutom ska Landsbygdsverket fastställa de blanketter som används för ansökan om utbetalning.

58 §. Utbetalning av stöd i form av understöd. I denna paragraf föreskrivs om utbetalning av understöd. Bestämmelsen gäller såväl startstöd i form av understöd som investeringsstöd liksom stöd för underhåll av renstängsel och forskningsfinansiering. Enligt 1 mom. beslutar närings-, trafik- och miljöcentralen om utbetalningen av understöd. I detta avseende ska närings-, trafik- och miljöcentralen i enlighet med artikel 6 i rådets förordning (EG) nr 1290/2005 om finansieringen

av den gemensamma jordbrukspolitiken sköta det utbetalande organets uppgifter i fråga om delfinansierat stöd. Det utbetalande organet ansvarar för beredningen och upprättandet av utbetalningsbeslutet. Landsbygdsverket fastställer blanketten för utbetalningsbeslut. I momentet föreskrivs att uppgifterna ska lämnas till Landsbygdsverket för utbetalning. Närings-, trafik- och miljöcentralerna ska sammanställa uppgifterna om utbetalning av stöd som den beslutat bevilja och lämna uppgifterna till Landsbygdsverket. Landsbygdsverket svarar för kontrollen och godkännandet av utgifterna samt för den tekniska utbetalningen av stöden. Förfarandet motsvarar i huvudsak förfarandet enligt den nuvarande finansieringslagen och följer den praxis om vilken föreskrivs i 37 § i lagen om strukturstöd till jordbruket.

16 kap. Särskilda villkor för stöd i anslutning till lån

59 §. Beviljande av statliga lån och räntestödslån. I paragrafen föreskrivs om beviljande av såväl statliga lån som räntestödslån i enlighet med villkoren i stödbeslutet. Det föreslås att kreditgivaren kan bevilja statliga lån och att skuldebrevet för det får undertecknas efter det att stödbeslutet har fattats. Motsvarande förfarande föreslås även gälla räntestödslån. Ett villkor för stöd i anslutning till statliga lån eller för räntestöd är dessutom att lånet beviljas enligt villkoren i stödbeslutet. I skuldebrevet ska tas in ett villkor om att de lånevillkor som framgår av stödbeslutet har företräde framför skuldebrevsvillkoren. På detta sätt säkerställs det att villkoren för det lån som stöds motsvarar förutsättningarna för beviljande av stödet samt villkoren för lyftande och amortering av lånet och betalning av ränta. Stödbeslutet ska fogas till skuldebrevet. I bestämmelsen föreslås inga ändringar jämfört med nuläget. I analogi med detta ska förfarandet i fråga om räntestödslån följa vad som anges i 23 § i lagen om strukturstöd till jordbruket.

60 §. Lyftande av statliga lån och räntestödslån. I paragrafen föreskrivs om villkoren för lyftande av statliga lån och räntestödslån. Enligt 1 mom. får både statliga lån

och räntestödslån lyftas innan stödbeslutet har vunnit laga kraft. Om stödbeslutet överklagas och ändras får de lånevillkor och det lånebelopp som nämns i stödbeslutet enligt 53 § 2 mom. i lagförslaget dock inte ändras utan kreditgivarens samtycke. Det föreslås att både statliga lån och räntestödslån får lyftas i högst två poster. Denna huvudregel gäller främst lån som beviljats för anskaffning av fast eller lös egendom eller för etablering av jordbruk. Om statslån eller räntestöd har beviljats för en bygginvestering får det statliga lånet och räntestödslånet dock lyftas i högst fem poster. Detta förfarande är nödvändigt eftersom kostnaderna i samband med byggande uppkommer oregelbundet under en längre period. Till dessa delar föreslås det inte några ändringar jämfört med nuläget. Bestämmelsen motsvarar 24 § i lagen om strukturstöd till jordbruket.

I 2 mom. föreskrivs om frister för lyftande av lån. Ett lån som beviljats för markköp ska lyftas inom två år efter att stödbeslutet fattades. I den gällande statsrådsförordningen om finansieringsstöd för renhushållning och naturnäringar varierar tiden för lyftande av lånet enligt stödbjektet. Också antalet låneposter varierar. I momentet föreslås däremot att fristen för lyftande av lån ska vara den tid för genomförande av åtgärder som avses i 43 §. Med detta avses den i paragrafens 1 mom. föreskrivna tiden för genomförande på två år, en i enlighet med bestämmelsen fastställd kortare frist eller en frist som har förlängts på det sätt som avses i paragrafens 2 mom. Ett statligt lån och räntestödslån eller lånets första post ska lyftas inom den tid som avses i den nämnda paragrafen. Om ett statslån eller ett räntestödslån lyfts i två poster kan den sista posten av lånet lyftas efter den frist som fastställts för genomförandet, dock inom tre månader efter det att fristen gått ut. I fall där statslån eller räntestöd har beviljats för en bygginvestering får statslånet eller räntestödslånets sista post emellertid inte lyftas förrän hela byggnadsarbetet har slutförts i enlighet med stödbeslutet. Också då ska den sista posten emellertid lyftas inom tre månader efter utgången av den frist som fastställts för att genomföra bygginvesteringen. I praktiken avviker detta förfarande knappast alls från det gällande förfarandet

enligt stödsystemet. Bestämmelsen motsvarar 24 § 2 mom. i lagen om strukturstöd till jordbruket.

Paragrafens 3 mom. gäller tillstånd att lyfta lån. För att kunna lyfta statliga lån eller räntestödslån eller en lånepost ska stödtagaren utverka närings-, trafik- och miljöcentralens tillstånd. Om statsborgen är det enda stöd som har beviljats, bör ett motsvarande tillstånd utverkas även för att lyfta det lån som statsborgen gäller. Tillståndet ska visas upp för kreditgivaren innan lånet eller en lånepost lyfts. I lagförslaget 61 § föreskrivs om utverkande av tillstånd att lyfta lån.

Enligt 4 mom. kan genom förordning av statsrådet föreskrivas närmare om hur statliga lån, räntestödslån eller poster av lån lyfts. Genom förordning föreskrivs om hur stora låneposter som får lyftas på en gång.

61 §. Tillstånd att lyfta lån. I paragrafen föreskrivs om utverkande av tillstånd att lyfta lån som stöds eller dess låneposter. Med ett lån som stöds avses då också ett lån som omfattas av statsborgen. Detta gäller det skede där det säkerställs att det lån som stöds ansluter sig till de godtagbara kostnaderna för åtgärden i fråga samt att kostnaderna är stödberrättigande. Landsbygdsverket ska utifrån de uppgifter som det får av kreditinstituten följa hur ränteförmånen och andra stöd som hänför sig till ett statligt lån samt stöd som ingår i statsborgen används. I lagförslaget 66 § föreskrivs om användning av stöd i anslutning till statliga lån och statsborgen. I enlighet med 71 § i lagförslaget betalas räntestöd ut till kreditgivaren genom förmedling av ett centralt finansiellt institut. Förfarandet med tillstånd att lyfta lån är i sig inte nytt, utan det har fogats till den gällande finansieringslagen genom lag 54/2008. Om förutsättningarna för tillståndet föreskrivs dock fortfarande genom förordning av statsrådet. I den föreslagna paragrafen överförs bestämmelserna till största delen till lagen. Det föreslås inte några betydande ändringar i sak.

Enligt 1 mom. ska tillstånd sökas hos närings-, trafik- och miljöcentralen. För ansökan om tillstånd kan det sättas ut en frist. Detta gäller statliga lån och räntestödslån samt lån som omfattas av statsborgen. Syftet med att sätta ut en frist är att säkerställa att ansökan sänds in till närings-, trafik- och miljöcentra-

len i tillräckligt god tid före utgången av den frist som avses i 43 § i lagförslaget. Till ansökan ska fogas de bokföringshandlingar och utredningar som behövs.

I 2 mom. föreskrivs dessutom om ett villkor enligt vilket det av ett lån får lyftas högst en andel som motsvarar de faktiska kostnaderna. Förfarandet med tillstånd att lyfta lån har följt det motsvarande förfarande om vilket föreskrivs i 38 § i lagen om strukturstöd till jordbruket. Avsikten är att förfarandet inte ska ändras. Det föreslås att visandet av de faktiska kostnaderna alltid ska utgöra ett villkor för att lyfta lånet. De faktiska kostnaderna ska visas när det är fråga om åtgärder som finansieras med nationella medel men också i samband med åtgärder som helt eller delvis finansieras av EU. För detta ska tillstånd att lyfta lånet sökas hos närings-, trafik- och miljöcentralen. Före lagändringen har motsvarande utredningar tillställts kreditgivaren. I fråga om stöd som beviljats för byggande har man i samband med stödet för byggnaden eller byggnadsobjektet i regel frångått förfarandet med att säkerställa vilket skede byggnadsarbetet befinner sig i. Detta görs först efter att lånets sista post har lyfts eller, om objektet har beviljats understöd, i samband med betalningen av den sista understödsposten. Då ska stödtagaren visa att byggnadsinvesteringen har blivit färdig i överensstämmelse med stödbeslutet. Detta ska ske i analogi med de föreslagna bestämmelserna om utbetalning av understöd i 57 § i lagförslaget.

I 2 mom. anges att en förutsättning för beviljande av tillstånd dessutom är att stödsvillkoren har iakttagits. Sålunda förutsätts det bl.a. att de villkor som gäller antalet låneposter som lyfts av ett räntestödslån och villkoren för de faktiska kostnaderna och fristerna uppfylls. Dessutom krävs det att stödtagarens utgifter är slutliga och verifierbara samt gäller den åtgärd som stöds. Genom bestämmelsen säkerställs det att lånet och, om objektet har beviljats statsborgen, det till lånet anslutna stödet riktas till de godtagbara kostnaderna enligt stödbeslutet. Motsvarande omständigheter ska enligt 56 § i lagförslaget kontrolleras i samband med behandlingen av utbetalningsansökningar som gäller stöd i form av understöd.

När det är fråga om ett lån för vilket beviljats startstöd till en ung näringsidkare inom renhushållning eller någon annan naturnäring och stödet har beviljats före etableringen av näringsverksamheten i fråga, ska enligt 3 mom. en förutsättning för beviljande av tillstånd att lyfta lånet vara att stödtagaren lägger fram en utredning om att näringsverksamheten har inletts på lägenheten. Om lånet lyfts i två poster ska den sistnämnda utredningen läggas fram innan den andra posten lyfts. Av särskilda skäl kan närings-, trafik- och miljöcentralen bevilja tillstånd att lyfta lån innan åtgärden genomförs. Lånet får då lyftas fastän en utredning om förvärvande av yrkesskicklighet ännu inte har lagts fram. Om stödtagaren emellertid inte skaffar tillräcklig yrkesskicklighet inom den angivna fristen, kan det bestämmas att det statliga lånet sägs upp och stödet återkrävs.

Genom förordning av statsrådet kan i enlighet med 4 mom. föreskrivas närmare om grunderna för bedömning av om utgifter är faktiska, slutliga och verifierbara samt om fristen för att utverka tillstånd att lyfta lån. Det är nödvändigt att det föreskrivs om en frist för ansökan om tillstånd, så att ansökan ska kunna behandlas i god tid innan de i 60 § 2 mom. avsedda fristerna för lyftande av lån som stöds går ut. Det föreslås att fristen för inlämnande av ansökan kan förlängas en gång. För förlängning av fristen ska anges ett godtagbart skäl. I fråga om bedömningen av om utgifterna är faktiska, verifierbara och slutliga föreslås bestämmelser med motsvarande innehåll som i 36 § i lagförslaget. Landsbygdsverket meddelar närmare föreskrifter om blanketter för ansökan om tillstånd och om de handlingar och utredningar som ska fogas till ansökan. Motsvarande bemyndigande föreslås i lagförslaget 36 § som gäller utbetalning av investeringsstöd i form av understöd. Med stöd av bemyndigandet ska det meddelas föreskrifter om påvisande av att en utgift är faktisk och verifierbar. Detta görs med hjälp av verifikat, bokslutsrapporter eller andra kostnadssammandrag. Dessutom ska Landsbygdsverket fastställa blanketterna för ansökan om tillstånd att lyfta lån.

62 §. Säkerhet för statliga lån. I paragrafen föreskrivs om de säkerheter som krävs för

statliga lån. När ett statligt lån lyfts ska det finnas en säkerhet för lånet av det slag som används allmänt i bankverksamhet. Säkerheter som främst kommer på fråga är fastighetsinteckning, företagsinteckning eller någon annan realsäkerhet eller t.ex. kommersiell borgen. Däremot är det inte meningen att personborgen används som säkerhet. Med undantag av bostadsbyggande beviljas statliga lån för näringsverksamhet. Om en låntagare på grund av insolvens inte kan sköta sin betalningsförpliktelse, är den personliga borgensmannen tvungen att betala stödtagarens lån för näringsverksamhet. Ur statens synvinkel är det inte ändamålsenligt att en förpliktelse påförs någon annan än den som har tagit emot lånet, eftersom denna nödvändigtvis inte har någon koppling till låntagarens näringsverksamhet eller den egendom som hänförs sig till verksamheten.

Det kreditinstitut som beviljar ett lån ska bedöma att den egendom som har ställts som säkerhet är tillräcklig och uppskatta värdet på den förbindelse som gäller egendomen samt ta emot och förvara säkerheten. Med andra ord ska kreditinstitutet förfara på samma sätt i fråga om säkerheten som när det beviljar lån enligt gängse villkor. I 1 mom. föreslås emellertid en bestämmelse om möjligheten att av särskilda skäl bevilja befrielse från skaffande av säkerhet. Befrielsen kan gälla hela lånet eller en del av det. Avsikten är att beviljande av befrielse från att skaffa säkerhet ska vara en synnerligen exceptionell företeelse som nästan enbart ska röra endast en del av avsaknaden av säkerhet och som kan komma på fråga främst i situationer där sökanden, på grund av oväntade skäl som inte beror på sökanden själv, är tvungen att snabbt investera utan kunna skaffa den säkerhet för lånet som behövs. Möjligheten att bevilja lån utan sedvanlig säkerhet ska inte användas i fråga om lån som beviljas för anskaffning av terrängfordon. Det föreslås att bestämmelsen inte ska innebära att låntagaren helt befrias från skyldigheten att ställa säkerhet för lånet. Däremot ska värdet på säkerheten kunna vara svagare än den som kreditinstitutet förutsätter i sin normala utlåningsverksamhet. En sådan säkerhet kan bestå av t.ex. en inteckning i sådan egendom vars värde redan är pantsatt som säkerhet för

ett lån, förutsatt att det är uppenbart att säkerheten befrias även för att täcka det nya lån som beviljas. Ett villkor om detta ska exempelvis kunna tas in i närings-, trafik- och miljöcentralens beslut.

I 2 mom. föreslås ett bemyndigande om att man genom förordning av statsrådet vid behov kan föreskriva närmare om förutsättningarna för att ett statligt lån ska få beviljas helt eller delvis utan en sådan säkerhet som avses i 1 mom.

63 §. Amortering och betalning av ränta på statliga lån. I paragrafen föreskrivs om skötseln av lånet. Ett statligt lån ska amorteras regelbundet halvårsvis. Amorteringssättet föreslås vara rak amortering i jämnstora poster. Förfallodagarna för amortering föreslås vara den 30 april och den 31 oktober. Sålunda överensstämmer amorteringssättet och förfallodagarna med finansieringslagen.

Enligt 2 mom. ska den första amorteringen förfalla till betalning senast den förfallodag som först infaller sedan ett år förflutit efter det att lånet eller dess första post har lyfts. Detta förfarande iakttas dock inte i fråga om statliga lån som beviljats för byggande. Den första amorteringen på ett sådant statligt lån förfaller till betalning senast den förfallodag som först infaller sedan två år förflutit från det att lånet eller dess första post har lyfts. Ränta ska betalas halvårsvis på de förfalldagar för amorteringar som anges ovan räknat från den dag då lånet eller varje lånepost har lyfts. Villkoren för ett statligt lån ska följa de lånevillkor som anges i finansieringslagen också i fråga om inledandet av amorteringarna och förfallodagarna för räntan.

Enligt 3 mom. ska kreditgivaren och stödtagaren kunna avtala om extra amorteringar, hur dessa påverkar återstående amorteringar samt om förtida återbetalning av hela lånet. En extra amortering kan beaktas på två olika sätt. Antingen kan följande amortering betalas på den följande förfalldagen och då förkortas lånets återbetalningstid så att den motsvarar den extra amorteringen. Alternativt kan man låta bli att betala amorteringen på den följande förfalldagen eller de följande förfalldagarna på så sätt att detta motsvarar den extra amorteringen. Lånevillkoren påverkar inte nuvarande praxis.

Enligt 4 mom. kan kreditgivaren bevilja uppskov med amorteringar om detta är nödvändigt på grund av stödtagarens tillfälliga ekonomiska svårigheter. Det föreslås att uppskov kan beviljas för högst ett år i sänder och sammanlagt för högst fem år. Kreditgivaren ska anhålla om tillstånd för uppskov hos närings-, trafik- och miljöcentralen, om uppskov beviljas för en tid av sammanlagt över tre år. Till följd av uppskov kan lånetiden förlängas inom den maximitid som anges i 36 § 2 mom. 1 punkten och 38 § 2 mom. 1 punkten eller så kan de återstående amorteringarna höjas. Uppskov kan också beviljas med stöd av finansieringslagen och avsikten är att sådana fortsättningsvis ska beviljas för sådana statliga lån som har beviljats med stöd av upphävd lagstiftning i enlighet med villkoren i respektive lag. Möjligheten för kreditinstitut att bevilja uppskov för upp till tre år är förenlig med den möjlighet enligt 25 § 4 mom. i lagen om strukturstöd till jordbruket enligt vilken kreditinstitut kan bevilja uppskov för räntestödslån för en motsvarande tid.

Enligt 5 mom. kan det genom förordning av statsrådet vid behov föreskrivas närmare om förutsättningarna för beviljande av uppskov. Detta kan vara nödvändigt i situationer där det för de olika kreditinstituten behövs en enhetlig praxis för grunderna att bevilja uppskov. Dessutom ska man kunna föreskriva om hur uppskov inverkar på stödet. Den allmänna regeln är att ju längre lånekapitalet är stort, desto snabbare åtgår stödet i anslutning till räntan. Avsikten är att stödet eller den förändring som en amortering har på åtgången av stödet inte diskonteras till följd av en amortering, om inte något annat följer av EU:s bestämmelser om statligt stöd.

64 §. Amortering och betalning av ränta på räntestödslån. I paragrafen föreskrivs om lånevillkoren för räntestödslån. Enligt paragrafen ska också ett räntestödslån amorteras halvårsvis eller kvartalsvis i lika stora poster. Lånevillkoren föreslås motsvara de villkor för räntestödslån om vilka föreskrivs i 25 § i lagen om strukturstöd till jordbruket. Där emot skiljer sig amorteringen av räntestödslån från amorteringen av statliga lån på så sätt att det inte finns några i lag angivna förfalldagar. I stället ska kreditgivaren och stödtagaren komma överens om förfallda-

garna så att antalet förfallodagar under ett år är två eller fyra.

Enligt 2 mom. ska den första amorteringen förfalla till betalning senast den förfallodag som först infaller sedan ett år förflutit efter det att lånet eller den första låneposten lyftes. Om räntestödslånet har beviljats för en bygginvestering förfaller den första amorteringen dock senast den förfallodag som först infaller sedan två år förflutit efter det att lånet eller den första låneposten lyftes. Till dessa delar iakttar förfarandet de lånevillkor som fastställts för statliga lån och är enhetligt med villkoren för räntestödslån enligt lagen om strukturstöd till jordbruket. Ränta ska dock betalas halvårsvis eller kvartalsvis från och med den dag då lånet eller varje lånepost lyfts. Förfarandet motsvarar de lånevillkor som anges i lagen om strukturstöd till jordbruket.

Enligt 3 mom. ska kreditgivaren och stödtagaren också kunna avtala om extra amorteringar av räntestödslån, hur dessa påverkar återstående amorteringar samt om förtida återbetalning av hela lånet. Verkningarna är desamma som i fråga om extra amorteringar på statliga lån.

I 4 mom. föreskrivs att kreditgivaren på samma sätt som i samband med statlig långivning ska kunna bevilja uppskov med amorteringar om detta är nödvändigt på grund av stödtagarens tillfälliga ekonomiska svårigheter. Det föreslås att uppskov ska kunna beviljas på samma villkor som i fråga om statliga lån.

I 5 mom. ingår motsvarande bemyndigande som i fråga om statlig långivning om att det vid behov genom förordning av statsrådet närmare kan föreskrivas om förutsättningarna för beviljande av uppskov.

65 §. Överföring av lån och ändring av lånevillkor. I paragrafen föreskrivs om överföring av lån som stöds samt om ändring av lånevillkor. Enligt 1 mom. får ett lån som stöds överföras på andra godkända kreditgivare som avses i 52 § i lagen om strukturstöd till jordbruket. Överföring av lån som stöds förutsätter alltid att också stödbeslutet överförs. Ett lån som stöds får sålunda överföras på andra stödtagare endast om närings-, trafik- och miljöcentralen godkänner överföringen av lånet i samband med ett beslut om överfö-

ring av stöd. Det föreslagna förfarandet avviker från det gällande förfarandet enligt finansieringslagen. Det föreslås att de centrala finansiella institutens granskning av överföringar av lån mellan kreditinstituten ska frångås. Däremot föreslås det att överföring av ett lån från låntagaren till en annan person ska förutsätta ett uttryckligt beslut av närings-, trafik- och miljöcentralen i stället för ett utlåtande som för närvarande. Kravet på att överföring av lån ska ske i samband med ett beslut om överföring av stöd är dessutom nytt. För närvarande kan ett stöd och ett lån överföras genom separata beslut. Det föreslagna förfarandet motsvarar förfarandet enligt 27 § i lagen om strukturstöd till jordbruket.

Enligt 2 mom. ska en ändring av villkoren för ett statligt lån alltid förutsätta närings-, trafik- och miljöcentralens tillstånd. Enligt 3 mom. får villkoren för ett lån som stöds med räntestödslån eller ett annat lån som omfattas av statsborgen däremot ändras under förutsättning att detta inte påverkar uppfyllandet av förutsättningarna eller villkoren för att bevilja stödet. Lånevillkoren kan sålunda ändras, men inte så att man avviker från villkoren i räntestödsbeslutet, förlänger lånetiden så att den är över 30 år eller ändrar räntestödslånets totalränta i strid med 38 §. Amorteringsplanen för ett räntestödslån får inte heller ändras i strid med 64 § eller stödsvillkoren. Ändringen får inte öka statens räntestödsutgifter. När det gäller lån för vilka beviljats borgen är ett villkor dessutom att ändringen inte får påverka statens ställning som borgensman. Om det inte är fråga om en sådan ändring som kreditgivaren och låntagaren sinsemellan kan komma överens om, måste ett tillstånd för att ändra lånevillkoren utverkas av närings-, trafik- och miljöcentralen.

Enligt 4 mom. beviljas ett tillstånd emellertid inte om en ändring av villkoren påverkar förutsättningarna för att bevilja stöd. Sålunda kan t.ex. lånetiden för ett statligt lån eller räntestödslån inte ens med stöd av tillstånd överstiga 30 år eller räntan för ett statligt lån avvika från vad som anges i lag. Lånevillkoren för ett statligt lån eller lån som omfattas av statsborgen får inte heller ändras så att den ekonomiska risk som grundar sig på statligt

ansvar eller statsborgen ändras väsentligt. Efter att utbetalningen av räntestödet har upphört kan låntagaren och kreditgivaren avtala om ändring av lånevillkoren eller begränsning av möjligheterna att överföra lånet. Detta förfarande kan emellertid iaktas endast i det fall att statsborgen inte har beviljats för lånet. Den föreslagna bestämmelsen medför inga väsentliga förändringar jämfört med det gällande stödsystemet. Redan nu krävs det att man skaffar arbets- och näringscentralens samtycke för att ändra lånevillkoren för ett räntestödslån, om det är sannolikt att statens räntestödsutgifter under den återstående lånetiden ökar på grund av förändringen. Det föreslagna förfarandet motsvarar förfarandet för ändringar som gäller räntestödslån och lån som omfattas av statsborgen enligt 27 § i lagen om strukturstöd till jordbruket.

Enligt 5 mom. ska det genom förordning av statsrådet föreskrivas närmare om situationer där det förutsätts tillstånd för att ändra lånevillkoren. I enlighet med bemyndigandet föreskrivs det om sådana ändringar av villkoren för ett statligt lån eller ett lån för vilket beviljats statsborgen som påverkar statens ställning med tanke på det statliga ansvaret eller statens ställning som borgensman. Det föreslås att det i fråga om statliga lån och räntestödslån ska föreskrivas om ett krav på utverkande av tillstånd för ändring av amorteringsvillkor och räntebetalning. Avsikten är att om fristen för utverkande av tillstånd ska föreskrivas genom förordning. Tillstånd ska utverkas innan amorterings- eller räntebetalningsskyldigheten i enlighet med stödvillkoren har uppkommit och, om det är fråga om ett lån som omfattas av statsborgen, innan den uppskjutna amorteringen har förfallit till betalning eller ändringen av annat slag genomförts. Det föreslås att man genom förordning av statsrådet också ska kunna föreskriva om minimibeloppet av ett lån som kan överföras eller om den återstående minimilånetiden. Till dessa delar är det meningen att främst de förutsättningar som motsvarar de gällande överföringsvillkoren ska iaktas. Landsbygdsverket meddelar dessutom närmare föreskrifter om de blanketter som ska användas i tillståndsförfarandet.

66 §. *Användning av ränteförmåner för statliga lån och av andra stöd i anslutning*

till lån samt stöd som ingår i statsborgen. I paragrafen föreslås bestämmelser om hur stödet i anslutning till statliga lån och statsborgen används. I 1 mom. anges att från stöd i anslutning till statliga lån ska genast när lånet lyfts dras av den andel av stödet som utgörs av värdet av befrielsen från ställandet av säkerhet. Det är fråga om ett kalkylerat stöd, vars belopp räknas ut när stödet beviljas. I stödbeslutet ska separat anges beloppet för den andel av lånet som beviljas utan säkerhet och stödvärdet av befrielsen från säkerhet. Detta stödvärde dras av från det totala stödet genast när lånet lyfts. Från det sammanlagda nominella beloppet av de friår, den räntefrihet och de ränteförmåner som beviljats ska för varje ränteperiod dras av ett belopp som motsvarar amorteringen för ett halvår samt beloppet av räntefriheten eller ränteförmånen för respektive period under ett friår. Om stödet inte räcker till för alla stödandelar under en ränteperiod, ska stödandelarna dras av i den ordning som anges ovan. Den föreslagna bestämmelsen förtydligar ordningen för användningen av stödet i situationer där ett lån är förknippat med flera olika stödformer.

I 2 mom. föreskrivs särskilt om användningen av ränteförmån. Från det stöd som beviljats som ränteförmån ska från den totalränta på statliga lån som gäller under respektive ränteperiod dras av en andel som motsvarar det belopp som avses i 37 § 2 mom. I ränteförmån dras av sammanlagt högst en andel som motsvarar det beviljade stödets nominella belopp. Förfarandet motsvarar förfarandet om användningen av stöd i samband med statliga lån enligt den gällande finansieringslagen.

I 3 mom. föreskrivs om användningen av stöd som ingår i statsborgen. Förfarandet ska vara detsamma vid användningen av stöd som anknyter till statsborgen som beviljats för såväl räntestödslån som något annat lån. Från stödet avdras genast när lånet lyfts den andel av stödet i anslutning till lånet som utgörs av stöd som ingår i statsborgen. Annat stöd som anknyter till lånet ska dock i allmänhet endast ingå i räntestödslån.

Enligt 4 mom. ska Landsbygdsverket meddela närmare föreskrifter om det förfarande som kreditgivaren ska iaktta när stöd i anslutning till lån används för statliga lån som

kreditgivaren har beviljat. Avsikten är att föreskrifterna i första hand ska gälla det sätt på vilket kreditgivaren ska registrera uppgifterna om användningen av stödet.

67 §. Beviljande av lån ur gårdsbrukets utvecklingsfonds medel till kreditgivare. I paragrafen föreskrivs om långivningen mellan staten och ett kreditinstitut, dvs. en kreditgivare. Avsikten är att beslut om beviljande av lån till kreditgivare med medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond ska fattas av Landsbygdsverket. Kreditgivare beviljas lån för att de i sin tur kan bevilja statliga lån till jordbrukare. Enligt förslaget ska kreditgivarna särskilt ansöka om lån hos Landsbygdsverket. Lån kan sökas genom förmedling av ett centralt finansiellt institut.

I 2 mom. föreskrivs om skuldebrev mellan staten och kreditgivarna. Landsbygdsverket ska efter att ha fattat beslut om att bevilja lån upprätta ett skuldebrev mellan staten och en eller flera kreditgivare, underteckna det på statens vägnar samt förvara skuldebrevet och överlåta det till låntagaren när lånet är betalt eller ersätts med ett nytt skuldebrev. Förfarandet motsvarar förfarandet enligt den gällande finansieringslagen, liksom även det förfarande som fortfarande tillämpas vid beviljande av lån för lån enligt lagen om finansiering av landsbygdsnärningar.

Enligt 3 mom. meddelar Landsbygdsverket vid behov närmare föreskrifter om förfarandena vid ansökan om och beviljande och betalning av statliga medel.

68 §. Redovisning av statliga lån. I paragrafen föreslås bestämmelser om förfarandet då ett statligt lån återbetalas till staten och om den gottgörelse för det statliga lånet som betalas till kreditgivaren. Enligt 1 mom. ska kreditgivaren vara skyldig att till staten betala de förfallna amorteringarna och räntorna på statliga lån efter hand och till det belopp som låntagarna är skyldiga att betala sin skuld till kreditgivaren. Avräkningarna ska göras inom sju bankdagar efter det att lånet har förfallit för gäldenärens del eller gäldenären har betalt en extra amortering.

Om staten däremot är skyldig att med anledning av kreditgivarens ansökan om gottgörelse till kreditgivaren återbetala amorteringar och räntor som kreditgivaren har betalt till staten, ska betalningarna enligt Lands-

bygdsverkets beslut i sin tur betalas inom sju bankdagar efter det att kreditgivaren har fått del av beslutet.

Det förfarande som föreslås i paragrafen motsvarar förfarandet enligt finansieringslagen och är enhetligt med det redovisningsförfarande som iakttas vid redovisning av statliga lån enligt finansieringslagen och lagen om finansiering av landsbygdsnärningar.

69 §. Ersättning för kreditgivarens kostnader. I paragrafen föreskrivs om ersättningar för skötseln av statliga lån. I 1 mom. anges att för de kostnader som skötseln av statliga lån medför ska till kreditgivarna betalas en ersättning vars storlek och betalningsvillkor bestäms genom förordning av statsrådet. Förfarandet motsvarar förfarandet enligt 29 § 1 mom. i finansieringslagen. Också med stöd av jordbrukslagstiftningen får kreditinstituten ersättning för statliga lån som sköts av dem. Med stöd av finansieringslagen har ersättningsbeloppet genom statsrådets förordning 175/2001 fastställts till 0,75 procent av det utestående lånekapitalet. Avsikten är att ersättningsbeloppet inte ska ändras. Syftet med ersättningen är att täcka de extra kostnader som skötseln av statliga lån medför för kreditgivaren. Sådana är t.ex. de extra kostnader för informationssystem som föranleds av uppföljningen av stödet samt av kostnaderna för rapporteringen och uppföljningssystemen.

Enligt 2 mom. ska Landsbygdsverket besluta att de ersättningar som betalts till en kreditgivare för skötseln av statliga lån helt eller delvis ska återkrävas hos kreditgivaren, om kreditgivaren inte har skött ett statligt lån så som det bestäms i den föreslagna lagen eller med stöd av den eller om god banksed inte har iakttagits. Återkrav av ersättningen hos kreditgivaren kan komma på fråga även om det bestäms att lånet ska sägas upp och stödet återkrävas. Även om både låntagaren och kreditgivaren har kunnat förfara klanderfritt ska bägge parter åtgärder kontrolleras separat och bedömningen av klandervärdheten och följderna kunna skilja sig från varandra. Trots vad som föreskrivs i 95 § kan åtgärder vidtas för att hos kreditgivaren återkräva ersättningarna för skötseln under hela lånetiden. Förfarandet motsvarar förfarandet enligt 29 § 2 mom. i finansieringslagen.

70 §. Förmedling av statliga lånemedel. I paragrafen föreskrivs om penningrörelsen i anslutning till statliga lån. Förfarandet vid förmedling av statliga medel iakttar förfarandet enligt 28 § i finansieringslagen. I 1 mom. anges det att Landsbyggsverket genom förmedling av ett centralt finansiellt institut betalar det av staten beviljade lånet till kreditgivaren.

I 2 mom. anges det att Landsbyggsverket betalar arvudet för skötseln av ett statligt lån till kreditgivaren på ansökan genom förmedling av ett centralt finansiellt institut.

I 3 mom. föreskrivs det om kreditgivarens skyldighet att genom förmedling av ett centralt finansiellt institut betala amorteringarna och räntan på statliga lån till Landsbyggsverket. Enligt förslaget ska Landsbyggsverket redovisa medlen till gårdsbrukets utvecklingsfond.

I 4 mom. föreslås bestämmelser om hur skuldförhållandet mellan staten och ett kreditinstitut hålls på samma nivå som skulden mellan kreditinstitutet och låntagaren i situationer där låntagarens skuld är föremål för sanering. De ändringar i statliga lån som görs vid frivillig skuldsanering enligt den föreslagna lagen, vid reglering enligt lagen om företagssanering (47/1993) samt vid reglering enligt lagen om skuldsanering för privatpersoner (57/1993) ska även göras i lån mellan ett kreditinstitut och staten.

Enligt 5 mom. kan Landsbyggsverket meddela föreskrifter om de fall där kreditgivarna kan utföra de uppgifter som nämns ovan utan ett centralt finansiellt institut. Detta kan komma på fråga främst i situationer där ett kreditinstitut har godkänts som ett kreditinstitut enligt 52 § i lagen om strukturstöd till jordbruket, men inte hör till någon kreditinstitutsgrupp och inte har sådana filialer på grund av vilka kontoret ska definieras som ett centralt finansiellt institut.

71 §. Betalning av räntestöd. I paragrafen föreskrivs om betalning av räntestöd. I 1 mom. anges det att av den totalränta på räntestödslån som gäller under respektive ränteperiod betalas i räntestöd en andel motsvarande det belopp som avses i lagförslagets 39 § 1 mom. Totalräntan kan också ändras under en räntebetalningsperiod, vilket ska beaktas i beloppet av det räntestöd som beta-

las. I räntestöd betalas emellertid sammanlagt högst en andel som motsvarar det beviljade stödets nominella belopp. Förfarandet för att räkna ut det räntestöd som ska betalas motsvarar sättet att räkna ut räntestödet för ett statligt lån. Räntestödet ska emellertid betalas till banken, som drar av räntestödsbeloppet från den ränta som låntagaren betalar. Sättet att räkna ut räntestödet och förfarandet för betalning av räntestödet motsvarar förfarandet enligt 39 § 1 mom. i lagen om strukturstöd till jordbruket.

I 2 mom. föreskrivs om situationer där räntestödslån återbetalas i sin helhet. Då ska betalningen av räntestöd upphöra räknat från den dag då lånet betalades tillbaka. Räntestöd betalas inte för lånekapital som förfallit till betalning. Räntestödet har räknats ut med tanke på lån som amorteras i normal ordning. Låntagare som har betalningssvårigheter ska kunna ansöka om uppskov med återbetalningen innan lånet förfaller, varvid räntestödet självfallet räknas ut på kapitalet i fråga. En försening med betalningen föranleder däremot att räntestödet räknas ut på det kapital, som lånet borde ha haft om amorteringen hade gjorts senast på förfallodagen. I fall där det är fråga om ett anhängigt förfarande med företagssanering eller skuldsanering för privatpersoner, ska räntestödet likväl räknas ut också för den del av lånet som förfallit. Om totalräntan på ett räntestödslån sänks till följd av ett ovan avsett eller jämförbart förfarande, betalas i räntestöd en andel som motsvarar fyra procentenheter av totalräntan, likväl högst det belopp som totalräntan belöper sig till. Avsikten är att arrangemanget kommer främst gäldenären till nytta. Det förfarande som avses i momentet motsvarar förfarandet enligt 39 § 2 mom. i lagen om strukturstöd till jordbruket.

Enligt 3 mom. ska kreditgivaren separat ansöka om betalning av räntestöd för varje ränteperiod, dock högst en gång i månaden. Avsikten är att ett centralt finansiellt institut som Landsbyggsverket godkänt ska vidarebefordra ansökan till Landsbyggsverket, som sköter betalningen till institutet. Det centrala finansiella institutet förmedlar räntestödet till kreditgivaren. Även penningrörelsen och förfarandet i anslutning till räntestödet motsva-

rar förfarandet enligt 39 § 3 mom. i lagen om strukturstöd till jordbruket.

Enligt 4 mom. ska Landsbygdsverket meddela närmare föreskrifter om förfarandet vid ansökan om och förmedling av räntestöd. Dessa ska vara enhetliga med de föreskrifter som Landsbygdsverket redan har meddelat med stöd av 39 § 4 mom. i lagen om strukturstöd till jordbruket.

72 §. Betalning av ringa lånebelopp på en gång. I paragrafen föreskrivs om betalning av statliga lån och räntestödslån av ringa belopp på en gång. I 1 mom. anges att då ett lån har amorterats så mycket att av lånet återstår endast ett ringa belopp, ska lånet med avvikelse från amorteringsprogrammet betalas tillbaka på en gång på den följande förfalldagen eller på de två följande förfalldagarna. Bestämmelsen ersätter bestämmelsen i 1 § 1 mom. i lagen om uppbörd i ett för allt av vissa fordringar (682/1966) i vilken sägs att utan hinder vad som annars bestäms eller vad som är överenskommet ska lån som beviljats av staten eller av en fond som förvaltas av staten, samt annan fordran som staten eller en sådan fond har, i sin helhet betalas på en gång vid närmast följande uppbörd, om det obetalda kapitalet är högst 336 euro. Är det obetalda kapitalet större än 336 euro men högst 672 euro, ska det betalas vid de två följande uppbörderna i lika stora poster, och är det högst 1 000 euro vid de tre följande uppbörderna i lika stora poster. Bestämmelsen i nämnda lag gällande uppbörd i ett för allt gäller endast statliga lån, men inte räntestödslån. För att förfarandet i fråga om lån som beviljas för samma ändamål ska vara enhetligt, föreslås det att bestämmelsen, som alltså utgör ett undantag från lagen om uppbörd i ett för allt, ska gälla både statliga lån och räntestödslån. Genom bestämmelsen förhindras det att lån som beviljats med långa lånetider fortfarande omfattas av systemen för låneskötsel även då lånebeloppen redan är tämligen små med tanke på låntagarens ekonomiska verksamhet. Med stöd av 3 § i lagen om uppbörd i ett för allt av vissa fordringar får statsrådet av särskilda skäl besluta att nämnda lag utöver på lån eller andra fordringar som avses i de lagar som nämns i paragrafen inte heller ska tillämpas på andra lån om vilka så bestäms särskilt. Statsrådet får

således besluta att lagen om uppbörd i ett för allt av vissa fordringar inte ska tillämpas på lån som avses i den föreslagna lagen.

I 2 mom. ges ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet föreskriva om maximibeloppet av de poster som tas ut och om förfarandet för uttag i anslutning till det. Avsikten är emellertid att man ska tillåta något mindre lånekapital än vad som anges i lagen om uppbörd i ett för allt, eftersom lånebeloppet i samband med t.ex. vissa anskaffningar av lös egendom ursprungligen har kunnat vara litet.

17 kap. Statens ansvar för statliga lån

73 §. Statens ansvar. I paragrafen föreskrivs om det ansvar som staten har för ett statligt lån i förhållande till en kreditgivare. Det föreslås att en kreditgivare är skyldig att till staten betala amorteringar och ränta på ett statligt lån i enlighet med de villkor enligt vilka låntagaren är skyldig att amortera och betala ränta på ett lån till kreditgivaren. Enligt 68 § i lagförslaget är en kreditgivare skyldig att till staten erlägga sina betalningar inom sju bankdagar efter det att låntagaren är skyldig att erlägga sin betalning till kreditgivaren. En kreditgivare ska med andra ord betala amorteringarna och räntorna till staten oberoende av om den har fått betalningarna av låntagaren.

Enligt 1 mom. ska staten svara för en kreditgivares slutliga förluster av sådana kapital och räntor på statliga lån som har beviljats enligt den föreslagna lagen, om förlusterna beror på att kreditgivaren på grund av gäldenärens insolvens inte av låntagaren har fått de betalningar som den redan har hunnit intäktsföra till staten. Det föreslås dock att ansvaret ska begränsas till den del som inte täcks av de medel som fås av säkerheterna för lånet. Ansvaret föreslås gälla såväl obetalda amorteringar som räntor, dvs. de vanliga betalningarna för ett lån. Däremot ska ansvaret inte gälla dröjsmålsräntor, eftersom dröjsmålsräntor som betalas av gäldenären inte intäktsförs till staten.

För att statens ansvar enligt 2 mom. ska gälla krävs emellertid att kreditgivaren sköter lånet och säkerheterna för det i enlighet med

den föreslagna lagen och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den samt iakttar god banksed. Statens ansvar kan upphöra bl.a. om redovisningen av ett statligt lån innehåller väsentliga fel eller om en kreditgivare har tillåtit försämringar av säkerheterna utan att det statliga lånet samtidigt har amorterats. Den kreditgivare som har beviljat lånet ska även vara skyldig att bevaka statens intressen när den egendom som utgör säkerhet för lånet realiserar genom frivillig skuldsanering, exekutiv auktion eller konkursförfarande. Om t.ex. säkerheten för både ett statligt lån och ett lån som beviljats på normala villkor utgörs av en generell pantsättningsförbindelse som gäller pantsatta lägenheter, ska till det statliga lånet styras medel från den realiserade egendomen enligt samma principer som för andra lån. Även försummelser av bevakningen av statens intressen kan leda till att statens ansvar inte längre gäller. Det statens ansvar för ett statligt lån som föreslås motsvarar statens ansvar för statliga lån enligt 22 § i finansieringslagen liksom även det statens ansvar, om vilket föreskrevs i 26 § i lagen om finansiering av landsbygdsnärningar, sådan den löd i lag 329/1999, som fortfarande tillämpas på statliga lån som beviljats med stöd av nämnda lag.

Enligt 3 mom. ska frivillig skuldsanering i anslutning till ett statligt lån eller något annat därmed jämförbart arrangemang förutsätta samtycke av närings-, trafik- och miljöcentralen. I detta sammanhang avses med frivillig skuldsanering eller något annat därmed jämförbart arrangemang ett sådant förfarande som avses i 97 § i lagen om företagssanering eller 78 § i lagen om skuldsanering för privatpersoner. För samtycke förutsätts det att förfarandet till sitt innehåll och sina villkor är jämförbart med en sådan motsvarande företagssanering eller skuldsanering för en privatperson som fastställs i domstolsförfarande, med den skillnaden att detta förfarande genomförs utan myndighetsförfarande. Likaså föreslås det att sådan frivillig realisering av den egendom som utgör säkerhet för ett statligt lån så att återkrav av lånet äventyras endast ska kunna genomföras med samtycke av närings-, trafik- och miljöcentralen. I allmänhet begärs samtycke i sådana situationer

där gäldenären har råkat i ekonomiska svårigheter. För samtycke förutsätts att alla andra fordringar för att underlätta gäldenärens betalningssvårigheter har undersökts och att det inte finns några andra metoder som rimligen kan komma att tillämpas. Avsikten är dock att samtycke endast ska ges i exceptionella situationer där återbetalningen av ett statligt lån äventyras.

Landsbygdsverket ska enligt 4 mom. kunna meddela närmare föreskrifter om förfarandet i anslutning till bevakningen av statens intressen.

74 §. *Gottgörelser för statliga lån.* I paragrafen föreslås bestämmelser om gottgörelse på basis av statens ansvar. Enligt 1 mom. ska ett beslut om gottgörelse för kapital och räntor till en långivare fattas av Landsbygdsverket. Innan gottgörelsen fastställs ska Landsbygdsverket klarlägga att den slutliga förlusten till följd av gäldenärens och en eventuell borgensmans insolvens har konstaterats. I praktiken innebär detta utsökning och, om den fasta egendomen inte har realiserats, exekutiv auktion. Dessutom bör det klarläggas att förlusten inte har kunnat täckas med medel från försäljningen av den egendom som utgör säkerhet eller, om säkerheten utgörs av något annat än personborgen, någon annan säkerhet. Försäljning av säkerheten krävs dock inte när gäldenären eller tredje man som ansvarar för lånet vid företagssanering eller skuldsanering för privatpersoner eller vid en annan liknande reglering eller vid reglering av säkerhetsansvaret får behålla den egendom som utgör säkerhet. Avsikten är att Landsbygdsverket betalar gottgörelsen till kreditgivaren med medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond. Förfarandet motsvarar förfarandet enligt finansieringslagen.

I 2 mom. förutsätts att de amorteringar och räntor som låntagaren betalar till kreditgivaren efter gottgörelsen ska redovisas till Landsbygdsverket. Med detta avses situationer där t.ex. staten som gottgörelse har betalt ett sådant skuldkapital till en kreditgivare som i saneringsförfarandet har konstaterats utgöra skuld utan säkerhet och vars betalningsskyldighet har upphävts, och saneringsprogrammet senare ändras så att för skulden inflyter betalningar.

Enligt 3 mom. ska Landsbygdsverket besluta om att den gottgörelse som har betalats till kreditgivaren återkrävs hos låntagaren till den del lånet eller räntor på lånet inte har betalats till staten. Detta kan komma på fråga främst i sådana fall där låntagarens ekonomiska situation förbättras betydligt efter gottgörelseförfarandet och lånet ännu inte har preskriberats. En årlig ränta enligt den räntefot som avses i 4 § 3 mom. i räntelagen (633/1982) kan också tas ut hos låntagaren på gottgörelse som på basis av ansökan om gottgörelse har betalats till kreditgivaren. Detta ska också nämnas i stödbeslutet. Låntagarens ansvar för lånet gentemot staten upphör således inte på grund av att kreditgivaren inte lyckas driva in skulden vid utsökning, utan i stället ska skuldförhållandet direkt övergå till ett skuldförhållande mellan låntagaren och staten efter att gottgörelse har betalats till kreditgivaren.

Enligt 4 mom. kan gottgörelse för förlusterna lämnas obetald till kreditgivaren eller beloppet av gottgörelsen sänkas, om den föreslagna lagen eller de bestämmelser som utfärdats med stöd av den eller god banksed inte har iakttagits vid skötseln av lånet. Sådana situationer är t.ex. situationer där kreditgivaren har sagt upp banklån som beviljats under normala villkor och inlett ett förfarande för att återkräva dem samt börjat realisera säkerheter, men samtidigt lämnat de statliga lånen utan åtgärder, varvid betalningsstörningarna i fråga om dem har ökat. En sådan situation kan också uppstå om redovisningen av statliga lån till staten inte har skötts på ett ändamålsenligt sätt.

Det förfarande som föreslås i paragrafen motsvarar förfarandet enligt 23 § i finansieringslagen liksom även det förfarande som iakttas vid betalning av gottgörelse för statliga lån enligt lagen om finansiering av landsbygdsnäringar.

Enligt 5 mom. ska Landsbygdsverket meddela närmare föreskrifter om förfarandet vid ansökan om och betalning av gottgörelse.

75 §. Behandlingstiden för ansökan om gottgörelse och dröjsmålsräntor på gottgörelser. Enligt 1 mom. ska Landsbygdsverket behandla en ansökan om gottgörelse som gäller statliga lån inom tre månader efter det att kreditgivarens ansökan har kommit in till

Landsbygdsverket och den slutliga förlusten till följd av gäldenärens och en eventuell borgensmans insolvens har konstaterats. Om ansökan inte kan avgöras som sådan, ska fristen räknas från den tidpunkt då de sista tilläggsutredningar som begärts av Landsbygdsverket och som behövs för att avgöra ansökan har inkommit från kreditgivaren. Om fristen överskrids är staten skyldig att betala dröjsmålsränta för den överskridande tiden enligt den räntefot som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen. Bestämmelsen stämmer överens med motsvarande bestämmelse i 24 § i finansieringslagen och motsvarar det förfarande för behandling av ansökningar om gottgörelse för statliga lån som avses i lagen om finansiering av landsbygdsnäringar.

18 kap. Villkor för statsborgen

76 §. Villkor för statsborgen. Enligt 1 mom. beviljas statsborgen som fyllnadsborgen. Till dessa delar och även i övrigt motsvarar villkoren för statsborgen i stort sett villkoren för statsborgen enligt 26 § i lagen om strukturstöd till jordbruket. För att lyfta lån eller låneposter med borgen krävs närings-, trafik- och miljöcentralens tillstånd. På så sätt säkerställs det att det stöd som beviljas i form av borgen riktas till den åtgärd som ska stödjas samtidigt som de stödberättigande kostnaderna undersöks i samband med beviljandet av tillstånd att lyfta lånet.

Enligt 2 mom. träder statsborgen i kraft efter att det lån som stöds eller lånets första post har lyfts, den engångsavgift som avses i 106 § 1 mom. har betalats och motsäkerhet ställts. På detta sätt säkerställs det att de i villkoren för stödbeslutet nämnda förutsättningarna för beviljande av statsborgen förverkligas och att borgensavgiften betalas.

Borgensförbindelsen är inte bindande för staten om de åtgärder som avses ovan inte har genomförts inom två år efter att statsborgen beviljades eller om de villkor som nämns i 65 § inte iakttas. Genom bestämmelsen tryggas statens fördel som borgensman. Enligt 43 § i lagförslaget är tiden för genomförande av en åtgärd två år och denna frist kan på ansökan förlängas under förutsättning att genomförandet av den åtgärd som stöds har

inletts. Med tanke på bedömningen av de risker som är förenade med borgen är det också nödvändigt att säkerställa att lånevillkoren inte ändras eller lånet överförs på ett sätt som påverkar statens ställning som borgensman.

I 3 mom. anges att på villkoren för statsborgen tillämpas också vad som föreskrivs om borgen i lagen om borgen och tredjemanspant (361/1999), nedan borgenslagen. Bestämmelserna i nämnda lag kompletterar de bestämmelser om statsborgen som tas in i den förslagna lagen. I lagförslagets 42 § föreskrivs om de betalningar som omfattas av statsborgen, dvs. om borgensansvarets innehåll. I 65 § i lagförslaget föreskrivs om överföring av lån på någon annan kreditgivare eller stödtagare samt om ändring av lånevillkoren. På minskning och upphörande av borgensmannens ansvar, på indrivning av huvudskulden och på regressrätten tillämpas bestämmelserna i borgenslagen.

Enligt borgenslagens 15 § upphör borgensmannens ansvar när huvudförpliktelsen är betald eller när den annars har upphört. I lagens 16 § föreskrivs att borgensmannens ansvar upphör i sådana situationer där kreditgivaren låter bli att bevaka sin fordran i samband med ett företagssaneringsförfarande som gäller gäldenären. Dessutom föreskrivs det om andra grunder på vilka borgensmannens ansvar kan upphöra. Statens ansvar som borgensman preskriberas enligt 19 § i borgenslagen tre år efter att huvudförpliktelsen förfallit till betalning, om inte preskriptionen avbryts före det. Den nämnda paragrafens 3 mom. ska emellertid inte tillämpas. Enligt den preskriberas en borgensförbindelse tio år efter att förbindelsen ingicks, om inte preskriptionen avbryts före det. Lånetiden för de lån som stöds är i regel över tio år.

Det föreslås att statsborgen beviljas som fyllnadsborgen. Bestämmelser om när fyllnadsborgen förfaller till betalning ingår i 23 § i borgenslagen. En förutsättning för att kreditgivaren ska kunna kräva betalning av staten är att huvudförpliktelsen förfaller till betalning och dessutom i regel att den egendom som utgör säkerhet har sålts eller att det vid utsökning har konstaterats att det finns hinder mot att sälja säkerheten. I 24 § i lagen föreskrivs det om situationer där det för att borgensmannens ansvar förverkligas krävs

att åtgärder för att säga upp huvudförpliktelsen riktas mot borgensmannen. I 6 kap. i borgenslagen föreskrivs om regressrätt. Enligt lagens 28 § har borgensmannen rätt att av gäldenären få det belopp av huvudförpliktelsen som han på grund av sin borgensförbindelse har betalat till borgenären. I 107 § i lagförslaget föreslås bestämmelser om förverkligande av statens borgensansvar och om intressebevakning i anslutning till regressrätten.

19 kap. Frivillig skuldsanering

77 §. *Frivillig skuldsanering i fråga om statliga lån och statens försäljningsprisfordringar.* I paragrafen föreslås bestämmelser om frivillig skuldsanering i anslutning till statliga lån, vilket motsvarar den skuldsanering om vilken föreskrivs i 30 § i finansieringslagen. Med avvikelse från bestämmelserna om statliga lån kan statliga lån och statens försäljningsprisfordringar saneras frivilligt för att underlätta den ekonomiska situationen för en låntagare som har råkat i bestående ekonomiska svårigheter.

Enligt 2 mom. kan en låntagare anses ha råkat i bestående ekonomiska svårigheter om låntagaren har blivit eller löper uppenbar risk att bli insolvent och betalningsförmågan inte kan återställas varaktigt genom vanliga betalningslättnader. Som sådana betraktas uppskov av amorteringar på räntestödslån och statliga lån och räntefrihet för statliga lån. Låntagaren ska för betalningen av skulder också först använda sådana medel som står till hans eller hennes förfogande. Med detta avses även möjligheten till sådan utomstående finansiering som kan fås till ett förmånligare pris än gäldenärens skulder. Med detta avses också försäljning av sådan egendom som inte är nödvändig för näringsverksamheten. En förutsättning för skuldsanering är emellertid inte att sådant kapital som behövs för näringsverksamheten minskas i en skadlig utsträckning. Sålunda kan det förutsättas att även sådan förmögenhet som hänför sig till näringen i vissa situationer ska användas för att betala skulder. Likväl bör man se till att det för näringsverksamheten kvarstår så pass mycket medel att det är möjligt att fortsätta idka näringen.

Enligt 3 mom. kan de lån och försäljningsprisfordringar som saneras i första hand grunda sig på den föreslagna lagen samt på finansieringslagen och på tidigare lagstiftning som motsvarar den. Dessutom kan de basera sig på lagen om finansiering av landsbygdsnärings- eller motsvarande tidigare lagstiftning. Sådana lån kan finnas på lägenheter som har varit jordbrukslägenheter, men som sedan huvudsakligen har omvandlats till renhushållningslägenheter. Detta gäller också sådana statens försäljningsprisfordringar som grundar sig på lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond samt sådana lån och försäljningsprisfordringar som grundar sig på annan lagstiftning och gäller lån och försäljningsprisfordringar som beviljats av statens medel under jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde och överförts till Statskontoret. Andra sådana fordringar till staten kan vara lån och fordringar som genom lag 78/2007 överförts till Statskontoret, till vilka bl.a. hör lån och försäljningsprisfordringar som uppkommit med stöd av skoltlagstiftningen. I momentet ingår motsvarande lån och fordringar som i 30 och 72 § i finansieringslagen. En förutsättning för att frivillig skuldsanering kan tas i bruk är också att Europeiska kommissionen godkänner stödsystemet.

78 §. Förutsättningar för frivillig skuldsanering. I paragrafen föreskrivs om förutsättningarna för frivillig skuldsanering. Till dessa villkor hör för det första att skuldsaneringen förväntas förbättra låntagarens ekonomiska situation på ett väsentligt sätt. Det är inte fråga om någon tillfällig betalningslättning, utan ett förfarande där grunderna och säkerheterna för gäldenärens hela näringsverksamhet klarläggs och bedöms i förhållande till den förändring som skuldsaneringen väntas medföra. För detta krävs att för låntagarens situation och om de åtgärder som ska vidtas för att förbättra situationen upprättas en genomförbar plan. Planen innehåller en beskrivning både av gäldenärens situation och om de åtgärder och effekterna av sådana enstaka åtgärder som underlättar gäldenärens situation. Planen ska grunda sig på kalkyler och effekterna av åtgärderna ska också presenteras i form av kalkyler. Dessutom ska låntagaren delta i själva åtgärderna. Med detta avses dels att låntagarens egendom an-

vänds till skulderna och att eventuell annan finansiering skaffas, dels att näringsverksamheten anpassas strukturellt till gäldenärens ekonomiska situation.

En tidigare skuldsanering ska enligt 2 mom. i regel hindra att en ny skuldsanering beviljas. Av särskilda skäl kan sådan dock beviljas. En ny skuldsanering ska emellertid inte beviljas inom fem år från det att den förra skuldsaneringen beviljades. Fristen motsvarar de förutsättningar för beviljande av omstruktureringsstöd som anges i gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter (EUT 2004 C 244/02), nedan riktlinjerna för stöd till undsättning och omstrukturering. Fristen räknas från fattandet av ett lagakraftvunnet beslut.

I paragrafens 3 mom. förutsätts det att även andra borgenärer deltar i förbättrandet av låntagarens ekonomiska situation och verksamhetsförutsättningar. För att statliga lån ska kunna saneras förutsätts det att de viktigaste borgenärer som beviljat låntagaren räntestödslån eller andra lån deltar i skuldsaneringen. Saneringsåtgärderna ska vara så betydande att de på ett kännbart sätt sänker låntagarens utgifter för skötseln av skulden. Vad som betraktas som kännbart bedöms i förhållande till låntagarens inkomster och de sammanlagda utgifterna för låneskötseln. Till exempel på en naturnäringslägenhet, där den årliga omsättningen knappt överskrider 10 000 euro är redan en 100 euros sänkning av utgifterna för skötseln av skulden kännbar, medan motsvarande sänkning när omsättningen är 50 000 euro nödvändigtvis inte ännu väsentligt påverkar sökandens situation. Det är dock möjligt att andra långivare eller finansiärer redan har vidtagit sådana åtgärder. Då krävs det ingen medverkan. I fråga om medverkan av andra instanser tillämpas prövning i varje enskilt fall då en del av borgenärerna redan har vidtagit åtgärder och andra inte. Utgångspunkten föreslås vara den att skuldsaneringsåtgärder ska förutsättas av de borgenärer som ännu inte har vidtagit sådana åtgärder. Åtgärderna bedöms under de fem år som närmast föregick ansökan om skuldsanering. Det förutsätts dock inte att andra instanser deltar i saneringen, om det är fråga om ett stort antal borgenärer för små

kortfristiga skulder. Sådana skulder kan främst bestå av kontokrediter, försenade betalningar och skatteskulder. I samband med skuldsanering ska det likväl utredas på vilket sätt gäldenären har tänkt klara av sina skulder.

I 4 mom. ingår ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet föreskriva närmare om förutsättningarna för beviljande av stöd. Syftet är att det genom förordning föreskrivs särskilt om de förutsättningar som följer av riktlinjerna för stöd till undsättning och omstrukturering.

79 §. Förutsättningarna för skuldsanering för personer som upphört med sin näringsverksamhet. I paragrafen föreslås bestämmelser om under vilka förutsättningar skulderna för en låntagare som upphört eller håller på att upphöra med sin näringsverksamhet kan saneras frivilligt. Avsikten är att skuldsanering ska vara möjlig endast om bibehållandet av låntagarens bostad inte kan tryggas på något annat sätt. Också då ska det beaktas om låntagaren över huvud har möjlighet att behålla sin nuvarande bostad, eller om det vore nödvändigt att ordna bostad på något annat sätt. Bestämmelsen eller en genomförd frivillig skuldsanering ska likväl inte utgöra något hinder för samtycke till det förfarande som avses i 97 § i lagen om företagssanering eller 78 § i lagen om skuldsanering för privatpersoner.

80 §. Åtgärder vid skuldsanering i fråga om statliga lån och försäljningsprisfordringar. I paragrafen föreskrivs om de metoder som kan tillämpas vid frivillig skuldsanering av statliga lån och statens försäljningsprisfordringar. I 1 mom. anges det att vid skuldsanering kan återbetalningstiden för statliga lån och för statens försäljningsprisfordringar till en början förlängas. I regel ska lånetiden också efter att den förlängts hållas inom den maximala lånetiden på 30 år. Enligt förslaget kan lånetiden av synnerligen vägande skäl dock förlängas över den maximala lånetiden. Om lånetiden förlängs till över 30 år bör det sammanlagda beloppet av låntagarens ränteutgifter för hela lånetiden bedömas särskilt och dessutom ska det bedömas huruvida det är ändamålsenligt att bibehålla skuldbelastningen en så lång tid. Vid skuldsanering kan också räntan sänkas. Vid räntesänkningen

kan räntan emellertid inte slopas helt. Dessutom kan låntagaren beviljas befrielse från eller uppskov med betalning av amorteringar och ränta. Då uppskov beviljas ska den amortering eller ränta som uppskovet gäller betalas vid en senare tidpunkt, medan befrielse från betalning innebär att betalningen i fråga slopas helt. Avsikten är att närmare bestämmelser om dessa omständigheter utfärdas genom förordning av statsrådet.

De åtgärder som vidtas bör vara sådana att de gäller under en bestämd tid och att det nya stöd som ingår i åtgärderna ska kunna fastställas. De åtgärder som utses ska vara sådana att låntagaren efter den utsatta tiden igen kan sköta sina förpliktelser. Åtgärderna motsvarar åtgärderna enligt 30 § 4 mom. i finansieringslagen.

Enligt 2 mom. ska de ändringar i skuldvillkoren som görs vid frivillig skuldsanering även gälla borgensmännen, andra personer som är ansvariga för skulden samt de personer som ställt säkerhet för skulden. Ställningen för dessa får dock inte försämrats utan samtycke av den som saken gäller. Det har hänt att man som säkerhet för lån som beviljats med stöd av tidigare lagstiftning har anlitat personliga borgensmän. Likaså är det möjligt att man har tillåtit överlåtelse av egendom som har ställts som säkerhet, trots att egendomen inte har varit fri från gravationer eller så har tillstånd inte krävts för överlåtelsen. Den största delen av de åtgärder som tillämpas medför även lättnader i den ekonomiska ställningen för nämnda personer. En förlängning av återbetalningstiden för ett lån eller en försäljningsprisfordring förutsätter dock borgensmannens eller, om säkerheten ägs av någon annan än av den som ansvarar för lånet eller försäljningsprisfordringen, dennas samtycke. Till dessa delar motsvarar paragrafen de villkor för skuldsanering som anges i 30 § 5 mom. i finansieringslagen.

81 §. Frivillig skuldsanering i fråga om räntestödslån. Paragrafen föreslås gälla skuldsanering av räntestödslån. Räntestödslån som har beviljats renhushållnings- eller naturnäringsidkare med stöd av lagförslaget eller andra författningar kan saneras frivilligt på motsvarande sätt som statliga lån saneras i enlighet med 80 §. Som sådana andra räntestödslån ska dock kunna betraktas

endast sådana lån vilkas räntestöd betalas av samma anslag som räntestödet för räntestödslån enligt lagförslaget. Med detta avses främst sådana gamla räntestödslån som beviljats på basis av lagstiftningen om strukturstöd till jordbruket och från jordbruket kvarstått hos näringsidkare som övergått till renhushållning. Om det är nödvändigt att sanera ett räntestödslån inom något annat förvaltningsområde, ska möjligheten till sanering på så sätt att räntestödet bevaras fastställas utifrån den lagstiftning med stöd av vilken räntestödslånet har beviljats.

Enligt 2 mom. sänker en reglering av räntan på räntestödslån den ränta som låntagaren betalar. Däremot ska räntestödets belopp fortfarande beräknas enligt räntan i enlighet med villkoren i skuldebrevet. Till skillnad från statliga lån förutsätter en reglering av räntestödslån alltid att kreditgivaren och låntagaren kommer överens om villkoren för regleringen. Dessutom förutsätts det att närings-, trafik- och miljöcentralen har gett sitt samtycke till en reglering av räntestödslånen.

En möjlighet till reglering av räntestödslån ingår också i 32 § i finansieringslagen.

82 §. Statsborgen i fråga om frivillig skuldsanering. Näringsidkare inom renhushållning och naturnärings- och naturnäringar har inte tidigare beviljats statsborgen i samband med vanliga frivilliga skuldsaneringar. Beviljandet av statsborgen var möjligt endast under en utsatt tid på grundval av en ansökan som lämnats in senast före utgången av år 2000. Då kunde man på basis av ansökningar som inkommit senast den 31 december 2000 av statens medel bevilja räntestöd och statsborgen för att stabilisera sådana särskilda ekonomiska svårigheter hos näringsidkare inom renhushållning och naturnärings- och naturnäringar som orsakats av fritt finansierade bostadslån och lån i anknytning till näringsverksamhet som beviljats av kreditinstitut samt kostnader i anknytning till dem. Kreditinstituten kunde bevilja räntestödslån för betalning av på sedvanliga villkor beviljade inhemska banklån som tagits för egen bostad och för bedrivande av näring samt för betalning av skatteomkostnader och andra omkostnader i fråga om sådana krediter och betalningar där de obetalda amorteringarna eller räntorna hade förfallit till betalning före den 1 maj 1999. Den statsborgen som bevil-

jades för lånen kunde täcka högst 80 procent av det totala lånebeloppet.

I 1 mom. föreslås att gäldenären kan beviljas statsborgen för banklån som beviljas på sedvanliga villkor för att ersätta kortfristiga skulder. I allmänhet betalar en låntagare som har betalningssvårigheter de högsta räntorna för obetalda räkningar och kortfristiga skulder som har beviljats med hög ränta utan säkerhet. Om sådana krediter ersätts med längre banklån sjunker ränteutgifterna i allmänhet. Kreditinstituten beviljar emellertid inte lån utan normal säkerhet. Om säkerheten redan har använts och säkerhet inte heller befrias vid skuldsaneringen, ska det vara omöjligt att få lån. Därför är det ändamålsenligt att lånen i sådana situationer beviljas statsborgen. Statsborgen kan vid behov beviljas som en del av den vanliga skuldsaneringen. Statsborgen kan uppgå till högst 80 procent av lånebeloppet. I fråga om statsborgen ska i övrigt tillämpas vad som i lagförslaget annars bestäms om statsborgen. Användningen av statsborgen förutsätter Europeiska kommissionens samtycke. Kommissionen baserar sin bedömning på kommissionens tillkännagivande om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget på statligt stöd i form av garantier (EUT 2008 C 155/02) samt nämnda riktlinjer för stöd till undsättning och omstrukturering.

Enligt 2 mom. ska genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om förutsättningarna och förfarandet för beviljande av statsborgen. Bestämmelserna gäller den omständigheten att statsborgen beviljas uttryckligen i anslutning till frivillig skuldsanering.

83 §. Begränsningar i fråga om frivillig skuldsanering. I paragrafen begränsas förutsättningarna för att få frivillig skuldsanering. I 1 mom. föreskrivs att befrielse från betalning av amortering på statliga lån inte ska beviljas, om realsäkerheten för lånet eller borgen genom affärsverksamhet eller med sådan jämförbar verksamhet tryggar betalningen av amorteringen. Avsikten är att säkerheten för statliga lån ska ha en faktisk betydelse vid belåningen. Betalningsbefrielse kan dock beviljas om detta behövs för att bibehålla gäldenärens bostad eller trygga företagets fortsatta verksamhet eller av andra

synnerligen vägande skäl. Även i dessa situationer ska skuldsanering utgöra ett exceptionellt förfarande, också då det är fråga om att fortsätta företagsverksamheten eller behålla en bostad. Risker i näringsverksamheten ska inte överföras på staten, utom i sådana situationer där detta kan motiveras av vägande skäl. I sådana fall ska ansökan föras till Landsbygdsverket för avgörande. Också när det gäller bibehållandet av en bostad ska det först klarläggas om boendet för låntagaren och hans eller hennes familj kan tryggas på något annat sätt.

I 2 mom. begränsas beviljandet av frivillig skuldsanering i situationer där låntagaren har upphört med näringsidkandet. Då förutsätts det att den egendom som utgör säkerhet för krediten har sålts med undantag av bostadsbyggnaden. Överföring av egendomen till någon annan, t.ex. en familjemedlem, är inte en tillräcklig åtgärd. Avsikten är att de medel som fås från försäljningen av säkerheten har använts till att förbättra låntagarens ekonomiska situation. Dessutom förutsätts det att låntagaren inte rimligen anses klara av att återbetala lånet. Orsakerna till detta kan vara bestående arbetsförmåga, långtidsarbetslöshet, underhållsskyldighet eller någon annan orsak som kan jämföras med dessa. I dessa situationer ska det vara möjligt att få befrielse från betalning av amorteringar och ränta på statliga lån endast om befrielsen från betalning kommer låntagaren till godo till fullt belopp. Avsikten är inte att samtidigt förbättra de andra borgenärernas rätt att få betalning för sina fordringar. Även i dessa situationer är målet att få till stånd ett heltäckande saneringsförfarande som förutsätter de andra borgenärernas deltagande.

I 3 mom. föreskrivs dock om möjligheten att genomföra skuldsanering av enbart statliga lån och försäljningsprisfordringar, fastän de borgenärer som beviljat låntagaren räntestödslån eller andra krediter inte samtycker till frivillig skuldsanering. För skuldsaneringen krävs då särskilda skäl. Ett sådant skäl kan vara t.ex. att de övriga skulderna i regel beror på offentlighetsrättsliga orsaker på så sätt att den offentliga instans som är borgenär inte själv kan delta eller att de privaträttsliga borgenärerna redan har sanerat sina skulder. Dessutom förutsätts det att det utestående be-

loppet av statliga lån och statens övriga fordringar utgör minst 60 procent av låntagarens samtliga skulder.

84 §. Stöd som beviljas i samband med frivillig skuldsanering. I paragrafen föreskrivs om det stöd som ingår i de åtgärder som tillämpas i samband med frivillig skuldsanering. Enligt 1 mom. anses en åtgärd som leder till att det stöd som ingått i lånet används snabbare utan att stödbeloppet ökar inte vara ett stöd som beviljas i samband med frivillig skuldsanering.

I finansieringslagen finns det inte något krav på att det stöd som ökas i samband med skuldsaneringen även ska specificeras vid sidan om det stöd som redan ingår i statens fordringar och räntestödslån. Den föreslagna bestämmelsen baserar sig på gemenskapens riktlinjer för stöd till undsättning och omstrukturering.

Enligt 2 mom. kan nytt stöd i samband med frivillig skuldsanering beviljas till ett belopp av högst 20 000 euro. Om beloppet av de krediter som stöds ökar till inemot 100 000 euro, täcker det maximala stödbeloppet beloppet av befrielsen från betalning av amorteringar och räntor inom tre eller fyra år beroende på lånevillkoren. Beräkningen av beloppet av stöd i anslutning till statsborgen ändras också från ingången av 2010. Det är möjligt att stödets värde med beaktande av de borgensvillkor som ingår i lagförslaget anses vara större än en procent av stödet. Också detta bör beaktas i stödets maximibelopp för att det över huvud taget ska vara möjligt att använda statsborgen.

I 3 mom. anges till vilka delar de åtgärder som tillämpats helt eller delvis kan betraktas som stöd. Som stöd ska enligt 1 punkten anses räntefrihet, friår från amorteringar, sänkning av räntan eller betydande uppskov med betalning av räntan eller med amorteringar i fråga om statliga lån eller statens försäljningsprisfordringar så att ett stöd som tidigare ingått i det statliga lånet eller försäljningsprisfordran inte minskar. En sådan situation kan uppstå om det stöd som ursprungligen hört till ett statligt lån eller en försäljningsprisfordring redan har använts och på lånet betalas sedvanliga amorteringar och en ränta som motsvarar totalräntan. Dessutom kan situationen vara den att det stöd som återstår

inte räcker till för alla de åtgärder som avses bli genomförda i samband med skuldsaneringen. Också det stöd som ingår i statsborgen anses vara nytt stöd. Det föreslås att beloppet av sådana stöd räknas ut på samma sätt som i fråga om de stöd som ingår i borgen enligt 42 § i lagförslaget. Som nytt stöd ska dessutom anses sådant räntestöd som inte minskar ett räntestöd som redan tidigare ingått i lånet. Även i fråga om räntestödslån kan situationen vara den att det beviljade stödet inte räcker till för de lättnader som görs i fråga om lånet. Då ska det vara möjligt att i samband med skuldsaneringen bevilja mera räntestöd, så att kreditinstitutet t.ex. går med på att sänka den ränta som låntagaren betalar.

I 4 mom. ingår ett bemyndigande om att det genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om stöd som ökar stöd som beviljats tidigare och om fastställande av stödets belopp eller värde samt om uppföljning av stödet.

85 §. Beslut och avtal om skuldsanering. I paragrafen föreskrivs om det förfarande som hänför sig till frivillig skuldsanering. Enligt 1 mom. ska tillstånd sökas hos närings-, trafik- och miljöcentralen, som fattar ett överklagbart beslut om samtycke till skuldsanering och om förutsättningarna för statens samtycke till saneringen. I praktiken förutsätts det att någon utomstående instans bereder skuldsaneringen och att denna instans upprättar de kalkyler som behövs och kontaktar de viktigaste borgenärerna för att nå samförstånd. Staten ska vara part i dessa förhandlingar. När planen har utarbetats och ansökan gjorts ska närings-, trafik- och miljöcentralen avgöra ansökan. I beslutet ska ingå den ersättning som betalas till planeraren för kostnaderna för utarbetandet av planen.

Beslutet ska inte ännu vara bindande för andra kreditgivare. För att också de kreditinstitut som beviljat sådana statliga lån och räntestödslån som saneras ska blir delaktiga i skuldsaneringen, anges det i 2 mom. att när beslutet har vunnit laga kraft undertecknas ett avtal mellan dels staten och de andra kreditgivarna såsom gäldenärer, dels låntagaren. Genom avtalet förbinder sig låntagaren att iaktta de åtgärder som förutsätts av denna för att sänka kostnaderna för lånet. Närings-, tra-

fik- och miljöcentralen svarar för upprättandet av avtalet. Enligt förslaget ska det inte finnas några hinder för att även andra gäldenärer ansluter sig till avtalet. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska emellertid inte ha behörighet att besluta att en frivillig skuldsanering förordnas att förfalla i fråga om sådana gäldenärers krediter. Dessa ska omfattas av den privaträttsliga avtalsrätten.

Avtalet åsidosätter villkoren i skuldebrevet och stödbeslutet. Sådana villkor i ett stödbeslut som grundar sig på EU-lagstiftningen ska dock inte kunna åsidosättas genom avtal.

Förfarandet motsvarar till största delen förfarandet enligt 33 § i finansieringslagen.

I 3 mom. ingår ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet vid behov föreskriva närmare om förfarandet vid frivillig skuldsanering.

86 §. Förfall av frivillig skuldsanering. I paragrafen föreskrivs om på vilket sätt och under vilka förutsättningar en frivillig skuldsanering förfaller. Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 34 § i finansieringslagen. Förfall ska enligt förslaget förutsätta ett beslut, som i enlighet med 1 mom. fattas av närings-, trafik- och miljöcentralen. För statens del kan en skuldsanering förordnas att förfalla, om det ursprungligen inte har funnits förutsättningar för att få skuldsanering. Om gäldenären i samband med ansökan om skuldsanering eller under förfarandet har hemlighållit omständigheter som väsentligen påverkar saneringen, kan detta leda till att skuldsaneringen förfaller. Samma påföljd kan komma på fråga om låntagaren på någon väsentlig punkt har lämnat oriktiga uppgifter om dessa omständigheter. Dessutom förutsätts det att låntagarens förfarande har varit synnerligen klanderbart med tanke på de andra parterna. Sådana omständigheter är t.ex. hemlighållande av egendom som kan användas för att betala skulder eller lämnande av felaktiga uppgifter om sådan egendom, avsiktligt lämnande av felaktiga uppgifter om skuldbeloppet och borgenärerna eller om förutsättningarna att idka näring. Likaså kan förfall komma på fråga om låntagaren efter att ett avtal om skuldsanering har ingåtts väsentligen har försummat att iaktta avtalet. Den mest väsentliga försummelsen är givetvis att låntagaren inte sköter sina reglerade skulder. Försum-

melsen kan likväl gälla även andra villkor i avtalet, såsom en reglering av låntagarens egendom med tanke på skötseln av lån eller försummelser som gäller omorganiseringar av näringen. Förfall ska likväl inte förordnas om låntagaren har ett godtagbart skäl till sitt förfarande. Sådana skäl kan vara att låntagaren eller dennas familjemedlem har insjuknat i en allvarlig eller långvarig sjukdom som förhindrar att avtalet iakttas, en naturkatastrof som på ett betydande sätt förhindrar bedrivandet av näringen i fråga eller någon annan av sökanden oberoende och oväntad händelse som inverkar på låntagarens möjligheter att följa avtalet.

Enligt 2 mom. förfaller den frivilliga skuldsaneringen också när domstolen fastställer ett betalningsprogram för låntagaren enligt lagen om företagssanering eller enligt lagen om skuldsanering för privatpersoner. När domstolen fastställer programmet ska den beakta de lån och fordringar som ingått i den frivilliga skuldsaneringen enligt de villkor som hade bort iakttas utan den frivilliga skuldsaneringen. Avsikten är att samma fordringar inte regleras två gånger, utan att man i domstolsförfarandet återgår till den situation som rådde innan den frivilliga skuldsaneringen inleddes. Då ska givetvis de betalningar som låntagaren gjort i enlighet med den frivilliga skuldsaneringen beaktas.

Om skuldsaneringen har förordnats att förfalla, har enligt 3 mom. en borgenär som har del i avtalet rätt att av gäldenären kräva betalning för sin fordran enligt de villkor som skulle ha gällt utan skuldsanering. Borgenären kan dock inte kräva dröjsmålsränta av gäldenären för den tid som skuldsaneringen varar. Uttagande av dröjsmålsränta kan undantagsvis komma på fråga främst i situationer där borgenären genom gäldenärens klandervärda förfarande har vilseletts att delta i en frivillig skuldsanering.

Innan närings-, trafik- och miljöcentralen beslutar om förfall av frivillig skuldsanering ska centralen höra de andra avtalsparterna.

20 kap. Andra förmåner

87 §. Särskilda förmåner. Med stöd av 41 § i naturnärlagslagen hade en naturnärlagsidkare, som ägde eller bebodde en naturnärlä-

ingslägenhet, en lägenhet som bildats genom tilldelande av tillskottsområde eller en lägenhet vars förvärv eller bebyggande hade stötts i enlighet med nämnda lag, rätt att utan ersättning på statens mark- och vattenområden med skogsförvaltningsmyndighetens medgivande hålla jakt- och fiskestugor, fiskkällare och lagerbyggnader på behövliga platser, och beta sin boskap och för den samla hö, löv, starr och sjöfräken samt med skogsförvaltningsmyndighetens medgivande även lav. Motsvarande rättigheter hade även en sådan på sin lägenhet boende renskötselidkare som ägde eller med stöd av besittningsavtal innehade en renskötsellägenhet eller en motsvarande lägenhet som bildats genom tilldelande av tillskottsområde, eller ägde en annan lägenhet vars förvärv eller bebyggande hade stötts i enlighet med lagen om renskötsellägenheter eller lagen om anskaffning av jord åt personer, vilka på grund av regleringen av Kemi älvs vattendrag överlätit sin jord (556/1963). Medgivande kunde likväl lämnas endast om hållandet av en byggnad eller insamlandet av lag ansågs vara motiverat med hänsyn till bedrivandet av naturnärlägenhet.

Motsvarande förmåner överfördes till 62 § i finansieringslagen, men samtidigt stramades villkoren för nyttjanderätten åt och begreppen preciserades. I detaljmotiveringen till regeringens proposition RP 104/1999 rd har åtstramningen motiverats med att bevarandet av vilda djur och fjällandskapet konfronterar naturnärlagsidkarnas behov av stöd-jepunkter. För att undvika att det byggs onödiga konstruktioner i naturen, bör det enligt propositionen i samband med beviljande av tillstånd för lokalisering av stöd-jepunkten begäras ett utlåtande av arbets- och närings-, centralen om nödvändigheten av stöd-jepunkten. Vidare anges det i propositionen att tillstånd i regel ska kunna beviljas för jakt när sökanden kan påvisa att den är särskilt behövlig samt. I fråga om fiske föreslogs det att tillstånd kan beviljas i omedelbar anslutning till vattendrag som är viktiga för fiskerinärlägenheten. I propositionen föreslogs det också att paragrafens ordalydelse skulle ändras så att den motsvarar gällande praxis såtillvida att uttrycken jakt- och fiskestugor ersätts med stöd-jepunkt för jakt och stöd-jepunkt för fiske. Enligt nämnda stycke i motiveringen har

användningen av statens skogsbruksmark på det sätt som avses ovan varit synnerligen viktig för naturnäringsidkarna och har i betydande grad förbättrat möjligheterna att idka näringarna.

Med tanke på idkandet av naturnärings- och jaktnäringar är det i vissa situationer fortfarande motiverat att hålla stöddepunkter på marker som är i Forststyrelsens besittning. Särskilt på samernas hembygdsområde, där fiske och i viss mån även jakt hör till samernas traditionella näringar, kan det finnas behov att i enstaka fall ta i bruk nya stöddepunkter. På samernas hembygdsområde behövs det dessutom i vissa fall även nya stöddepunkter för renhushållning. Ett förslag om detta ingår i paragrafen. För att sådana stöddepunkter inte i onödan förläggs på områden där naturen är speciellt känslig och där det för naturen tar en lång tid att återhämta sig från skador, ska förläggning av nya stöddepunkter dock i regel undvikas, särskilt om det är fråga om stöddepunkter för jakt. Dessutom föreslås det att det även ska krävas tillstånd för att ha boskap på bete och samla växter.

Forststyrelsen ska för det första begära utlåtande av närings-, trafik- och miljöcentralen om huruvida sådana stöddepunkter behövs och om det är nödvändigt att ha boskap på bete samt om sådan annan verksamhet som avses i 1 mom. 4 punkten är nödvändig med tanke på näringsidkandet. Om det är fråga om en stöddepunkt för renhushållning ska Forststyrelsen också begära ett utlåtande av placeringsområdets renbeteslag och, om man har för avsikt att placera stöddepunkten i sameområdet, av sametinget. Forststyrelsen ska dock bedöma vilken betydelse området naturvärden samt den övriga användningen av det område som ansökan gäller har i förhållande till det ändamål för vilket tillstånd söks. Det föreslås att ett tillstånd även ska kunna överföras på en sådan ny innehavare av en naturnäringslägenhet som uppfyller förutsättningarna för tillstånd. Förmånen gäller stöd. I tillståndsbeslutet ska också anges det stödbelopp som ingår i förmånen.

Även om stödet till jordbruket med stöd av den föreslagna lagen sannolikt är ringa, föreslås det att den nuvarande möjligheten för dem som besitter naturnäringslägenheter att ha sin boskap på bete samt att för den samla

hö, löv, starr och sjöfråken på marker som besitts av Forststyrelsen ska kvarstå.

I 3 mom. finns ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet föreskriva om tillståndets giltighetstid och grunderna för fastställande av stöd och om det belopp som anses ingå i tillståndet. Genom förordning av statsrådet kan det vid behov föreskrivas närmare om förutsättningarna och villkoren för beviljande av tillstånd.

88 §. Återkallande av särskilda förmåner. I paragrafen föreslås bestämmelser om återkallande av särskilda förmåner. Bestämmelsen föreslås motsvara 62 § 2 mom. i finansieringslagen. I regeringens proposition RP 104/1999 rd har bestämmelsen om återkallande motiverats med att bestämmelserna om särskilda förmåner ger naturnäringsidkarna förmåner, som dock alltid bör vara motiverade med tanke på idkandet av naturnärings- och jaktnäringar. Det föreslås att det i 62 §, som gällde särskilda förmåner, skulle tas in en bestämmelse om att Forststyrelsen kan återkalla en beviljad särskild förmån, om förmånen inte längre kan anses motiverad med tanke på idkandet av en naturnäring. Bestämmelsen är fortfarande aktuell och bidrar till att de särskilda förmånerna inte resulterar i sådana rättigheter som inte längre kan motiveras ur näringsmässig synvinkel.

Det föreslås att förfarandet för att återkalla en förmån är oförändrat. Enligt 2 mom. skulle Forststyrelsen innan tillståndet återkallas av närings-, trafik- och miljöcentralen begära ett utlåtande där närings-, trafik- och miljöcentralen meddelar sin uppfattning om huruvida det föreligger förutsättningar för att återkalla tillståndet. I praktiken har man återkallat den särskilda förmånen, om en stöddepunkt inte på tre år har använts för idkandet av naturnäring. Särskilt i sådana situationer, där besittningen av en naturnäringslägenhet har överförts på en person som inte uppfyller förutsättningarna för beviljande av investeringsstöd, har det ofta varit motiverat att återkalla förmånen. Om närings-, trafik- och miljöcentralen anser att det inte finns förutsättningar att återkalla en förmån, kan Forststyrelsen återkalla förmånen endast av synnerligen vägande skäl. Enligt förslaget behandlar Forststyrelsen ärendena om återkallande av tillstånd som myndighet, och dess beslut, lik-

som även beslut om beviljande och överföring av tillstånd, kan överklagas i normal ordning hos landsbygdsnäringsarnas besvärnämnd på samma sätt som i fråga om beslut som fattats med stöd av finansieringslagen.

Forststyrelsen kan förutsätta att byggnader och konstruktioner som har uppförts på ett sådant område som avses i 87 § 1 mom. 1—3 punkten ska föras bort inom en viss tid efter det att förmånen har upphört.

21 kap. Övervakning av stöd

89 §. Uppföljning av affärsplaner. I paragrafen föreskrivs om uppföljning av affärsplaner. I paragrafens 1 mom. föreskrivs om stödtagarens skyldighet att till närings-, trafik- och miljöcentralen lägga fram en redogörelse för genomförandet av de målsättningar och åtgärder som ingår i en affärsplan. Enligt artikel 13.3 i kommissionens förordning (EG) nr 1974/2006 ska överensstämmelsen med affärsplanen bedömas av den behöriga myndigheten senast fem år från och med dagen för det enskilda beslutet att bevilja stöd. En affärsplan krävs vid beviljande av startstöd till unga näringsidkare. Enligt nämnda stycke i kommissionens förordning ska medlemsstaterna fastställa villkor för återbetalning av stöd, om villkoren i affärsplanen inte iakttas. I 95 § föreskrivs om grunderna för återkrav. Stöd kan återkrävas i enlighet med 95 § 1 mom. 2 punkten om stödtagaren har gett felaktiga eller bristfälliga uppgifter som väsentligt har inverkat på beviljandet eller utbetalningen av stödet. Också i fråga om beviljande av investeringsstöd ska som grund användas de mål som anges i affärsplanen samt kalkyler och bedömningar som gäller lönsamheten av den näringsverksamhet som stödet gäller efter att investeringen har genomförts. Det är sålunda nödvändigt att följa upp genomförandet av affärsplanen också i fråga om investeringsstödet.

I 2 mom. ingår ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet föreskriva närmare om innehållet i de redogörelser som gäller utfallet av målen och åtgärderna i affärsplanen. Med stöd av bemyndigandet föreskrivs det om sättet för hur genomförandet av affärsplanen ska presenteras utgående från

de i affärsplanen nämnda målsättningarna samt åtgärderna för att uppnå dessa. Enligt förslaget utfärdar Landsbygdsverket närmare föreskrifter om hur utredningarna ska presenteras och lämnas in till närings-, trafik- och miljöcentralen. Föreskrifter utfärdas också om i vilket skede redogörelserna ska lämnas in. Redogörelserna kan lämnas på en blankett eller på något annat motsvarande sätt skriftligen eller elektroniskt.

Bestämmelsen om uppföljning av affärsplaner motsvarar 40 § i lagen om strukturstöd till jordbruket.

90 §. Uppföljning av statliga lån, räntestödslån och lån som omfattas av statsborgen. I 1 mom. föreskrivs det om kreditgivarens skyldighet att ordna uppföljning av hur lånen sköts samt hur ränteförmånen och räntestödet liksom även andra stödandelar i anslutning till lån används. Den föreslagna bestämmelsen ändrar inte nuvarande praxis. I fråga om räntestödet motsvarar paragrafen till sitt innehåll 41 § i lagen om strukturstöd till jordbruket och avsikten är att den ska tillämpas på samma sätt. Det är fråga om uppgifter som ingår i kreditinstitutets egna datasystem. Till detta hör också skyldigheten att följa upp användningen av den ränteförmån som i enlighet med stödbeslutet beviljats till nominellt värde och räntestödet samt användningen av andra stöd i anslutning till lån. Kreditgivaren ska regelbundet till Landsbygdsverket lämna in uppgifter om beviljande, lyftande och amortering av lån och räntebetalning samt om betalningslättnader. Kreditgivaren ska utan dröjsmål i sina datasystem föra in ändringar som gäller de lån som stöds.

Enligt 2 mom. ska det genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om de uppgifter som kreditgivaren ska sända Landsbygdsverket. Detta gäller sådana uppgifter om specifikation av lån, sådana villkor för beviljande, lyftande och amortering av lån och räntebetalning, sådana stöd i anslutning till lån såsom friår och räntefrihet samt sådana uppgifter som behövs för uppföljningen av stödet i anslutning till statsborgen samt för utbetalningen av räntestöd som Landsbygdsverket jämför med det uppföljningssystem som avses i 91 § i lagförslaget. Avsikten är att Landsbygdsverket meddelar

närmare föreskrifter om hur uppgifterna presenteras och om det förfarande som ska iakttagas då uppgifterna lämnas. När det gäller presentationen av uppgifter meddelar Landsbygdsverket föreskrifter om informationens datainnehåll och utformning samt om beräkningssättet. Dessutom ska föreskrifter meddelas om fristerna och det tekniska genomförandet av informationen.

91 §. Informationssystem för övervakning. I paragrafen föreslås bestämmelser om informationssystemet för övervakning. Det föreslås att för uppföljningen av finansiering, beviljande, betalning, granskning och återkrav och effekterna av stöd finns det ett registerbaserat informationssystem. I lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem (284/2008) föreskrivs hur registren ska föras och användas samt om offentlighet och sekretess. I informationssystemet för övervakning kan registreras de uppgifter om sökande, stödtagare, åtgärder som stöds samt användningen av stöd som motsvarar de uppgifter som registreras om den som ansöker om strukturstöd enligt 42 § i lagen om strukturstöd till jordbruket. Utöver uppgifterna i 1—11 punkten kan enligt 12 punkten dessutom registreras andra nödvändiga uppgifter som samlats in vid behandlingen av ansökningar. Sådana uppgifter gäller bl.a. lån som stöds och, i fråga om ansökningar om utbetalning, uppgifter om faktiska och godtagbara kostnader för investeringar.

I 2 mom. anges att på registrerades rätt att granska de uppgifter om sig som finns i informationssystemet för övervakning, på rättelse av fel eller brister i uppgifterna samt på utplånande av föråldrade och onödiga uppgifter tillämpas personuppgiftslagen (523/1999).

Enligt 3 mom. kan det genom förordning av statsrådet föreskrivas närmare om andra uppgifter än personuppgifter som ska föras in i registret.

92 §. Förvaring av uppgifter. I paragrafen föreskrivs om förvaring av uppgifterna i informationssystemet för övervakning. Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 43 § i lagen om strukturstöd till jordbruket. Enligt paragrafen ska uppgifterna i informationssystemet för övervakning förvaras tio år från beslutet om beviljande av stöd. Om stöd har

beviljats ska uppgifterna dock förvaras tio år från utbetalningen av den sista posten eller från det att den sista posten av ett räntestödslån har lyfts. Uppgifterna måste förvaras så länge som den nationella myndigheten eller kommissionen har möjlighet att återkräva ett sådant statligt stöd som inte överensstämmer med reglerna om statligt stöd. I 95 § föreskrivs om fristen för återkrav på nationell nivå. Avsikten är att uppgifterna om stöd som ingår i program som helt eller delvis finansierats av EU ska förvaras fem år från det att Europeiska kommissionen betalar gemenskapens sista finansieringsandel enligt programmet. Oavsett bestämmelserna om den nationella bokföringen ska den nationella myndigheten ha tillgång till uppgifterna så länge som stöd kan återkrävas efter att programmet avslutats. Uppgifter om statsborgen ska förvaras så länge som borgen är i kraft eller, om statens borgensansvar har förverkligats, så länge regressfordran kan drivas in. I borgenslagens 33 § föreskrivs om preskription av regressfordran. Enligt bestämmelsen preskriberas en regressfordran tidigast tre år från det att borgensmannen fick rätt att driva in fordran hos gäldenären. På samma sätt ska uppgifter om statliga lån förvaras så länge som kreditinstitutet inte i sin helhet har fått det statliga lånet med räntor av låntagaren. Detta behövs i samband med klarläggandet av om statens ansvar gäller då kreditinstitutet ansöker om gottgörelse hos staten. Uppgifterna förvaras till dess att avgörandet av en eventuell ansökan om gottgörelse har vunnit laga kraft.

22 kap. Inspektion

93 §. Inspektionsrätt. Paragrafen innehåller bestämmelser om myndigheternas inspektionsrätt. I finansieringslagen finns bestämmelserna om övervakning och inspektion i 37—40 §. Avsikten är att bestämmelserna om förrättande av inspektioner och innehållet av inspektionsrätten inte ska ändras. Enligt förslaget ska övervakningen fortsätta som en regelrätt del av verkställandet av stödssystemen liksom hittills. Det föreslås dock att bestämmelserna om övervakning och inspektion ska motsvara 44 och 45 § i lagen om strukturstöd till jordbruket.

Jord- och skogsbruksministeriets inspektionsrätt gäller främst frågor som hör till ministeriets ansvar som den myndighet som ansvarar för stödsystemen. Dessutom gäller ministeriets inspektionsrätt skötseln av de förvaltningsmyndighetsuppgifter som med stöd av 14 § i programförvaltningslagen handhas av ministeriet till den del det enligt artikel 75 i rådets förordning (EG) nr 1698/2005 är fråga om att förvalta och genomföra program på ett effektivt sätt. Ministeriets inspektionsrätt gäller övervakning av att förutsättningarna och villkoren för beviljande, utbetalning och användning av stöd iakttas och omfattar Landsbygdsverket, närings-, trafik- och miljöcentralerna, kreditgivarna, de centrala finansiella instituten och stöntagarna. Enligt förslaget ska Landsbygdsverket ha motsvarande inspektionsrätt som omfattar närings-, trafik- och miljöcentralerna, kreditgivarna, de centrala finansiella instituten och stöntagarna. Landsbygdsverkets inspektioner föreslås främst gälla övervakningen av hur de nationella medlen används, men ansluter sig också till verkets uppgifter som ett sådant utbetalande organ som avses i artikel 6 i rådets förordning (EG) nr 1290/2005. Det utbetalande organet ska bl.a. säkerställa att förfarandena vid beviljande och utbetalning av stöd är förenliga med gemenskapslagstiftningen, att de kostnader som ingår i utgiftsredovisningen till unionen är stödberättigande samt att bokföringen och övriga handlingar är korrekta och hålls tillgängliga.

Närings-, trafik- och miljöcentralens inspektioner ansluter sig till dess uppgifter som den myndighet som beviljar stöd. Inspektionsrätten gäller stöntagarna i syfte att utöva tillsyn över att förutsättningarna och villkoren för beviljande, betalning och användning av stöd iakttas och föreslås även kunna gälla uppgifter som annars är sekretessbelagda. Sådana sekretessbelagda uppgifter är framför allt uppgifter i anknytning till stöntagarens och förmedlarens företagsverksamhet, till vilka kan höra uppgifter som avses i 24 § 20 och 23 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, men som inte begränsas uteslutande till dessa.

94 §. Utförande av inspektioner. I paragrafen föreskrivs om utförandet av själva in-

spektionen. Vid förfarandet med inspektioner iakttas motsvarande principer som de som ingår i 45 § i lagen om strukturstöd till jordbruket. Förfarandet preciseras jämfört med den gällande 40 § i finansieringslagen. Enligt 1 mom. kan inspektionen i den omfattning som tillsynsuppdraget kräver utsträckas till lokaler, konstruktioner, byggnader, redskap, omständigheter, informationssystem och handlingar som är relevanta för en åtgärd som stöds och användningen av stödet. Inspektioner får dock inte utföras i lokaler som används som fast bostad, dvs. lokaler som omfattas av hemfriden. Således kan gårdsområden, fordonsgarage och ekonomibyggnader omfattas av inspektioner då stöntagaren i dem förvarar sådan utrustning som är nödvändig för näringsverksamheten, t.ex. terrängfordon eller annan materiel eller utrustning.

I 2 mom. föreskrivs om anlitaandet av en utomstående revisor som hjälp vid inspektionsuppdraget. En utomstående revisor kan befullmäktigas för inspektionsuppdrag om detta är nödvändigt för att uppdraget ska kunna skötas på ett ändamålsenligt sätt. Revisorn ska vara en revisor eller revisionsammanslutning som avses i revisionslagen (459/2007) eller i lagen om revisorer inom den offentliga förvaltningen och ekonomin (467/1999). En förutsättning för detta är att en revisionsammanslutning utser en ansvarig revisor för inspektionen. Eftersom bestämmelsen innebär att en offentlig förvaltningsuppgift överförs till en instans som inte är en myndighet, bestäms det i momentet även om skyldigheten att vid utförandet av inspektionsuppdraget iakttas förvaltningslagen, språklagen, samiska språklagen och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Dessutom föreskrivs det om tjänsteansvaret hos den revisor som utför inspektionsuppdraget. På den revisor som utför inspektionsuppdraget ska tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar. I strafflagens 40 kap. föreskrivs om tjänstebrott. I fråga om skadeståndsansvar föreslås det att på skada som orsakas vid ett inspektionsuppdrag tillämpas skadeståndslagen (412/1974).

Enligt 3 mom. ska det upprättas en inspektionsberättelse över inspektionen. Berättelsen

ska utan dröjsmål lämnas till närings-, trafik- och miljöcentralen och Landsbygdsverket. På inspektionen tillämpas i övrigt det förfarande som föreskrivs i förvaltningslagens 39 §.

Enligt 4 mom. har den som utför inspektionen rätt att omhänderta handlingar och annat material som har samband med användningen av stödet, om detta krävs för att syftet med inspektionen ska uppnås. Handlingarna och annat material ska utan dröjsmål returneras när de inte längre behövs för inspektionen.

I 5 mom. föreslås hänvisas till 40 § i polislagen (493/1995) där det finns bestämmelser om polisens skyldighet att ge handräckning varvid paragrafen fortfarande ska innehålla en bestämmelse om att de myndigheter som avses i 93 § ska ha rätt att utan ersättning få handräckning av polisen för att utföra inspektionen. Motsvarande bestämmelse finns i 40 § 5 mom. i finansieringslagen och i 45 § 5 mom. i lagen om strukturstöd till jordbruket.

23 kap. **Avbrytande av utbetalning av stöd samt återkrav**

95 §. *Avbrytande av utbetalning av stöd samt återkrav.* I paragrafen anges under vilka förutsättningar utbetalningen av ett stöd som beviljats kan avbrytas och ett stöd som redan betalats ut kan återkrävas. Detta fastställs på basis av de viktigaste förutsättningarna och villkoren för beviljande och utbetalning av stöd som ingår i lagförslaget. Utbetalningen av stöd ska avbrytas och återkrav inledas om dessa förutsättningar uppfylls. Grunderna för återkrav ska inte längre delas in i obligatoriska grunder och grunder enligt prövning enligt 43 och 44 § i finansieringslagen. Förfarandet motsvarar förfarandet enligt 46 § i lagen om strukturstöd till jordbruket.

Enligt 1 mom. är närings-, trafik- och miljöcentralen skyldig att avbryta utbetalningen av stöd samt att återkräva stöd som betalats felaktigt eller utan grund, om villkoren för beviljande eller utbetalning av stödet inte har uppfyllts. Dessutom ska åtgärder vidtas om stödtagaren har gett felaktiga eller bristfälliga uppgifter som väsentligt har inverkat på beviljandet eller utbetalningen av stödet. Uppgiften ska sålunda ha haft betydelse för t.ex.

beloppet av det stöd som beviljats eller betalats ut. I 1 mom. 1 och 2 punkten föreskrivs om dessa grunder för återkrav. Enligt momentets 3 punkt ska utbetalningen avbrytas och återkrav inledas om stöd villkoren inte har iakttagits. Med detta avses särskilt tiden för genomförandet av en åtgärd som stöds, iakttagande av lagstiftningen om offentlig upphandling och villkoren för stöd i anslutning till lån.

I 1 mom. 4 punkten föreskrivs om återkrav på den särskilda grunden att en ung näringsidkare i sin affärsplan har förbundit sig att vidta åtgärder för att skaffa sig den yrkeskicklighet som förutsätts för beviljande av startstöd. Bestämmelsen baserar sig på artikel 13.3 i kommissionens förordning (EG) nr 1974/2006 enligt vilken medlemsstaterna ska fastställa villkor för återbetalning av stöd som redan har mottagits om den unga näringsidkaren inte uppfyller villkoren i affärsplanen. Enligt bestämmelsen ska bedömningen göras senast fem år från och med dagen för det enskilda beslutet att bevilja stöd.

I 1 mom. 5 punkten föreskrivs om återkrav av stöd i situationer där stödtagaren har överlåtit den företagsverksamhet eller det investeringsobjekt som stöds utan närings-, trafik- och miljöcentralens tillstånd innan fem år har förflutit från betalningen av den sista posten av stöd i understödsform eller, om det är fråga om stöd i anslutning till lån, från det att lånet eller den sista låneposten har lyfts. Det är då fråga om underlåtenhet att iaktta det stöd villkor som föreskrivs i 44 § 2 och 3 mom. När det gäller delfinansierat strukturstöd föranleder artikel 72.2 i rådets förordning (EG) nr 1698/2005 en särskild skyldighet till återkrav. Enligt 6 punkten ska dessutom utbetalningen avbrytas och stödet återkrävas om stödtagaren har vägrat att bistå vid inspektion.

Lagstiftningen om stöd som helt eller delvis finansieras av EU eller om statligt stöd kan förutsätta att stöd som betalats i strid med gemenskapslagstiftningen ska återkrävas också i sådana fall där återkravsgrunden inte har berott på stödtagarens verksamhet eller någon av de andra orsaker som avses ovan. I punkt 7 i momentet föreskrivs om återkravsgrunden i sådana situationer. Ett sådant återkrav grundar sig i fråga om det stöd som helt

eller delvis finansieras av EU på artikel 9.1 a rådets förordning (EG) nr 1290/2005, enligt vilken medlemsstaterna inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken ska anta de lagar och andra författningar och vidta alla andra åtgärder som behövs för att säkerställa ett effektivt skydd för gemenskapens ekonomiska intressen och särskilt bl.a. driva in be- lopp som förlorats till följd av oegentligheter eller försummelser och på artikel 74 i rådets förordning (EG) nr 1698/2005, enligt vilken medlemsstaterna ska anta alla lagar och andra författningar för att se till att gemen- skapens ekonomiska intressen skyddas på ef- fektivt sätt. I artikel 47 i kommissionens för- ordning (EG) 1974/2006 bestäms om eventu- ella kategorier av force majeure, på basis av vilka en medlemsstat kan låta bli att helt eller delvis kräva återbetalning av stöd. Sådana hinder kan vara t.ex. stödtagarens död, en epizoisisk sjukdom, en naturkatastrof eller långvarig arbetsförmåga hos stödtagaren. Som force majeure betraktas i allmänhet överraskande händelser som stödtagaren inte har kunnat påverka och som har inträffat ef- ter att stödet beviljats. Om det inte är fråga om ett sådant övermäktigt hinder som nämns ovan ska stödet återbetalas på det sätt som anges i artikel 33 i rådets förordning (EG) nr 1290/2005.

Enligt förslaget kan dessutom sådana stöd tas i bruk som i sin helhet finansieras med nationella medel vilket också skulle vara det främsta sättet att finansiera stöden. Om ett stöd som ingår i stödsystemet uppfyller de kännetecknen på statliga stöd som avses i arti- kel 107.1 i EUF-fördraget är utgångspunkten den att stödsystemet ska anmälas till kom- missionen. Bestämmelser om återkrav av statligt stöd som beviljats i strid med reglerna finns i rådets förordning (EG) nr 659/1999. Enligt artikel 14.1 i förordningen ska kom- missionen vid negativa beslut i fall av olag- ligt stöd besluta att den berörda medlemssta- ten ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att återkräva stödet från mottagaren. Kom- missionen ska emellertid inte återkräva stödet om detta skulle stå i strid med en allmän princip i gemenskapsrätten. Enligt artikel 14.3 ska återkravet verkställas utan dröjsmål och enligt den berörda medlemsstatens na- tionella lagstiftning, förutsatt att dessa förfa-

randen gör det möjligt att omedelbart och ef- fektivt verkställa kommissionens beslut. I det fall att en medlemsstat inte vidtar de åtgärder som anges i kommissionens beslut kan kommissionen enligt artikel 108.2 i EUF-fördraget hänskjuta ärendet direkt till EG-domstolen.

När riksdagen behandlade regeringens pro- position (RP 113/2007 rd) med förslag till lag om strukturstöd till jordbruket tog grund- lagsutskottet i sitt utlåtande (GrUU 16/2007 rd) fasta på bestämmelserna om av- brytande av utbetalningen av stöd och om återkrav av stöd i lagens 46 §. I utlåtandet har man ansett att strukturstöden utgör ett cen- tralt inslag i gårdarnas grundläggande in- komst och att bestämmelsen måste bedömas mot 18 § om näringsfrihet i grundlagen. Man ansåg därför att bedömningen bör göras mot proportionalitetsprincipen, som är en allmän princip som möjliggör begränsningar i de grundläggande fri- och rättigheterna. Tanken är att det krävs mer än obetydliga fel, brister eller försummelser för att utbetalningen av stöd ska kunna avbrytas eller stöd återkrävas. Ytterligare konstateras i utlåtandet att när frågan om återkallande av tillstånd har be- handlats i lagstiftningen om näringsverksam- het, har grundlagsutskottet brukat hävda att proportionaliteten kräver att det finns en koppling till allvarliga eller väsentliga förse- lser eller försummelser och att eventuella anmärkningar och varningar till tillståndsin- nehavaren inte har lett till att bristfälligheter i verksamheten skulle ha avhjälpats samt att åtgärder inte vidtas förrän den berörda perso- nen har fått tillfälle att rätta till felet.

I jord- och skogsbruksutskottets betänkan- de (JsUB 6/2007 rd), som gäller samma be- stämmelse, har det bland annat påpekats att lagförslaget gäller stöd som betalas i efter- skott mot de faktiska kostnaderna. Återkravs- skyldigheterna i fråga om dessa stöd anges i EG-lagstiftningen om stöd som medfinansie- ras av Europeiska gemenskapen och statligt stöd. Enligt betänkandet hade i inkommen ut- redning pekats på skillnaderna mellan åter- kallande av tillstånd och återkrav av stöd. I återkrav av stöd ingår tanken om att man ska säkerställa sund användning av offentliga medel och undanröja en ogrundad förmån som stödtagaren fått.

Enligt betänkandet har det i utredningen också påpekats att stöd villkoren i propositionen och bristerna när det gäller att följa stöd villkoren är sådana till sin natur att det ofta är omöjligt att rätta till brister i samband med kontroll och tillhörande återkrav. Om förut sättningarna för beviljande av stöd inte föreligger kan saken inte rättas till i efterhand. Om upplysningar som gäller stöd villkoren saknas kan det i vissa fall gå att rätta till saken. Försummelser som gäller stöd villkoren är det i praktiken nästan omöjligt att rätta till. En annan sak att beakta är att beviljande av stöd till skillnad från ett administrativt tillstånd kräver interimsgärder från den sökandes sida. Dessa åtgärder konkretiserar den rätt som uppstår genom stödbeslutet. I detta skede har den sökande fortfarande möjlighet att påverka så att han inte får stöd på fel grunder. I dessa situationer går det fortfarande att påverka de rådande omständigheterna så att man inte senare behöver avbryta stöd utbetalningen eller inleda återkrav.

I betänkandet har det också påpekats att efter att beslut fattats har stödtagaren ingen obegränsad rätt att lämna nya upplysningar i fråga om beviljande och betalning av stöd. Kontrollen av om villkoren för beviljande och betalning av stöd uppfylls görs utifrån beslutstidpunkten. Om man i stället skulle låta stödtagaren komplettera uppgifterna för att bevisa att villkoren uppfylls så sent som i samband med beslut om återkrav, skulle EG-lagstiftningen och bestämmelserna i lagförslaget i praktiken helt förlora sin betydelse. Vår förvaltning skulle i så fall inte alls uppfylla kraven i gemenskapsrätten.

Utskottet har dessutom i sitt betänkande pekat på att proportionalitetsprincipen i sig har beaktats i 46 § 1 mom. 2 punkten, enligt vilken de felaktiga eller bristfälliga uppgifter som stödtagaren lämnat väsentligt ska ha inverkat på beviljandet eller utbetalningen av stödet. Med andra ord kommer fel och brister som är oväsentliga för beviljande eller utbetalning av stödet inte att leda till återkrav. Således ansåg utskottet att det inte förelåg några grunder att ändra bestämmelsen, och lagen stiftades till denna del i enlighet med regeringens proposition.

Bestämmelserna i 95 § i den lag som nu föreslås baserar sig i huvudsak på samma EU-

rättsakter om stöd som medfinansieras eller finansieras av unionen och om regler för statligt stöd. För avbrytande av utbetalningen och återkrav av strukturstöd för rennäringen gäller således samma principer som för strukturstöd till jordbruket. Också med tanke på fortsatt näringsidkande avviker strukturstöden från stöd med karaktären av inkomststöd som betalas ut regelbundet.

I 2 mom. anges att om ett stöd är ringa till sitt belopp, kan det efterskänkas. Genom förordning av statsrådet föreskrivs om det högsta belopp som efterskänks. Belopp på högst 25 euro kan efterskänkas. I beloppet räknas inte in räntor. Detta är ett i fråga om eurobelopp mindre men i förhållande till stödets minimibelopp lika stort belopp som kan efterskänkas med stöd av lagen om strukturstöd till jordbruket på grund av att det är fråga om ett litet belopp.

Om stöd har beviljats flera stödtagare gemensamt, svarar alla mottagare solidariskt för återbetalning av stödet. Mellan stödtagarna fördelas ansvaret enligt det förhållande som stödtagaren har deltagit i den verksamhet som utgjort grund för skyldigheten att återbetala stödet. Bestämmelser om gemensamt ansvar ingår också i 49 § i finansieringslagen.

Stöd som återkrävs ska enligt paragrafens 4 mom. betalas tillbaka senast inom ett år från närings-, trafik- och miljöcentralens beslut. Med detta avses ett lagakraftvunnet beslut.

96 §. Beslut om uppsägning av statliga lån. I paragrafen föreslås bestämmelser om återkrav av statliga stöd samt om uppsägning av statliga lån. Enligt 1 mom. ska på stöd i anslutning till statliga lån tillämpas bestämmelserna i 95 §. Sålunda kan en stödtagare förordnas att till staten betala amorteringarna under beviljade friår, dvs. de amorteringar som efterskänkts. Dessutom ska stödet i anslutning till räntan för lånet och befrielsen från säkerhet för lånet betalas till staten.

Enligt 2 mom. kan närings-, trafik- och miljöcentralen också ålägga en kreditgivare att säga upp ett statligt lån, om något av de villkor för återkrav av stöd som anges i 95 § 1 mom. uppfylls. Dessa uppsägningsgrunder hänger samman med att det är fråga om ett lån som stöds och att någon omständighet i

förutsättningarna eller villkoren för beviljande eller betalning av stöd inte uppfylls.

I 3 mom. anges det att det kan bestämmas att ett statligt lån sägs upp eller så kan en kreditgivare säga upp lånet, om den lägenhet som lånet gäller eller en del av den säljs genom utsökning, säkerhetens värde av någon orsak som inte beror på sökanden har sjunkit till den grad att indrivningen av det utestående lånekapitalet äventyras, betalningen av ränta eller amortering har försenats mera än tre månader eller låntagaren eller en borgensman har försatts i konkurs eller en borgensmans affärsverksamhet har upphört och låntagaren inte trots uppmaning har ställt tillräcklig säkerhet, som godkänts av långivaren. Då grundar sig uppsägningen på den omständigheten att låntagarens förmåga att sköta lånet redan har försämrats, vilket tar sig uttryck i dröjsmål med betalning eller tvångsverkställighet eller någon annan sådan omständighet i anslutning till säkerheten som kan äventyra återbetalningen av lånet. Enbart det att värdet på säkerheten inte längre fullt motsvarar det utestående lånebeloppet ska emellertid inte räcka som grund för uppsägning, om låntagaren har skött sitt lån regelbundet och några sådana förändringar som skulle äventyra återbetalningen av lånet inte är att vänta.

De föreslagna grunderna för uppsägning motsvarar 44 § 4 och 9—11 punkten i finansieringslagen. Det föreslås dock att en borgensmans död inte längre ska utgöra grund för att säga upp ett lån eftersom personlig borgen inte längre ska kunna användas som säkerhet.

Ett beslut genom vilket närings-, trafik- och miljöcentralen ålägger ett kreditinstitut att säga upp ett statligt lån är ett överklagbart förvaltningsbeslut, som ska fattas i enlighet med förvaltningslagen. Detta innebär bland annat att de berörda parterna, såväl låntagaren som kreditinstitutet, ska höras innan beslutet fattas.

Enligt 4 mom. ska ett statligt lån som blir uppsagt betalas tillbaka i högst två poster senast inom sex månader från närings-, trafik- och miljöcentralens beslut.

97 §. Stödtagarens anmälningskyldighet och förhandsbesked. I paragrafen föreslås bestämmelser om stödtagarens skyldighet att

underrätta om förändringar i omständigheterna och om möjligheten att få förhandsbesked om hur dessa påverkar stödet. Motsvarande bestämmelser ingår i 47 § i finansieringslagen. Stödtagaren ska omedelbart underrätta den som beviljat stödet om sådana förändringar enligt 95 § 1 mom. eller 96 § i de omständigheter som utgjort grund för beviljande av stödet, det statliga lånet eller statsborgen eller är en förutsättning för utbetalning av stödet eller lyftande av lånet och som kan orsaka återkrav eller indragning av stödet eller uppsägning av det statliga lånet.

Enligt 2 mom. kan stödtagaren på begäran meddelas ett bindande förhandsbesked om huruvida en planerad åtgärd som gäller det åtagande som avses i 17 § 1 mom., affärsplanen, den näring som idkas eller en förändring eller överlåtelse av den egendom som stöds orsakar att stödet dras in, stöd som redan betalats återkrävs eller att det statliga lånet sägs upp. Ett bindande förhandsbesked förutsätter skriftlig ansökan. I ansökan ska specificeras den fråga i vilken förhandsbesked söks och framläggas den utredning som behövs för avgörande av ärendet. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska i sitt svar även ange följderna av återkravet, såsom den ränta och dröjsmålsränta som tas ut. Svaret ska motiveras. Närings-, trafik- och miljöcentralens beslut om förhandsbesked gäller ett år efter det att beslutet meddelades. Närings-, trafik- och miljöcentralen kan inte avvika från ett förhandsbesked som den har meddelat, om inte stödtagarens åtgärder väsentligt avviker från de åtgärder som stödtagaren angett i ansökan om förhandsbesked eller stödtagaren för att få ett förhandsbesked har angett väsentligt vilseledande eller bristfälliga uppgifter.

Förhandsbesked ska dock inte meddelas om någon annan ansökan i ärendet är anhängig eller myndigheten har avgjort ärendet eller om ärendet ska avgöras av EU:s organ.

Enligt 4 mom. kan det genom förordning av statsrådet föreskrivas närmare om förfarandet när förhandsbesked begärs och meddelas.

98 §. Uppsägning av räntestödslån. I paragrafen föreskrivs om kreditgivarens möjligheter att säga upp räntestödslån i sådana fall där det genom ett beslut som vunnit laga kraft har bestämts att ett räntestöd ska åter-

krävas av låntagaren. Paragrafen har betydelse främst i sådana situationer där ett kreditinstitut av denna anledning har skäl att tvivla på låntagarens förmåga att sköta lånet eller där kredittagaren även har vilselett kreditinstitutet för att få lån och räntestöd. Paragrafen motsvarar 45 § 2 mom. i finansieringslagen.

99 §. Ränta på belopp som ska återbäras. I paragrafen föreskrivs det om räntan på belopp som återkrävs. Det föreslås att räntan på det belopp som återkrävs fortfarande ska överensstämja med vad som anges i 50 § 1 mom. i finansieringslagen, dvs. en årlig ränta enligt 3 § 2 mom. i räntelagen ökad med tre procentenheter. Det föreslås att också den tid för vilken ränta tas ut ska behållas oförändrad i fråga om annat stöd än det stöd som ansluter sig till räntan för lånet. Denna tid räknas från stödets utbetalningsdag eller, om stödet är ett kalkylerat stöd, från den dag då stödet började användas fram till den dag då det återkrävda beloppet har betalats tillbaka. Skyldigheten att betala ränta på sådana statliga lån och sådana stöd i anslutning till räntan som återkrävs börjar dock från den dag då lånet lyftes. På statligt lån ska dock betalas ovan avsedd ränta från den dag då beslutet om återkrav fattades, om återkravet grundar sig på 96 § 3 mom. Ränta ska betalas till och med den förfallodag som anges i beslutet om återkrav. I det fall att stödtagaren meddelar sig vara villig att återbetala det belopp som återkrävs före förfallodagen, kan räntan räknas fram till återbetalningsdagen.

I 2 mom. anges att om stödet är kopplat till ett statligt lån, ska det i fråga om det stöd som återkrävs dock beaktas att den årliga räntan för återkrav är högre än den totala årliga räntan för det statliga lånet. Avsikten är att ränteförmånen för det statliga lånet återkrävs som en del av räntan för återkrav av det statliga lånet. Om ett statligt lån sägs upp och ett stöd i anslutning till lånet samtidigt återkrävs, ska ingen ränta sålunda räknas på det stöd som beviljats som ränteförmån och som återkrävs. Då ska den ränta som låntagaren redan har betalat dras av från räntan för återkrav av det statliga lånet.

100 §. Dröjsmålsränta. I paragrafen föreskrivs om dröjsmålsränta. Enligt bestämmelsen ska på beloppet betalas en årlig dröjs-

målsränta enligt den räntefot som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen, om det belopp som återkrävs inte betalas senast den förfallodag som anges i beslutet om återkrav. Dröjsmålsräntan är sålunda sju procentenheter högre än den referensränta som avses i räntelagens 12 §. I bestämmelsen föreslås inga ändringar jämfört med nuläget.

101 §. Jämkning av återkrav. I paragrafen föreskrivs om jämkning av återkrav. I 50 § 2 mom. i finansieringslagen finns en bestämmelse som gäller endast jämkning av räntan för återkrav. Enligt bestämmelsen kan Landsbygdsverket av särskilda skäl besluta att man helt eller delvis låter bli att ta ut räntan, om stödtagarens förfarande har ägt rum under förmildrande omständigheter eller stödtagarens situation på grund av ålderdom, sjukdom, bestående arbetsoförmåga eller tvingande ekonomiska svårigheter eller av någon annan motsvarande orsak är sådan att räntorna inte skulle kunna drivas in. I paragrafen föreslås det i stället att också ett stöd eller lånebelopp som återkrävs ska kunna jämkas. I fråga om det stöd som drivs in motsvarar bestämmelsen om jämkning 49 § i lagen om strukturstöd till jordbruket.

Enligt den föreslagna bestämmelsen kan närings-, trafik- och miljöcentralen helt eller delvis avstå från att driva in belopp som betalas felaktigt eller utan grund eller ränta som ska betalas på beloppet, om det som en helhet betraktat med hänsyn till stödtagarens omständigheter och verksamhet är oskäligt att driva in det fulla beloppet. Jämkning kan komma på fråga om stödtagaren inte har kunnat påverka grunden för återkrav eller t.ex. i situationer där stödtagaren har upphört med den näringsverksamhet som stöds på grund av långvarig arbetsoförmåga eller en olycka som drabbat sådan produktionsegenhet som behövs i näringsverksamheten.

Även i gemenskapslagstiftningen finns det bestämmelser om situationer som betraktas som övermäktiga. Enligt artikel 47.1 i kommissionens förordning (EG) nr 1974/2006 kan medlemsstaterna helt eller delvis avstå från att återkräva delfinansierat stöd t.ex. om stödtagaren dött, stödtagaren under en lång tid varit oförmögen att utöva sitt yrke, jordbruksföretagets byggnader för husdjursproduktion har förstörts genom en olycka eller

en epizoisisk sjukdom har konstaterats i boskapen. Stödtagaren eller dennes rättsinnehavare ska enligt artikel 47.2 anmäla fall av force majeure till myndigheten inom tio arbetsdagar.

Trots bestämmelsen om jämkning ska återkrav och indrivning av ränta dock ske till fullt belopp om EU-lagstiftningen om sådana strukturstöd till jordbruket eller fiske som delfinansieras av EU eller som i sin helhet finansieras med nationella medel kräver det. Bestämmelsen begränsar närings-, trafik- och miljöcentralens prövningsrätt när det gäller jämkning av återkrav och den är nödvändig för att uppfylla de förpliktelser som gemenskapslagstiftningen ställer.

I samma utlåtande av grundlagsutskottet (GrUU 16/2007 rd) som det hänvisas till i samband med motiveringen till 95 § uppmärksammade grundlagsutskottet också 49 § om jämkning av återkrav i förslaget till lag om strukturstöd till jordbruket. Grundlagsutskottet såg då i sitt utlåtande vissa problem i att 49 § ger arbetskrafts- och näringscentralen möjlighet att pröva om den inleder återkrav när återkrav som helhet betraktat är oskäligt. Utskottet har föreslagit att den finansierande myndigheten alltid ska avstå från återkrav om detta som helhet betraktat skulle vara oskäligt. I detta sammanhang hänvisar utskottet till två tidigare utlåtanden. Det ena (GrUU 41/2006 rd) gällde regeringens proposition med förslag till lag om stöd för utveckling av landsbygden och lag om ändring av lagen om förvaltning av program som hänförs till utveckling av landsbygden. Jord- och skogsbruksutskottet konstaterar i sitt ovan nämnda betänkande (JsUB 6/2007 rd) att det i sitt betänkande (JsUB 14/2006 rd, s. 10–12) tog upp frågan om jämkning av återkrav med avseende på proportionalitetsprincipen och skyddet av stödtagarens berättigade förväntningar. Utskottet gick då ingående in på EG-bestämmelserna om medfinansierat stöd och statligt stöd och på möjligheten att avstå från återkrav i ljuset av EG-domstolens praxis. Bestämmelser om de grunder enligt vilka man kan avstå från återkrav av EG-medfinansierat stöd finns i EG-lagstiftningen om stöd för landsbygdsutveckling. Statligt stöd behandlas i artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget och i de förord-

ningar som antagits med stöd av artikel 89. EG-domstolen har i sin rättspraxis bedömt de situationer där en medlemsstat kan avstå från återkrav. Dessa bestämmelser och rättsakter samt de principer som fastställts i praxis tillämpas också på återkrav av strukturstöd till jordbruket.

Enligt betänkandet framgår det av inkommen utredning att det kommer att vara mycket problematiskt att verkställa EG-medfinansierat stöd och eventuellt statligt stöd, om den föreslagna lagen innehåller bestämmelser om myndigheternas skyldighet att helt eller delvis avstå från återkrav på grundval av stödtagarens förhållanden och verksamhet och en allmän skälighetsbedömning utifrån dessa. Det står på basis av EG-lagstiftningen och rättspraxis i fråga om den klart att gemenskapens rättsordning inte känner till möjligheten att avstå från återkrav utifrån en allmän skälighetsbedömning.

Jord- och skogsbruksutskottet konstaterar därför i sitt betänkande att första meningen i paragrafen om jämkning av återkrav innehåller en rätt att pröva om återkrav ska jämkas eller inte i syfte att garantera konsekvens i den finansierande myndighetens åtgärder och iakttagande av EG-lagstiftningen. Vidare innehåller andra meningen en skyldighet att alltid inleda återkrav när gemenskapsrätten så kräver. Detta innebär att arbetskrafts- och näringscentralens möjlighet att pröva jämkning av återkrav begränsas av EG-lagstiftningen på ovan beskrivet sätt.

Utskottet ansåg då i sitt betänkande att det inte förelåg några förutsättningar att ändra de föreslagna bestämmelserna i detta avseende. Lagen stiftades till denna del i enlighet med regeringens proposition. Motsvarande principer gäller också den föreslagna 101 §.

102 §. Beslut om återkrav och avbrytande av utbetalning. I paragrafen föreskrivs om beslut om avbrytande av utbetalning, återkrav av stöd och uppsägning av lån. Sådana beslut fattas av närings-, trafik- och miljöcentralen. Om återkravet jämkas i enlighet med 101 § ska också detta avgörande framgå av beslutet. Genom beslutet fastställs det belopp som återkrävs, räntan enligt 99 §, förfallodagen för betalning av dessa belopp samt dröjsmålsräntan enligt 100 §.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs om fristen för beslutet om återkrav. Beslut om återkrav ska fattas utan ogrundat dröjsmål efter att den myndighet som återkräver stödet fått vetenskap om den grund som anges i 95 §. Beslutet ska dock fattas senast tio år efter det att den sista stödposten har betalats. Fristen motsvarar den frist för återkrav om vilken föreskrivs i 45 § i finansieringslagen. Om det beviljade stödet hänför sig till räntan på ett statligt lån ska fristen räknas från den tidpunkt då den sista stödpost som är kopplad till räntan på lånet har använts. Eftersom de friår för amorteringar som beviljats genom stödbeslutet kan uppgå till högst tre och de kvittas i takt med att ränteperioderna framskrider, ska fristen för dem räknas från den sista kvittningen av en amortering. Följaktligen är tidsfristen som gäller stödet under lånetiden huvudsakligen kopplad till räntan.

103 §. Verkställighet av återkravsbeslut. Enligt 52 § i finansieringslagen kan ett beslut om återkrav verkställas i utsköningsväg efter det att beslutet har vunnit laga kraft. Vid verkställigheten av återkravsfordringar enligt finansieringslagen har man tillämpat lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsköningsväg (367/1961). I den föreslagna paragrafen föreskrivs om den myndighet som verkställer återkrav och om förfarandet i anslutning till det. Avsikten är att Landsbygdsverket ska svara för verkställandet av återkrav med undantag av statliga lån som sägs upp och den ränta som betalas på sådana. Enligt 1 mom. kan återkrav genomföras så att det belopp som återkrävs jämte ränta dras av från övriga stöd som betalas till stödtagaren.

Kvittning kan göras efter det att beslutet om återkrav har vunnit laga kraft, dvs. efter att det belopp som återkrävs har fastställts. I 2 mom. föreskrivs att beslut om återkrav kan verkställas i enlighet med lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007). Enligt 4 § 1 mom. i nämnda lag får en fordran drivas in genom utsköning även om påförandet eller debiteringen av fordran inte har vunnit laga kraft. När det gäller återkrav föreskrivs det emellertid om ett villkor att beslutet ska ha vunnit laga kraft. På preskription av fordran tillämpas 20 § i den ovan nämnda lagen. Fordran preskriberas fem år efter ingången av året efter det år då den på-

fördes, dvs. beslutet om återkrav fattades. Bestämmelsen motsvarar 51 § i lagen om strukturstöd till jordbruket.

Det slutliga beslutet om uppsägning av ett statligt lån och räntan på återkrav för det fattas av det kreditinstitut som har beviljat lånet i enlighet med ett beslut av närings-, trafik- och miljöcentralen. Kreditinstitutet ska enligt 68 § 1 mom. redovisa det lån som sagts upp och räntan för det inom sju bankdagar till Landsbygdsverket. Kreditinstitutet ska driva in ett statligt lån som sagts upp och räntan på det av låntagaren.

24 kap. **Förfaranden som gäller stöd i anslutning till lån**

104 §. Kreditgivarens och det centrala finansiella institutets uppgifter. I paragrafen föreskrivs om ansvaret i samband med skötseln av kreditgivarens och det centrala finansiella institutets uppgifter. Bestämmelsen innebär ingen förändring jämfört med nuläget. Kreditgivarens uppgifter i anslutning till långivning som stöds är i regel kreditgivarens privata verksamhet. Lån som stöds omfattar emellertid verksamhet som hänför sig till behandling av offentliga medel och låntagarens rättsliga ställning. I paragrafen är det fråga om att trygga rättssäkerheten och andra krav på god förvaltning i samband med överföring av offentliga förvaltningsuppgifter i enlighet med 124 § i grundlagen.

På personer som är i en kreditgivares eller ett centralt finansiellt instituts anställning tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de sköter uppgifter som avses i den föreslagna lagen. I 40 kap. 11 § 5 punkten i strafflagen definieras begreppet person som utövar offentlig makt. Då det följs upp hur lån som stöds och stödet används samt vid ansökan om utbetalning och förmedling av statliga lån och stöd, utlämnande av uppgifter och förmedling av avgift som tas ut för statsborgen är det fråga om sådan faktisk förvaltningsverksamhet som inte har samband med egentligt beslutsfattande. Till skötseln av uppgifterna hör att överföra information och medel mellan kreditgivaren, det centrala finansiella institutet och myndigheten. När det gäller att bevilja betalningslättnader för statliga lån och ränte-

stödslån kan det i viss mån anses vara fråga om ändring av villkoren för ett stödbeslut som fattats av en myndighet. Det föreslås att kreditinstitutet likväl inte ska besluta om beviljande av nya stöd. Det är ändå fråga om ett sådant faktiskt ingrepp i andras förmåner eller rättigheter som avses i bestämmelsen ovan, vilket anses utgöra utövning av offentlig makt. Dessutom ska en kreditgivare kunna säga upp ett statligt lån på grund av dröjsmål med betalningen. På en person som utövar offentlig makt ska enligt strafflagens 40 kap. 12 § tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar. På skada som orsakats i samband med att kreditgivaren eller det centrala finansiella institutet skött uppgifter som ålagts dem tillämpas skadeståndslagen.

105 §. Kreditgivarens upplysnings- och biståndsskyldighet. I paragrafen föreskrivs det om kreditgivarens särskilda upplysnings- och biståndsskyldighet. I 1 mom. föreslås utöver den anmälningsskyldighet om förändringar i kreditgivarens omständigheter som avses i 97 § även bestämmelser om den skyldighet att underrätta om förändringar som gäller kreditgivaren eller lånevillkoren. Enligt förslaget ska kreditgivaren underrätta närings-, trafik- och miljöcentralen om överföring av ett lån till en annan kreditgivare. I 65 mom. 1 mom. föreskrivs om förutsättningarna för överföringen. Dessutom ska kreditgivaren underrätta om sådana ändringar av lånevillkoren som inte enligt 65 § 3 mom. i lagförslaget förutsätter närings-, trafik- och miljöcentralens tillstånd. Det är då fråga om sådana ändringar av lånevillkoren som är tillåtna enligt nämnda moment. Sålunda kommer alla ändringar av lånevillkoren till närings-, trafik- och miljöcentralens kännedom, antingen som ansökningar om tillstånd eller meddelanden. Om lånevillkoren har ändrats på ett sådant sätt som skulle ha förutsatt närings-, trafik- och miljöcentralens tillstånd men ett sådant inte har begärts, ska närings-, trafik- och miljöcentralen kunna behandla ärendet som ett ärende om återkrav av stöd eller uppsägning av ett statligt lån. Med ändringar i lånevillkoren avses inte sådana extra amorteringar som avses i 63 § 3 mom. och 64 § 3 mom. och inte heller uppskov med betalningar enligt 63 § 4 mom. och 64 § 4 mom.

Enligt 90 § får Landsbygdsverket direkt uppgifter om dessa.

Bestämmelserna i 2 mom. gäller statliga lån och statsborgen. Enligt dem ska kreditgivaren när den sköter statliga lån och lån med borgen beakta statens intressen som slutgiltig borgenär eller borgensman för lånet. Kreditgivaren ska dessutom utan dröjsmål underrätta Landsbygdsverket om sådana förändringar när det gäller stödtagarens ekonomiska ställning, det lån som stöds eller värdet på den egendom som utgör säkerhet för lån, som kan ha betydelse för statens ställning som borgenär eller borgensman.

I 3 mom. föreskrivs det om kreditgivarens och det centrala finansiella institutets skyldighet att på begäran till jord- och skogsbruksministeriet, Landsbygdsverket samt närings-, trafik- och miljöcentralen lämna ut sådana uppgifter om stödtagare som är nödvändiga för övervakningen av att förutsättningarna och villkoren för beviljande av stöd iakttas. Begäran om uppgifter ska alltid specificeras. Motsvarande bestämmelse finns i 39 § 3 mom. i finansieringslagen och i 54 § 3 mom. i lagen om strukturstöd till jordbruket. I bestämmelsen är det fråga om uppgifter som är nödvändiga för övervakningen av stöd i anslutning till lån och som huvudsakligen endast kreditgivaren eller det centrala finansiella institutet har tillgång till. Kreditgivarens och det centrala finansiella institutets upplysningsskyldighet föreslås också gälla sekretessbelagda uppgifter. Avsikten är att möjligheten att använda uppgifterna ska vara mycket begränsad. Enligt förslaget får uppgifterna inte användas för andra ändamål än de har lämnats ut för till en myndighet för att denna ska kunna sköta sina uppgifter.

106 §. Avgifter för statsborgen. I 1 mom. föreskrivs om grunderna för fastställande av borgensavgifter. Det är fråga om en offentligrättslig avgift. Bestämmelsen motsvarar delvis de avgifter som tagits ut för statsborgen för stöd som gällt en viss tid enligt den gällande finansieringslagen samt de avgifter enligt 55 § i lagen om strukturstöd till jordbruket som med stöd av lagen tas ut för statsborgen. I den gällande lagstiftningen används endast lånebeloppet som grund för fastställandet och dessutom tillämpar man ett maximibelopp i fråga om borgensavgiften.

I 1 mom. föreslås det att för statsborgen ska av stödtagaren tas ut en engångsavgift som fastställs antingen som en procentuell andel av det lånebelopp som borgen gäller eller utifrån riskerna i anslutning till borgen eller de administrativa kostnaderna för borgen eller en kombination av dessa. Dessutom tas två gånger per år ut en avgift som fastställs antingen som en procentuell andel av återstoden av det lån för vilket borgen beviljats eller utifrån riskerna eller de administrativa kostnaderna eller en kombination av dessa på samma grunder som engångsavgiften. Engångsavgifterna och de avgifter som ska betalas två gånger per år redovisas till gårdsbrukets utvecklingsfond. På grunderna för fastställande av borgensavgiften inverkar det sätt på vilket kommissionen bedömer statsborgen och borgensavgifter i anslutning till den med stöd av sitt tillkännagivande om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget på statligt stöd i form av garantier (EUT 2008 C 155/02).

I 2 mom. föreskrivs om förfarandet vid uttag av avgifterna. Enligt förslaget ska kreditgivaren förmedla både den avgift som tas ut i samband med borgensbeslutet och den avgift som tas ut halvårsvis till staten. Förfarandet motsvarar förfarandet för uttag av de avgifter för borgen som hört samman med stöd som gällt en viss tid. I förfarandet har ingått en möjlighet att komma överens om uttag av avgifterna mellan staten och det centrala finansiella institutet. Enligt den föreslagna bestämmelsen ska kreditgivaren sköta denna uppgift. Landsbygdsverket betalar ersättning till kreditgivaren för skötseln av denna uppgift. Ersättningen betalas av gårdsbrukets utvecklingsfonds medel. I stället för den tidigare stela ersättning som grundat sig på det återstående beloppet av borgenskrediten föreslås det att ersättningen ska grunda sig på kostnaderna för förmedling av avgiften.

Avsikten är att beloppet av det lån som borgen gäller fortfarande ska utgöra den förnämsta grunden för fastställande av borgensavgiften. Det föreslås också att den maximala borgensavgiften fortfarande ska vara 200 euro som för närvarande, om inte beloppet av det stöd som ingår i borgen förändras väsentligt till följd av den.

Enligt 3 mom. föreskrivs genom förordning av statsrådet närmare om borgensavgifter samt om ersättningar till kreditgivare. Med stöd av bemyndigandet fastställs borgensavgiften enligt vad som anges i 1 mom. samt beloppet av den ersättning som enligt 2 mom. betalas till kreditgivare. Landsbygdsverket kan meddela närmare föreskrifter om förfarandet vid förmedlingen av avgifter. Föreskrifterna riktar sig till kreditgivare och avsikten med dem är att säkerställa att enhetliga förfaranden tillämpas vid det tekniska genomförandet av förmedlingen.

107 §. Realisering av statens borgensansvar. I paragrafen föreskrivs om de förfaranden som behövs för att förverkliga statens borgensansvar. Enligt 2 § 6 punkten i lagen om Landsbygdsverket föreskrivs det att verket ska sköta statlig intressebevakning när det gäller statsborgen på det sätt som bestäms i annan lagstiftning. Enligt det föreslagna 1 mom. svarar Landsbygdsverket för intressebevakningen i samband med statens borgensansvar och regressrätt.

I 2 mom. föreskrivs om avstående från regressfordran. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar 56 § 2 mom. i lagen om strukturstöd till jordbruket. Enligt bestämmelsen kan Landsbygdsverket besluta att en regressfordran ska lämnas oindriven om stödtagaren inte skäligen kan anses klara av att betala den på grund av varaktig arbetsoförmåga, långvarig arbetslöshet, försörjningsplikt eller någon annan jämförbar orsak. En sådan annan orsak kan vara att stödtagaren har dött eller att jordbruket drabbats av en allvarlig olyckshändelse. Motsvarande bestämmelse ingår i 34 § i lagen om finansiering av landsbygdsnäringslag, som enligt 67 § 4 mom. i finansieringslagen skulle tillämpas i fråga om sådana stöd enligt finansieringslagen som gäller en viss tid.

Enligt 3 mom. ska avgifter som har samband med förverkligande av borgensansvar betalas av gårdsbrukets utvecklingsfonds medel. På motsvarande sätt ska ersättningar som fås på grund av regressrätten redovisas till fonden. En bestämmelse som motsvarar denna bestämmelse ingår också i 32 § 3 mom. i finansieringslagen, som på samma sätt ska tillämpas på sådana stöd enligt finansieringslagen som gäller en viss tid.

108 §. Kreditgivarens skyldighet att förvara uppgifter. I paragrafen föreskrivs om de uppgifter och handlingar som kreditgivaren ska förvara särskilt av den anledningen att det är fråga om ett lån som stöds. Förfarandet motsvarar i princip de krav som med stöd av 3 § 1 mom. 7 och 8 punkten i lagen om finansiering av landsbygdsnärningar anges i jord- och skogsbruksministeriets förordning om kreditinrättningar och centrala penninginrättningar som avses i lagen om finansiering av landsbygdsnärningar (947/2000). Skyldigheten ingår inte längre i lagen om strukturstöd till jordbruket, eftersom statliga lån inte längre används i stöden till jordbruket. I lagen om finansiering av renhushållning och naturnärningar har statlig långivning däremot varit den huvudsakliga finansieringsformen och kommer fortfarande att vara avsevärt mer betydande än räntestödslångivning. Därför är det nödvändigt att det i 1 mom. fortfarande föreskrivs om skyldigheten att förvara handlingar. Förvaringsskyldigheten föreslås gälla handlingar som gäller lånevillkor och ändringar av dem inklusive betalningslättnader. Med detta avses skuldebrev, handlingar som gäller lyftande av lån, amorteringsförbindelser och beslut om betalningslättnader och överföring av lån. Dessutom ska sådana handlingar som innehåller uppgifter om säkerheten för ett statligt lån eller ett lån som omfattas av statsborgen och om värdering av säkerheten förvaras. Detta innebär också handlingar som gäller en motsäkerhet för statsborgen. Till säkerheten hör också handlingar av vilka framgår vilka skyldigheter som gäller säkerheten vid den tidpunkt då panträtt eller någon annan rätt har utfästs i den egendom som anvisats som säkerhet för ett statligt lån, för ett lån som omfattas av statsborgen eller borgen. Även handlingar som gäller eventuell uppsägning av lån ska förvaras.

Skyldigheten att förvara handlingar föreslås fortgå tills låntagaren har betalt tillbaka det statliga lånet. Om kreditinstitutet emellertid har ansökt om gottgörelse för ett statligt lån eller betalning på grundval av statsborgen ska handlingarna enligt 1 mom. förvaras tills gottgörelsen har betalats eller betalning på grundval av statsborgen erlagts eller beslut om avslag på ansökan om gottgörelse eller

ansökan om betalning har fattats och vunnit laga kraft.

25 kap. Särskilda bestämmelser

109 §. Rätt att få upplysningar samt utlämnande av information. Om myndigheters rätt att lämna uppgifter till en annan myndighet trots sekretessbestämmelserna föreskrivs i 29 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Enligt 29 § 1 mom. i lagen kan en myndighet lämna ut sekretessbelagda uppgifter om det genom lag föreskrivs om rätten att lämna ut eller att få uppgifter. I den föreslagna paragrafen föreskrivs om den rätt att få upplysningar och lämna ut information som tillkommer myndigheter som sköter verkställighetsuppgifter i samband med stöd. Bestämmelsen motsvarar i sak 41 § i finansieringslagen. Motsvarande bestämmelser ingår också i 61 § i lagen om strukturstöd till jordbruket.

Enligt 1 mom. har jord- och skogsbruksministeriet trots sekretessbestämmelserna rätt att av andra myndigheter eller andra som sköter offentliga uppdrag få sådana uppgifter om sökanden eller stödtagaren, dennes ekonomiska situation och affärs- eller yrkesverksamhet eller om finansiering med offentliga medel och andra omständigheter som är nödvändiga för behandlingen av stödärendet. Rätten att få upplysningar är nödvändig för att stöduppgifterna ska kunna skötas på ett ändamålsenligt sätt till den del ministeriet är den förvaltningsmyndighet som svarar för verkställigheten av programmet i förhållande till EU:s organ. Motsvarande rätt föreslås tillkomma Landsbygdsverket, som i egenskap av den myndighet inom centralförvaltningen som svarar för verkställigheten av program och utbetalande organ svarar för bl.a. tillsynen över att medlen används på korrekt sätt. Också närings-, trafik- och miljöcentralerna har i egenskap av myndigheter som beviljar stöd rätt att få upplysningar. Rätten att få upplysningar begränsas till sådana upplysningar som är nödvändiga för att kunna avgöra stödärendet. Sådana upplysningar kan i enskilda fall gälla bl.a. klarläggande av stödtagarens ekonomiska situation, av iakttagelser om denne vid inspektion eller

av finansieringen för samma åtgärd för att utreda förutsättningarna för beviljande av stöd.

Enligt 2 mom. har jord- och skogsbruksministeriet, Landsbygdsverket samt närings-, trafik- och miljöcentralen på motsvarande sätt trots sekretessbestämmelserna rätt att till andra myndigheter eller andra som sköter offentliga uppdrag eller till EU:s organ överlämna sådana nödvändiga uppgifter om stödtagaren som samlats in vid skötseln av uppgifter enligt denna lag och som behövs för fullgörande av den inspektionsuppgift som föreskrivs för myndigheten, den som sköter offentliga uppdrag eller organet eller för att övervaka att EU-lagstiftningen har följts. Enligt 2 mom. kan information sålunda lämnas ut endast om informationen är nödvändig för fullgörande av en myndighets eller ett organs inspektionsuppgift. Dessutom kan information lämnas ut för att övervaka att gemenskapens lagstiftning har följts.

I 3 mom. föreskrivs att uppgifter som erhållits på basis av 1 eller 2 mom. inte får användas för andra ändamål än de har begärts för. Således får till exempel uppgifter om stödtagarens ekonomiska ställning som fåtts av kreditinstitutet med stöd av 105 § 3 mom. inte användas i andra sammanhang än vid behandlingen av den ansökan eller det ärende som de begärts för av kreditinstitutet. Detta påverkar även möjligheten att överlåta sekretessbelagda uppgifter som fåtts på detta sätt till en annan myndighet.

110 §. Delgivning av beslut. I paragrafen föreslås bestämmelser om förfarandet vid delgivning av beslut. Enligt momentet kan beslut delges på det sätt som föreskrivs i 59 § i förvaltningslagen. Det vanligaste sättet för delgivning är ett vanligt brev, då mottagaren anses ha fått del av saken den sjunde dagen efter det att brevet har sänts. Bevislig delgivning kan komma på fråga om ärendets natur förutsätter det. Ett beslut som gäller återkrav av stöd ska dock alltid delges på det sätt som föreskrivs i 60 § i förvaltningslagen. Den föreslagna bestämmelsen ändrar just inte delgivningsförfarandet jämfört med praxis enligt den nuvarande finansieringslagen.

111 §. Beslutsavgift. Bestämmelser om när myndigheternas prestationer är avgiftsbelagda ingår i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). Enligt 4 § 1 mom. 3 punk-

ten i lagen är myndighetsbeslut som fattats med anledning av en ansökan avgiftsbelagda. De beslut som avses i lagförslaget gäller stöd som beviljats sökanden. I den föreslagna paragrafen föreskrivs att beslut som avses i lagförslaget är avgiftsfria. Utöver beslut om beviljande, utbetalning och återkrav av stöd föreslås det att också sådana tillståndsbeslut och beslut om skuldsanering som avses i lagförslaget ska vara avgiftsfria. Däremot ska lagen om grunderna för avgifter till staten tillämpas på Forststyrelsens beslut om särskilda förmåner. Till den del som Forststyrelsens beslut gäller stöd som ingår i en särskild förmån ska beslutet dock vara avgiftsfritt.

Avgiftsfriheten föreslås inte gälla avgifter som tas ut för statsborgen och utgör ersättning för den ekonomiska risk som tas av staten. Däremot föreslås det att själva beslutet om statsborgen ska vara avgiftsfritt.

112 §. Regional fördelning av medel. I paragrafen föreskrivs om den regionala fördelningen av medel. Enligt bestämmelsen svarar jord- och skogsbruksministeriet för att bevilningsfullmakter och anslag som anvisats i statsbudgeten eller i dispositionsplanen för gårdsbrukets utvecklingsfond fördelas till de stöd, understödda lån och statsborgen som avses i lagförslaget samt beslutar om anvisning av dem till närings-, trafik- och miljöcentralen. Vid behov ska medel kunna anvisas specificerat på regionala grunder enligt renskötsel- och naturnäringsområdet eller sameområdet. Bestämmelser om möjligheten till regional styrning av medel ingår också i 7 § i finansieringslagen och 64 § i lagen om strukturstöd till jordbruket.

113 §. Användningen av medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond. I paragrafen föreskrivs om användningen av medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond. Utöver vad som bestäms annanstans i lagförslaget om förutsättningarna för beviljade av stöd och om anvisande av medel i dispositionsplanen för fonden, anges det i 1 mom. att fondens medel kan användas till utgifter för stöd. I praktiken innebär detta att man vid användningen av fondens medel ska förbereda sig på att täcka sådana utgifter för stöd som anges i dispositionsplanen.

Dessutom kan fondens medel användas för utgifter som orsakas av skötsel och istånd-

sättning av fast egendom som hör till fonden. Med fondens medel har med stöd av tidigare lagstiftning också inom lagförslagets tillämpningsområde anskaffats mark som inte ännu använts. Däremot ska man med stöd av den föreslagna lagen inte längre skaffa mark, utan detta görs med stöd av lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond också när dess användningsändamål överensstämmer med den föreslagna lagen och området omfattas av den föreslagna lagen. Skötselåtgärderna omfattar främst åtgärder för att hålla byggnader försäkrade, reparation av skador, nödvändiga skogsvårdsarbeten och andra motsvarande åtgärder. Motsvarande utgifter för skötselåtgärder kan betalas också för mark som används för liknande ändamål och vilkas anskaffning har finansierats med budgetmedel.

Medel ska fortsättningsvis kunna användas för arvoden som betalas till kreditinstitut för skötseln av både nya och redan beviljade statliga lån. Kostnaderna för forskning och utredningar som gäller utveckling av renhushållningen och naturnäringarna ska likaså betalas med fondens medel. Av fondens medel kan dessutom betalas arvoden och ersättningar för kostnader i anslutning till förfarandet vid frivillig skuldsanering. I regel består dessa av kostnaderna för de planer som utgör ett villkor för skuldsanering.

114 §. Tekniskt bistånd. I lagförslaget ingår en möjlighet att till vissa delar verkställa programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland till följd av de stöd som ingår i programmet. I paragrafen hänvisas i fråga om tekniskt bistånd till lagen om stöd för utveckling av landsbygden. I 54 § i lagen föreskrivs det om användning av tekniskt bistånd för bl.a. uppgifter i samband med uppgörande och verkställande av program. Om användning av tekniskt bistånd för uppgifter i anslutning till programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland föreskrivs med stöd av nämnda paragraf i statsrådets förordning om tekniskt bistånd till utvecklingsprogrammet för landsbygden (442/2009). I praktiken ska det tekniska biståndet under den pågående programperioden gälla främst verkställighet av startstödet till unga näringsidkare.

115 §. Överklagande. I paragrafen föreskrivs om sökande av ändring i såväl beslut

som fattats av de myndigheter som avgjort ärendet som beslut som fattats av den myndighet som avgjort besvären. För närvarande finns bestämmelserna om sökande av ändring i 55—57 § i finansieringslagen. Beslut i första instans överklagas till landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd. I paragrafen föreslås inte några ändringar i sak. Oberoende av att man länge utrett frågan om att överföra de uppgifter som sköts av landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd till förvaltningsdomstolarna, har något beslut om saken ännu inte fattats och inte heller är något sådant beslut inom den närmaste framtiden inom synhåll. Närings-, trafik- och miljöcentralen fattar beslut om ärenden som huvudsakligen gäller beviljande, utbetalning och återkrav av stöd. Sådana beslut överklagas fortfarande till landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd. Även Landsbygdsverket fattar bl.a. förvaltningsbeslut som gäller långivningen i anslutning till statliga lån mellan staten och kreditinstituten. Avsikten är att sådana beslut fortfarande överklagas till landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd. Förfarandet är detsamma i fråga om Forststyrelsens beslut om särskilda förmåner. På förfarandet tillämpas bestämmelserna i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Enligt 2 mom. kan besvärsskrivelsen också lämnas in till den myndighet vars beslut överklagas. Myndigheten ska vidarebefordra besvärsskrivelsen och handlingarna i ärendet samt sitt yttrande till besvärmyndigheten. Det är här fråga om det vedertagna förfarande för överklagande av ärenden som gäller stöd till jordbruket och renhushållningen, dvs. det förfarande som avses i 56 § i finansieringslagen och 67 § i lagen om strukturstöd till jordbruket.

Besvärsnämndens beslut om avbrytande av utbetalning eller återkrav av stöd får enligt 3 mom. överklagas genom besvär till högsta förvaltningsdomstolen i enlighet med förvaltningsprocesslagen. I övrigt får besvärsnämndens beslut överklagas genom besvär till högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen meddelar besvärstillstånd.

116 §. Rättsmedel vid genomförande av upphandling. Eftersom de som fått stöd till ett belopp som överstiger 50 procent av upp-

handlingen ska iaktta lagen om offentlig upphandling, blir också rättsmedlen enligt nämnda lag tillämpliga. Det föreslås att detta genomförs särskilt så, att på en sådan upphandling som genomförts av en upphandlande enhet som avses i 6 § 5 punkten i lagen om offentlig upphandling för vilken beviljats stöd enligt denna lag och där upphandlingen överskrider de tröskelvärden som avses i 15 § i lagen om offentlig upphandling tillämpas 11 kap. i nämnda lag.

Om lagen om strukturstöd till jordbruket ändras så att inom stödverksamheten även godkänns ett flexiblere förfarande i fråga om rättsmedel än i den gällande lagen, ska motsvarande ändring också göras i strukturstödssystemet för renhushållning och naturnäringar.

26 kap. **Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser**

117 §. Ikraftträdande. Det föreslås att lagen ska träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet. De stödåtgärder som ingår i lagförslaget är alla sådana att de kan anses uppfylla definitionen på statligt stöd enligt artikel 107.1 i EUF-fördraget. Renhushållning räknas som jordbruk och i naturnäringarna ingår dessutom sådana näringar som betraktas som jordbruk. I stödssystemen för jordbruket är det i allmänhet fråga om stöd som anses påverka handeln mellan medlemsstaterna, om inte stödbeloppet är så litet att det underskrider det tak som anges i artikel 3.2 i kommissionens förordning (EG) nr 1535/2007 om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget på stöd av mindre betydelse inom sektorn för produktion av jordbruksprodukter. Ett enskilt företag får beviljas sådant stöd som avses i förordningen till ett värde av högst 7 500 euro under en period på tre beskattningsår. I annat fall blir stödet ett statligt stöd, som ska uppfylla antingen villkoren i gruppundantagsförordningen för jordbrukssektorn eller riktlinjerna för statligt stöd till jordbruket eller de förutsättningar som anges i riktlinjerna för stöd till undsättning och omstrukturering. I lagförslaget ingår sådana åtgärder på vilka gruppundantagsförordningen inte kan tillämpas. Merparten av stödåtgär-

derna ska i varje fall anmälas till kommissionen. Om man tillämpar den undantagsbestämmelse som avses i anslutningsfördraget, förutsätter beviljandet av stöd också kommissionens tillstånd. Därför är det ändamålsenligt att lagen träder i kraft först när kommissionen har godkänt de stödssystem som föreslås i lagförslaget.

I 2 mom. föreslås att lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringar upphävs. Eftersom avsikten är att den föreslagna lagen ska träda i kraft först vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet, föreslås det att sådana stödssystem som överensstämmer med den gällande lagstiftningen kan verkställas fram till dess att kommissionen har godkänt den föreslagna lagen och de förordningar som utfärdas med stöd av den.

Enligt 3 mom. får åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter vidtas innan lagen träder i kraft. Sådana åtgärder är bl.a. att de förordningar som behövs utfärdas så att de kan träda i kraft vid samma tidpunkt som lagen. Likaså kunde beredningen av behövliga förvaltningssystem, inklusive datasystem, inledas.

118 §. Användning av medel. Enligt paragrafen kan medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond fortfarande användas för sådana projekt som ska slutföras enligt gällande och tidigare lagstiftning och som vid tidpunkten för lagens ikraftträdande inte har slutförts på så sätt att de kan fullbordas. Med projekt avses inte enbart utvecklingsprojekt och forskning, utan även sådana åtgärder som vidtas av näringsidkare och för vilka har beviljats stöd. På samma sätt ska egendom som har förvärvats eller erhållits på något annat sätt för ändamål som nämns i lagen om renskötselägenheter, renhushållningslagen eller naturnäringenslagen efter det att den föreslagna lagen trätt i kraft användas för de ändamål som anges i 3 § i lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond.

Motsvarande bestämmelse ingår i 70 § i finansieringslagen.

119 §. Tillämpning av tidigare lagstiftning. I 1 mom. föreslås det att ansökningar som är anhängiga när lagen träder i kraft ska slutbehandlas enligt de bestämmelser som skulle tillämpas på ärendet enligt de bestämmelser som gällde när lagen trädde i kraft, om inte

något annat föreskrivs nedan. Detta innebär i regel att de bestämmelser som gällde när ärendet anhängiggjordes ska tillämpas. I vissa fall har dock bestämmelserna om myndigheternas behörighet ändrats och då ska dessa bestämmelser iakttas. Som exempel kan nämnas bestämmelserna om skötseln av statens försäljningsprisfordringar, som överförts till Statskontoret genom lag 78/2007 och om de uppgifter som genom lag 667/2006 överförts från jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral till Landsbygdsverket. Ärenden som är anhängiga när lagen träder i kraft ska behandlas av den närings-, trafik- och miljöcentral som ärendet är anhängigt vid. Här avses anhängiga ärenden som gäller ansökningar, återkrav, uppsägningar och andra motsvarande ärenden. Dessutom ska beviljade understöd betalas till slut av den närings-, trafik- och miljöcentral som beviljat stödet. Detta innebär att också Norra Österbottens och Kajanalands närings-, trafik- och miljöcentraler ska slutbehandla de ärenden som är anhängiga hos dem och betala de understöd som de har beviljat i enlighet med tidigare bestämmelser. Däremot ska återkrav av tidigare beviljat stöd som betalats till slut behandlas vid Lapplands närings-, trafik- och miljöcentral, om inte ärendet som gäller återkrav vid lagens ikraftträdande är oavslutat vid en annan närings-, trafik- och miljöcentral. Ett ärende som gäller betalningslättnad eller skuldbetalning blir däremot inte anhängigt enbart på grund av att det i samband med ett stöd som beviljats är möjligt att ansöka om t.ex. betalningslättnad eller skuldsanering, om inte den faktiska behandlingen av ett sådant ärende pågår vid myndigheten.

I fråga om verkställigheten av finansieringslagen, renhushållningslagen och naturnäringslagen samt annan lagstiftning som gällde före den föreslagna lagens ikraftträdande och i fråga om statens, en kommuns och ett kreditinstituts fordringar som har uppkommit med stöd av nämnda lagstiftning iakttas de bestämmelser och de avtalsvillkor enligt bestämmelserna som gällde när den föreslagna lagen träder i kraft. Bestämmelsen innebär att även den lagstiftning som gällde före finansieringslagen ska tillämpas, om det t.ex. är fråga om återkrav av stöd eller uppsägning av

lån enligt tidigare lagstiftning. Tillstånd för överlåtelse och andra begränsningar enligt lagen om renskötsellägenheter omfattas även i fortsättningen av bestämmelserna i den nämnda lagen, dock så att i fråga om behörig myndighet ska bestämmelserna i 80 § i finansieringslagen iakttas. I fråga om statens ansvar för statliga lån enligt finansieringslagen och tidigare lagstiftning gäller likaså de bestämmelser som gällde vid lagens ikraftträdande. Med undantag för anhängiga ärenden och utbetalning av understöd överförs de ärenden som gäller verkställigheten av tidigare lagstiftning från Norra Österbottens och Kajanalands närings-, trafik- och miljöcentraler till Lapplands närings-, trafik- och miljöcentral. Handlingar som gäller verkställigheten överförs dock inte direkt till Lapplands närings-, trafik- och miljöcentral utan endast i de fall då handlingarna behövs i ett ärende som blir anhängigt vid centralen. Om genomförandet av dessa ärenden i övrigt och särskilt om behörigheten föreskrivs i 125 §.

Innehållet i paragrafen motsvarar 71, 73, 76, 76 a och 80 § i finansieringslagen.

120 §. *Betalningslättnader enligt tidigare lagstiftning.* I fråga om förutsättningarna för beviljande av betalningslättnader för statens försäljningsprisfordringar och statliga lån enligt finansieringslagen och tidigare lagstiftning tillämpas även i fortsättningen tidigare lagstiftning, dvs. i praktiken huvudsakligen den lagstiftning som gällde när fordran uppkom. I paragrafen föreslås dock att 64 § 4 mom. ska tillämpas på förfarandet för beviljande av betalningslättnader för räntestödslån, varvid uppskov med amorteringar kan beviljas i sin helhet vid kreditinstitut utan granskningsförfarande. Förfarandet överensstämmer med förfarandet för betalningslättnader för nya räntestödslån som beviljas och med 25 § 4 mom. i lagen om strukturstöd till jordbruket. Även i 72 § i finansieringslagen föreskrivs en möjlighet att tillämpa förfarandet enligt finansieringslagen på betalningslättnader enligt tidigare lagstiftning.

121 §. *Programbaserade stöd enligt tidigare lagstiftning.* I fråga om beviljande, betalning och övervakning av samt övriga förfaringssätt som gäller av EU delfinansierade programbaserade understöd och andra stöd

enligt den lagstiftning som gällde före denna lags ikraftträdande iakttas de bestämmelser och föreskrifter om den aktuella programperioden som gällde vid denna lags ikraftträdande, om inte något annat följer av EU:s bestämmelser. Detta innebär att stöden för programperioden 2000—2006 omfattas av de bestämmelser som gällde under den programperioden och de stödssystem som gäller den pågående programperioden 2007—2013 omfattas av de bestämmelser som gällde när den föreslagna lagen träder i kraft. Om EU-lagstiftningen emellertid ändras så att t.ex. betalningsvillkoren för stöden ändras, ska dock gemenskapslagstiftningen iakttas. Bestämmelsen motsvarar till innehållet 73 § i finansieringslagen.

122 §. Arvoden för skötsel av statliga lån som beviljats tidigare. För skötseln av statliga lån som beviljats med stöd av finansieringslagen och tidigare lagstiftning betalas kreditinstituten även i fortsättningen en skälig ersättning för skötselkostnader och andra kostnader på det sätt som föreskrivs genom förordning av statsrådet. Avsikten är inte att ändra grunderna för fastställande av arvoden för skötsel av lån. Bestämmelsen motsvarar 75 § i finansieringslagen.

123 §. Sökande av ändring i avgöranden enligt tidigare lagstiftning. I den föreslagna paragrafen föreskrivs om sökande av ändring i avgöranden enligt tidigare lagstiftning. När lagen har trätt i kraft söks ändring i beslut som närings-, trafik- och miljöcentralen, Landsbygdsverket och landsbygdsnäringsnämnden har fattat i ärenden enligt finansieringslagen, renhushållningslagen, naturvårdslagen och tidigare lagstiftning på det sätt som föreskrivs i lagförslagets 115 § om motsvarande ärenden, trots vad som tidigare har föreskrivits om sökande av ändring.

124 §. Hänvisningsbestämmelser. När det på något annat ställe i lag hänvisas till finansieringslagen ska motsvarande bestämmelse i den föreslagna lagen iakttas, om inte något annat föreskrivs. Motsvarande bestämmelse har ingått i finansieringslagens 63 §.

125 §. Byggplatser. Ett renbeteslag som med besittningsrätt enligt lagen om renskötselägenheter besitter ett byggplatsområde kan på samma sätt som hittills byta ett byggplatsområde med stöd av Forststyrelsens till-

ståndsbeslut, om byggplatsens läge är oändamålsenligt eller har blivit obehövt på grund av sitt läge, till en plats som anvisats av Forststyrelsen och som är lämplig för renhushållning. Renbeteslaget ska flytta de byggnader som det äger från området inom två år från Forststyrelsens beslut. Forststyrelsen kan förena sitt beslut med vite eller hot om tvångsutförande på det sätt som föreskrivs i viteslagen (1113/1990). Bestämmelsen motsvarar 79 § i finansieringslagen. Närmare bestämmelser om tillståndsförfarandet utfärdas genom förordning av statsrådet.

126 §. Vissa åtgärder och rättsförhållanden enligt tidigare lagstiftning. Lagen om renskötselägenheter, naturvårdslagen och renhushållningslagen iakttas även i fortsättningen i fråga om ärenden som gäller verkställigheten av de nämnda lagarna och om vilka det inte föreskrivs något annat i den föreslagna lagen. Detta gäller även betalningslättnader och begränsningar i samband med lägenheter. Överföring av statens fordringar, återkrav av statens fordringar och av understöd, befrielse för en lägenhet eller en del av den från begränsningar och pantansvar, beviljande av tillstånd för överlåtelse samt beviljande av betalningslättnader i fråga om statens fordringar hör dock till närings-, trafik- och miljöcentralens behörighet, om inte jord- och skogsbruksministeriet har getts i uppdrag att ansvara för dessa åtgärder eller de överförs till Statskontoret genom lag 78/2008. De nämnda lagarna iakttas i tillämpliga delar också i fråga om lån. Beslut om betalningslättnader och överföring av lån fattas dock av det kreditinstitut som beviljat lånet. Kreditinstitutet ska då iakttä vad som föreskrivs i den lagstiftning som gällde innan den föreslagna lagen trädde i kraft.

127 §. Avvikande förfaranden. Enligt den föreslagna paragrafen kan bestämmelser om avvikande förfaranden i anslutning till ansökan, utbetalning, överföring eller återkrav av stöd eller andra förmåner eller motsvarande åtgärder vid tillämpningen av 118—126 § dock utfärdas genom förordning av statsrådet. Landsbygdsverket kan likaså meddela närmare föreskrifter om de handlingar som behövs vid behandlingen av ärenden enligt 118—126 §. Det kan finnas behov av avvi-

kande förfaranden eftersom de behöriga myndigheterna eventuellt inte alltid är desamma som när det ursprungliga stödet beviljades och detta medför ett behov av att ändra förfarandena i samband med de åtgärder som gäller stödet.

1.2 Lagen om ersättande av skador som drabbat renhushållningen

1 §. Lagens syfte. I de föreslagna lagen finns bestämmelser om ersättande av skador som drabbat renhushållningen. Lagen är ny. Lagen omfattar det stöd för nöutfodring av renar som avses i 11 § 7 punkten i finansieringslagen, men lagens tillämpningsområde är mera omfattande.

Att överföra ersättningarna till en separat lag är motiverat, eftersom systemen för beviljande och utbetalning av stöd är olika då stöd söks på förhand utgående från en plan och då kostnader som föranleds av exceptionella förhållanden ersätts i efterskott. Trots att det föreslås att fler typer av skador ska berättiga till ersättning, är avsikten ändå bara att det ska finnas lagstiftning att tillgå för sådana exceptionella förhållanden. Förhandsreglering i lag behövs, eftersom ibruktagandet av ersättningssystemet fördröjs, om bestämmelser om ett ersättningssystem måste utfärdas när skadan redan skett eller hotar att ske. Följderna och de ekonomiska konsekvenserna av skadan kan då vara allvarligare än om det finns sådan färdig lagstiftning om ersättningssystemet som med säkerhet är godtagbar i förhållande till EU-lagstiftningen.

I paragrafen bestäms om lagens syfte. Detta ska vara att hjälpa aktörerna inom renhushållningsnäringen att klara av omfattande och oförutsedda skador som drabbat renhushållningen. Aktörerna inom renhushållningen utgörs av såväl renhushållningsidkarna som renbeteslagen.

Lagen ska gälla endast betydande skador som har drabbat renhushållningen. Med omfattande skador avses både regionalt omfattande skador och skador som drabbat ett anmärkningsvärt stort antal av renhushållningsidkarnas och renbeteslagens renhjordar eller stora skador som drabbat enskilda renhus-

hållningsidkare. Det är då redan fråga om förlusten av hela större renhjordar.

Skadorna bör också vara oförutsedda. Vanliga förändringar i naturförhållandena och förluster som sker till följd av dem utgör ändå inte grund för ersättning.

Det är sannolikt att det till följd av den accelererande klimatförändringen i en del av renskötselområdet åtminstone lokalt uppstår sådana situationer där renägarna blir tvungna att ta till nöutfodring i högre grad än genomsnittligen per år. Med sådana katastrofer som utgör grund för ersättning avses dock sådana omfattande och vittgående katastrofer som inte inträffar årligen, utan endast relativt sällan.

Systemet ska vara underkastat prövning på det sättet att ett separat beslut alltid ska fattas om att förhållandena har förvandlats till en katastrof som utgör grund för ersättning. Betalningen av ersättningar ska inte påbörjas direkt med stöd av lagen.

Ersättningssystemet skulle dessutom vara nödvändigt endast så länge det inte finns ett skadeförsäkringssystem som garanterar ett tillräckligt skydd för den fortsatta näringen när det gäller ersättningar för motsvarande katastrofer eller andra skador.

2 §. Tillämpningsområde. I paragrafen anges lagens tillämpningsområde. Det föreslås att lagen ska tillämpas inom hela det renskötselområde som avses i renskötsellagen på skador som har drabbat renhushållningen till följd av en naturkatastrof eller någon annan katastrof. Skadan kan också ha orsakats någon annanstans, men den bör ha konsekvenser för renskötselområdet.

3 §. Naturkatastrofer och andra katastrofer. I paragrafen föreslås att det preciseras vad som i lagen avses med naturkatastrofer och andra katastrofer. Med sådana avses enligt 1 mom. 1 punkten sådana exceptionella väder- och naturförhållanden som på ett betydelsefullt sätt hindrar renarna från att använda sina vanliga beten eller gör det omöjligt för renarna att få mat, såsom betydande förändringar i snöförhållandena, frusna beten eller motsvarande förändringar som beror på vädret, eller skadegörare eller sjukdomar som spritt sig till den växtlighet som renarna äter. Förändringarna bör också vara sådana som föranleder ett betydande behov av extraut-

fodring eller rendöd, eller i övrigt avsevärt försämrar renarnas möjligheter att klara sig i naturen. Orsaken till katastrofen kan också vara en exceptionell och vitt utbredd djursjukdom som spritts till ren. Då avses närmast spridningen av en sådan akut och förödande djursjukdom som inte tidigare i nämnvärd utsträckning har förekommit och som det inte funnits orsak att bereda sig på.

I 2 mom. ingår ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet närmare föreskriva om de naturkatastrofer och andra katastrofer som godtas som grund för ersättning.

4 §. Allmänna förutsättningar. I paragrafen finns bestämmelser om ersättningen och om finansieringen av den. Ersättning kan betalas för skador som direkt föranleds av en katastrof som drabbat renhushållningen under förutsättning att det för detta ändamål har anvisats anslag i den årliga dispositionsplanen för gårdsbrukets utvecklingsfond eller anslag eller bevilningsfullmakter i statsbudgeten. I regel används medel ur utvecklingsfonden.

5 §. Konstaterande av en katastrof. I paragrafen föreskrivs om på vilket sätt den katastrof som orsakat skadorna ska konstateras. Ersättning betalas inte om inte utredningar visar katastrofens konsekvenser för renhushållningen eller sambandet mellan de exceptionella förhållandena och skadan. Också katastrofens omfattning ska konstateras på ett tillförlitligt sätt.

Det faktum att förhållandena förändrats så att det anses föreligga en katastrof som berättigar till ersättning ska konstateras genom utredningar av forskningsinstitut. Denna uppgift kan anförtros Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet, Skogsforskningsinstitutet, Strålsäkerhetscentralen eller Livsmedelssäkerhetsverket. Utredningen kan också göras som ett samarbete mellan två eller flera forskningsinstitut. Undantagsvis kan också privaträttsliga instanser som utför undersökningar och andra offentliga forskningsinstitut användas för uppgiften.

I 2 mom. finns ett bemyndigande att föreskriva om förfarandet för konstaterande och ersättande av en katastrof genom förordning av statsrådet. När det gäller förfarandet utfärdas föreskrifter om hur katastrofens omfattning och konsekvenser för renhushåll-

ningen ska utredas. Samtidigt föreskrivs också om på vilket sätt det konstateras att ersättningar ska betalas ut på grund av katastrofen.

Enligt 3 mom. meddelar jord- och skogsbruksministeriet föreskrifter om utarbetandet av en utredning till forskningsinstitut inom sitt förvaltningsområde, medan statsrådet meddelar motsvarande föreskrifter till forskningsinstitut inom övriga förvaltningsområden. Jord- och skogsbruksministeriet beslutar om anlitaandet av privaträttsliga instanser. Det är då fråga om en upphandling enligt upphandlingslagen. Anlitaandet av privata instanser får dock inte fördröja utbetalningen av ersättningar.

Enligt 4 mom. konstaterar statsrådet på grundval av utredningarna, om katastrofen till sin omfattning och sina konsekvenser varit sådan att ersättning kan betalas ut. Som utredningar för katastrofen kan räknas olika terrängundersökningar, urvalsundersökningar som bygger på geografisk information, satellitundersökningar och fältundersökningar. Forskningsobjekten kan utgöras av förändringar i väder- och snöförhållanden, vegetation, organismer och framför allt i renar. Katastrofens konsekvenser för renarna utreds genom att man granskar förändringar i antalet renar och orsaker till förändringar i renarnas hälsotillstånd.

6 §. Konstaterande av skada. I paragrafen föreslås bestämmelser om konstaterande av skada. Detta är inte samma sak som konstaterande av en katastrof. Vid konstaterande av skada är det fråga om att konstatera omfattningen av den skada som drabbat den sökande och skadans belopp. Vid konstaterande av skada ska det utredas vilken egendom och hur mycket den skadelidande har förlorat. Värdet av den förlorade egendomen ska också utredas. Förlust kan avse förlust av renar men också förlust av andra produktionsmedel. Då skada på egendom konstateras ska det beaktas om hela egendomen eller bara delar av den har förlorats. Exempelvis kan renar som var avsedda att bli avelsrenar ha överlevt katastrofen, men deras hälsa kan ha försvagats så mycket att djuren endast har ett litet eller inget slaktvärde alls. Det kan däremot medföra extra kostnader om kropparna inte kan användas utan måste förstöras. Det foder som var avsett för tillskottsutfodring

kan ha blivit förstört och betesmarken kan ha blivit förorenad så att den inte kan användas på årtionden. Då skadan konstateras ska det på ett tillförlitligt sätt kunna påvisas att djuren inte längre kan säljas eller att betesmarken är så förorenad att utfodringen av renarna påverkas. När det gäller skador ska man beakta det värde av den förlorade egendomen, det inkomstbortfall eller det belopp av extra kostnader som renägaren eller renbeteslaget har orsakats av katastrofen. När det gäller skadebeloppet ska man också beakta förlusten av framtida inkomster, men bara för en skälig tid. I regel kan inkomstbortfall inte beaktas för en längre tid än två år vid konstaterande av skada.

Kommunens landsbygdsnäringsmyndighet värderar den skada som renhushållningsidkaren har orsakats. Om skadan och skadebeloppet är uppenbara, kan närings-, trafik- och miljöcentralen avstå från att kräva en värdering.

Kommunens landsbygdsnäringsmyndighet eller närings-, trafik- och miljöcentralen värderar den skada som ett renbeteslag har orsakats.

Enligt 3 mom. kan genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om förfarandet vid värdering av skador och om när ingen värdering krävs.

7 §. Skada som ska ersättas. De skador som ska ersättas kan omfatta ersättande av värdet av renar som dött, ersättande av inkomstbortfall till följd av förlust av renar eller ersättande av sådana extra kostnader som skadan föranlett.

När skadebeloppet beräknas ska som grund användas den sökandes genomsnittliga antal livrenar under de tre renskötselår som föregått katastrofen samt beloppet av produktionskostnaderna och inkomsterna under motsvarande tid. På så sätt kan man utöver om de förlorade renarnas värde även få en uppskattning av inkomstförlusterna för sökanden under de två följande åren efter katastrofen.

8 §. Ersättningstagare och förutsättningar för ersättning. I paragrafen finns bestämmelser om vem ersättning kan betalas till och om förutsättningarna för ersättning. Ersättningstagare som kan komma i fråga är enligt 1 mom. renhushållningsidkare och renbetes-

lag. Enligt 2 mom. kan ersättning betalas till renhushållningsidkare som har drabbats av avsevärda förluster till följd av att renar har dött eller som har haft betydande extra kostnader till följd av en katastrof. En förutsättning för utbetalning av ersättning är att renhushållningsidkaren eller det hushåll han eller hon hör till har minst 50 renar. Betydelsen av förlusterna och de extra kostnaderna bedöms per renägare, inte per hushåll.

Enligt paragrafens 3 mom. kan ersättningstagare också vara ett sådant renbeteslag som har orsakats betydande extra kostnader till följd av en katastrof. Dessa kostnader kan bestå inte bara av extra kostnader för foder utan också t.ex. av kostnader för extra löner, om man till följd av en katastrof har varit tvungen att utföra extra mycket sådant arbete för att valla renar eller annat renskötselarbete som inte hör till det vanliga renskötselarbetet. Sådant arbete kan t.ex. orsakas av att insjuknade renar inte kan gå från betesmarkerna av egen kraft, utan måste transporteras bort från terrängen på annat sätt. Betydande extra kostnader kan också orsakas t.ex. av mediciner som behövs för att hejda en djursjukdom eller andra motsvarande utgifter. Den främsta utgiftsposten är ändå nödutfodring när renarna till följd av en katastrof antingen inte hittar mat eller de inte kan tillåtas använda förorenade betesmarker.

I 4 mom. finns ett bemyndigande om att det genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om de förluster som kan ersättas och godtagbara extra kostnader, om maximibeloppet av de förluster och extra kostnader som ersätts samt om de personer som hör till renhushållningsidkarens hushåll.

9 §. Ersättningens belopp. I paragrafen föreskrivs om ersättningens belopp. Skadan betalas inte i sin helhet av statens medel, utan den skadelidande har alltid en viss självrisk. Detta beror på att ersättningen gäller näringsverksamhet, som alltid är förknippad med risker. Däremot kan det maximibelopp på vilket självriskan räknas inte överskrida beloppet av den konstaterade förlusten eller de godtagbara kostnaderna. Ersättningens belopp är det belopp som överskrider självriskan.

I 2 mom. finns bestämmelser om självriskens storlek. Den sökandes självrisk är alltid

minst 20 procent av den skada som konstaterats eller av de godtagbara extra kostnaderna. Beroende på skadans art och omfattning kan självriskandelen vara större, dock i regel inte mer än 70 procent av skadebeloppet eller de extra kostnaderna. Enligt 3 mom. ska statsrådet besluta i samband med ett beslut enligt 5 § 3 mom. också om självriskandelen.

10 §. Samordning av ersättningar och stöd. I paragrafen föreskrivs om hur försäkringsersättningar och allmänna ersättningar som eventuellt betalas för samma skada ska samordnas. Ersättning betalas bara till den del den sökande inte, för den del som överskrider självrisken, får ersättning på grundval av försäkring. Om sökanden har fått eller ska få försäkringsersättning för någon del av samma skada, minskar försäkringsersättningen sålunda ersättningen. På samma sätt minskar andra allmänna stöd eller ersättningar för samma skada eller extra kostnader ersättningen enligt den föreslagna lagen. Ersättningen enligt den föreslagna lagen är således sekundär i förhållande till andra möjliga ersättningar.

Enligt 2 mom. anses försäkringsersättning eller annan ersättning som sökanden har fått eller ska få i första hand gälla den del som överskrider självriskandelen, om sökanden kan få andra ersättningar för samma ändamål som ersättning enligt den föreslagna lagen.

11 §. Ansökan om ersättning. I paragrafen föreskrivs om ansökan om ersättning. Ansökan ska göras skriftligt till Lapplands närings-, trafik- och miljöcentral. Det krävs att sökanden undertecknar ansökan. Ansökan kan också undertecknas av en befullmäktigad.

Enligt 2 mom. kan ersättning sökas först efter det att en katastrof har konstaterats genom beslut av statsrådet.

Enligt 3 mom. ska genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om förfarandet för ansökan om stöd. Detta omfattar även en tidsfrist för ansökan om ersättning och vid behov också andra tidsfrister, såsom för när forskningsinstitut eller andra myndigheter eller offentliga institut senast ska ha utrett katastrof- och skadebeloppet. Även närmare bestämmelser om ansökningsförfarandet och om de utredningar som ford-

ras för ansökan utfärdas genom förordning av statsrådet. .

12 §. Beslut om ersättning. Lapplands närings-, trafik- och miljöcentral beslutar om betalning av ersättning. Om närings-, trafik- och miljöcentralen har värderat den skada som drabbat ett renbeteslag, fattar Landsbygdsverket beslut om ersättning. I dessa fall ska närings-, trafik- och miljöcentralen överföra ansökan till Landsbygdsverket för behandling.

Enligt 3 mom. kan genom förordning av statsrådet föreskrivas om den tidsfrist inom vilken beslutet ska fattas.

13 §. Utbetalning av ersättning. Ersättningen betalas ut alltid av Landsbygdsverket efter det att ett beslut om betalning av ersättning har fattats. Landsbygdsverket har en separat förvaltning för ärenden som gäller beviljande och utbetalning av stöd.

14 §. Övrig verkställighet av ersättningssystemet. I paragrafen föreslås att statsunderstödslagen ska tillämpas vid verkställigheten av den föreslagna lagen till den del det särskilt föreskrivs om det i paragrafen. De omständigheter som det föreskrivs särskilt om är 9 § 2 mom. som gäller informering om möjligheten att söka stöd, 10 § som gäller sökandens skyldighet att lämna uppgifter, 11 § som gäller de uppgifter som beslutet ska innehålla, 12 § 1 mom. som gäller utbetalning, samt 13—21 §, 22 § 1 mom. 1, 2 och 7 punkten och 2 och 3 mom. och 24—30 § som gäller användningen av statsunderstöd, skyldigheten att lämna uppgifter, granskning, avbrytande av utbetalning, återkrav av utbetalning och faktorer som hör samman med det, 31 och 32 § som gäller erhållande och utlämnande av uppgifter, 33—35 § som gäller delgivning, ändringssökande och verkställighet av beslut, 36 § som gäller bedömning av verkningarna och 37 § som gäller meddelande av anvisningar.

Utöver vad som bestäms i 16 § i statsunderstödslagen ska även jord- och skogsbruksministeriet och Landsbygdsverket ha enligt 2 mom. rätt att utföra inspektioner granskningar och att genom beslut bemyndiga andra att utföra inspektioner.

Dessutom kunde betald ersättning återkrävas, om Europeiska unionens lagstiftning om statligt stöd kräver det. Då är det fråga om

sådan ersättning som mottagaren inte är berättigad att erhålla eller åtnjuta.

Avvikande från förvaltningslagens bestämmelser överklagas närings-, trafik- och miljöcentralens beslut som fattats med anledning av ett rättelseyrkande som avses i 34 § i statsunderstödslagen till landsbygdsnäringsnämnden och inte till förvaltningsdomstolen.

15 §. Avbrytande av utbetalning av ersättning och återkrav av ersättning. Närings-, trafik- och miljöcentralen fattar beslut om avbrytande av utbetalning av ersättning och återkrav av ersättning. Beslut om avbrytande av utbetalning av ersättning och återkrav av ersättning fattas av närings-, trafik- och miljöcentralen också när beslutet om utbetalning av ersättning har fattats av Landsbygdsverket. Genom beslutet fastställs det belopp som återkrävs, räntan enligt 3 § i räntelagen (633/1982) samt förfallodagen för betalningen av dessa belopp.

Enligt 2 mom. ska beslut om återkrav fattas utan ogrundat dröjsmål efter att närings-, trafik- och miljöcentralen fått vetskap om den grund som anges i 21 eller 22 § i statsunderstödslagen och senast tio år efter att den sista stödposten har betalats.

16 §. Verkställighet av återkravsbeslut. Landsbygdsverket svarar för verkställigheten av återkravsbeslut. Återkrav som grundar sig på ett lagakraftvunnet beslut kan genomföras så att det belopp som återkrävs jämte ränta dras av från övriga stöd som betalas till stödtagaren.

Enligt 2 mom. kan ett beslut om återkrav verkställas genom utsökning efter det att beslutet vunnit laga kraft. Därvid tillämpas lagen om verkställighet av skatter och avgifter.

17 §. Kostnader för konstaterande av en katastrof och värdering av skada.

Konstaterandet av en katastrof ska höra till ett forskningsinstituts uppgifter efter det att man på det sätt som avses i 5 § 3 mom. beslutat anlita ett forskningsinstitut för konstaterande av en katastrof.

För konstaterande av en katastrof betalas enligt 2 mom. ingen separat ersättning till offentliga myndigheter eller forskningsinstitut. Om privata aktörer anlitas för konstaterande av en katastrof, kan ersättning betalas för skäligen godtagbara kostnader av medel ur

gårdsbrukets utvecklingsfond. Beslut om utbetalning av ersättning fattas av jord- och skogsbruksministeriet.

De kostnader som orsakas kommunerna vid skötseln av uppgifter enligt denna lag betalas enligt 3 mom. inte av statsmedel utom i fråga om den ersättning som bestäms i lagen om statsandelar till kommunerna (1147/1996).

18 §. Ikraftträdande. I paragrafen föreslås att lagen ska träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet. Detta beror på att ersättningen är ett sådant statligt stöd som ska anmälas till Europeiska kommissionen som statligt stöd och ett sådant får inte tas i bruk förrän stödsystemet har godkänts.

Enligt 2 mom. ska den föreslagna lagen tillämpas på ersättningar som betalas ut för katastrofer som inträffat efter det att denna lag har trätt i kraft.

Enligt 3 mom. får åtgärder som krävs för verkställigheten av lagen vidtas innan lagen träder i kraft.

1.3 Renskötsellagen

33 §. Ingärdningsbidrag. Enligt 33 § i renskötsellagen gäller renhushållningslagen, som har ersatts med finansieringslagen i fråga om bidrag som beviljas ett renbeteslag för kostnader för ingärdning. Det föreslås att hänvisningen till renhushållningslagen ändras till en hänvisning till den föreslagna lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringslag.

34 §. Skada som ersätts. I 1 mom. finns bestämmelser dels om de skador som renar har orsakat och som renbeteslaget ska ersätta, dels om skador som renbeteslaget inte är skyldigt att ersätta. Till de senare räknas enligt 4 punkten en skada som drabbat en lägenhetsägare som avses i 3 § 1 mom. i finansieringslagen, dvs. en person som äger en renhushållnings- och naturnäringslägenhet. Det föreslås att också denna hänvisning ändras så att lägenhetsägare som avses i 6 § 1 mom. 4 eller 6 punkten i lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringslag inte ska få ersättning.

1.4 Aravalagen

Enligt 1 § 2 mom. i aravalagen beviljas inte lån för sådana bostäder för vilka lån eller räntestöd kan beviljas ur gårdsbrukets utvecklingsfond enligt lagen om finansiering av landsbygdsnärningar eller finansieringslagen eller med stöd av någon annan lag.

Det föreslås att hänvisningen till finansieringslagen ersätts med en hänvisning till den föreslagna lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnärningar.

1.5 Lagen om räntestöd för ägarbostadslån

Enligt 1 § 2 mom. i lagen om räntestöd för ägarbostadslån (1204/1993) gäller den inte ägarbostäder för vilka lån eller räntestöd kan beviljas av medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond enligt lagen om finansiering av landsbygdsnärningar (329/1999) eller finansieringslagen eller någon annan lag.

Det föreslås att hänvisningen till finansieringslagen ersätts med en hänvisning till den föreslagna lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnärningar.

1.6 Lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen

Enligt 1 § 2 mom. i lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen tillämpas den inte på stöd som beviljas bl.a. på grundval av finansieringslagen.

Det föreslås att hänvisningen till finansieringslagen ersätts med en hänvisning till den föreslagna lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnärningar.

1.7 Skollagen

Enligt 8 § 1 mom. i skollagen får renbeteslag inom skoltområdet stöd enligt finansieringslagen. I övrigt beviljas skolter som avses i 4 § i skollagen förmåner som motsvarar i finansieringslagen avsedda förmåner enligt skollagen.

Det föreslås att hänvisningen till finansieringslagen ersätts med en hänvisning till den föreslagna lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnärningar.

1.8 Lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond

Enligt 3 § 3 mom. i lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond (657/1966) ska medlen i gårdsbrukets utvecklingsfond användas så att syftena enligt lagen om strukturstöd till jordbruket, lagen om stöd för utveckling av landsbygden, lagen om finansiering av landsbygdsnärningar och finansieringslagen främjas.

Det föreslås att hänvisningen till finansieringslagen ersätts med en hänvisning till den föreslagna lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnärningar. Samtidigt fogas till paragrafen en hänvisning till motsvarande bestämmelser i lagen om strukturstöd till jordbruket.

1.9 Lagen om inlösen till staten av fastigheter, som skola säljas på exekutiv auktion

I 7 § 2 mom. i lagen om inlösen till staten av fastigheter, som skola säljas på exekutiv auktion (23/1938) föreskrivs bl.a. om att en vid exekutiv auktion inlöst fastighet eller en del därav som används för ändamål som nämns i lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond kan tilldelas fastighetens förre ägare eller dennes make eller makarnas eller endera makens i 2 kap. i ärvdabalken (40/1965) avsedda släktingar, adoptivbarn eller fosterbarn eller en sådan persons make, även om förutsättningar enligt 5 § i lagen om finansiering av landsbygdsnärningar eller enligt 4 kap. i finansieringslagen eller förutsättningar som föreskrivits med stöd av dessa lagar inte föreligger. En inlöst fastighet eller en del därav kan även ges två eller flera personer gemensamt.

Det föreslås att momentet ändras så att en inlöst fastighet eller en del därav ännu kan tilldelas de personer som nämns ovan även om de förutsättningar som avses i 3 och 4 kap. i den föreslagna lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnärningar inte uppfylls. Samtidigt ändras hänvisningen till lagen om finansiering av landsbygdsnärningar till att gälla 10 och 12 § i nämnda lag, där det numera föreskrivs om förutsättningar för bostadsfinansiering. Till paragrafen fogas också

en hänvisning till motsvarande bestämmelser om förutsättningar för beviljande av stöd i lagen om strukturstöd till jordbruket.

1.10 Lagen om strukturstöd till jordbruket

I 2 § 3 mom. i lagen om strukturstöd till jordbruket föreskrivs bl.a. att i fråga om stöd som beviljas för att förbättra renhushållningens och naturnäringarnas struktur gäller finansieringslagen och skoltlagen.

Det föreslås att hänvisningen till finansieringslagen ersätts med en hänvisning till den föreslagna lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar.

1.11 Lagen om finansiering av landsbygdsnärningar

Enligt 2 § 3 mom. i lagen om finansiering av landsbygdsnärningar ska på stöd för gårdsbruksenheters bostadsbyggnader och bevarande av gårdsbruksenheters traditionella miljö eller på stöd i samband med frivillig skuldsanering som beviljas den som bedriver näringsverksamhet enligt finansieringslagen eller skoltlagen tillämpas vad som föreskrivs i de nämnda lagarna. Personer som idkar renhushållning endast i liten skala kan beviljas stöd bara enligt lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringar. Om jordbrukets andel är betydande kan stöd för renhushållning i praktiken inte beviljas eftersom stöd enligt lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringar endast kan beviljas personer som bedriver jordbruk i liten skala.

Det föreslås att hänvisningen till finansieringslagen ersätts med en hänvisning till den föreslagna lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar.

1.12 Lagen om finansiering av riksomfattande utveckling av och forskning kring landsbygden samt av forskning kring jordbruk och livsmedelsekonomi

I 1 § 2 mom., som gäller tillämpningsområde, i lagen om finansiering av riksomfattande utveckling av och forskning kring

landsbygden samt av forskning kring jordbruk och livsmedelsekonomi föreskrivs bl.a. att i fråga om stöd för forskning kring renhushållning och naturnäringar gäller finansieringslagen.

Det föreslås att hänvisningen till finansieringslagen ersätts med en hänvisning till den föreslagna lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar.

1.13 Lagen om Forststyrelsen

I 6 § i lagen om Forststyrelsen finns bestämmelser om Forststyrelsens offentliga förvaltningsuppgifter. Enligt 1 mom. 2 punkten hör bl.a. de uppgifter som föreskrivs i finansieringslagen till dessa uppgifter.

Det föreslås att hänvisningen till finansieringslagen ersätts med en hänvisning till den föreslagna lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar. Det föreslås samtidigt att hänvisningen till terrängtrafiklagen (670/1991) ändras till en hänvisning till terrängtrafiklagen (1710/1995), genom vilken förstnämnda lag upphävts.

1.14 Lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk

3 §. Definitioner. Enligt 3 § 1 mom. 1 punkten i lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk avses i nämnda lag med gårdsbruksenhet en sådan av en eller flera lägenheter eller lägenhetsdelar, som innefattar åker, bestående enhet för bedrivande av gårdsbruk. Enligt lagrummet betraktas då renhushållning bedrivs en i finansieringslagen avsedd renhushållningslägenhet eller annan därmed jämförbar lägenhet också som en gårdsbruksenhet. Avsikten är att i nämnda lag behålla möjligheten till stöd för upphörande med renhushållning. Det föreslås att hänvisningen till finansieringslagen ändras till en hänvisning till lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar.

17 §. Upphörande med renhushållning. Som en generationsväxlingsöverlåtelse enligt 1 mom. 1 punkten betraktas ändå inte överlåtelse av renar och produktionsbyggnader till en förvärvare som redan tidigare har börjat med renhushållning så att han eller hon har beviljats startstöd för unga jordbrukare enligt

18 § 1 mom. 2 punkten i finansieringslagen eller motsvarande stöd för etablering eller startstöd enligt tidigare lagstiftning. Det föreslås att momentet ändras så att hinder för generationsväxling inte är enbart det startstöd som avses i finansieringslagen utan också det startstöd till unga näringsidkare som avses i 3 § 2 mom. i den föreslagna lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringslag.

1.15 Lagen om överlåtelseskatt

14 §. *Vissa överlåtelser enligt landsbygdsnäringslagstiftningen.* I paragrafen föreskrivs om undantag från skyldigheten att betala överlåtelseskatt. Enligt 1 mom. 1 punkten i den gällande paragrafen betalas skatt inte om överlåtaren är staten och överlåtelserna sker med stöd av lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond eller skoltlagen för ändamål som avses i finansieringslagen eller skoltlagen. Enligt 1 mom. 2 punkten är överlåtelserna också skattefria, om förvärvaren har beviljats ett lån enligt någon av de lagar som avses i 1 punkten för ändamål som avses i finansieringslagen eller skoltlagen eller räntestödslån för förvärv av en fastighet eller en del därav i samband med stöd enligt 6 i lagen om strukturstöd till jordbruket. Skatt ska enligt momentets 3 punkt inte heller betalas, om på förvärvaren har överförts ansvaret för lån som avses i 2 punkten eller lån enligt den lagstiftning som föregick den lagstiftning som avses i 1 eller 2 punkten och motsvarar den, om förvärvaren kunde ha beviljats lån enligt den lagstiftning som avses i 1 eller 2 punkten.

Sitt nuvarande innehåll fick paragrafen med en ändring som gjordes genom lag 611/2010. Det föreslås att hänvisningen till finansieringslagen i 14 § 1 mom. 1 och 2 punkten ska ersättas med en hänvisning till lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringslag. Samtidigt preciseras ordalydelsen i 1 mom. 2 och 3 punkten samt 2 om. Skattefriheten ska fortfarande grunda sig enbart på understödda lån som beviljats för förvärv av mark.

Lagen föreslås träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet. Utgångspunkten är att på överlåtelser som görs före ikraftträdandet tillämpas de be-

stämmelser som gällde före ikraftträdandet. Detta ska gälla också ikraftträdandebestämmelserna i lagen om ändring av 14 § i lagen om överlåtelseskatt (611/2010). Överlåtelser som har gjorts innan lagen har trätt i kraft kan också vara skattefria om de har beviljats lån enligt den nya lagen, men lånet också hade kunnat beviljas med stöd av den tidigare lagen.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

I lagen finns grundläggande bestämmelser om beviljandet av stöd som ingår i olika stödsystem. Förslaget till lag om strukturstöd för renhushållning och naturnäringslag och förslaget till lag om ersättning av skador som drabbat renhushållningen innehåller båda flera bemyndiganden att utfärda förordning. Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av stöd och stödvillkor när det gäller stöd för investeringar som görs av näringsidkare inom renhushållningen eller naturnäringslag, investeringsstöd och stöd för underhåll av stängsel till renbeteslag, startstöd till unga näringsidkare, stöd för bostadsbyggande, frivillig skuldsanering och stöd för forskningsfinansiering samt stöd för ersättning av skador inom renhushållningen. Genom förordning av statsrådet utfärdas också närmare bestämmelser om förutsättningarna och villkoren för beviljande av särskilda förmåner. Användningen av bemyndiganden att utfärda förordning begränsas av det krav på utfärdande av bestämmelser genom lag som ingår i 80 § 1 mom. i grundlagen. Bemyndigandena begränsas dessutom av lagstiftningen om stöd som helt eller delvis finansieras av EU och av lagstiftningen om statliga stöd. Genom förordning av statsrådet ska föreskrivas om införandet och varaktigheten av det lagbaserade stödsystemet. Bemyndigandet begränsas förutom av gemenskapens ovan nämnda lagstiftning också av de disponibla medlen för finansieringen av stödsystemet. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet ska föreskrivas särskilt om detaljerna i anslutning till stöd för byggande, t.ex. enhetskostnader, tekniska, ekonomiska, funktionella samt säkerhets- och

miljörelaterade omständigheter som gäller bygginvestering.

I lagen föreslås bestämmelser om förfaranden för ansökan om stöd och ersättning samt statliga lån, beviljande och betalning av stöd, förutsättningar för betalning av stöd och tillstånd att lyfta lån, avgifter som tas ut för statsborgen samt om statens ansvar för statliga lån. Genom förordning av statsrådet ska föreskrivas om ansökningstiden för stöd och lån, fristerna för betalning av stöd och ansökan om tillstånd att lyfta lån samt om de närmare grunderna i anslutning till förutsättningarna för utbetalning av stöd och tillstånd att lyfta lån, de avgifter som tas ut för statsborgen och ersättningarna till kreditinstituten samt om förutsättningarna för och genomförandet av skuldsanering. Landsbygdsverket ska kunna meddela föreskrifter om de tekniska detaljerna för ansökan som gäller stöd, utbetalning av stöd och tillstånd att lyfta lån samt förmedling av statliga lån, räntestöd och borgensavgift.

Genom förordning av statsrådet kan det också utfärdas sådana bestämmelser om förfarandet som gäller verkställigheten av den tidigare lagstiftningen. Detta är nödvändigt t.ex. då de behöriga myndigheterna ändras eller för att de förfaranden som hänför sig till den tidigare lagstiftningen av någon annan orsak, exempelvis till följd av den tekniska utvecklingen, inte kan genomföras på det sätt som föreskrivs. Landsbygdsverket kan på motsvarande sätt utfärda föreskrifter av teknisk natur i saken. Bestämmelserna innebär inte några ingrepp i grunderna för de rättigheter eller skyldigheter som finansieringslagen medfört för de sökande, stödtägarna, kreditinstituten eller staten.

Med stöd av lagen om ersättande av skador som drabbat renhushållningen skadet genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om införande av ersättningsystemet.

3 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

I lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar och i lagen om ersättande av skador som drabbat renhushållningen

finns bestämmelser om stödsystem som inte får genomföras förrän kommissionen har godkänt stödsystemet. Eftersom också de övriga lagar som föreslås hänför sig till lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar, kan inte heller de sätts i kraft förrän den nämnda lagen träder i kraft.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Syftet med denna proposition är att revidera lagstiftningen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar.

När det gäller lagförslagets förhållande till grundlagen är följande bestämmelser relevanta: 6 § som gäller jämlikhet, 10 § som gäller skydd för privatlivet, 12 § som gäller yttrandefrihet och offentlighet, 17 § som gäller rätten till eget språk och egen kultur, 79 § som gäller lagens ikraftträdande, 80 § som gäller utfärdande av förordningar och delegering av lagstiftningsbehörighet, 81 § som gäller statliga skatter och avgifter, 121 § som gäller kommunal och annan regional självstyrelse och 124 § som gäller överföring av förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter.

Enligt 6 § i grundlagen är alla lika inför lagen och ingen får utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd eller handikapp eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. Enligt lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar är en förutsättning för att få ersättning att den sökande är bosatt inom det stödområde som avses i lagen. En annan grund för beviljande av stödet är stödtägarans ålder. De stöd som ingår i lagen är dock till alla delar beroende av prövning och de är bl.a. avhängiga av det anslag som är disponibelt. I och med urvalsförfarandet framhävs det ytterligare att stödet är beroende av prövning. Det är således inte fråga om att begränsa någons rätt, utan om att rikta offentliga medel på ett näringspolitiskt ändamålsenligt sätt. Om ålder har grundlagsutskottet i sitt utlåtande om en ändring av finansieringslagen (GrUU 21/2007 rd) konstaterat att utskottet i sin praxis har ansett att jämlikhetsprincipen inte kan sätta stränga

gränser för lagstiftarens prövning när lagstiftningen ska anpassas efter samhällsutvecklingen vid en viss tidpunkt.

I lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringsgrupper föreslås också bestämmelser om övervakning av stöd. I förslaget har 10 § i grundlagen som gäller integritetsskydd beaktats så att övervakning inte får utföras i lokaler som omfattas av hemfriden. Med sådana avses närmast bostäder som används för permanent boende. Däremot omfattas ekonomibyggnader, såsom garage, och lokaler som hänför sig till näringsidkandet av inspektionsrätten. Bestämmelsen motsvarar i sak den tidigare lagstiftningen.

I lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringsgrupper föreslås också bestämmelser dels om myndighetens rätt att få uppgifter om näringsidkaren både från andra myndigheter och från kreditinstitut, dels om överlämnande av sådana handlingar med sekretessbelagda uppgifter som kommit till vid stödverksamheten. Bestämmelserna motsvarar den tidigare lagstiftningen och de överensstämmer med de motsvarande bestämmelserna i lagen om strukturstöd till jordbruket som grundlagsutskottet utvärderade i samband med regeringspropositionen om nämnda lag (RP 113/2007 rd). I grundlagsutskottets utlåtande 16/2007 rd ingreps inte i dessa bestämmelser. Däremot har man i det ingripit i lagförslaget 22 § om strukturstöd, där man föreslår en upplysningsskyldighet för stödtagaren. I jord- och skogsbruksutskottets betänkande 6/2007 rd ansågs upplysningsskyldigheten dock vara motiverad, och lagen stiftades till denna del i den form som föreslagits i regeringens proposition. Motsvarande upplysningsskyldighet föreslås även till 46 § i lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringsgrupper. De bestämmelser som gäller registreringen och användningen av personuppgifter om privatpersoner i informations-systemet för övervakning motsvarar också bestämmelserna om stöden i lagen om strukturstöd till jordbruket.

Det viktiga i lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringsgrupper och i lagen om ersättning av skador som drabbat renhushållningen är förhållandet till den rätt som samerna såsom urfolk enligt 17 § 3 mom. i grundlagen har att bevara och utveckla sitt

språk och sin kultur. Som sådan kultur som enligt den regeringsproposition som gäller grundlagsreformen (RP 309/1993 rd) ska tryggas har räknats traditionella näringar såsom renskötsel, fiske och jakt som hör till samernas kulturform. Som sådan har den samiska kulturen karakteriserats senare i grundlagsutskottets utlåtanden, bl.a. i GrUB 17/1994 och GrUU 29/2004.

I förslaget har man behållit stödet inte bara till renskötseln utan också till jakten, uttryckligen för att den är en av samernas traditionella näringar. Av samma orsak har man behållit stödet till fisket, dock med den begränsningen att stödet till denna del ska överensstämma med gemenskapslagstiftningen om fiskeripolitik och inte får överlappa annat nationellt stöd till fiske.

Propositionens viktigaste mål för stödet är dock stödet till renhushållningsidkare då det är fråga om att idka renhushållning som näring och påverka förutsättningarna för bedrivandet av näringen. Avsikten är dels att möjliggöra etablering av näringsverksamhet med hjälp av startstöd, dels stärka förutsättningarna för dem som redan är verksamma inom näringen att få sin inkomst av näringen.

I det förslag som gäller strukturstöd för renhushållning och naturnäringsgrupper har utgångspunkten varit den renskötsel som bygger på renskötsellagen dvs. på systemet med renbeteslag samt stödet till renskötseln. Också inom sameområdet hör renägarna till renbeteslag och även om renbeteslagens betydelse för renskötseln inom området varierar något, kan den renskötsel som baserar sig på renbeteslag också numera anses vara en del av den samiska renskötseln i Finland. Renbeteslagen i synnerhet inom sameområdet har i stor utsträckning utnyttjat möjligheten att med hjälp av investeringsstödet för renbeteslag inhägna renbeteslagens områden för att hålla främmande renar borta från det egna området och för att trygga sin betesrotation.

I propositionen har dock skillnaderna i renskötselsätt i olika delar av renskötselområdet beaktats. Därför ingår i propositionen en möjlighet att fördela stöden på olika sätt i områdets olika delar, så att skillnaderna mellan områdets delar och renbeteslagen kan beaktas då stödåtgärderna disponeras. Detta märks å ena sidan som ett stöd till det ren-

skötselsätt som bygger på vallning, vilket främst förekommer i områdets nordligaste delar alltså främst inom sameområdet och å andra sidan som ett stöd till sådan renskötsel som delvis bygger på matning i inhägnader, vilket förekommer i områdets södra delar. Det föreslagna nya stödsystemet med stöd för underhåll av renstängsel väntas underlätta situationen i synnerhet för renbeteslagen i sameområdet vars områden till största delen är omgärdade med renstängsel och som således har ett betydande arbete med att underhålla dessa och andra stängsel som de behöver i renskötseln.

Propositionen innehåller heller ingenting sådant som skulle ändra den nuvarande fördelningen av stöd främst till områdets norra delar i enlighet med antalet renar och näringsidkare. Effekterna av lagen om ersättande av skador som drabbat renhushållningen riktas också uppenbart främst till områdets norra delar, och således på sameområdet, eftersom antalet renar är störst där.

Bestämmelserna om särskilda förmåner påverkar inte samernas traditionella rättigheter att utöva sina näringar inom området och ha renar på bete oberoende av vem som har besittnings- och äganderätt till marken. Genom dessa föreskrivs däremot fortfarande om under vilka förutsättningar stödjepunkter för bedrivandet av traditionella näringar får förläggas på mark som besitts av Forststyrelsen.

Då verkställigheten av hela stödsystemet för renhushållningen koncentreras till Lapplands närings-, trafik- och miljöcentral stärks samtidigt verkställigheten av och kunnandet om stödsystemet för renhushållning. Då Lapplands närings-, trafik- och miljöcentral dessutom är skyldig att årligen förhandla med Sametinget om fördelningen av medel inom området, ökar också Sametingets möjligheter att påverka stödet till den renskötsel som samerna idkar, vilket i sin tur medverkar till att de näringar samerna bedriver och bestämmelserna i 17 § 3 mom. i grundlagen beaktas i högre grad i stödverksamheten. För att stödtagarna ska behandlas lika fattas enskilda beslut om beviljande av stöd fortfarande av närings-, trafik- och miljöcentralen. I det stödsystem som föreslås har bestämmelserna om samer i 17 § i grundlagen således beaktats, och dessutom har stödsystemet anpas-

sats till gemenskapslagstiftningen och till sådana förpliktelser enligt internationell rätt som är bindande för Finland, särskilt förpliktelserna gällande urfolk i artikel 27 i FN:s internationella konvention om medborgerliga och politiska rättigheter.

Enligt 79 § 3 mom. ska det av en lag framgå när den träder i kraft. Av särskilda skäl kan i en lag anges att tidpunkten för ikraftträdandet bestäms genom förordning. Som särskilda skäl har i grundlagsutskottets praxis ansetts bland annat att lagens ikraftträdande är bundet till ikraftträdandet av EU-lagstiftning. De stödsystem som ingår i de föreslagna lagarna är sådana att de förutsätter godkännande av Europeiska kommissionen.

Det viktiga med tanke på de föreslagna lagarna i förhållande till grundlagen är att de innehåller bemyndiganden att utfärda förordning. I propositionen ingår en ansenlig mängd bemyndiganden att utfärda närmare bestämmelser på lägre nivå än i lag. I det föregående har det redogjorts för de bestämmelser om bemyndigande och för de faktorer som begränsar användningen av bestämmelserna. Bemyndigandena begränsas i sista hand av det krav på utfärdande av bestämmelser genom lag som ingår i 80 § 1 mom. i grundlagen. I det lagförslag om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar som ingår i propositionen har tagits in sådana bestämmelser om grunderna för stödsystemet som för närvarande finns i författningar på lägre nivå än i lag. Lagförslaget innehåller dock ett flertal bestämmelser om bemyndigande som ska tillämpas för att utfärda närmare bestämmelser om förutsättningar för beviljande och utbetalning av stöd, stödvillkor samt förfaranden vid verkställighet av stöd.

Tillämpningsområdet för lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar ska omfatta både stöd som finansieras helt eller delvis med EU:s medel och stöd som helt finansieras med nationella medel. Inom grundlagsutskottets utlåtandep Praxis (GrUU 47/2001 rd och GrUU 25/2005 rd) har avseende fästs vid att bemyndiganden i anslutning till stödsystem i praktiken begränsas av EU-lagstiftningen om stöd och statligt stöd som delfinansieras av EU:s medel samt av riksdagens beslut om anslagen i statsbudgete-

ten, anslagens ändamål och andra budgetmotiveringar. När det bestäms närmare om förutsättningar för beviljande och betalning av delfinansierade stöd enligt den föreslagna lagen om strukturstöd till jordbruket samt om förfaranden, begränsas bemyndigandet i betydande grad av bestämmelserna om stöd som EU delfinansierar. Bestämmelserna är mera detaljerade än bestämmelserna för den förra programperioden. På motsvarande sätt bestämmer artiklarna 107—109 i EUF-fördraget, bestämmelserna i anslutningsfördraget och de EU-rättsakter som antagits utifrån dem i hög grad möjligheterna att utöva bemyndigandet när det bestäms om nationella stöd. I propositionen har dessutom beaktats grundlagsutskottets utlåtande GrUU 16/2007 rd om den regeringsproposition som gäller lagen om strukturstöd till jordbruket.

Det föreslås att bestämmelserna om ministeriets bemyndiganden att utfärda förordning och om Landsbyggsverkets rätt att utfärda föreskrifter ska motsvara dem i lagen om strukturstöd till jordbruket.

Enligt 81 § 2 mom. i grundlagen ska bestämmelser om grunderna för offentliga avgifter utfärdas genom lag. I den föreslagna lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar ingår bestämmelser om avgifter som tas ut för statsborgen, grunderna för bestämmandet av avgifterna samt avgifternas maximibelopp.

Enligt 121 § 2 mom. i grundlagen utfärdas bestämmelser om de allmänna grunderna för kommunernas förvaltning och om uppgifter

som åläggs kommunerna genom lag. Enligt lagen om ersättning av skador som drabbat renhushållningen används kommunernas landsbygdsnäringsmyndigheter för att värdera de skador som drabbat renhushållningen. Uppgiften ingår inte i gällande lagstiftning och om den ska bestämmas genom lag.

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rätts säkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter. I förslaget till lag om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar finns bestämmelser som gäller användningen av kreditinstitut för att förmedla statliga lån, sköta räntestöd och förmedla avgifter för statsborgen. Uppgifterna är förvaltningsuppgifter och de innebär ingen utövning av offentlig makt. Endast till den del som kreditinstitutet kan säga upp ett statligt lån på grund av försenad betalning kan uppgiften anses innebära en viss grad av utövning av offentlig makt. Som helhet betraktad kan skötseln av statliga lån dock inte anses innebära betydande utövning av offentlig makt.

Lagförslagen bedöms inte innehålla faktorer som påverkar lagstiftningsordningen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om strukturstöd för renhushållning och naturnäringsar**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syften

Syftet med denna lag är att förbättra renhushållningens och andra naturnäringsars struktur och verksamhetsbetingelser samt att främja näringsverksamheten bland dem som idkar dessa näringar liksom även utvecklingen av renskötsel- och naturnäringsområdet som bosättningsområde i enlighet med principerna för hållbar utveckling.

I samband med åtgärder enligt lagen ska särskild vikt fästas vid samernas möjligheter såsom urfolk att inom samernas hembygdsområde bevara och utveckla näringar som hör till samekulturen.

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på stöd som beviljas för förbättring och utveckling av renhushållningens och andra naturnäringsars struktur och finansieras helt eller delvis med Europeiska unionens medel eller enbart med nationella medel.

Bestämmelser om stöd som beviljas för att förbättra jordbrukets struktur finns i lagen om strukturstöd till jordbruket (1476/2007). Denna lag kan dock tillämpas, om de inkomster på en renhushållnings- eller naturnäringslägenhet som kommer från någon annan primärproduktion än renhushållning un-

derstiger det minimibelopp som är ett villkor för att stöd ska beviljas enligt den nämnda lagen. I detta fall räknas inkomster från skogsbruk dock inte som inkomster från primärproduktion.

Bestämmelser om stöd som beviljas för primär förädling och marknadsföring av produkter från renhushållning och andra jordbruksprodukter samt för utvidgande av verksamheten på en renhushållningslägenhet eller naturnäringslägenhet till att omfatta också annat än renhushållning eller någon annan naturnäring finns i lagen om stöd för utveckling av landsbygden (1443/2006). Denna lag tillämpas dock på investeringar som gäller grundlig reparation av renbeteslags slakterier och på sådana processer på en lägenhet som är nödvändiga för att bearbeta en animalisk eller vegetabilisk produkt för den första försäljningen.

Lagen tillämpas inte på stöd eller ersättningar som beviljas jordbrukare för upphörande med produktionsverksamhet. Lagen tillämpas inte på projekt eller åtgärder som fått stöd enligt skoltlagen (253/1995).

Lagen tillämpas inte heller på stöd som finansieras med medel från Europeiska unionens strukturfonder eller från Europeiska fiskerifonden eller på åtgärder som hör till området för Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik och för vilka stöd kan beviljas enligt någon annan lagstiftning om stöd till fiskerinäringen.

3 §

Stödsystem

I denna lag avses med *stödsystem*

- 1) investeringsstöd till näringsidkare,
- 2) startstöd till unga näringsidkare,
- 3) stöd för bostadsbyggande till näringsidkare,
- 4) investeringsstöd till renbeteslag,
- 5) stöd för underhåll av renstängsel,
- 6) frivillig skuldsanering,
- 7) forskningsfinansiering,
- 8) särskilda förmåner.

4 §

Geografiskt tillämpningsområde

Denna lag tillämpas vid stödjande av renhushållning inom det renskötselområde som anges i renskötsellagen (848/1990).

I fråga om andra naturnäringar än renhushållning tillämpas bestämmelserna i denna lag i Enontekis, Enare, Utsjoki och Savukoski kommuner samt i de delar av Muonio, Kittilä, Sodankylä och Salla kommuner som ligger norr om den gränslinje som bildas av Kajanki, Tepasto, Pomovaara, Peurasuvanto, Seitajärvi i Savukoski, Ruotsukainen, Pulkkaviita och Ylirovanvaara, på det sätt som framgår av den bifogade kartan. Om gränslinjen löper genom en husgrupp tillämpas lagen på den hela husgruppen.

5 §

Förhållande till Europeiska unionens lagstiftning

Denna lag tillämpas på beviljande, betalning, övervakning, inspektion och återkrav av stöd som Europeiska unionen helt eller delvis finansierar, om inte något annat följer av Europeiska unionens lagstiftning.

Vid beviljande av stöd tillämpas också vad som i Europeiska unionens lagstiftning föreskrivs eller bestäms om förutsättningarna och begränsningarna när det gäller beviljande av statligt stöd inom jordbrukssektorn och andra näringssektorer, dock med beaktande av vad som särskilt har avtalats om renhushållning i samband med Finlands anslutning till Europeiska unionen.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om tillämpningen av Europeiska unionens lagstiftning om statligt stöd på stödsystem som avses i denna lag. Genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om införandet och varaktigheten av stödsystemet i enlighet med Europeiska unionens lagstiftning om strukturstöd för jordbruk, som helt eller delvis finansieras av Europeiska unionen eller helt finansieras med nationella medel, i enlighet med lagstiftningen som gäller andra näringar och inom ramen för de medel som i statsbudgeten eller i dispositionsplanen för gårdsbrukets utvecklingsfond anvisats för finansieringen av stödsystemet.

6 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) *renhushållning* renskötsel enligt renskötsellagen,
- 2) *naturnäringar* renskötsel, fiske och jakt, jord- och skogsbruk i liten skala som idkas vid sidan av en naturnäring och annat sådant utnyttjande av naturresurser som baserar sig på naturens fortlöpande produktionsförmåga, såsom yrkesmässig bärplockning och svampplockning,
- 3) *näring i anknytning till en naturnäring* näringsverksamhet som bedrivs vid sidan av en naturnäring, till den del verksamheten gäller tillverkning och iståndsättning av redskap som behövs i naturnäringar, serviceverksamhet i samband med naturnäringar eller förädling av produkter från naturnäringar,
- 4) *renhushållningslägenhet* en lägenhet som är avsedd att vara bostadsplats för en renhushållningsidkare och som har bildats med stöd av lagen om renskötsellägenheter (590/1969) eller renhushållningslagen (161/1990) eller har finansierats med stöd som beviljats för byggande med stöd av de ovan nämnda lagarna, lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringar (45/2000) eller denna lag; med renhushållningslägenhet avses även en funktionellt och ekonomiskt självständig enhet som används för renhushållning, är belägen inom rensköt-

selområdet och består av en eller flera fastigheter eller delar av fastigheter eller en produktionsbyggnad jämte marken och administreras som en helhet på basis av ägande eller hyra,

5) *renhushållningsföretag* näringsverksamhet som omfattar enbart renhushållning eller som vid sidan av renhushållning omfattar förädling av produkter från renhushållning eller serviceverksamhet som bedrivs i anslutning till dem,

6) *naturnäringslägenhet* en lägenhet som är avsedd att vara bostadsplats för en naturnäringsidkare och som har bildats med stöd av naturnäringslagen (610/1984), genom tilldelande av ett tillskottsområde eller har finansierats med stöd som beviljats för byggande med stöd av den nämnda lagen, lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringar eller denna lag; med naturnäringslägenhet avses även en funktionellt och ekonomiskt självständig enhet som används för naturnäringar, är belägen inom ett sådant område som avses i 4 § 2 mom. och består av en eller flera fastigheter eller delar av fastigheter eller en produktionsbyggnad jämte marken och administreras som en helhet på basis av ägande eller hyra,

7) *naturnäringsföretag* näringsverksamhet som endast omfattar en eller flera naturnäringar eller sådan verksamhet som bedrivs vid sidan av en naturnäring och som avses i 3 punkten,

8) *samernas hembygdsområde* ett område enligt 4 § i sametingslagen (974/1995),

9) *finansiering* kapital som har beviljats ett företag i form av understöd, lån, annan kredit eller kapitalplacering och som är avsett att användas på lång sikt,

10) *offentlig finansiering* finansiering som har beviljats av Europeiska unionens, statens eller något annat offentligt samfunds medel eller finansiering som ett offentligt organ har beslutat om,

11) *privat finansiering* annan finansiering än sådan som avses i 10 punkten,

12) *stöd* understöd, räntestöd och stöd i anslutning till statligt lån som med stöd av denna lag har beviljats av Europeiska unionens medel, medel i statsbudgeten eller medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond samt stöd som ingår i borgen som har beviljats på

gårdsbrukets utvecklingsfonds ansvar eller andra förmåner, som beviljas med stöd av denna lag,

13) *annat stöd* annat understöd än det som avses i 12 punkten och som har beviljats av Europeiska unionens, statens eller något annat offentligt samfunds medel eller av ett offentligt samfunds disponibla medel, räntestöd, ränteförmån, statsborgen och, om det i statsborgen särskilt har ingått ett beräknat stöd, det beräknade stödet och andra stöddelar som ingår i lån eller borgen; med annat stöd avses även alla andra stöd eller förmåner som har beviljats eller tillkommer sökanden eller har beviljats av någon annan myndighet eller ett offentligt samfund och som har riktat sig till sökandens renhushållnings- eller naturnäringsföretag i form av avdrag för kostnaderna, nyttjanderätt eller på annat sätt utan att utgöra finansiering för företaget; skatteavdrag betraktas dock inte som stöd, om inte avdraget ingår i ett stödsystem som godkänts i enlighet med artikel 107 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

14) *åtgärd som stöds* verksamhet i samband med att renhushållning eller någon annan naturnäring börjar idkas eller idkas och för vilken stöd har sökts eller beviljats,

15) *investering* byggande, utvidgning, grundlig renovering eller förvärv av en byggnad, konstruktion eller anläggning samt annat förvärv av materiella eller immateriella tillgångar för långsiktig användning,

16) *godkänd kreditgivare* ett i 52 § 1 mom. i lagen om strukturstöd till jordbruket avsett kreditinstitut som godkänts som kreditgivare,

17) *centralt finansiellt institut* ett godkänt kreditinstitut eller en annan sådan sammanslutning som avses i 52 § 2 mom. i lagen om strukturstöd till jordbruket och som Landsbygdsverket har godkänt att verka som centralt finansiellt institut.

I 1 mom. 4 och 6 punkten avses med en del av en fastighet 1 en kvotdel eller ett outbrutet område.

Genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om när jord- och skogsbruk ska betraktas som småskaligt och när en fastighet som kan bebyggas kan betraktas som en renhushållningslägenhet eller en naturnär-

ingslägenhet samt om den maximala storleken av en renhushållningslägenhet och en naturnäringslägenhet. Genom förordning av statsrådet utfärdas också närmare bestämmelser om näringar i anknytning till en naturnäring.

2 kap.

Finansiering av stödet

7 §

Förutsättningar som gäller stödets finansiering och belopp

En förutsättning för beviljande av stöd är att bevillningsfullmakt eller anslag har använts för ändamålet i statsbudgeten eller i dispositionsplanen för gårdsbrukets utvecklingsfond.

Stöd kan inte beviljas till den del som andelen offentligt stöd av de godtagbara kostnaderna för en åtgärd överstiger det maximibelopp för offentligt stöd som föreskrivs i Europeiska unionens lagstiftning. I fråga om programbaserade stöd får den offentliga finansieringens andel av stödet inte överstiga det maximibelopp för offentlig finansiering som anges i programmet.

Vid beviljandet av stöd enligt denna lag beaktas annat stöd som beviljats för finansiering av en åtgärd inom samma projekt som avdrag i stödets maximibelopp.

Sökanden ska redogöra för den privata finansiering som används för genomförandet av åtgärden. Som finansiering kan utöver betalning i pengar godkännas vederlagsfria arbets- eller produktionsinsatser.

Bestämmelser om vederlagsfria arbets- och produktionsinsatser som privat finansiering utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 §

Stöd som ingår i program

Stöd som ingår i program omfattas av lagen om förvaltning av program som hänförs till utveckling av landsbygden (532/2006).

3 kap.

Allmänna förutsättningar för att beviljas stöd

9 §

Stödets ändamålsenlighet

En förutsättning för beviljande av stöd är att det är ändamålsenligt att stödja åtgärden som helhet bedömd. Vid beviljandet av stöd ska särskild vikt fästas vid hur åtgärden påverkar näringens fortbestånd och förbättrar näringsidkarnas utkomstförutsättningar.

På samernas hembygdsområde kan man utöver de ekonomiska aspekterna också beakta åtgärdens betydelse som helhet för renskötseln och andra naturnäringsområden i sameområdet.

Stöd beviljas dock inte, om de förutsättningar för beviljande av stöd som anges nedan inte uppfylls.

10 §

Stödtagare

Stöd i anslutning till näringsidkande och frivillig skuldsanering, stöd för bostadsfinansiering samt särskilda förmåner kan beviljas fysiska personer. Ett renbeteslag kan beviljas investeringsstöd och stöd för underhåll av renstängsel. Forskningsfinansiering kan beviljas fysiska personer, privat- och offentligrättsliga sammanslutningar samt stiftelser.

Stöd kan beviljas för samma åtgärd till flera fysiska personer tillsammans, om alla dessa uppfyller förutsättningarna för beviljande av stöd. Stöd i anslutning till frivillig skuldsanering kan dock beviljas, om den som i huvudsak ansvarar för skulderna uppfyller förutsättningarna för beviljande av stöd.

En fysisk person som ansöker om stöd ska ha fyllt 18 år. Stöd för förvärv av mark eller fastighet eller för byggande, utvidgning eller grundlig renovering av bostadshus beviljas inte den som fyllt 60 år och annat stöd beviljas inte den som fyllt 65 år. För stöd i an-

slutning till frivillig skuldsanering finns dock inga åldersgränser.

Renbeteslag kan beviljas stöd endast om de uppfyller sina förpliktelser enligt rensköt-sellagen.

11 §

Inledande av en åtgärd som stöds

Om inte något annat följer av särskilda skäl, beviljas renhushållnings- eller naturnäringsidkare eller renbeteslag inte investeringsstöd, bostadsfinansiering eller forskningsfinansiering för åtgärder som redan har inletts. Startstöd till unga näringsidkare kan emellertid beviljas inom högst 18 månader efter det att näringsidkaren har börjat idka renhushållning eller någon annan naturnär-ing.

Avvikande från 1 mom. kan renbeteslag beviljas stöd också för en sådan investering som det har varit nödvändigt att inleda för att förhindra skada för någon annan än en renhushållningsidkare eller för att ersätta ett stängsel som har förstörts eller gått sönder av någon orsak som inte beror på renbetesla-get.

Närmare bestämmelser om när en åtgärd ska anses vara inledd och om när en åtgärd som redan har inletts kan beviljas stöd av särskilda skäl utfärdas genom förordning av statsrådet.

12 §

Tillstånd och byggnadsplaner

Om en åtgärd som stöds förutsätter att myndighetstillstånd utverkas måste ett sådant tillstånd uppvisas innan stöd beviljas.

Om en åtgärd som stöds innefattar en bygginvestering ska sökanden dessutom lägga fram en byggnadsplan varav det framgår hur funktionell, lämplig och miljöanpassad investeringen är.

Närmare bestämmelser om byggnadspla-nens innehåll utfärdas genom förordning av statsrådet.

Bestämmelser om tekniska, ekonomiska och funktionella samt säkerhets- och miljö-relaterade omständigheter i samband med bygginvesteringar kan utfärdas genom för-ordning av jord- och skogsbruksministeriet.

13 §

Lägsta stödbelopp

Stöd beviljas inte för bygginvesteringar om ansökan avser ett stödbelopp på högst 1 000 euro. När det gäller andra åtgärder är motsvarande belopp 500 euro.

14 §

Val av åtgärder som stöds

Inom de gränser som avses i 7 § 1 mom. beviljas stöd i första hand för åtgärder som avsevärt främjar de syften som anges i 1 § och, om stödet ingår i ett program, för de syften som anges i programmet.

Om ansökan gäller stöd för investeringar kan följande omständigheter beaktas vid val av vilka åtgärder som ska stödjas:

1) faktorer som inverkar på de ekonomiska förutsättningarna för den näringsverksamhet som stöds,

2) åtgärdens inverkan på lönsamheten hos det renhushållningsföretag eller naturnäringsföretag som stöds,

3) åtgärdens inverkan på den stödtagande renhushållningslägenhetens eller naturnäringslägenhetens produktionsförhållanden med tanke på arbetsmiljön och ett hållbart utnyttjande av naturtillgångar eller djurs väl-befinnande.

Om ansökan gäller startstöd till en ung näringsidkare ska valet av vilka åtgärder som stöds göras med tillämpning av 2 mom. 1 punkten. Om ansökan gäller bostadsfinansiering ska de faktorer som avses i 2 mom. 1 punkten och stödets inverkan på sökandens boendeförhållanden beaktas vid valet av vilka åtgärder som stöds.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om grunderna för val av åtgärder som stöds.

4 kap.

Förutsättningar som gäller näringsidkare

15 §

Näringsidkande

Stöd kan beviljas en sökande som idkar eller börjar idka renhushållning på en renhushållningslägenhet eller renhushållning eller någon annan naturnäring på en naturnäringslägenhet så att sökanden får den huvudsakliga delen av sin utkomst från det. En person som äger minst 80 livrenar anses dock få den huvudsakliga delen av sin utkomst från renhushållning. Den som idkar någon annan naturnäring ska ha en årlig inkomst från naturnäringar som uppgår till minst det belopp som bestäms genom förordning av statsrådet. Beloppet justeras årligen av Landsbygdsverket genom en föreskrift så att det motsvarar den allmänna inkomstutvecklingen.

För att få mera arbetskraft till ett renbeteslag kan den som äger färre än 80 livrenar, som inte har fyllt 40 år och som förbinder sig att arbeta för ett renbeteslag för en viss tid beviljas stöd. Närmare föreskrifter om stödet och om villkoren för beviljande utfärdas genom förordning av statsrådet.

Genom förordning av statsrådet utfärdas också bestämmelser om när stöd kan beviljas utan att sökanden har en renhushållnings- eller naturnäringslägenhet.

16 §

Sökandens inkomster

Sökanden ska med beaktande av inkomsterna vara i behov av stöd. Som inkomster kan beaktas också sökandens makes inkomster. När makar gemensamt ansöker om stöd beaktas makarnas sammanlagda inkomster.

Med make avses i denna lag en näringsidkares make eller en person som bor tillsammans med näringsidkaren i samma hushåll under äktenskapsliknande förhållanden.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs om de största tillåtna inkomsterna för sökanden och dennes make samt om vilka inkomster

ter som beaktas vid beräkningen av de största tillåtna inkomsterna. De största tillåtna inkomsterna kan differentieras enligt stödbjekt. Landsbygdsverket ska årligen föreskriva om en justering av maximibeloppet så att beloppet motsvarar den allmänna inkomstutvecklingen. Genom förordning av statsrådet kan det också föreskrivas om inkomster som inte ska beaktas i totalinkomsterna.

17 §

Yrkesskicklighet

En förutsättning för beviljande av stöd är att sökanden har tillräcklig yrkesskicklighet för den näringsverksamhet som stöds. Om sökanden är en ung näringsidkare som inleder verksamheten och inte har tillräcklig yrkesskicklighet när stöd söks, är en förutsättning för beviljande av stöd att han eller hon förbinder sig att uppfylla kravet på yrkesskicklighet inom 36 månader efter det att stödet beviljats.

Närmare bestämmelser om kraven på tillräcklig yrkesskicklighet utfärdas genom förordning av statsrådet.

18 §

Boende

En förutsättning för beviljande av stöd är att sökanden bor på renskötselområdet eller, om stöd söks för någon annan naturnäring än renhushållning, på ett sådant område som avses i 4 § 2 mom.

19 §

Renhushållnings- och naturnäringslägenhetens läge och sammanslutningens hemort

Om en renhushållnings- eller naturnäringslägenhet består av flera lägenheter eller delar av lägenheter, anses renhushållningslägenheten eller naturnäringslägenheten vara belägen i den kommun där lägenhetens bostadsbyggnad är belägen eller, om det inte finns en bostadsbyggnad på en bebyggd renhushållnings- eller naturnäringslägenhet, i den kommun där den byggnad eller de byggnader

der som finns på lägenheten huvudsakligen är belägna. En obebyggd fastighet anses vara belägen i den kommun där största delen av fastighetens område är beläget.

En renhushållningslägenhet ska vara belägen inom renskötselområdet och en naturnäringslägenhet i ett sådant område som avses i 4 § 2 mom. Om det är fråga om ett programbaserat stöd, ska renhushållnings- eller naturnäringslägenheten vara belägen inom programmets tillämpningsområde. Om sökanden är en sammanslutning ska denna ha sin hemort inom Europeiska unionen.

Närmare bestämmelser om var en renhushållnings- och naturnäringslägenhet anses vara belägen kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

20 §

Förutsättningar som gäller besittningen av en lägenhet som används för idkande av renhushållning och andra naturnärningar

En förutsättning för beviljande av stöd är att sökanden, i egenskap av ägare eller arrendator, besitter den renhushållnings- eller naturnäringslägenhet som stöds. Om två eller flera personer gemensamt besitter den lägenhet för vilken stöd söks, kan andra stöd än startstöd till näringsidkare beviljas, om personerna ansöker om stödet gemensamt och om minst en tredjedel av renhushållnings- eller naturnäringslägenheten besitts av en sådan näringsidkare inom renhushållning eller andra naturnärningar som uppfyller förutsättningarna enligt 15—18 §.

Om den del av en renhushållnings- eller naturnäringslägenhet för vilken ansöks om stöd för bygginvestering eller vilken har en väsentlig betydelse för kontinuiteten för den näringsverksamhet som stödet avser, besitts av sökanden på basis av ett arrendeavtal eller ett avtal om delning av besittningen, är en förutsättning för stödet att den avtalsenliga rätten har registrerats. Arrenderätten ska dessutom vara överförbar till tredje person utan att fastighetsägaren hörs och gälla i minst tio år.

Närmare bestämmelser om bedömningen av besittning i samägarsituationer kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

21 §

Förutsättningar som gäller näringsverksamhet som stöds

En förutsättning för beviljande av stöd är att det kan visas att den renskötsel som bedrivs på en renhushållningslägenhet har förutsättningar för kontinuerlig lönsamhet. Motsvarande förutsättning gäller för renskötsel och andra naturnärningar som bedrivs på en naturnäringslägenhet. Om ansökan gäller startstöd till näringsidkare kan man vid bedömningen av förutsättningarna beakta de näringar i anknytning till en naturnärning som idkas på den lägenhet som stödet avser. Om stöd kan beviljas utan att sökanden besitter en renhushållningslägenhet eller en naturnäringslägenhet eller om ansökan gäller byggande, utvidgning eller grundlig renovering av bostad, ska sökanden visa att han eller hon med sina inkomster och offentlig och privat finansiering kan svara för genomförandet av projektet och de kostnader som finansieringen av projektet föranleder.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om grunderna för bedömning av verksamhetsbetingelserna för den näringsverksamhet och det renhushållnings- och naturnäringsföretag som stöds.

22 §

Affärsplan

En förutsättning för beviljande av stöd är att sökanden lägger fram en plan (*affärsplan*) som gäller den renhushållning som stödet ska beviljas för. När stöd för etablering av näringsverksamhet söks ska planen också innehålla uppgifter om näringar i anknytning till naturnärningar. Affärsplanen ska innefatta de förutsättningar som nämns i 15—21 § och uppgifter om den åtgärd som stöds. Affärsplanen ska dessutom, i lämplig omfattning med hänsyn till åtgärden, innehålla målen för idkandet av renhushållning och andra naturnärningar, sätten att uppnå målen och en bedömning av verksamhetens utveckling.

Av affärsplanen ska framgå vilka åtgärder som vidtas i syfte att uppfylla de åtaganden som avses i 17 § 1 mom.

Närmare bestämmelser om affärsplanens innehåll utfärdas genom förordning av statsrådet.

23 §

Renhushållnings- och naturnäringslägenhetens produktionsförhållanden

En förutsättning för beviljande av stöd är att man på det renhushållningsföretag eller naturnäringsföretag som stöds iakttar de obligatoriska krav som gäller för produktionsgrenen och som följer av bestämmelserna om miljö, hygien och djurs välbefinnande i Europeiska unionens lagstiftning och den nationella lagstiftningen. Sökanden kan åläggas att redogöra för hur kraven iakttagits. Vid behov kan en närings-, trafik- och miljöcentral eller en veterinär kontrollera att kraven iakttas.

Bestämmelser om redogörelsen för iakttagandet av kraven utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 kap.

Investeringsstöd till näringsidkare

24 §

Krav beträffande näringsidkare

Renhushållningsidkare kan beviljas stöd för investeringar som är nödvändiga för renhushållningen och som ökar effektiviteten, förbättrar kvaliteten, tryggar verksamhetsbetingelserna eller underlättar anpassningen av näringen till nya förhållanden eller krav. Stöd kan beviljas för investeringar som gäller anskaffning av såväl lös som fast egendom. För motsvarande ändamål kan stöd beviljas också för investeringar som är nödvändiga för idkande av andra naturnäringsidkare.

Stöd kan beviljas för nödvändiga och skäliga kostnader i samband med investeringar som avses i 1 mom. Maximibeloppet av de godtagbara kostnaderna kan bestämmas med hjälp av investeringsobjektets enhetskostna-

der, som föreskrivs genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Om inga enhetskostnader har föreskrivits, kan det förutsättas en utredning om att kostnaderna är baserade på gängse prisnivå.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om verksamhet som stöds med investeringsstöd och om godtagbara kostnader.

25 §

Beloppet av investeringsstöd

Investeringsstöd beviljas som en procentuell andel av de godtagbara kostnaderna för den åtgärd som stöds. Stödet kan fördelas och stödets form, nivå och maximibelopp bestämmas utifrån målområdet, näringsgrenen, stödets målgrupp eller stödobjektet, med beaktande av de syften som nämns i 1 §, den marknadssituation som råder inom renhushållningen eller andra naturnäringsidkare och de disponibla medlen för finansiering av stödet. En åtgärd kan finansieras med understöd, ett statligt lån eller räntestödslån.

Närmare bestämmelser om investeringsstödet nivå och maximibelopp, stödets form och om när ett statligt lån kan beviljas helt eller delvis utan en sådan säkerhet som används allmänt i bankverksamhet utfärdas genom förordning av statsrådet, inom de gränser som Europeiska unionens lagstiftning ställer.

6 kap.

Startstöd till unga näringsidkare

26 §

Krav beträffande startstöd till unga näringsidkare

Startstöd till unga näringsidkare kan beviljas renhushållningsidkare som får en renhushållningslägenhet i sin besittning och som första gången börjar bedriva renskötsel som näringsidkare. Startstöd kan också beviljas näringsidkare som bedriver någon annan naturnäringsidkare, får en lägenhet som lämpar sig för andra naturnäringsidkare i sin besittning och för-

sta gången börjar som näringsidkare som bedriver någon annan naturnäring i samband med renhushållning.

Startstöd beviljas inte den som har fyllt 40 år när stöd söks.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om verksamhet som stöds med startstöd.

27 §

Startstöds belopp

Startstöd kan beviljas som lika stora poster eller som en procentuell andel av de godtagbara kostnaderna för den åtgärd som stöds eller som en kombination av dessa. Stödets form, nivå och maximibelopp kan bestämmas utifrån målområdet, produktionsgrenen eller stödets målgrupp med beaktande av de syften som nämns i 1 §, den marknadssituation som råder inom renhushållning och andra naturnäringar och de disponibla medlen för finansiering av stödet.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om stödets form och maximibelopp inom de gränser som Europeiska unionens lagstiftning ställer. Bestämmelser om startstöds nivå och om godtagbara kostnader inom de gränser som nämns ovan kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 kap.

Stöd till näringsidkare för bostadsbyggande

28 §

Krav beträffande stöd för bostadsbyggande

Stöd för bostadsbyggande kan beviljas näringsidkare inom renhushållning eller andra naturnäringar för sådana investeringar som syftar till att förbättra bostadsförhållandena på renhushållningslägenheten eller naturnäringens lägenheten. Stöd beviljas inte om annat stöd kan beviljas av offentliga medel för samma ändamål.

En förutsättning för beviljande av stöd för bostadsbyggande är att den bostad som är föremål för stödet används för varaktigt boende av sökanden, sökandens familjemedlemmar eller av den som i samband med generationsväxling avstår från näringsidkandet, om avträdaren har förbehållit sig rätten att bo på lägenheten. Bostaden ska till sin storlek och utrustning stå i ändamålsenlig proportion till det användningsändamål som avses ovan och ha ett läge som är ändamålsenligt med tanke på näringsverksamheten. När stödets ändamålsenlighet bedöms kan också de väg-, el- och vatten- och avloppssystem som behövs för bostadsbyggnaden beaktas.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av stöd, storleken på den bostad som stöds och bostadens användningsändamål samt om godtagbara kostnader.

29 §

Ekonomisk ändamålsenlighet

Beviljandet av stöd för bostadsbyggande ska vara ändamålsenligt med beaktande av sökandens ekonomiska förhållanden. Med hänsyn till detta granskas sökandens och makens totalinkomster.

30 §

Beloppet av stöd för bostadsbyggande

Stöd beviljas för nödvändiga och skäliga kostnader för bostadsbyggande och el- och vatten- och avloppsåtgärder i anslutning till det. Stödet beviljas som en procentuell andel av de godtagbara kostnaderna för den åtgärd som stöds. Maximibeloppet av de godtagbara kostnaderna kan bestämmas med hjälp av investeringsobjektets enhetskostnader, som anges genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Om inga föreskrifter om enhetskostnaderna har utfärdats, kan det förutsättas en utredning om att kostnaderna är baserade på gängse prisnivå krävas.

Närmare bestämmelser om godtagbara kostnader, stödnivån, stödbelopp och stödets form utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 kap.

Stöd till renbeteslag

31 §

Investeringsstöd till renbeteslagen

Renbeteslag kan beviljas stöd för investeringar som är nödvändiga för utförandet av en sådan uppgift i anslutning till renskötsel som föreskrivs för renbeteslag i renskötsellagen eller som annars är nödvändig i renbeteslagets renskötsel.

Investeringsstöd kan beviljas för

- 1) uppförande och grundlig reparation av stängsel som behövs för renskötsel,
- 2) grundlig renovering av slakterier,
- 3) byggande, utvidgning och grundlig renovering av sådana andra byggnader än slakterier som behövs för renskötsel,
- 4) anskaffning och byggande av väg- och vatten- och avloppsanslutningar samt motsvarande anslutningar som är nödvändiga med tanke på användningen av ett slakteri eller en annan byggnad, konstruktion eller anläggning,
- 5) anskaffning av lösöre som underlättar renskötsel, möjliggör användningen av investeringar eller minskar kostnaderna för renskötsel.

Stöd beviljas inte för uppförande eller underhåll av renstängsel vid riksgränsen.

Närmare bestämmelser om verksamhet som stöds, godtagbara kostnader och stödets form och maximibelopp utfärdas genom förordning av statsrådet.

32 §

Stöd till renbeteslag för underhåll av stängsel

Renbeteslag kan beviljas stöd för underhåll av sådana stängsel som avses i 31 § 2 mom. 1 punkten. Behovet av stöd bedöms utifrån antalet stängsel som renbeteslaget sköter samt deras ålder, skick och nödvändighet.

Stödet beviljas på grundval av de godkända kostnaderna.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för stöd, godtagbara kostnader och stö-

dets form och maximibelopp utfärdas genom förordning av statsrådet.

9 kap.

Forskningsfinansiering

33 §

Forskning och utredningar som finansieras

Med stöd av denna lag kan med medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond finansieras forskning och utredningar som gäller verksamhetsförutsättningarna för och utvecklandet av renhushållning och naturnäringar.

En delegation kan inrättas för att styra och följa finansieringen av forskning och utredningar.

Utöver vad som föreskrivs i 49 §, 50 § 1 mom., 53 § 1 mom. samt 54 och 58 § tillämpas statsunderstödslagen (688/2001) på information och ansökan om samt beviljande, betalning, övervakning och återkrav av finansiering.

Genom förordning av statsrådet får dessutom utfärdas närmare bestämmelser om finansiering, forskning och utredningar som stöds, godtagbara kostnader, finansieringens form och maximibelopp samt om delegationen och dess uppgifter.

10 kap.

Stödformer

34 §

Stödformer

Stöd enligt denna lag kan beviljas en näringsidkare i form av

- 1) understöd,
- 2) stöd i anslutning till ett statligt lån, som kan vara ränteförmåner, räntefrihet, friår från amorteringar, uppskov med amorteringar eller hel eller delvis befrielse från säkerhet för ett statligt lån,
- 3) räntestöd för räntestödslån,
- 4) stöd i anslutning till statsborgen,
- 5) ändringar av kreditvillkor i en frivillig skuldsanering,

6) förmån i anslutning till användningen av statens mark.

Till renbeteslag kan stöd beviljas i form av understöd.

Till den som genomför forskning kan finansiering beviljas i form av understöd eller forskningsfinansieringen genomförs som en överföring från gårdsbrukets utvecklingsfond.

11 kap.

Särskilda förutsättningar för beviljande av stöd i anslutning till lån

35 §

Kreditgivare

Stöd i anslutning till lån kan beviljas för ett sådant lån som beviljas av en godkänd kreditgivare.

En godkänd kreditgivare kan bevilja lån i form av statligt lån av de medel i gårdsbrukets utvecklingsfond som anvisats av jord- och skogsbruksministeriet (*statliga lån*) eller i form av andra lån, i vilka ingår ett stöd, efter det att ett stödbeslut har fattats.

36 §

Förutsättningar för beviljande av statliga lån

Statliga lån kan beviljas inom ramen för bevillningsfullmakten i den dispositionsplan som gårdsbrukets utvecklingsfond årligen fastställer. Maximibeloppet av statliga lån bestäms av närings-, trafik- och miljöcentralen genom ett stödbeslut. Maximibeloppet får inte överstiga det maximibelopp som kreditgivaren har godkänt.

Kreditgivaren kan bevilja lån i form av statligt lån, då

- 1) lånetiden är högst 30 år,
- 2) den årliga totalräntan högst utgörs av den referensränta som fastställs genom förordning av statsrådet, ökad med ett fast antal procentenheter,

3) den ränta som låntagaren betalar på lånet är totalräntan minskad med ränteförmå-

nen, dock minst en årlig ränta på en procent, och

4) lånebeloppet, understöd som beviljats för samma ändamål och stöd som inte anknyter till lånet tillsammans inte överstiger de godtagbara kostnaderna för den åtgärd som stöds.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om maximibeloppet av statliga lån, referensräntor, det fasta antal procentenheter som referensräntan ökas med samt om förändringar i räntan och i den ränta som låntagaren betalar.

37 §

Stöd som ingår i statliga lån

Stöd som ingår i statliga lån kan beviljas i form av ränteförmåner, räntefrihet, friår från amortering och befrielse från skyldigheten att skaffa säkerhet för statligt lån. I ett statligt lån kan flera stödformer ingå.

Ränteförmånen är skillnaden mellan totalräntan på det statliga lånet och den ränta som låntagaren betalar. Ränteförmånen är fem procentenheter, om inte något annat följer av den minimiränta som avses i 36 § 2 mom. 3 punkten. När stödet i anslutning till ett statligt stöd har upphört ska låntagaren betala en ränta på det statliga lånet som motsvarar totalräntan.

En förutsättning för beviljande av ränteförmån är att kreditgivaren har godkänt det belopp av det statliga lånet och de lånevillkor som anges i stödansökan.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om bestämmandet av värdet av ränteförmånen, räntefriheten, friåren och befrielsen från säkerhet, om antalet friår, om maximibeloppet av stöd i anslutning till lån, om användningen av stöd under lånetiden och om kreditgivarens godkännande av lånevillkoren.

38 §

Förutsättningar för beviljande av räntestöd

Räntestöd kan beviljas inom ramen för den bevillningsfullmakt för räntestödslån som årligen fastställs i statsbudgeten, då

- 1) lånetiden är högst 30 år,
- 2) totalräntan högst motsvarar räntan på sådana lån med normala villkor som den godkända kreditgivaren beviljat för liknande ändamål, inklusive extra kostnader för beviljande och skötsel av räntestödslån, och då
- 3) lånebeloppet, understöd som beviljats för samma ändamål och stöd som inte anknyter till lånet tillsammans inte överstiger de godtagbara kostnaderna för den åtgärd som stöds.

39 §

Räntestöd

Räntestödet är fyra procentenheter. En förutsättning är dock att låntagaren betalar en årlig ränta på lånet, som är minst en procent. När räntestödet har upphört ska låntagaren betala den ränta på lånet som har överenskommit med kreditgivaren. Räntestöd beviljas inte för sådana kostnader för kredit i utländsk valuta som beror på förändringar i valutakurserna.

En förutsättning för beviljande av räntestöd är att kreditgivaren har godkänt det belopp av räntestödslånet och de lånevillkor som anges i stödansökan.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om maximibeloppet av räntestödslån, fastställande och användning av räntestöd och om kreditgivarens godkännande av lånevillkoren.

40 §

Bedömning av räntan på räntestödslån

Om närings-, trafik- och miljöcentralen har skäl att misstänka att räntan på ett lån överstiger den ränta som avses i 38 § 1 mom. 2 punkten, kan centralen begära att Landsbygdsverket ska bedöma huruvida räntan på lånet uppfyller villkoret i det ovan nämnda lagrummet. Kreditgivaren ska lämna in de utredningar som Landbygdsverket begär i ärendet.

12 kap.

Beviljande av statsborgen

41 §

Maximibeloppet av statsborgen

Statsborgen kan beviljas inom ramen för det maximala lånekapital som årligen fastställs i dispositionsplanen för gårdsbrukets utvecklingsfond. Det utestående lånekapital för vilket statsborgen beviljats får samtidigt uppgå till högst 80 miljoner euro, inklusive lån som beviljats med stöd av lagen om strukturstöd till jordbruket och motsvarande tidigare lagstiftning. Vid beräkningen av det ovan nämnda beloppet beaktas dessutom kapitalet för sådana lån där utgifterna till följd av att borgensansvaret realiserats betalas av gårdsbrukets utvecklingsfond.

42 §

Förutsättningar för beviljande av statsborgen

Statsborgen kan beviljas som säkerhet för räntestödslån och andra lån med normala villkor, för räntan på sådana lån samt för andra betalningar i enlighet med lånevillkoren. Statsborgens belopp får inte överstiga de godtagbara totalkostnaderna för den åtgärd som stöds.

Statsborgen kan beviljas en sökande som av skäl som sammanhänger med besittningen av en renhushållningslägenhet eller en näringslägenhet eller med dess läge eller av andra motsvarande orsaker inte har tillräckliga säkerheter för att få lån.

En förutsättning för beviljande av statsborgen är att den inte är förenad med betydande risker och att motsäkerhet ställs för borgen. Motsäkerheten behöver inte vara betryggande. Ytterligare en förutsättning är att kreditgivaren ger ett positivt utlåtande om de uppgifter som framförs om lånet i stödansökan.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om verksamhet som stöds med statsborgen, statsborgens maximibelopp, fastställande av statsborgens stödan-

del, motsäkerhet och om bedömning av de risker som är förenade med statsborgen.

13 kap.

Stöd villkor

43 §

Tiden för genomförande av åtgärder

Med undantag för frivillig skuldsanering och forsknings- eller utredningsprojekt ska en åtgärd som stöds i dess helhet genomföras inom två år efter det att stödet beviljats. I fråga om stöd som beviljats en ung näringsidkare inom renhushållning eller andra naturnärningar för etablering av näringsverksamhet anses anskaffning av lägenhet och renar vara en stödberättigad åtgärd. En kortare frist för att genomföra åtgärden kan dock sättas ut, om detta är motiverat med hänsyn till det sätt på vilket åtgärden genomförs eller till verksamhetens art. Om stöd för anskaffning av lösöre har beviljats i samband med en bygginvestering och anskaffningen inte kan göras innan bygginvesteringen slutförts, ska fristen räknas från det att bygginvesteringen är slutförd.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan förlänga den frist som avses i 1 mom. på ansökan som har gjorts innan fristen gått ut. En förutsättning är att genomförandet av den åtgärd som stöds har inletts inom den frist som nämns i 1 mom. och att det finns ett godtagbart skäl att förlänga fristen. Fristen kan förlängas två gånger för högst ett år i sänder.

Närmare bestämmelser om frister för genomförande av åtgärder som stöds kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

44 §

Villkor för användning av stöd

Bestämmelser om användning av stöd för köp av varor och tjänster samt för utläggande på entreprenad finns i föreskrivs i lagen om offentlig upphandling (348/2007). Stöd-

tagaren ska lägga fram en utredning om att köpet har skett på det sätt som förutsätts i den nämnda lagen.

Objektet för en investering som stöds får inte varaktigt eller i betydande grad användas för andra ändamål än den näringsverksamhet eller den verksamhet hos ett renbeteslag som stöds och användningsändamålet för den bostadsbyggnad som stöds får inte ändras innan fem år har förflutit från betalningen av den sista posten av ett stöd i form av understöd eller, om stödet ansluter sig till ett lån, från det att lånet eller den sista låneposten har lyfts. Om ägande- eller besittningsrätten till objektet för den investering som stöds överläts på någon annan före utgången av den ovan nämnda fristen, ska stödtagaren före överlåtelsen utverka närings-, trafik- och miljöcentralens tillstånd. En förutsättning för tillståndet är att mottagaren uppfyller villkoren för beviljande av stöd och att karaktären av den verksamhet som stöds inte förändras väsentligt.

Den näringsverksamhet eller övriga verksamhet som stöds får inte läggas ned eller inskränkas väsentligt innan fem år har förflutit från betalningen av den sista posten av ett stöd i form av understöd och, om stödet ansluter sig till ett lån, från det att lånet eller den sista låneposten har lyfts. Om ägande- eller besittningsrätten till den näringsverksamhet som stöds eller medel som anknyter till den i avsevärd mån överläts på någon annan före utgången av den ovan nämnda fristen, ska stödtagaren före överlåtelsen utverka närings-, trafik- och miljöcentralens tillstånd. En förutsättning för tillståndet är att mottagaren uppfyller villkoren för beviljande av stöd och att karaktären av den näringsverksamhet eller någon annan verksamhet som stöds inte förändras väsentligt.

Som en överlåtelse enligt 2 och 3 mom. betraktas inte att objektet för den investering som stöds eller den näringsverksamhet som är föremål för stödet övergår genom arvsrättsligt förvärv eller generationsväxling i samband med att stöd har betalats för upphörande med renhushållning eller naturnäringsverksamhet eller startstöd har beviljats till näringsidkare inom renhushållning eller naturnärningar.

45 §

Bokföringskyldighet

Stödtagaren ska föra bok över den åtgärd som stöds. Bokföringen ska ordnas så att den är en del av stödtagarens bokföring enligt bokföringslagen (1336/1997) så att bokföringen över den åtgärd som stöds utan svårighet kan identifieras och avskiljas från den övriga bokföringen.

Om stödtagaren är en person som beskattas enligt inkomstskattelagen för gårdsbruk (543/1967) eller som en del av en renhushållningsidkares bokföring, betraktas som tillräcklig bokföring över den åtgärd som stöds det som krävs i fråga om stödtagarens övriga bokföring för att beskattning ska kunna verkställas. Bokföringen ska då ordnas så att kostnaderna för den åtgärd som stöds utan svårighet kan identifieras och avskiljas från den övriga bokföringen.

Stödtagaren ska förvara bokföringsmaterialet om den åtgärd som stöds så som föreskrivs i 2 kap. 9 och 10 § i bokföringslagen. Om det är fråga om stöd som ingår i ett program som helt eller delvis finansieras av Europeiska unionen ska material som anknyter till bokföringen förvaras minst tre år efter det att Europeiska unionens kommission betalar unionens sista finansieringsandel enligt programmet.

46 §

Upplysnings- och biståndsskyldighet

Stödtagaren är skyldig att lämna Lapplands närings-, trafik- och miljöcentralen riktiga och tillräckliga uppgifter om den åtgärd som stöds, hur åtgärden framskrider och om hur stödet används.

Stödtagaren ska utan dröjsmål underrätta närings-, trafik- och miljöcentral om förändringar i stödtagarens ställning eller verksamhet eller den åtgärd som stöds och som kan inverka på förutsättningarna för betalning av stöd eller leda till återkrav av stöd.

Stödtagaren är skyldig att biträda den som utför en inspektion enligt 93 och 94 § genom att utan ersättning lämna ut uppgifter som är nödvändiga för att inspektionen ska kunna

genomföras och upplysningar som gäller objektet för inspektionen samt vid behov genom att presentera det objekt och den åtgärd som stöds.

14 kap.

Ansökan om och beviljande av stöd

47 §

Information om möjligheten att ansöka om stöd

Landsbygdsverket ska i lämplig omfattning informera om möjligheten att ansöka om stöd som avses i 5—8 kap., om fristen för ansökan om stöd, om ansökningsförfarandet samt om de viktigaste förutsättningarna och villkoren för beviljande av stöd.

48 §

Stödansökan

Om stöd ska ansökas skriftligen. Stödansökningar som gäller annat än forskningsfinansiering ska upprättas på en blankett som fastställts för ändamålet. Ansökan ska under-tecknas. Till ansökan ska fogas de handlingar, utredningar och planer som är nödvändiga för bedömningen av förutsättningarna för beviljande av stöd.

Landsbygdsverket meddelar närmare föreskrifter om de blanketter som ska användas vid ansökan om stöd enligt 1 mom., om de handlingar som ska fogas till ansökan och om det sätt på vilket planerna och utredningarna ska presenteras.

49 §

Att ansöka om stöd

En frist för ansökan om stöd kan sättas ut. Stödansökningarna ska lämnas in till Lapplands närings-, trafik- och miljöcentral.

Närmare bestämmelser om fristen för ansökan om stöd kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

Om inte annat föreskrivs nedan, avses med den behöriga närings-, trafik- och miljöcen-

tralen Lapplands närings-, trafik- och miljöcentral.

50 §

Bedömning av stödansökan

Innan beslut om att bevilja stöd fattas kan närings-, trafik- och miljöcentralen begära utlåtande av andra myndigheter, Renbeteslagsföreningen eller sametinget om omständigheter som gäller stödtagaren och den åtgärd som stöds, om det behövs för bedömningen av förutsättningarna för beviljande av stöd.

Om kostnaderna för en investering som gäller renhushållning överstiger det belopp som bestäms genom förordning av statsrådet, ska utlåtande begäras av Renbeteslagsföreningen. Om investeringen dessutom genomförs på samernas hembygdsområde, ska utlåtande också begäras av sametinget.

Innan stöd beviljas kan närings-, trafik- och miljöcentralen, i syfte att göra en bedömning av förutsättningarna för beviljande av stöd och av den åtgärd som ansökan avser, besöka renhushållningslägenheten, naturnäringslägenheten eller någon annan plats där näringsidkaren eller renbeteslaget avser genomföra investeringen. De observationer som görs i samband med besöket ska antecknas och meddelas sökanden. Besök får inte göras i de lokaler på en renhushållningslägenhet eller naturnäringslägenhet som används som fast bostad.

51 §

Avbrott i beviljande av stöd

Jord- och skogsbruksministeriet har rätt att avbryta beviljandet av stöd inom hela renskötselområdet eller regionalt, om Europeiska unionens lagstiftning kräver det.

Beviljande av stöd kan avbrytas för viss tid eller tills vidare. Före avbrottet ska det i fråga om renhushållning föras förhandlingar med Renbeteslagsföreningen och i fråga om andra naturnäringslagar med de producent- och näringsorganisationer som saken gäller. Om avbrottet gäller samernas hembygdsområde,

ska förhandlingar om avbrottet föras med sametinget. Information om avbrottet ska lämnas i lämplig omfattning och publiceras i Officiella tidningen.

52 §

Förhandlingar med sametinget

Efter det att närings-, trafik- och miljöcentralen har fått de årliga anslagen till sitt förfogande ska centralen förhandla med sametinget om de principer som utöver denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den ska iakttas vid beslut om vilka objekt som ska stödjas.

Vid förhandlingarna ska följande ärenden behandlas:

- 1) styrningen av medel på regional nivå i sameområdet,
- 2) styrningen av medel till renhushållning och naturnäringslagar,
- 3) styrningen av medel till bostadsbyggande och till stöd för näringsverksamhet i sameområdet,
- 4) styrningen av medel till renbeteslagens och näringsidkarnas projekt i sameområdet.

På förhandlingarna tillämpas bestämmelserna i 9 § i sametingslagen.

Resultatet av förhandlingarna ska meddelas jord- och skogsbruksministeriet och Landsbygdsverket.

53 §

Stödbeslut

Närings-, trafik- och miljöcentralen beslutar om beviljande av stöd och statsborgern.

I stödbeslutet ska nämnas det belopp som beviljats i stöd enligt 5–8 kap., de stödvillkor som föreskrivs i denna lag, förutsättningarna för betalning och återkrav av stödet samt borgensvillkoren. I beslutet ska dessutom de villkor och förutsättningar som följer av Europeiska unionens lagstiftning tas in. Byggnadsplaner godkänns genom stödbeslut som gäller bygginvesteringar.

Genom beslut som gäller stöd i anslutning till lån godkänns beloppet av och villkoren

för ett statligt lån eller ett lån som omfattas av räntestöd eller statsborgen liksom även beloppet av och villkoren för statsborgen. Om beslutet om statligt lån, räntestöd eller statsborgen ändras till följd av överklagande, förutsätts kreditgivarens samtycke för ändring av lånebeloppet och villkoren.

Om en åtgärd som stöds förutsätter att tillstånd utverkas och om sökanden inte har uppvisat ett lagakraftvunnet tillstånd vid den tidpunkt då stödbeslutet ska fattas, kan beslutet kompletteras med ett villkor om att beslutet förfaller om sökanden inte inom den utsatta fristen uppvisar ett lagakraftvunnet tillstånd som gör det möjligt att genomföra åtgärden i enlighet med stödbeslutet.

Beslut om startstöd till en ung näringsidkare ska fattas inom 18 månader efter etableringen.

54 §

Utlåtanden av Sametinget

Utlåtande om ansökningar om finansiering av forsknings- eller utredningsprojekt ska begäras av Sametinget, om projektet genomförs eller det huvudsakliga forskningsobjektet finns på samernas hembygdsområde eller om projektet berör samernas traditionella näringar på ett väsentligt sätt. Utlåtande ska alltid begäras när det är fråga om betydande forsknings- eller utredningsprojekt som gäller renhushållning.

55 §

Överföring av rätt som följer av stödbeslut

I fråga om stöd enligt 5—9 kap. får den rätt till stöd som följer av stödbeslut överföras till andra som uppfyller villkoren i 4 kap., om förutsättningarna för beviljande av stödet i fråga uppfylls. Mottagaren ska ansöka om överföring av rätt enligt beslutet i enlighet med det förfarande som avses i 48 §. Närings-, trafik- och miljöcentralen beslutar om överföring av stödbeslut.

15 kap.

Utbetalning av stöd

56 §

Utbetalning av startstöd i form av understöd

Startstöd i form av understöd till unga näringsidkare betalas utan särskild ansökan. Stödet betalas ut i högst två årliga poster.

Om startstödet har beviljats innan näringsidkaren har börjat idka renhushållning eller någon annan naturnäring är en förutsättning för betalning av den första understödsposten att stödtagaren lägger fram en utredning över att den näringsverksamhet som stödet avser har inletts på renhushållningslägenheten eller naturnäringslägenheten. Om stödet har beviljats på grund av ett sådant åtagande som avses i 17 § 1 mom. är en förutsättning för utbetalning av den andra understödsposten dessutom att stödtagaren visar att de åtgärder som avses i 22 § 1 mom. har vidtagits.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om utbetalning av startstöd i form av understöd och om fristen för inlämnande av utredningar enligt 2 mom. Landsbygdsverket meddelar närmare föreskrifter om sådana utredningar som avses ovan.

57 §

Utbetalning av investeringsstöd, stöd för bostadsbyggande och stöd till renbeteslag för underhåll av stängsel som beviljas i form av understöd

Mottagaren av ett sådant investeringsstöd eller stöd för bostadsbyggande som beviljats för ett renhushållnings- eller naturnäringsföretag eller av stöd för renbeteslags investeringar eller underhåll av stängsel, ska skriftligen ansöka om utbetalning av understödet på en blankett som fastställts för ändamålet. Utbetalningsansökan ska undertecknas. För inlämnandet av ansökan kan sättas ut en skälig frist som räknas från stödbeslutet eller,

när det är fråga om den sista utbetalningsansökan för en åtgärd som stöds, från det att åtgärden har genomförts. Ansökan ska lämnas in till närings-, trafik- och miljöcentralen.

Understödet kan betalas ut i högst fem poster. Som understöd betalas högst den andel av de godtagbara kostnaderna enligt betalningsansökan som motsvarar stödnivån och beloppet av det beviljade stödet. Stödtagaren ska vid behov lägga fram en utredning om privat finansiering.

En förutsättning för utbetalning av understödet är att stödtagaren har iakttagit stöd-villkoren. En ytterligare förutsättning är att stödtagaren har haft faktiska, slutliga och verifierbara utgifter som sammanhänger med den åtgärd som stöds. Om stöd har beviljats för en bygginvestering är en förutsättning för utbetalning av den sista posten att hela investeringen har genomförts i enlighet med stödbeslutet. Till utbetalningsansökan ska fogas de bokföringshandlingar och utredningar som är nödvändiga med tanke på förutsättningarna för utbetalning av understödet.

Närmare bestämmelser om grunderna för bedömning av om utgifter är faktiska, slutliga och verifierbara utfärdas genom förordning av statsrådet. Närmare bestämmelser om betalningsposterna för investeringsstöd i form av understöd och om fristen för inlämnande av utbetalningsansökan kan utfärdas genom förordning av statsrådet. Landsbygdsverket meddelar närmare föreskrifter om blanketter för ansökan om utbetalning och om handlingar och utredningar som ska fogas till utbetalningsansökan.

58 §

Utbetalning av stöd i form av understöd

Närings-, trafik- och miljöcentralen beslutar om utbetalningen av understöd enligt 5—9 kap. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska sammanställa uppgifterna om utbetalning av stöd som den beviljat och lämna dem till Landsbygdsverket. Landsbygdsverket svarar för kontrollen och godkännandet

av utgifterna och för den tekniska utbetalningen av stöden.

16 kap.

Särskilda villkor för stöd i anslutning till lån

59 §

Beviljande av statliga lån och räntestödslån

Kreditgivaren kan bevilja statliga lån eller, om stödet beviljas som räntestöd, räntestödslån, och skuldebrevet får undertecknas efter det att stödbeslutet har fattats. Lån får inte beviljas på villkor som avviker från stödbeslutet. I skuldebrevet ska det tas in ett villkor om att de lånevillkor som framgår av stödbeslutet har företräde framför skuldebrevsvillkoren. Stödbeslutet ska fogas till skuldebrevet.

60 §

Lyftande av statliga lån och räntestödslån

Statliga lån och räntestödslån får lyftas innan stödbeslutet har vunnit laga kraft. Lånet får lyftas i högst två poster. Om ett statligt lån eller räntestöd har beviljats för en bygginvestering får lånet dock lyftas i högst fem poster.

Statliga lån och räntestödslån eller lånets första post ska lyftas inom den frist som nämns i 43 §. Om ett statligt lån eller räntestöd har beviljats för en bygginvestering får det statliga lånets eller räntestödlånets sista post inte lyftas innan hela bygginvesteringen har genomförts i enlighet med stödbeslutet. Lånets sista post ska då lyftas inom tre månader efter utgången av den frist som anges i 43 §.

För att lyfta statliga lån eller räntestödslån eller en lånepost ska stödtagaren utverka tillstånd. Tillståndet ska uppvisas för kreditgivaren innan lånet lyfts.

Närmare bestämmelser om hur lån lyfts utfärdas genom förordning av statsrådet.

61 §

Tillstånd att lyfta lån

Närings-, trafik- och miljöcentralen beviljar på ansökan tillstånd att lyfta det lån som stöds eller dess poster. Till ansökan ska fogas de bokföringshandlingar och utredningar som behövs för beviljande av tillstånd. För ansökan om tillstånd att lyfta lån kan det sättas ut en frist som kan förlängas en gång på ansökan som görs innan fristen gått ut. För att fristen ska förlängas ska det finnas ett godtagbart skäl.

Av ett lån som stöds kan på en gång lyftas högst en andel som motsvarar de faktiska kostnaderna. En förutsättning för beviljande av tillstånd att lyfta lånet är att stöd villkoren har iakttagits. Dessutom krävs att stödtagarens utgifter är slutliga och verifierbara samt gäller den åtgärd som stöds. Stödtagaren ska vid behov lägga fram en utredning om privat finansiering.

När det är fråga om ett lån för vilket beviljats startstöd till en ung näringsidkare inom och stödet har beviljats före etableringen av näringsverksamheten, är en förutsättning för beviljande av tillstånd att lyfta lånet att stödtagaren lägger fram en utredning om att näringsverksamheten har inletts på lägenheten. Om stödet har beviljats på grund av ett sådant åtagande som avses i 17 § 1 mom. är en förutsättning för beviljande av tillstånd att lyfta lånet att stödtagaren visar att de åtgärder som avses i 22 § 2 mom. har vidtagits. Om lånet lyfts i två poster ska den sistnämnda utredningen läggas fram innan den andra posten lyfts. Närings-, trafik- och miljöcentralen kan av särskilda skäl bevilja tillstånd att lyfta lånet innan åtgärderna har vidtagits.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om grunderna för bedömning av om utgifter är faktiska, slutliga och verifierbara samt om fristen för att utverka tillstånd att lyfta lån. Landsbygdsverket meddelar närmare föreskrifter om blanketter för ansökan om tillstånd och om de handlingar och utredningar som ska fogas till ansökan.

62 §

Säkerhet för statliga lån

När ett statligt lån lyfts ska det finnas en säkerhet för lånet av det slag som används allmänt i bankverksamhet, om inte närings-, trafik- och miljöcentralen av särskilda skäl beviljar befrielse från ställande av säkerhet.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för att ett statligt lån ska få beviljas helt eller delvis utan en sådan säkerhet som avses i 1 mom. utfärdas vid behov genom förordning av statsrådet

63 §

Amortering och betalning av ränta på statliga lån

Ett statligt lån ska amorteras halvårsvis i lika stora amorteringar. Förfalldagar för amortering är den 30 april och den 31 oktober.

Den första amorteringen på ett lån förfaller till betalning senast den förfalldag som först infaller sedan ett år förflutit efter det att lånet eller dess första post har lyfts. Om ett statligt lån har beviljats för en bygginvestering, förfaller dock den första amorteringen till betalning senast den förfalldag som först infaller sedan två år förflutit efter det att lånet eller dess första post har lyfts. Ränta ska betalas halvårsvis på förfalldagarna från den dag då lånet eller varje lånepost har lyfts.

Kreditgivaren och stödtagaren kan avtala om extra amorteringar, hur dessa påverkar återstående amorteringar och om förtida återbetalning av hela lånet.

Kreditgivaren kan bevilja uppskov med amorteringar om detta är nödvändigt på grund av stödtagarens tillfälliga ekonomiska svårigheter. Uppskov kan beviljas för högst ett år i sänder och sammanlagt för högst fem år. Om uppskov beviljas sammanlagt över tre år, ska kreditgivaren ansöka om tillstånd för uppskov av närings-, trafik- och miljöcentralen. Till följd av uppskov kan lånetiden förlängas inom den maximitid som anges i 36 § 2 mom. 1 punkten och 38 §

I punkten eller de återstående amorteringarna höjas.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av uppskov och om hur uppskov inverkar på stödet kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

64 §

Amortering och betalning av ränta på räntestödslån

Räntestödslån ska amorteras halvårsvis eller kvartalsvis i lika stora poster.

Den första amorteringen förfaller till betalning senast den förfalldag som först infaller sedan ett år förflutit efter det att lånet eller den första låneposten lyftes. Om räntestödslånet har beviljats för en bygginvestering förfaller den första amorteringen dock senast den förfalldag som först infaller sedan två år förflutit efter det att lånet eller den första låneposten lyftes. Ränta ska betalas halvårsvis eller kvartalsvis från och med den dag då lånet eller varje lånepost lyfts.

Kreditgivaren och stödtagaren kan avtala om extra amorteringar, hur dessa påverkar återstående amorteringar och om förtida återbetalning av hela lånet.

Kreditgivaren kan bevilja uppskov med amorteringar om detta är nödvändigt på grund av stödtagarens tillfälliga ekonomiska svårigheter. Uppskov kan beviljas för högst ett år i sänder och sammanlagt för högst fem år. Till följd av uppskov kan lånetiden förlängas inom den maximitid som anges i 36 § 2 mom. 1 punkten och 38 § 1 punkten eller de återstående amorteringarna höjas.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av uppskov och om hur uppskov inverkar på stödet kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

65 §

Överföring av lån och ändring av lånevillkor

Statliga lån och andra lån som stöds får överföras på andra godkända kreditgivare. Lån får överföras på andra stödtagare, om närings-, trafik- och miljöcentralen godkän-

ner överföringen i samband med ett beslut enligt 55 §.

Villkoren för ett statligt lån får inte ändras utan närings-, trafik- och miljöcentralens tillstånd.

Villkoren för andra lån som stöds får ändras under förutsättning att detta inte påverkar uppfyllandet av förutsättningarna eller villkoren för stödet eller på statens ställning som borgensman. I annat fall ska stödtagaren utverka närings-, trafik- och miljöcentralens tillstånd till ändring av villkoren. Om statsborgen inte har beviljats för ett räntestödslån får lånet överföras och lånevillkoren ändras utan begränsningar efter det att räntestöd inte längre betalas ut.

Tillstånd till ändring av villkoren får inte beviljas om en ändring av lånevillkoren inverkar på uppfyllandet av förutsättningarna för beviljande av stödet eller väsentligt ökar statens ansvar för ett lån som grundar sig på statligt ansvar eller statsborgen.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om situationer där det förutsätts tillstånd för ändring av lånevillkor samt om den tid inom vilken tillstånd ska utverkas. Landsbygdsverket meddelar närmare föreskrifter om de blanketter som ska användas i tillståndsförfarandet.

66 §

Användning av ränteförmåner för statliga lån och av andra stöd i anslutning till lån samt stöd som ingår i statsborgen

Från stöd i anslutning till statliga lån avdras genast när lånet lyfts den andel av stödet som utgörs av värdet av befrielsen från ställandet av säkerhet. Från det sammanlagda nominella beloppet av de friår, den räntefrihet och de ränteförmåner som beviljats avdras för varje ränteperiod beloppet av amorteringen per halvår samt beloppet av räntefriheten eller ränteförmånen för respektive period under ett friår. Om stödet inte räcker till för alla stödandelarna under en ränteperiod, ska stödandelarna dras av i den ovan nämnda ordningen.

Från den totalränta på statliga lån som gäller under respektive ränteperiod avdras i ränteförmån en andel som motsvarar det be-

lopp som avses i 37 § 2 mom. I ränteförmån avdras sammanlagt högst en andel som motsvarar det beviljade stödets nominella belopp.

Från stöd i anslutning till statsborgen som beviljats för räntestödslån eller något annat lån avdras genast när lånet lyfts den andel av stödet i anslutning till lånet som utgörs av stöd som ingår i statsborgen.

Landsbygdsverket meddelar närmare föreskrifter om det förfarande som kreditgivaren ska iaktta när stöd i anslutning till lån används för statliga lån som kreditgivaren har beviljat.

67 §

Beviljande av lån ur gårdsbrukets utvecklingsfonds medel till kreditgivare

Landsbygdsverket beslutar på kreditgivarens ansökan om beviljande av lån till kreditgivaren för beviljande av statliga lån. Lån kan sökas genom förmedling av ett centralt finansiellt institut.

Landsbygdsverket ska upprätta ett skuldebrev mellan staten och en eller flera kreditgivare, underteckna skuldebrevet på statens vägnar och ansvara för förvaring och överlåtelse av det till låntagaren när lånet har betalats eller ersatts med ett nytt skuldebrev.

Landsbygdsverket meddelar närmare föreskrifter om förfarandena vid ansökan om och beviljande och betalning av statliga medel samt om när kreditgivaren kan agera utan förmedling av ett centralt finansiellt institut.

68 §

Redovisning av statliga lån

Kreditgivaren är skyldig att till staten betala de förfallna amorteringarna och räntorna på statliga lån efter hand och till det belopp som låntagarna är skyldiga att betala sin skuld till kreditgivaren. Avräkningarna ska göras inom sju bankdagar efter det att lånet har förfallit för gäldenärens del eller gäldenären har betalat en extra amortering.

Betalningar enligt Landsbygdsverkets beslut med anledning av kreditgivarens ansökan om gottgörelse ska göras inom sju bankdagar efter det att kreditgivaren har fått del av beslutet.

69 §

Ersättning för kreditgivarens kostnader

Till kreditgivarna betalas ersättning för de kostnader som skötseln av statliga lån medför. Bestämmelser om ersättningens storlek och om betalningsvillkor utfärdas genom förordning av statsrådet.

Landsbygdsverket ska besluta att de ersättningar enligt 1 mom. som betalats till ett kreditinstitut för skötseln av statliga lån helt eller delvis ska återkrävas hos kreditinstitutet, om kreditinstitutet inte har skött ett statligt lån så som föreskrivs i denna lag eller med stöd av den eller så som god banksed kräver. Trots vad som föreskrivs i 95 § kan ersättningarna återkrävas under hela lånetiden.

70 §

Förmedling av statliga lånemedel

Lån som staten beviljat en kreditgivare betalas av Landsbygdsverket genom förmedling av ett centralt finansiellt institut.

Landsbygdsverket betalar arvudet för skötseln av ett statligt lån till kreditgivaren på ansökan genom förmedling av ett centralt finansiellt institut.

Kreditgivaren ska genom förmedling av ett centralt finansiellt institut betala amorteringarna och räntorna på ett statligt lån till Landsbygdsverket för intäktsföring i gårdsbrukets utvecklingsfond.

De ändringar i statliga lån som gjorts vid frivillig skuldsanering enligt denna lag, vid reglering enligt lagen om företagssanering (47/1993) och vid reglering enligt lagen om skuldsanering för privatpersoner (57/1993) görs även i skulder mellan kreditinstitutet och staten.

Landsbygdsverket kan meddela föreskrifter om de fall där kreditgivarna kan utföra de ovan nämnda uppgifterna utan ett centralt finansiellt institut.

71 §

Betalning av räntestöd

Av den totalränta på räntestödslån som gäller under respektive ränteperiod betalas i räntestöd en andel som motsvarar det belopp som avses i 39 § 1 mom. I räntestöd betalas emellertid sammanlagt högst en andel som motsvarar det beviljade stödets nominella belopp.

Om ett räntestödslån betalas tillbaka i dess helhet upphör betalningen av räntestöd räknat från den dag då lånet betalades tillbaka. Räntestöd betalas inte för lånekapital som förfallit till betalning, om det inte är fråga om ett förfarande som har samband med företagssanering eller skuldsanering för privatpersoner. Om totalräntan på ett räntestödslån sänks till följd av ett ovan avsett eller jämförbart förfarande, påverkas räntestödets belopp inte av en fastställd sänkning av den ränta som låntagaren betalar.

Kreditgivaren ska separat ansöka om betalning av räntestöd för varje ränteperiod, dock högst en gång i månaden. Ett centralt finansiellt institut som Landsbygdsverket godkännt vidarebefordrar ansökan till Landsbygdsverket, som sköter betalningen till institutet. Det centrala finansiella institutet förmedlar räntestödet till kreditgivaren.

Landsbygdsverket meddelar närmare föreskrifter om förfarandet vid ansökan om och förmedling av räntestöd.

72 §

Betalning av ringa lånebelopp på en gång

Statliga lån och räntestödslån av ringa belopp ska betalas tillbaka i en eller två poster på den följande förfallodagen eller på de två följande förfallodagarna.

Bestämmelser om maximibeloppet av betalningsposter och om förfarandet för uttag

av dem utfärdas genom förordning av statsrådet.

17 kap.

Statens ansvar för statliga lån

73 §

Statens ansvar

Staten svarar för en kreditgivares slutliga förluster av kapital och ränta på statliga lån som har beviljats enligt denna lag, om förlusterna beror på gäldenärens insolvens, till den del de medel som fås av säkerheterna för lånet inte täcker de obetalda amorteringarna och räntorna på det statliga lånet.

För att statens ansvar ska gälla krävs att kreditgivaren sköter lånet och säkerheterna för det i enlighet med denna lag samt iakttar god banksed. Den kreditgivare som har beviljat lånet är även skyldig att bevaka statens intressen när den egendom som utgör säkerhet för lånet realiserats genom företagsanering, frivillig skuldsanering, exekutiv auktion eller konkursförfarande.

Frivillig skuldsanering eller andra därmed jämförbara arrangemang eller en frivillig realisering av den egendom som utgör säkerhet för lånet så att återkrav av lånet äventyras får genomföras endast med samtycke av närings-, trafik- och miljöcentralen.

Landsbygdsverket kan meddela närmare föreskrifter om förfarandet i anslutning till bevakningen av statens intressen.

74 §

Gottgörelser för statliga lån

Landsbygdsverket beslutar om den gottgörelse för kapital och räntor som på basis av statens ansvar ska betalas till kreditinstitut. Innan gottgörelsen fastställs ska Landsbygdsverket klarlägga att den slutliga förlusten till följd av gäldenärens och en eventuell borgensmans insolvens har konstaterats och att förlusten inte har kunnat täckas med medel från försäljning av den egendom som utgör säkerhet eller, om personborgen inte utgör säkerhet, den säkerhet som ställts. För-

säljning av säkerheten krävs dock inte när gäldenären eller tredje man som ansvarar för lånet får behålla den egendom som utgör säkerhet vid företagssanering eller skuldsanering för privatpersoner eller vid en annan liknande reglering eller vid reglering av säkerhetsansvaret. Landsbygdsverket betalar gottgörelsen till kreditinstitutet med medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond.

De amorteringar och räntor som låntagaren betalar till kreditgivaren efter gottgörelsen ska redovisas till Landsbygdsverket.

Landsbygdsverket beslutar om återkrav hos låntagaren av den gottgörelse som har betalats till kreditgivaren till den del lånet eller räntor på lånet inte har betalats till staten. En årlig ränta enligt den räntefot som avses i 4 § 3 mom. i räntelagen (633/1982) kan tas ut av låntagaren på gottgörelse som på basis av ansökan om gottgörelse har betalats till kreditgivaren. En anteckning om detta ska göras i stödbeslutet.

Gottgörelse för förlusterna behöver inte betalas till kreditgivaren eller beloppet av gottgörelsen kan sänkas, om denna lag eller god banksed inte har iakttagits vid skötseln av lånet.

Landsbygdsverket meddelar närmare föreskrifter om förfarandet vid ansökan om och betalning av gottgörelse.

75 §

Behandlingstiden för ansökan om gottgörelse och dröjsmålsräntor på gottgörelser

Landsbygdsverket ska behandla en ansökan om gottgörelse som gäller statliga lån inom tre månader från det att kreditgivarens ansökan har inkommit till Landsbygdsverket och den slutliga förlusten till följd av gäldenärens och en eventuell borgensmans insolvens har konstaterats. Om ansökan om gottgörelse inte kan avgöras som sådan, räknas tiden om tre månader från det att den sista av de tilläggsutredningar som är nödvändiga för att ansökan ska kunna avgöras och som Landsbygdsverket begärt har lämnats in. Om tiden överskrids är staten skyldig att betala dröjsmålsränta för den överskridande tiden

enligt den räntefot som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen.

18 kap.

Villkor för statsborgen

76 §

Villkor för statsborgen

Statsborgen beviljas som fyllnadsborgen. Stödtagaren ska utverka tillstånd enligt 61 § för att lyfta lån eller låneposter med borgen. Tillståndet ska uppvisas för kreditgivaren innan lånet lyfts.

Statsborgen träder i kraft efter det att det lån som stöds eller lånets första post har lyfts, den engångsavgift som avses i 106 § 1 mom. har betalats och motsäkerhet ställts. Borgensförbindelsen är inte bindande för staten om de åtgärder som nämns ovan inte har genomförts inom två år efter det att statsborgen beviljades eller om de villkor som nämns i 65 § inte iakttas.

Utöver vad som i denna lag föreskrivs tillämpas på statsborgen vad som föreskrivs i lagen om borgen och tredjemanspant (361/1999). På preskription av statsborgen tillämpas dock inte 19 § 3 mom. i den nämnda lagen.

19 kap.

Frivillig skuldsanering

77 §

Frivillig skuldsanering i fråga om statliga lån och statens försäljningsprisfordringar

Trots vad som föreskrivs någon annanstans i denna lag kan statliga lån och statens försäljningsprisfordringar saneras frivilligt för att underlätta den ekonomiska situationen för en låntagare som har råkat i bestående ekonomiska svårigheter.

En låntagare kan anses ha råkat i bestående ekonomiska svårigheter, om låntagaren har blivit eller löper uppenbar risk att bli insol-

vent och om betalningsförmågan inte kan återställas varaktigt

1) genom beviljande av uppskov med amorteringar på räntestödslån och statliga lån eller genom beviljande av räntefrihet för statliga lån

2) eller med hjälp av sådana medel som står att få utan att sökandens företagskapital minskas i skadlig mån.

De lån och försäljningsprisfordringar som saneras kan grunda sig på

1) denna lag,

2) lagen om finansiering av renhushållning och naturnärings (45/2000) eller motsvarande tidigare lagstiftning,

3) lagen om finansiering av landsbygdsnärings (329/1999) eller motsvarande tidigare lagstiftning,

4) lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond (657/1966),

5) annan lagstiftning, som gäller lån som beviljats av statens medel inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde och som överförts på Statskontoret.

78 §

Förutsättningar för frivillig skuldsanering

En förutsättning för skuldsanering är att den förväntas förbättra låntagarens ekonomiska situation på ett väsentligt sätt, att en genomförbar plan har upprättats över gäldenärens situation och över åtgärder som ska vidtas för att förbättra situationen och att gäldenären själv deltar i åtgärderna.

Utän särskilda skäl kan skuldsanering inte beviljas, om sökanden redan tidigare har beviljats frivillig skuldsanering. Ny skuldsanering beviljas dock inte innan fem år har förflutit sedan den föregående skuldsaneringen beviljades.

Statliga lån och statens försäljningsprisfordringar kan saneras endast om de viktigaste borgenärer som beviljat låntagaren räntestödslån eller andra lån deltar i skuldsaneringen genom åtgärder som på ett betydande sätt minskar låntagarens kostnader för skuldhantering. Det förutsätts dock inte att andra deltar i saneringen, om de nämnda

kreditgivarna under de fem föregående åren väsentligt har reglerat sina fordringar i syfte att återställa låntagarens förmåga att sköta lånet eller om det är fråga om ett stort antal borgenärer för små kortfristiga skulder.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för frivillig skuldsanering och för beviljande av stöd i samband med den utfärdas genom förordning av statsrådet.

79 §

Förutsättningarna för skuldsanering för personer som upphört med sin näringsverksamhet

Skulderna för en låntagare som upphört eller håller på att upphöra med sin näringsverksamhet kan saneras frivilligt endast om bibehållandet av låntagarens bostad inte annars kan tryggas. Frivillig skuldsanering utgör inget hinder för samtycke till det förfarande som avses i 97 § i lagen om företagsanering eller 78 § i lagen om skuldsanering för privatpersoner.

80 §

Åtgärder vid skuldsanering i fråga om statliga lån och försäljningsprisfordringar

Vid frivillig skuldsanering kan återbetalningstiden för statliga lån och för statens försäljningsprisfordringar förlängas, räntan sänkas samt befrielse från eller uppskov med betalningen av amorteringar och ränta beviljas. Närmare bestämmelser om användning av skuldsaneringsmetoder utfärdas genom förordning av statsrådet. Av synnerligen vägande skäl kan lånetiden förlängas över den maximala lånetid som föreskrivs i 36 § 2 mom. 1 punkten.

De ändringar i skuldvillkoren som görs vid frivillig skuldsanering gäller även borgensmännen, andra ansvariga för skulden och dem som ställt säkerhet för skulden. Ställningen för dessa får dock inte försämrats utan samtycke av den som saken gäller.

81 §

Frivillig skuldsanering i fråga om räntestödslån

Räntestödslån som med stöd av denna lag eller andra författningar har beviljats renhushållnings- eller naturnäringsidkare kan saneras frivilligt i enlighet med 80 §.

Reglering av räntan på räntestödslån sänker den ränta som låntagaren betalar. Räntestödets belopp beräknas enligt räntan i enlighet med villkoren i skuldebrevet. Skuldsanering kan genomföras, om låntagaren och det kreditinstitut som har beviljat lånet är ense om villkoren för skuldsaneringen och om närings-, trafik- och miljöcentralen har samtyckt till en reglering av räntestödslånen.

82 §

Statsborgen i fråga om frivillig skuldsanering

Vid frivillig skuldsanering kan gäldenären beviljas statsborgen för betalning av kortfristiga skulder genom banklån som beviljas på sedvanliga villkor. Statsborgen kan täcka högst 80 procent av det totala lånebeloppet.

Bestämmelser om förutsättningarna och förfarandet för beviljande av statsborgen utfärdas genom förordning av statsrådet.

83 §

Begränsningar i fråga om frivillig skuldsanering

Vid frivillig skuldsanering får befrielse från betalning av amorteringar på statliga lån inte beviljas, om realsäkerheten för lånet eller borgen genom affärsverksamhet eller därmed jämförbar verksamhet tryggar betalningen av amorteringarna. För bibehållande av gäldenärens bostad, tryggande av företagets fortsatta verksamhet eller av andra synnerligen vägande skäl kan befrielse från betalning dock beviljas. I sådana fall ska ansökan föras till Landsbygdsverket för avgörande.

Om låntagaren har upphört med näringsidkandet, kan befrielse från betalning trots vad som föreskrivs i 1 mom. dock beviljas, om

1) låntagaren har sålt den egendom som utgjort säkerhet, med undantag av bostadsbyggnaden och tillhörande jordområde,

2) låntagaren inte rimligen anses klara av återbetalningen av lånet på grund av bestående arbetsförmåga, långtidsarbetslöshet, underhållsskyldighet eller av annan därmed jämförbar orsak, och om

3) befrielsen från betalning kommer låntagaren till godo till fullt belopp utan att den samtidigt förbättrar övriga borgenärers rätt att få betalning för sina fordringar.

Om borgenärer som har beviljat en låntagare räntestödslån eller andra krediter inte samtycker till frivillig skuldsanering, kan statliga lån saneras enbart av särskilda skäl och förutsatt att det utestående beloppet i fråga om statliga lån och statens övriga fordringar utgör minst 60 procent av låntagarens samtliga skulder.

84 §

Stöd som beviljas i samband med frivillig skuldsanering

En åtgärd som leder till att det stöd som ingått i lånet används snabbare utan att stödbeloppet ökar anses inte vara ett stöd som beviljas i samband med frivillig skuldsanering.

Stöd i samband med frivillig skuldsanering kan beviljas till ett belopp av högst 20 000 euro.

Stöd som beviljas i samband med frivillig skuldsanering anses vara

1) räntefrihet, friår från amorteringar, sänkning av räntan eller betydande uppskov med betalning av räntan eller med amorteringar i fråga om statliga lån eller statens försäljningsprisfordringar så att ett stöd som tidigare ingått i lånet eller försäljningsprisfordran inte minskar,

2) stöd i anslutning till statsborgen,

3) räntestöd, som inte minskar ett räntestöd som redan tidigare ingått i lånet.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om stöd som ökar stöd som beviljats tidigare och om faststäl-

lande av stödets belopp eller värde samt om uppföljning av stödet.

85 §

Beslut och avtal om skuldsanering

Närings-, trafik- och miljöcentralen fattar på gäldenärens ansökan beslut om samtycke till skuldsanering på statens vägnar och om förutsättningarna för samtycke.

När beslutet har vunnit laga kraft under-tecknar närings-, trafik- och miljöcentralen tillsammans med gäldenären och kreditinstitutet ett avtal om genomförande av frivillig skuldsanering i fråga om statliga lån och räntestödslån. Avtalet åsidosätter villkoren i skuldebrevet och stödbeslutet. Sådana villkor i ett stödbeslut som grundar sig på Europeiska unionens lagstiftning kan dock inte åsidosättas genom avtal.

Närmare bestämmelser om förfarandet vid och uppföljningen av frivillig skuldsanering kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

86 §

Förfall av frivillig skuldsanering

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan fatta beslut om att en frivillig skuldsanering ska förfalla för statens del, om

1) gäldenären i samband med ansökan om skuldsanering eller under förfarandet har hemlighållit omständigheter som väsentligen påverkar saneringen eller lämnat väsentligt felaktiga uppgifter om omständigheterna och gäldenärens förfarande har varit synnerligen klanderbart med tanke på de andra parterna, eller om

2) låntagaren utan godtagbart skäl väsentligt har försummat att iaktta avtalet.

Den frivilliga skuldsaneringen förfaller också när en domstol fastställer ett betalningsprogram för låntagaren enligt lagen om företagssanering eller enligt lagen om skuldsanering för privatpersoner. När domstolen fastställer programmet ska den beakta de lån och fordringar som ingått i den frivilliga

skuldsaneringen enligt de villkor som skulle ha gällt utan den frivilliga skuldsaneringen.

Om det har bestämts att skuldsaneringen förfaller, har en borgenär som är part i avtalet rätt att kräva betalning för sin fordran av gäldenären enligt de villkor som skulle ha gällt utan skuldsanering. Gäldenären ska dock inte betala dröjsmålsränta till borgenären för den tid skuldsaneringen varat, om inte närings-, trafik- och miljöcentralen beslutar något annat på grund av orsaken till att skuldsaneringen förfaller.

Innan närings-, trafik- och miljöcentralen beslutar om förfall av frivillig skuldsanering ska centralen höra de andra avtalsparterna.

20 kap.

Särskilda förmåner

87 §

Särskilda förmåner

Naturnäringsidkare som äger eller annars besitter och bor på en renhushållnings- eller naturnäringslägenhet inom ett sådant område som avses i 4 § 2 mom. har rätt att utan ersättning på statens mark- och vattenområden

1) förlägga stödjepunkter för renhushållning på samernas hembygdsområde, om det är nödvändigt med tanke på renskötseln,

2) förlägga stödjepunkter för jakt, om det finns synnerligen vägande skäl för det,

3) förlägga stödjepunkter för fiske samt fiskkällare och lagerbyggnader på platser som är nödvändiga för näringsidkandet i omedelbar anslutning till vattendrag som är viktiga för fiskerinäringen, och

4) ha sin boskap på bete och för den insamla hö, löv, starr och sjöfräken.

En förutsättning för att en förmån enligt 1 mom. ska få utnyttjas är att Forststyrelsen på ansökan fattar beslut om att bevilja tillstånd till det. Tillstånd kan beviljas endast om förläggandet av byggnaden i fråga ska anses nödvändigt för idkandet av renhushållning eller andra naturnäringar. Innan tillstånd beviljas ska Forststyrelsen begära utlåtande av närings-, trafik- och miljöcentralen

om nödvändigheten av en stödjepunkt och, i fråga om en stödjepunkt för renhushållning, av det renbeteslag inom vars område man har för avsikt att placera stödjepunkten. I fråga om en stödjepunkt för renhushållning ska dessutom begäras utlåtande av sametinget, om man har för avsikt att placera stödjepunkten i sameområdet. Med tillämpning av motsvarande förfarande kan ett tillstånd överföras på en person, som besittningen av en naturnärlägenhet har överförs till och som uppfyller förutsättningarna för beviljande av tillstånd. I Forststyrelsens beslut ska också det stödbelopp som ingår i förmånen anges.

Genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om tillståndets giltighetstid och grunderna för bestämmande av stöd och om det belopp som anses ingå i tillståndet. Närmare bestämmelser om förutsättningarna och villkoren för beviljande av tillstånd kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

88 §

Återkallande av särskilda förmåner

Forststyrelsen kan, efter att närings-, trafik- och miljöcentralen gett utlåtande i saken, återkalla en beviljad särskild förmån, om förmånen inte längre kan anses motiverad med tanke på idkandet av renhushållning eller andra naturnäringar.

Forststyrelsen kan förutsätta att byggnader och konstruktioner som har uppförts på ett sådant område som avses i 87 § 1 mom. 1—3 punkten ska avlägsnas inom en viss tid efter det att förmånen har upphört.

21 kap.

Övervakning av stöd

89 §

Uppföljning av affärsplaner

Stödtagaren ska för närings-, trafik- och miljöcentralen lägga fram utredningar om genomförandet av de målsättningar och åtgärder som ingår i en affärsplan.

Närmare bestämmelser om innehållet i de utredningar som avses i 1 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet. Landsbygdsverket meddelar närmare föreskrifter om hur utredningarna ska presenteras och lämnas in till närings-, trafik- och miljöcentralen.

90 §

Uppföljning av statliga lån, räntestödslån och lån som omfattas av statsborgen

Kreditgivaren ska ordna uppföljning av hur statliga lån, räntestödslån och lån som omfattas av statsborgen sköts och hur stöd i anslutning till statliga lån, räntestöd för andra lån och andra stöd i anslutning till lån används. Kreditgivaren ska regelbundet sända Landsbygdsverket uppgifter om beviljande, lyftande och amortering av lån, uppgifter om betalning av ränta på statliga lån, räntestödslån och lån mot statsborgen och uppgifter om användning av stöd i anslutning till lån. Kreditgivaren utan dröjsmål ska se till att ändringar som gäller statliga lån och andra lån som stöds förs in i kreditgivarens datasystem.

Närmare bestämmelser om de uppgifter som kreditgivaren ska lämna till Landsbygdsverket utfärdas genom förordning av statsrådet. Landsbygdsverket meddelar närmare föreskrifter om hur uppgifterna ska presenteras och lämnas.

91 §

Informationssystem för övervakning

För uppföljningen av finansiering, beviljande, betalning, inspektion, återkrav och effekterna av stöd finns ett registerbaserat informationssystem för övervakning. I lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem (284/2008) föreskrivs om hur registren ska föras och användas samt om uppgifternas offentlighet och sekretess.

I informationssystemet för övervakning kan följande uppgifter registreras om sökande, stödtagare, åtgärder som stöds samt användningen av stöd:

1) sökandens namn och kontaktuppgifter samt personbeteckning eller företags- och organisationsnummer,

2) namn och kontaktuppgifter för sökandens kontaktpersoner,

3) uppgifter som ingår i affärsplaner och byggnadsplaner,

4) uppgifter om program som deltar i finansieringen av åtgärder som stöds,

5) uppgifter om stöd- eller utbetalningsansökningar och hur de avgjorts samt uppgifter om specificeringen av stöd,

6) uppgifter om stöd som beviljats och betalats till stödtagare samt uppgifter om statsborgen

7) uppgifter om avtal i anslutning till stöd,

8) beloppet av offentlig finansiering som används för åtgärder som stöds,

9) uppgifter om inspektioner och vad som iakttagits vid dem,

10) uppgifter om stöd som återkrävs hos stödtagare, genomförande av återkrav och hävande av avtal,

11) uppgifter som avses i 89 § och som samlas in för uppföljningen,

12) andra nödvändiga uppgifter som samlas in vid behandlingen av ansökningar.

Personuppgiftslagen (523/1999) tillämpas på registrerad rätt att granska de uppgifter om sig som finns i informationssystemet för övervakning, på rättelse av fel och brister i uppgifterna samt på utplånande av föråldrade och onödiga uppgifter.

Närmare bestämmelser om andra uppgifter än personuppgifter som ska föras in i registret kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

92 §

Förvaring av uppgifter

Uppgifterna i informationssystemet förvaras tio år från beslutet om beviljande av stöd. Om stöd har beviljats ska uppgifterna förvaras tio år från utbetalningen av den sista posten eller från det att den sista posten av ett statligt lån eller ett lån som är föremål för räntestöd lyfts, dock så länge som räntestöd betalas. Uppgifter om statsborgen ska förvaras så länge som borgen är i kraft eller, om borgensansvaret har realiserats, så länge re-

gressfordran kan drivas in. Uppgifter om statliga lån ska förvaras så länge som kreditinstitutet har en fordran på låntagaren för ett statligt lån eller, om en kreditgivare har ansökt om en gottgörelse för ett statligt lån hos Landsbyggsverket, till dess att beslutet om ansökan om gottgörelse har vunnit laga kraft. När det är fråga om stöd som ingår i program som delfinansieras av Europeiska unionen ska uppgifterna förvaras fem år från det att Europeiska unionens kommission betalar unionens sista finansieringsandel enligt programmet.

22 kap.

Inspektion

93 §

Inspektionsrätt

Jord- och skogsbruksministeriet och Landsbyggsverket kan förrätta inspektioner som gäller beviljare, utbetalare och förmedlare av stöd samt stödtagare, i syfte att utöva tillsyn över att förutsättningarna och villkoren för beviljande, betalning och användning av stöd iakttas. Närings-, trafik- och miljöcentralen har motsvarande rätt i fråga om förmedlare och stödtagare. Nämnda myndigheter har rätt att få upplysningar trots sekretessbestämmelserna.

94 §

Utförande av inspektioner

Inspektion får i den omfattning som tillsynsuppdraget kräver utsträckas till lokaler, konstruktioner, byggnader, redskap, omständigheter, informationssystem och handlingar som är relevanta för en åtgärd som stöds och användningen av stöd. Inspektion får dock inte utföras i lokaler som används som fast bostad.

För att inspektionsuppdraget ska kunna skötas på ett ändamålsenligt sätt kan en utomstående revisor befullmäktigas för inspektionen. Revisorn ska vara en revisor eller revisionssammanslutning enligt revisionslagen (459/2007) eller lagen om reviso-

rer inom den offentliga förvaltningen och ekonomin (467/1999). En revisionssammanslutning ska utse en ansvarig revisor för inspektionen. Vid utförandet av inspektionsuppdraget tillämpas förvaltningslagen (434/2003), språklagen (423/2003), samiska språklagen (1086/2003) och lagen om ofentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). På den revisor som utför inspektionsuppdraget tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar. På skada som orsakas vid inspektionen tillämpas skadeståndslagen (412/1974).

En inspektionsberättelse ska upprättas över inspektionen och utan dröjsmål lämnas till närings-, trafik- och miljöcentralen och Landsbygdsverket.

Den som utför inspektionen har rätt att omhänderta handlingar och annat material som har samband med användningen av stödet, om detta krävs för att syftet med inspektionen ska uppnås. Handlingarna och annat material ska utan dröjsmål returneras när de inte längre behövs för inspektionen.

Bestämmelser om polisens skyldighet att ge handräckning finns i 40 § i polislagen (493/1995).

23 kap.

Avbrytande av utbetalning av stöd samt återkrav

95 §

Avbrytande av utbetalning av stöd samt återkrav

Närings-, trafik- och miljöcentralen är skyldig att avbryta utbetalningen av stöd och att återkräva stöd som avses i 5-8 kap., om

1) villkoren för beviljande eller utbetalning av stödet inte har uppfyllts,

2) stödtagaren har gett felaktiga eller bristfälliga uppgifter som väsentligt har inverkat på beviljandet eller utbetalningen av stödet,

3) stödsvillkoren inte har iakttagits,

4) stödtagaren inte har fullgjort det åtagande som avses i 17 § 1 mom.,

5) stödtagaren har överlätit den näringsverksamhet eller det investeringsobjekt som stöds eller en bostadsbyggnad för vilken har

beviljats bostadsfinansiering utan närings-, trafik- och miljöcentralens tillstånd och innan den frist som nämns i 44 § 2 mom. löpt ut,

6) stödtagaren har vägrat att bistå vid inspektion, eller om

7) Europeiska unionens lagstiftning om sådana strukturstöd till jordbruket som helt eller delvis finansieras av Europeiska unionen eller som i sin helhet finansieras med nationella medel kräver det.

Ett belopp som uppgår till högst 25 euro kan dock efterskänkas.

Om stöd har beviljats flera stödtagare gemensamt, svarar alla mottagare solidariskt för återbetalning av stödet. Mellan stödtagarna fördelas ansvaret i det förhållande som stödtagaren har deltagit i den verksamhet som legat till grund för skyldigheten att betala tillbaka stödet.

Stöd som återkrävs ska betalas tillbaka senast inom ett år från närings-, trafik- och miljöcentralens beslut.

96 §

Beslut om uppsägning av statliga lån

På stöd i anslutning till statliga lån tillämpas bestämmelserna i 95 §.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan också ålägga en kreditgivare att säga upp ett statligt lån, om något av de villkor som anges i 95 § 1 mom. uppfylls.

Det kan bestämmas att ett statligt lån ska sägas upp eller en kreditgivare kan säga upp lånet också om

1) den lägenhet som lånet gäller eller en del av den säljs genom utsökning,

2) säkerhetens värde av någon orsak som inte beror på sökanden har sjunkit så mycket att indrivningen av det utestående lånekapitalet äventyras,

3) betalningen av ränta eller amortering har försenats mera än tre månader,

4) låntagaren eller en borgensman har försatts i konkurs eller en borgensmans affärsverksamhet har upphört och låntagaren inte trots uppmaning har ställt tillräcklig säkerhet, som godkänts av långivaren.

Ett statligt lån som blir uppsagt ska betalas tillbaka i högst två poster senast inom sex

månader från närings-, trafik- och miljöcentralens beslut.

97 §

Stödtagarens anmälningsskyldighet och förhandsbesked

Stödtagaren ska omedelbart underrätta den som beviljat stödet om sådana förändringar enligt 95 § 1 mom. eller 96 § i de omständigheter som gör grund för beviljande av stödet, det statliga lånet eller statsborgen eller är en förutsättning för utbetalning av stödet eller lyftande av lånet och som kan orsaka återkrav eller indragning av stödet eller uppsägning av det statliga lånet.

Stödtagaren kan på begäran meddelas ett bindande förhandsbesked om huruvida en planerad åtgärd som gäller det åtagande som avses i 17 § 1 mom., affärsplanen, den näring som idkas eller en förändring eller överlåtelse av den egendom som stöds orsakar en påföljd enligt 95 § 1 mom. eller 96 §. I ansökan ska den fråga specificeras i vilken förhandsbesked söks och läggas fram den utredning som behövs för avgörande av ärendet. Närings-, trafik- och miljöcentralens beslut om förhandsbesked gäller ett år efter det att beslutet meddelades. Närings-, trafik- och miljöcentralen kan inte avvika från ett förhandsbesked som den har meddelat, om inte stödtagarens åtgärder väsentligt avviker från de åtgärder som stödtagaren angett i ansökan om förhandsbesked eller stödtagaren för att få ett förhandsbesked har angett väsentligt vilseledande eller brisfälliga uppgifter.

Förhandsbesked meddelas inte om en ansökan i ärendet är anhängig eller om myndigheten har avgjort ärendet eller om ärendet ska avgöras av Europeiska unionens organ.

Närmare bestämmelser om förfarandet när förhandsbesked begärs och meddelas kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

98 §

Uppsägning av räntestödslån

Om det genom ett beslut som vunnit laga kraft har bestämts att ett räntestöd ska åter-

krävas av låntagaren, kan kreditgivaren säga upp ett räntestödslån helt eller delvis.

99 §

Ränta på belopp som ska återbetalas

Stödtagaren ska på belopp som återbetalas eller återkrävs betala en årlig ränta enligt 3 § 2 mom. i räntelagen ökad med tre procentenheter. Ränta ska betalas från stödets utbetalningsdag eller, om det belopp som ska betalas tillbaka är ett statligt lån eller det stöd som ska återkrävas är kopplat till räntan, från den dag då lånet lyftes till dess att det återkrävda beloppet har betalats tillbaka. På statligt lån ska dock betalas ovan avsedd ränta från den dag då beslutet om återkrav fattades, om återkravet grundar sig på 96 § 3 mom. Om det är fråga om ett kalkylerat stöd som inte är kopplat till räntan på ett statligt lån, gäller skyldigheten att betala ränta från den dag då stödet började användas.

Om ett statligt lån sägs upp och ett stöd i anslutning till lånet samtidigt återkrävs, ska ingen ränta räknas på det stöd som är kopplat till räntan på det lån som återkrävs och den ränta som låntagaren redan har betalat dras av från räntan för återkrav av lånet.

100 §

Dröjsmålsränta

Om ett belopp som återkrävs inte betalas senast den förfallodag som avses i 102 § 1 mom., ska en årlig dröjsmålsränta enligt den räntefot som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen betalas på beloppet.

101 §

Jämkning av återkrav

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan avstå från att helt eller delvis driva in belopp som betalats felaktigt eller utan grund eller ränta som ska betalas på beloppet, om det som helhet betraktat med hänsyn till stödtagarens omständigheter och verksamhet är oskäligt att driva in det fulla beloppet. Återkrav och indrivning av ränta ska dock ske till

fullt belopp om Europeiska unionens lagstiftning om sådana strukturstöd till jordbruket eller fiskerinäringen som helt eller delvis finansieras av Europeiska unionen eller som i sin helhet finansieras med nationella medel kräver det.

102 §

Beslut om återkrav och avbrytande av utbetalning

Beslut om återkrav och avbrytande av utbetalning av stöd och om uppsägning av statliga lån fattas av närings-, trafik- och miljöcentralen. Genom beslutet fastställs det belopp som återkrävs eller sägs upp, räntan enligt 99 § och förfallodagen för betalningen av dem.

Beslut om återkrav ska fattas utan ogrundat dröjsmål efter det att närings-, trafik- och miljöcentralen fått vetskap om den grund som anges i 95 § och senast tio år efter det att den sista stödposten har betalats. Ett stöd i anslutning till ett statligt lån anses vara använt när den sista stödpost som är kopplad till räntan på lånet har använts.

103 §

Verkställighet av återkravsbeslut

Landsbygdsverket svarar för verkställandet av återkravsbeslut. Återkrav med stöd av ett beslut som vunnit laga kraft kan genomföras så att det belopp som återkrävs jämte ränta dras av från övriga stöd som betalas till stödtagaren. I fråga om återkrav av statliga lån och uttag av ränta på dem ligger ansvaret dock på det kreditinstitut som beviljat lånet.

Beslut om återkrav kan verkställas genom utsökning efter det att beslutet har vunnit laga kraft. På verkställigheten av beslutet tillämpas lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

Uppsägning av statliga lån och uttag av ränta för återkrav hör dock till det kreditinstitut som beviljat lånet.

24 kap.

Förfaranden som gäller stöd i anslutning till lån

104 §

Kreditgivarens och det centrala finansiella institutets uppgifter

På personer som är i en kreditgivares eller ett centralt finansiellt instituts anställning tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de sköter uppgifter som avses i denna lag. På skada som orsakats i samband med skötseln av de uppgifter som avses ovan tillämpas skadeståndslagen.

105 §

Kreditgivarens upplysnings- och biståndsskyldighet

Kreditgivaren ska underrätta närings-, trafik- och miljöcentralen om överföring av ett lån som stöds till en annan kreditgivare och om sådana ändringar av lånevillkoren som avses i 65 § 2 och 3 mom. och som inte förutsätter närings-, trafik- och miljöcentralens tillstånd.

När kreditgivare sköter statliga lån ska de beakta statens intressen i egenskap av kreditgivare och när de sköter lån med borgen ska de beakta statens intressen i egenskap av borgensman. Kreditgivaren ska utan dröjsmål underrätta Landsbygdsverket om sådana förändringar när det gäller stödtagarens ekonomiska ställning, det lån som stöds eller värdet på den egendom som utgör säkerhet för lån, som kan ha betydelse för statens ställning som kreditgivare eller borgensman.

Kreditgivaren och det centrala finansiella institutet ska på specifik begäran till jord- och skogsbruksministeriet, Landsbygdsverket och närings-, trafik- och miljöcentralen lämna ut sådana uppgifter om stödtagare som är nödvändiga för övervakningen av att förutsättningarna och villkoren för beviljande av stöd iakttas.

Kreditgivarens och det centrala finansiella institutets upplysningsskyldighet gäller också sekretessbelagda uppgifter. Uppgifterna

får inte användas för andra ändamål än de har lämnats ut för till en myndighet för att denna ska kunna sköta sina uppgifter.

106 §

Avgifter för statsborgen

För statsborgen ska stödtagaren betala en avgift, som kan bestämmas utifrån en procentuell borgensandel av det lån som borgen beviljats för, riskerna i anknytning till borgen eller de administrativa kostnader som borgen medför eller en kombination av dessa. För statsborgen tas dessutom två gånger per år ut en avgift som bestämmas på samma grunder som den engångsavgift som tas ut för borgen. Avgifterna redovisas till gårdsbrukets utvecklingsfond.

Kreditgivaren ska förmedla de avgifter som avses i 1 mom. till staten. För skötseln av denna uppgift betalar Landsbygdsverket ersättning till kreditgivaren. Ersättningen betalas av gårdsbrukets utvecklingsfonds medel.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om borgensavgifter och om sätten att bestämma borgensavgifter samt om ersättningar till kreditgivare. Landsbygdsverket kan meddela närmare föreskrifter om förfarandet vid förmedlingen av avgifter.

107 §

Realisering av statens borgensansvar

Landsbygdsverket svarar för intressebevakningen i samband med statens borgensansvar och regressrätt.

Landsbygdsverket kan besluta att en regressfordran ska lämnas oindriven om stödtagaren inte skäligen kan anses klara av att betala den på grund av varaktig arbetsförmåga, långvarig arbetslöshet, försörjningsplikt eller någon annan jämförbar orsak.

Avgifter som har samband med realisering av borgensansvar betalas av gårdsbrukets utvecklingsfonds medel. Ersättningar som fås på grund av regressrätten ska redovisas till den nämnda fonden.

108 §

Kreditgivarens skyldighet att förvara uppgifter

Utöver vad som annars föreskrivs om kreditgivarens skyldighet att förvara handlingar, ska kreditgivaren åtminstone under lånetiden förvara handlingar som gäller

- 1) lånevillkor och ändring av lånevillkor inklusive betalningslättnader,
- 2) värdering av säkerhet för statliga lån,
- 3) gravationer som gäller säkerheten vid den tidpunkt då panträtt eller någon annan rätt har utfästs i den egendom som anvisats som säkerhet för ett statligt lån eller borgen,
- 4) uppsägning av lån.

Handlingarna ska förvaras tills det statliga lånet eller lånet som omfattas av statsborgen har betalats tillbaka. Om kreditinstitutet har ansökt om gottgörelse för ett statligt lån eller betalning på grundval av statsborgen ska handlingarna enligt 1 mom. förvaras tills gottgörelsen har betalats eller betalningen på grundval av statsborgen har erlagts eller beslut om avslag på ansökan om gottgörelse eller betalning på grundval av statsborgen har fattats och vunnit laga kraft.

25 kap.

Särskilda bestämmelser

109 §

Rätt att få upplysningar samt utlämnande av information

Jord- och skogsbruksministeriet, Landsbygdsverket samt närings-, trafik- och miljöcentralen har trots sekretessbestämmelserna rätt att av andra myndigheter eller andra som sköter offentliga uppdrag få sådana uppgifter om sökanden eller stödtagaren, dennes hälsotillstånd, ekonomiska situation och affärs- eller yrkesverksamhet eller om finansiering med offentliga medel eller andra omständigheter som är nödvändiga för behandlingen av stödärendet.

Jord- och skogsbruksministeriet, Landsbygdsverket samt närings-, trafik- och miljö-

centralen har trots sekretessbestämmelserna rätt att till andra myndigheter eller andra som sköter offentliga uppdrag eller till Europeiska unionens organ överlämna sådana uppgifter om stödtagaren som samlats in vid skötseln av uppgifter enligt denna lag och som är nödvändiga för fullgörande av den inspektionsuppgift som föreskrivs för myndigheten eller organet eller för att övervaka att Europeiska unionens lagstiftning har följts.

Uppgifter som erhållits på basis av 1 eller 2 mom. får inte användas för andra ändamål än de har begärts för.

110 §

Delgivning av beslut

Beslut enligt denna lag kan delges på det sätt som föreskrivs i 59 § i förvaltningslagen.

Ett beslut som gäller återkrav av stöd ska dock delges på det sätt som föreskrivs i 60 § i förvaltningslagen.

111 §

Beslutsavgift

Beslut enligt denna lag är avgiftsfria för sökanden och stödtagaren. På Forststyrelsens beslut om särskilda förmåner tillämpas lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992), dock så att ett beslut är avgiftsfritt till den del som det gäller stöd som ingår i särskilda förmåner.

112 §

Regional fördelning av medel

Jord- och skogsbruksministeriet svarar för att bevillningsfullmakter eller anslag som avses i 7 § 1 mom. fördelas till stöden enligt denna lag och beslutar om anvisning av dem till närings-, trafik- och miljöcentralen.

113 §

Användningen av medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond

Medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond kan, utöver vad som ovan föreskrivs om användningen av dem, användas för

1) skötsel och iståndsättning av mark som förvärvats med medel ur utvecklingsfonden eller som överförts till fonden samt av annan egendom,

2) arvoden för skötsel och andra utgifter som långivningen medför,

3) stödåtgärder och statliga lån enligt denna lag,

4) forskning och utredningar som gäller utveckling av renhushållningen och naturnäringarna.

Av medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond får betalas arvoden och ersättningar för kostnader i anslutning till förfarandet vid frivillig skuldsanering.

114 §

Tekniskt bistånd

På tekniskt bistånd för verkställighet av stöd enligt denna lag tillämpas vad som föreskrivs om användning av tekniskt bistånd i 54 § i lagen om stöd för utveckling av landsbygden.

115 §

Överklagande

Landsbygdsverkets, Forststyrelsens och närings-, trafik- och miljöcentralens beslut enligt denna lag får överklagas genom besvär till landsbygdsnäringarnas besvärsnämnd i enlighet med förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Besvärsskrivelsen kan också lämnas in till den myndighet vars beslut överklagas. Myndigheten ska vidarebefordra besvärsskrivelsen och handlingarna i ärendet samt sitt yttrande till besvärmyndigheten.

Landsbygdsnäringarnas besvärsnämnds beslut om avbrytande av utbetalning eller

återkrav av stöd får överklagas genom besvär till högsta förvaltningsdomstolen i enlighet med förvaltningsprocesslagen. I övrigt får besvärskamrads beslut överklagas genom besvär till högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen meddelar besvärstillstånd.

116 §

Rättsmedel vid genomförande av upphandling

På en sådan upphandling som genomförs av en upphandlande enhet som avses i 6 § 5 punkten i lagen om offentlig upphandling för vilken beviljats stöd enligt denna lag och där upphandlingen överskrider de tröskelvärden som avses i 15 § i lagen om offentlig upphandling tillämpas 11 kap. i nämnda lag.

26 kap.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

117 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

Genom denna lag upphävs lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringslag (45/2000).

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

118 §

Användning av medel

Medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond kan fortfarande användas också för sådana projekt som ska slutföras enligt lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringslag eller tidigare lagstiftning och för vilka medlen har kunnat användas enligt de be-

stämmelser som gäller när denna lag träder i kraft.

Dessutom används egendom som har förvärvats eller erhållits på något annat sätt för ändamål som nämns i lagen om renskötsel-lägenheter, renhushållningslagen eller naturnäringslagen efter att denna lag träder i kraft för sådana ändamål som anges i 3 § i lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond.

119 §

Tillämpning av tidigare lagstiftning

Ärenden som är anhängiga med stöd av lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringslag och tidigare lagstiftning slutbehandlas enligt de nämnda lagarna av den myndighet som ärendet är anhängigt vid när denna lag träder i kraft. Understöd som beviljats ska betalas av den beviljande myndigheten.

I fråga om verkställigheten av lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringslag samt annan lagstiftning som gäller före denna lags ikraftträdande och i fråga om statens, en kommuns och ett kreditinstituts fordringar som har uppkommit med stöd av nämnda lagstiftning iakttas de bestämmelser och de avtalsvillkor enligt bestämmelserna som gäller vid denna lags ikraftträdande, dock så att ärenden som hör till närings-, trafik- och miljöcentralens behörighet behandlas och avgörs av Lapplands närings-, trafik- och miljöcentral.

120 §

Betalningslättnader enligt tidigare lagstiftning

I fråga om förutsättningarna för betalningslättnader för statens försäljningsprisfordringar, statliga lån eller räntestödslån enligt lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringslag och tidigare lagstiftning tillämpas de bestämmelser som gäller vid denna lags ikraftträdande. På förfarandet för beviljande av betalningslättnader för räntestödslån tillämpas dock vad som föreskrivs i 64 § 4 mom.

121 §

Programbaserade stöd enligt tidigare lagstiftning

I fråga om beviljande, betalning och övervakning av samt övriga förfaringssätt som gäller av Europeiska unionen delfinansierade programbaserade understöd och andra stöd enligt den lagstiftning som gäller före denna lags ikraftträdande iakttas de bestämmelser och föreskrifter om den aktuella programperioden som gäller vid denna lags ikraftträdande, om inte något annat följer av Europeiska unionens lagstiftning.

122 §

Arvoden för skötsel av statliga lån som beviljats tidigare

För skötseln av statliga lån som beviljats med stöd av lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringar och tidigare lagstiftning betalas kreditinstituten en skäligen ersättning för skötselkostnader och andra kostnader. Närmare bestämmelser om grunderna för och beloppet av ersättningen utfärdas genom förordning av statsrådet.

123 §

Sökande av ändring i avgöranden enligt tidigare lagstiftning

När denna lag har trätt i kraft söks ändring i beslut som närings-, trafik- och miljöcentralen, Landsbygdsverket och landsbygdsnäringsnämnden har fattat i ärenden enligt lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringar, renhushållningslagen, naturnäringslagen och tidigare lagstiftning på det sätt som föreskrivs i 115 § i denna lag om motsvarande ärenden, trots vad som tidigare har föreskrivits om sökande av ändring.

124 §

Hänvisningsbestämmelser

Om det i någon annan lag eller i en föreskrift som utfärdats med stöd av den hänvisas till lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringar anses hänvisningen innebära en hänvisning till motsvarande föreskrifter i denna lag, om inte något annat följer av denna lag.

125 §

Byggplatser

Forststyrelsen kan fatta beslut om att bevilja ett renbeteslag, som med besittningsrätt enligt lagen om renskötselägenheter besitter ett byggplatsområde, tillstånd att byta ett byggplatsområde, vars läge är oändamålsenligt eller som blivit obehövligt på grund av sitt läge, till en plats som anvisats av Forststyrelsen och som är lämplig för renhushållning. Renbeteslaget ska flytta de byggnader som det äger från området inom två år från Forststyrelsens beslut. Forststyrelsen kan förena sitt beslut med vite eller hot om tvångsutförande på det sätt som föreskrivs i viteslagen (1113/1990).

Närmare bestämmelser om tillståndsförfarandet vid byte av byggplats kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

126 §

Vissa åtgärder och rättsförhållanden enligt tidigare lagstiftning

Lagen om renskötselägenheter, naturnäringslagen och renhushållningslagen iakttas i fråga om ärenden som gäller verkställigheten av de nämnda lagarna och om vilka det inte föreskrivs något annat i denna lag. Detta gäller även betalningslättnader och begränsningar i samband med lägenheter. Överföring av statens fordringar, återkrav av statens fordringar och av understöd, befrielse för en lägenhet eller en del av den från begränsningar och pantansvar, beviljande av tillstånd för överlåtelse samt beviljande av be-

talningslättnader i fråga om statens fordringar hör dock till närings-, trafik- och miljöcentralens behörighet. Understöd som har beviljats av jord- och skogsbruksministeriet återkrävs dock av det ministerium som beviljat stödet. De nämnda lagarna iakttas i tillämpliga delar också i fråga om lån. Beslut om betalningslättnader och överföring av lån fattas dock av det kreditinstitut som beviljat lånet. Kreditinstitutet ska då iakttä vad som föreskrivs i den lagstiftning som gäller före denna lags ikraftträdande.

127 §

Avvikande förfaranden

Bestämmelser om avvikande förfaranden i anslutning till ansökan, utbetalning, överföring eller återkrav av stöd eller andra förmåner eller motsvarande åtgärder vid tillämpningen av 118—126 § kan dock utfärdas genom förordning av statsrådet.

Landsbygdsverket kan meddela närmare föreskrifter om de handlingar som behövs vid behandlingen av ärenden enligt 118—126 §.

2.**Lag****om ersättande av skador som drabbat renhushållningen**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att hjälpa aktörerna inom renhushållningsnäringen att klara av omfattande och oförutsedda skador som drabbat renhushållningen.

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på skador som drabbat renhushållningen till följd av en naturkatastrof eller någon annan katastrof inom det renskötselområde som avses i renskötselförordningen (848/1990).

3 §

Naturkatastrofer och andra katastrofer

Med *naturkatastrofer och andra katastrofer* avses i denna lag

1) sådana exceptionella väder- och naturförhållanden som på ett betydelsefullt sätt hindrar renarna från att använda sina vanliga beten och som föranleder ett betydande behov av extrautfodring, som i övrigt orsakar rendöd eller som i övrigt avsevärt försämrar renarnas möjligheter att klara sig i naturen, och

2) en exceptionell och vitt utbredd djursjukdom hos ren.

Närmare bestämmelser om de naturkatastrofer och andra katastrofer som godtas som grund för ersättning utfärdas genom förordning av statsrådet.

Nedan i denna lag avses med katastrof både naturkatastrofer och andra katastrofer.

4 §

Allmänna förutsättningar

Ersättning som avses i denna lag kan betalas av statsmedel för skador som direkt föranleds av en katastrof som drabbat renhushållningen.

En förutsättning för utbetalning av ersättning är att det för detta ändamål har anvisats anslag i den årliga dispositionsplanen för gårdsbrukets utvecklingsfond eller anslag eller bevilningsfullmakter i statsbudgeten.

5 §

Konstaterande av en katastrof

En förutsättning för utbetalning av ersättning är att katastrofen samt dess omfattning och konsekvenser för renhushållningen har konstaterats i en utredning som har gjorts av en eller flera forskningsinstitut, beroende på ärendets natur.

Genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om förfarandet för konstaterande av en katastrof.

Jord- och skogsbruksministeriet beslutar om anlitaandet av forskningsinstitut inom sitt förvaltningsområde samt av privata forskningsinstitut för konstaterande av en katastrof. Statsrådet beslutar om anlitaandet av andra offentliga forskningsinstitut för motsvarande ändamål.

Genom beslut av statsrådet konstateras att förhållandena förändrats så att det anses föreligga en katastrof som berättigar till ersättning.

6 §

Konstaterande av skada

Kommunens landsbygdsnäringsmyndighet värderar den skada som renhushållningsidkaren har orsakats. Om skadan och skadebeloppet är uppenbara, kan närings-, trafik- och miljöcentralen avstå från att kräva en värdering.

Kommunens landsbygdsnäringsmyndighet eller närings-, trafik- och miljöcentralen värderar den skada som ett renbeteslag har orsakats.

Närmare bestämmelser om förfarandet vid värdering av skador och om när en värdering inte krävs kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 §

Skada som ska ersättas

De skador som ska ersättas kan omfatta ersättande av värdet av renar som dött, inkomstbortfall till följd av förlust av renar eller sådana extra kostnader som skadan föranlett.

När skadebeloppet beräknas ska som grund användas den sökandes genomsnittliga antal livrenar under de tre renskötselår som föregått katastrofen samt beloppet av produktionskostnaderna och inkomsterna under motsvarande tid.

8 §

Ersättningstagare och förutsättningar för ersättning

Ersättning kan betalas till renhushållningsidkare och renbeteslag.

En förutsättning för utbetalning av ersättning till en renhushållningsidkare är att han eller hon har drabbats av avsevärda förluster till följd av att renar har dött eller som har orsakats betydande extra kostnader till följd av en katastrof, och att renhushållningsidkaren eller det hushåll han eller hon hör till har minst 50 renar.

En förutsättning för utbetalning av ersättning till ett renbeteslag är att det har orsakats betydande extra kostnader till följd av en katastrof.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om de förluster som kan ersättas och om godtagbara extra kostnader, om maximibeloppet av de förluster och extra kostnader som ersätts samt om de personer som hör till renhushållningsidkarens hushåll.

9 §

Ersättningens belopp

Ersättning betalas högst till det belopp som överskrider självriskan och som motsvarar beloppet för den förlust som konstaterats eller beloppet för de godtagbara kostnaderna.

Den sökandes självrisk är minst 20 procent av den förlust som konstaterats och av de godtagbara extra kostnaderna.

Statsrådet beslutar i samband ett beslut enligt 5 § 2 mom. också om självriskandelen. .

10 §

Samordning av ersättningar och stöd

Ersättning betalas bara till den del den sökande inte, för den del som överskrider självriskens, får ersättning på grundval av försäkring eller stöd eller annan ersättning av ofentliga medel.

Om sökanden betalas annan ersättning eller annat stöd för samma ändamål för förlusterna eller de extra kostnaderna, ska dessa i första hand anses gälla den del som överskrider självriskandelen.

11 §

Ansökan om ersättning

Ersättning söks skriftligt hos Lapplands närings-, trafik- och miljöcentral. Den sökande ska underteckna ansökan.

Ansökan om ersättning kan göras efter det att katastrofen har konstaterats genom beslut av statsrådet.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om tidsfristen för sökande av ersättning, ansökningsförfarandet och de utredningar som fordras för ansökan.

12 §

Beslut om ersättning

Närings-, trafik- och miljöcentralen fattar beslut om betalning av ersättning.

Om närings-, trafik- och miljöcentralen har värderat den skada som drabbat ett renbeteslag, fattar Landsbygdsverket beslut om betalning av ersättning.

Genom förordning av statsrådet kan det föreskrivas om den tid inom vilken beslutet ska fattas.

13 §

Utbetalning av ersättning

Ersättningen betalas ut av Landsbygdsverket.

14 §

Övrig verkställighet av ersättningsystemet

På ersättning enligt denna lag tillämpas statsunderstödslagen (688/2001) till den del det är fråga om de omständigheter som avses i 9 § 2 mom., 10 och 11 §, 12 § 1 mom., 13—21 §, 22 § 1 mom. 1, 2 och 7 punkten och 2 och 3 mom. samt 23—36 § i nämnda lag.

Utöver vad som föreskrivs i 16 § i statsunderstödslagen har även jord- och skogsbruksministeriet och Landsbygdsverket rätt att utföra inspektioner och genom beslut bemyndiga andra att utföra inspektioner.

Trots vad som bestäms i statsunderstödslagen kan ersättning återkrävas, om Europeiska unionens lagstiftning om statligt stöd eller övrig lagstiftningen kräver det.

Närings-, trafik- och miljöcentralens beslut som fattats med anledning av ett rättelseyrkande får överklagas hos landsbygdsnäringsarnas besvärdsnämnd.

15 §

Avbrytande av utbetalning av ersättning och återkrav av ersättning

Beslut om avbrytande av utbetalning av ersättning och återkrav av ersättning fattas av närings-, trafik- och miljöcentralen. Genom beslutet fastställs det belopp som återkrävs, rântan enligt 3 § i räntelagen (633/1982), förfallodagen för betalningen av dem samt dröjsmålsrântan enligt 4 § i räntelagen.

Beslut om återkrav ska fattas utan ogrundat dröjsmål efter att närings-, trafik- och miljöcentralen fått vetskap om den grund som anges i 21 eller 22 § i statsunderstödslagen och senast tio år efter att den sista ersättningsposten har betalats.

16 §

Verkställighet av återkravsbeslut

Landsbygdsverket svarar för verkställigheten av återkravsbeslut. Återkrav som grundar sig på ett lagakraftvunnet beslut kan genomföras så att det belopp som återkrävs jämte ränta dras av från övriga stöd som betalas till stödtagaren.

Beslut om återkrav kan verkställas genom utsökning efter det att beslutet har vunnit laga kraft. På verkställigheten av beslutet tillämpas lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

17 §

Kostnader för konstaterande av en katastrof och värdering av skada

Konstaterande av en katastrof hör till Livsmedelssäkerhetsverkets, vilt- och fiskeriforskningsinstitutets, skogsforskningsinstitutets eller strålsäkerhetscentralens uppgifter efter det att beslut om anlitandet av ett forsk-

ningsinstitut för konstaterande av en katastrof har fattats enligt 5 § 3 mom.

Om privata aktörer anlitas för konstaterande av en katastrof, kan ersättning betalas för skäligen godtagbara kostnader av medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond. Jord- och skogsbruksministeriet fattar beslut om utbetalning av ersättning.

De kostnader som orsakas kommunerna vid skötseln av uppgifter enligt denna lag betalas inte av statsmedel utom i fråga om den ersättning som bestäms i lagen om statsandelar till kommunerna (1147/1996).

18 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

Denna lag tillämpas på ersättningar som betalas ut för katastrofer som inträffat efter det att denna lag träder i kraft.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

3.

Lag**om ändring av 33 och 34 § i renskötellagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i renskötellagen (848/1990) 33 § och 34 § 1 mom. 4 punkten,
av dem 34 § 1 mom. 4 punkten sådan den lyder i lag 54/2000, som följer:

33 §

Ingärtningsbidrag

Bestämmelser om bidrag som beviljas ett
renbeteslag för kostnader för ingärtning
finns i lagen om strukturstöd för renhushåll-
ning och naturnäringar (/).

34 §

Skada som ersätts

Skador som renar har orsakat jord- och
skogsbruket eller på områden som avses i

31 § 1 mom. skall ersättas den skadelidande.
Skadestånd betalas likväl inte

4) till lägenhetsägare som avses i 6 §
1 mom. 4 eller 6 punkten i lagen om struktur-
stöd för renhushållning och naturnäringar.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt
som bestäms genom förordning av statsrådet.

4.

Lag**om ändring av 1 § i aravalagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i aravalagen (1189/1993) 1 § 2 mom., sådant det lyder i lag 50/2000, som följer:

1 §

Tillämpningsområde

Med stöd av denna lag beviljas inte lån för
sådana bostäder för vilka lån eller räntestöd
kan beviljas ur gårdsbrukets utvecklingsfond

enligt lagen om finansiering av landsbygds-
näringar (329/1999) eller lagen om struktur-
stöd för renhushållning och naturnäringar
(/) eller med stöd av någon annan lag.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt
som bestäms genom förordning av statsrådet.

5.

Lag**om ändring av 1 § i lagen om räntestöd för ägarbostadslån**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om räntestöd för ägarbostadslån (1204/1993) 1 § 2 mom., sådant det lyder i lag 51/2000, som följer:

1 § <i>Tillämpningsområde</i>	finansiering av landsbygdsnäringsar (329/1999) eller lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringsar (/) eller någon annan lag.
--------------------------------------	---

Denna lag gäller inte ägarbostäder för vilka lån eller räntestöd kan beviljas av medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond enligt lagen om

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

6.

Lag**om ändring av 1 § i lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen (1559/2001) 1 § 2 mom., sådant det lyder i lag 457/2010, som följer:

1 § <i>Tillämpningsområde</i>	gen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringsar (/), skoltlagen (253/1995), lagen om stöd för utveckling av landsbygden (1443/2006) eller lagen om kompensationsbidrag, miljöstöd för jordbruket samt om vissa andra stöd som har samband med förbättrande av miljöns och landsbygdens tillstånd (1440/2006).
--------------------------------------	---

Denna lag tillämpas inte på direkta stöd och bidrag som beviljas jordbruket och trädgårdsodlingen och som helt finansieras av Europeiska unionen, och inte på stöd som beviljas på grundval av lagen om finansiering av landsbygdsnäringsar (329/1999), lagen om strukturstöd till jordbruket (1476/2007), la-

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

7.

Lag**om ändring av 8 § i skollagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i skollagen (253/1995) 8 § 1 mom., sådant det lyder i lag 55/2000, som följer:

8 §

Vissa stödåtgärder enligt annan lagstiftning

Renbeteslag inom skoltområdet får stöd enligt lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnärings (/). I övrigt beviljas skoltar som avses i 4 § förmåner som motsvarar i lagen om strukturstöd för renhushåll-

ning och naturnärings avsedda förmåner enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

På ärenden som är anhängiga när denna lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet.

8.

Lag**om ändring av 3 § i lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond (657/1966) 3 § 3 mom., sådant det lyder i lag 1481/2007, som följer:

3 §

Medlen i gårdsbrukets utvecklingsfond ska användas så att syftena enligt lagen om strukturstöd till jordbruket (1476/2007), lagen om stöd för utveckling av landsbygden (1443/2006), lagen om finansiering av lands-

bygdsnärings (329/1999) samt lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnärings (/) främjas.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

9.

Lag**om ändring av 7 § i lagen om inlösen till staten av fastigheter, som skola säljas på exekutiv auktion**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om inlösen till staten av fastigheter, som skola säljas på exekutiv auktion (23/1938) 7 § 2 mom., sådant det lyder i lag 53/2000, som följer:

7 §

 Används en inlöst fastighet eller en del därav för ändamål som nämns i lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond, kan den tilldelas fastighetens förre ägare eller dennes make eller makarnas eller endera makens i 2 kap. i ärvdabalken (40/1965) avsedda släktingar, adoptivbarn eller fosterbarn eller en sådan persons make, även om förutsättningar enligt 10 och 12 § i lagen om finansiering av landsbygdsnäringar (329/1999), 2 och 3 kap. i la-

gen om strukturstöd till jordbruket (1476/2007) eller 4 kap. i lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar (/) inte föreligger. En inlöst fastighet eller en del därav kan även ges två eller flera personer gemensamt.

 Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

10.

Lag**om ändring av 2 § i lagen om strukturstöd till jordbruket**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om strukturstöd till jordbruket (1476/2007) 2 § 3 mom. som följer:

2 §

Tillämpningsområde

Bestämmelser om stöd som beviljas för första gradens förädling och marknadsföring av jordbruksprodukter samt för utvidgande av gårdsbrukens verksamhet till att omfatta också annat än jordbruk finns i lagen om stöd för utveckling av landsbygden (1443/2006). Bestämmelser om stöd som be-

viljas för att förbättra renhushållningens och naturnäringarnas struktur finns i lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar (/) samt skoltlagen (253/1995).

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

På ärenden som är anhängiga när denna lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet.

11.

Lag**om ändring av 2 § i lagen om finansiering av landsbygdsnäringsar**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om finansiering av landsbygdsnäringsar (329/1999) 2 § 3 mom., sådant det lyder i lag 1479/2007, som följer:

2 §

Lagens tillämpningsområde

ligt lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringsar (/) eller skoltlagen (253/1995) tillämpas vad som föreskrivs i de nämnda lagarna.

På stöd för gårdsbruksenheters bostadsbyggnader och bevarande av gårdsbruksenheters traditionella miljö och på stöd i samband med frivillig skuldsanering som beviljas den som bedriver näringsverksamhet en-

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

På ärenden som är anhängiga när denna lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet.

12.

Lag**om ändring av 1 § i lagen om finansiering av riksomfattande utveckling av och forskning kring landsbygden samt av forskning kring jordbruk och livsmedelsekonomi**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om finansiering av riksomfattande utveckling av och forskning kring landsbygden samt av forskning kring jordbruk och livsmedelsekonomi (1477/2007) 1 § 2 mom. som följer:

1 §

Tillämpningsområde

naturnäringsar finns i lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringsar (/).

Bestämmelser om projektstöd som ingår i programmet för utveckling av landsbygden finns i lagen om stöd för utveckling av landsbygden (1443/2006). Bestämmelser om stöd för forskning kring renhushållning och

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

På ärenden som är anhängiga när denna lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet.

13.

Lag**om ändring av 6 § i lagen om Forststyrelsen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Forststyrelsen (1378/2004) 6 § 2 punkten som följer:

6 §

Offentliga förvaltningsuppgifter

Forststyrelsen har följande offentliga förvaltningsuppgifter:

2) de uppgifter som föreskrivs i ödemarkslagen (62/1991), lagen om fiske (286/1982), skottlagen (253/1995), terrängtrafiklagen (1710/1995), jaktlagen (615/1993), lagen om rätt till allmänna vattenområden (204/1966),

räddningslagen (468/2003), renskötsellagen, lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar (/) och lagen om friluftsliv (606/1973).

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

På ärenden som är anhängiga när denna lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet.

14.

Lag**om ändring av 3 och 17 § i lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006) 3 § 1 mom. 1 punkten och 17 § 3 mom.,
av dem 3 § 1 mom. 1 punkten sådan den lyder i lag 1787/2009, som följer:

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *gårdsbruksenhet* en enhet för bedrivande av gårdsbruk som består av en eller flera lägenheter eller lägenhetsdelar som innefattar åker, och som har de produktionsbyggnader som behövs med beaktande av gårdsbruksenhetens produktionsinriktning; då renhushållning bedrivs betraktas också en renhushållningslägenhet eller naturnärlägenhet

som avses i lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar (/) eller en annan därmed jämförbar lägenhet som en gårdsbruksenhet,

17 §

Upphörande med renhushållning

Som en generationsväxlingsöverlåtelse enligt 1 mom. betraktas ändå inte överlåtelse av

renar och produktionsbyggnader till en förvärvare som redan tidigare har börjat med renhushållning så att han eller hon har beviljats startstöd till unga näringsidkare enligt 3 § 2 punkten i lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnärings- eller motsvarande stöd för etablering eller startstöd enligt tidigare lagstiftning.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

På ärenden som är anhängiga när denna lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet.

15.

Lag

om ändring av 14 § i lagen om överlåtelseskatt

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om överlåtelseskatt (931/1996) 14 §, sådan den lyder i lagarna 52/2000, 1436/2009 och 611/2010, som följer:

14 §

Vissa överlåtelse enligt landsbygdsnäringslagstiftningen

Skatt betalas inte, om

1) överlåtaren är staten och överlåtelsen sker med stöd av lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond (657/1966) eller skoltlagen (253/1995) för ändamål som avses i lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnärings- (/) eller i skoltlagen,

2) förvärvaren för förvärv av en fastighet eller en del därav har beviljats statligt lån eller räntestödslån enligt någon av de lagar som avses i 1 punkten eller räntestödslån för motsvarande ändamål i samband med stöd enligt 6 § i lagen om strukturstöd till jordbruket (1476/2007), eller om

3) på förvärvaren har överförts ansvaret för lån som avses i 2 punkten eller lån enligt den lagstiftning som föregick den lagstiftning som avses i 1 eller 2 punkten och motsvarar den, förutsatt att förvärvaren kunde ha beviljats lån enligt den lagstiftning som avses i 1 eller 2 punkten.

Skattefrihet förutsätter ett intyg av närings-, trafik- och miljöcentralen över att överlåtelsen sker eller har skett för ett ändamål som avses i 1 mom. 1 punkten eller att förvärvaren har beviljats ett lån som avses i 1 mom. 2 punkten eller att på honom har överförts ansvaret för lån som avses i 1 mom. 3 punkten.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

På förvärv av en fastighet eller en del därav som har genomförts innan denna lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet, om inte något annat föreskrivs nedan.

Skatt ska dock inte betalas när överlåtelsen har skett efter det att lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnärings- (/) har trätt i kraft men innan denna lag träder i kraft, om förvärvaren för förvärv av en fastighet eller en del därav har beviljats ett lån enligt nämnda lag och lånet också hade kunnat beviljas med stöd av lagen om finansiering av renhushållning och naturnärings- (45/2000).

En överlåtelse som sker efter ikraftträdandet av denna lag är skattefri också om förvärvaren före ikraftträdandet har beviljats ett lån för förvärv av en fastighet eller en del därav enligt lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringar.

Helsingfors den 5 november 2010

Republikens President

TARJA HALONEN

Jord- och skogsbruksminister *Sirkka-Liisa Anttila*

3.

Lag**om ändring av 33 och 34 § i renskötsellagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i renskötsellagen (848/1990) 33 § och 34 § 1 mom. 4 punkten,
av dem 34 § 1 mom. 4 punkten sådan den lyder i lag 54/2000, som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

33 §

33 §

*Ingärtningsbidrag**Ingärtningsbidrag*

Om det bidrag som beviljas ett renbeteslag
för kostnader för ingärtning stadgas i renhus-
hållningslagen (161/90).

Bestämmelser om bidrag som beviljas ett
renbeteslag för kostnader för ingärtning
finns i *lagen om strukturstöd för renhushåll-
ning och naturnäringar* (/).

34 §

34 §

*Skada som ersätts**Skada som ersätts*

Skador som renar har orsakat jord- och
skogsbruket eller på områden som avses i
31 § 1 mom. skall ersättas den skadelidande.
Skadestånd betalas likväl inte

Skador som renar har orsakat jord- och
skogsbruket eller på områden som avses i
31 § 1 mom. skall ersättas den skadelidande.
Skadestånd betalas likväl inte

4) till lägenhetsägare som avses i 3 §
1 mom. lagen om finansiering av renhushåll-
ning och naturnäringar (45/2000).

4) till lägenhetsägare som avses i 6 §
1 mom. 4 och 6 punkten i lagen om *struktur-
stöd för renhushållning och naturnäringar*.

*Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt
som bestäms genom förordning av statsrådet.*

4.

Lag**om ändring av 1 § i aravalagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i aravalagen (1189/1993) 1 § 2 mom., sådant det lyder i lag 50/2000, som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 §

1 §

*Tillämpningsområde**Tillämpningsområde*

Med stöd av denna lag beviljas inte lån för sådana bostäder för vilka lån eller räntestöd kan beviljas ur gårdsbrukets utvecklingsfond enligt lagen om finansiering av landsbygdsnäringar (329/1999) eller lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringar (45/2000) eller med stöd av någon annan lag.

Med stöd av denna lag beviljas inte lån för sådana bostäder för vilka lån eller räntestöd kan beviljas ur gårdsbrukets utvecklingsfond enligt lagen om finansiering av landsbygdsnäringar (329/1999) eller lagen om *strukturstöd för* renhushållning och naturnäringar (/) eller med stöd av någon annan lag.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

5.

Lag**om ändring av 1 § i lagen om räntestöd för ägarbostadslån**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om räntestöd för ägarbostadslån (1204/1993) 1 § 2 mom., sådant det lyder i lag 51/2000, som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 §

1 §

*Tillämpningsområde**Tillämpningsområde*

Denna lag gäller inte ägarbostäder för vilka lån eller räntestöd kan beviljas av medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond enligt lagen om

Denna lag gäller inte ägarbostäder för vilka lån eller räntestöd kan beviljas av medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond enligt lagen om

finansiering av landsbygdsnärings-
(329/1999) eller lagen om finansiering av
renhushållning och naturnärings (45/2000)
eller någon annan lag.

finansiering av landsbygdsnärings-
(329/1999) eller lagen om *strukturstöd för*
renhushållning och naturnärings (/) eller
någon annan lag.

*Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt
som bestäms genom förordning av statsrådet.*

6.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen (1559/2001) 1 § 2
mom., sådant det lyder i lag 457/2010, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

1 §

Tillämpningsområde

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas inte på direkta stöd och bidrag som beviljas jordbruket och trädgårdsodlingen och som helt finansieras av Europeiska unionen, och inte på stöd som beviljas på grundval av lagen om finansiering av landsbygdsnärings (329/1999), lagen om strukturstöd till jordbruket (1476/2007), lagen om finansiering av renhushållning och naturnärings (45/2000), skoltlagen (253/1995), lagen om stöd för utveckling av landsbygden (1443/2006) eller lagen om kompensationsbidrag, miljöstöd för jordbruket samt om vissa andra stöd som har samband med förbättrande av miljöns och landsbygdens tillstånd (1440/2006).

Denna lag tillämpas inte på direkta stöd och bidrag som beviljas jordbruket och trädgårdsodlingen och som helt finansieras av Europeiska unionen, och inte på stöd som beviljas på grundval av lagen om finansiering av landsbygdsnärings (329/1999), lagen om strukturstöd till jordbruket (1476/2007), lagen om *strukturstöd för* renhushållning och naturnärings (/), skoltlagen (253/1995), lagen om stöd för utveckling av landsbygden (1443/2006) eller lagen om kompensationsbidrag, miljöstöd för jordbruket samt om vissa andra stöd som har samband med förbättrande av miljöns och landsbygdens tillstånd (1440/2006).

*Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt
som bestäms genom förordning av statsrådet.*

7.

Lag

om ändring av 8 § i skollagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i skollagen (253/1995) 8 § 1 mom., sådant det lyder i lag 55/2000, som följer:

Gällande lydelse

8 §

Vissa stödåtgärder enligt annan lagstiftning

Renbeteslag inom skoltområdet får stöd enligt lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringar (45/2000). I övrigt beviljas skoltar som avses i 4 § förmåner som motsvarar i lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringar avsedda förmåner enligt denna lag.

Föreslagen lydelse

8 §

Vissa stödåtgärder enligt annan lagstiftning

Renbeteslag inom skoltområdet får stöd enligt lagen om *strukturstöd för* renhushållning och naturnäringar (/). I övrigt beviljas skoltar som avses i 4 § förmåner som motsvarar i lagen om *strukturstöd för* renhushållning och naturnäringar avsedda förmåner enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

På ärenden som är anhängiga när denna lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet.

8.

Lag**om ändring av 3 § i lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond (657/1966) 3 § 3 mom., sådant det lyder i lag 1481/2007, som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

3 §

3 §

Medlen i gårdsbrukets utvecklingsfond ska användas så att syftena enligt lagen om strukturstöd till jordbruket (1476/2007), lagen om stöd för utveckling av landsbygden (1443/2006), lagen om finansiering av landsbygdsnäringsar (329/1999) och lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringar (45/2000) främjas.

Medlen i gårdsbrukets utvecklingsfond ska användas så att syftena enligt lagen om strukturstöd till jordbruket (1476/2007), lagen om stöd för utveckling av landsbygden (1443/2006), lagen om finansiering av landsbygdsnäringsar (329/1999) samt lagen om *struktur*stöd för renhushållning och naturnäringar (/) främjas.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

9.

Lag**om ändring av 7 § i lagen om inlösen till staten av fastigheter, som skola säljas på exekutiv auktion**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om inlösen till staten av fastigheter, som skola säljas på exekutiv auktion (23/1938) 7 § 2 mom., sådant det lyder i lag 53/2000, som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

7 §

7 §

Används en inlöst fastighet eller del därav för ändamål som nämns i lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond, kan den tilldelas fastighetens förre ägare eller dennes make eller makarnas eller endera makens i 2 kap. ärvdabalken (40/1965) avsedda släktingar, adopp-

Används en inlöst fastighet eller en del därav för ändamål som nämns i lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond, kan den tilldelas fastighetens förre ägare eller dennes make eller makarnas eller endera makens i 2 kap. *i* ärvdabalken (40/1965) avsedda släktingar,

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

tivbarn eller fosterbarn eller en sådan persons make, även om förutsättningar enligt 5 § lagen om finansiering av landsbygdsnärningar (329/1999) eller enligt 5 § lagen om finansiering av renhushållning och naturnärningar (45/2000) eller förutsättningar som föreskrivits med stöd av dessa lagar inte föreligger. En inlöst fastighet eller en del därav kan även ges två eller flera personer gemensamt.

adoptivbarn eller fosterbarn eller en sådan persons make, även om förutsättningar enligt 5 § i lagen om finansiering av landsbygdsnärningar (329/1999) eller enligt 4 kap. i lagen om *strukturstöd* för renhushållning och naturnärningar (/) inte föreligger. En inlöst fastighet eller en del därav kan även ges två eller flera personer gemensamt.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

10.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om strukturstöd till jordbruket

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om strukturstöd till jordbruket (1476/2007) 2 § 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

2 §

Tillämpningsområde

Tillämpningsområde

I fråga om stöd som beviljas för första gradens förädling och marknadsföring av jordbruksprodukter samt för utvidgande av gårdsbruksenheters verksamhet till att omfatta också annat än jordbruk gäller lagen om stöd för utveckling av landsbygden (1443/2006). I fråga om stöd som beviljas för att förbättra renhushållningens och naturnärningarnas struktur gäller lagen om finansiering av renhushållning och naturnärningar (45/2000) samt skoltlagen (253/1995).

Bestämmelser om stöd som beviljas för första gradens förädling och marknadsföring av jordbruksprodukter samt för utvidgande av gårdsbruksenheters verksamhet till att omfatta också annat än jordbruk *finns* i lagen om stöd för utveckling av landsbygden (1443/2006). *Bestämmelser* om stöd som beviljas för att förbättra renhushållningens och naturnärningarnas struktur *finns* i lagen om *strukturstöd* för renhushållning och naturnärningar (/) samt skoltlagen (253/1995).

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

På ärenden som är anhängiga när denna lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet.

11.

Lag**om ändring av 2 § i lagen om finansiering av landsbygdsnäringar**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om finansiering av landsbygdsnäringar (329/1999) 2 § 3 mom., sådant det lyder i lag 1479/2007, som följer:

Gällande lydelse

2 §

Lagens tillämpningsområde

På stöd för gårdsbruksenheters bostadsbyggnader och bevarande av gårdsbruksenheters traditionella miljö och på stöd i samband med frivillig skuldsanering som beviljas den som bedriver näringsverksamhet enligt lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringar (45/2000) eller skoltlagen (253/1995) tillämpas vad som föreskrivs i de nämnda lagarna.

Föreslagen lydelse

2 §

Lagens tillämpningsområde

På stöd för gårdsbruksenheters bostadsbyggnader och bevarande av gårdsbruksenheters traditionella miljö och på stöd i samband med frivillig skuldsanering som beviljas den som bedriver näringsverksamhet enligt lagen om *strukturstöd* för renhushållning och naturnäringar (/) eller skoltlagen (253/1995) tillämpas vad som föreskrivs i de nämnda lagarna.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

På ärenden som är anhängiga när denna lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet.

12.

Lag**om ändring av 1 § i lagen om finansiering av riksomfattande utveckling av och forskning kring landsbygden samt av forskning kring jordbruk och livsmedelsekonomi**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om finansiering av riksomfattande utveckling av och forskning kring landsbygden samt av forskning kring jordbruk och livsmedelsekonomi (1477/2007) 1 § 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

1 §

Tillämpningsområde

 I fråga om projektstöd som ingår i programmet för utveckling av landsbygden gäller vad som föreskrivs i lagen om stöd för utveckling av landsbygden (1443/2006). I fråga om stöd för forskning kring renhushållning och naturnäringsgaller lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringsgaller (45/2000).

Föreslagen lydelse

1 §

Tillämpningsområde

Bestämmelser om projektstöd som ingår i programmet för utveckling av landsbygden *finns* i lagen om stöd för utveckling av landsbygden (1443/2006). *Bestämmelser* om stöd för forskning kring renhushållning och naturnäringsgaller *finns* i lagen om *strukturstöd* för renhushållning och naturnäringsgaller (/).

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

På ärenden som är anhängiga när denna lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet.

13.

Lag**om ändring av 6 § i lagen om Forststyrelsen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Forststyrelsen (1378/2004) 6 § 2 punkten som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

6 §

Offentliga förvaltningsuppgifter

Offentliga förvaltningsuppgifter

Forststyrelsen har följande offentliga förvaltningsuppgifter:

Forststyrelsen har följande offentliga förvaltningsuppgifter:

2) de uppgifter som föreskrivs i ödemarkslagen (62/1991), lagen om fiske (286/1982), skoltlagen (253/1995), terrängtrafiklagen (670/1991), jaktlagen (615/1993), lagen om rätt till allmänna vattenområden (204/1966), räddningslagen (468/2003), renskötsellagen, lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringar (45/2000) och lagen om friluftsliv (606/1973),

2) de uppgifter som föreskrivs i ödemarkslagen (62/1991), lagen om fiske (286/1982), skoltlagen (253/1995), terrängtrafiklagen (1710/1995), jaktlagen (615/1993), lagen om rätt till allmänna vattenområden (204/1966), räddningslagen (468/2003), renskötsellagen, lagen om *strukturstöd* för renhushållning och naturnäringar (/) och lagen om friluftsliv (606/1973).

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

På ärenden som är anhängiga när denna lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet.

14.

Lag**om ändring av 3 och 17 § i lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006) 3 § 1 mom. 1 punkten och 17 § 3 mom.,

av dem 3 § 1 mom. 1 punkten sådan den lyder i lag 1787/2009, som följer:

Gällande lydelse

3 §

Definitioner

I denna lag avses med
1) *gårdsbruksenhet* en för bedrivande av gårdsbruk avsedd enhet bestående av en eller flera lägenheter eller lägenhetsdelar, som innefattar åker, och där enheten har de produktionsbyggnader som behövs med beaktande av gårdsbruksenhetens produktionsinriktning; då renhushållning bedrivs betraktas en i lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringslag (45/2000) avsedd renhushållningslägenhet eller annan därmed jämförbar lägenhet också som en gårdsbruksenhet,

Föreslagen lydelse

3 §

Definitioner

I denna lag avses med
1) *gårdsbruksenhet* en enhet för bedrivande av gårdsbruk som består av en eller flera lägenheter eller lägenhetsdelar som innefattar åker, och som har de produktionsbyggnader som behövs med beaktande av gårdsbruksenhetens produktionsinriktning; då renhushållning bedrivs betraktas också en *renhushållningslägenhet* eller *naturnäringslägenhet* som avses i lagen om *strukturstöd* för renhushållning och naturnäringslag (/) eller en annan därmed jämförbar lägenhet som en gårdsbruksenhet,

17 §

Upphörande med renhushållning

Som en generationsväxlingsöverlåtelse enligt 1 mom. betraktas ändå inte överlåtelse av renar och produktionsbyggnader till en förvärvare som redan tidigare har börjat med renhushållning så att han eller hon har beviljats startstöd för unga jordbrukare enligt 18 § 1 mom. 2 punkten i lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringslag eller motsvarande startstöd enligt tidigare lagstiftning.

17 §

Upphörande med renhushållning

Som en generationsväxlingsöverlåtelse enligt 1 mom. betraktas ändå inte överlåtelse av renar och produktionsbyggnader till en förvärvare som redan tidigare har börjat med renhushållning så att han eller hon har beviljats startstöd till unga näringsidkare enligt 3 § 2 punkten i lagen om *strukturstöd* för renhushållning och naturnäringslag eller motsvarande *stöd för etablering* eller startstöd enligt tidigare lagstiftning.

*Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.
På ärenden som är anhängiga när denna*

lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet.

15.

Lag

om ändring av 14 § i lagen om överlåtelseskatt

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om överlåtelseskatt (931/1996) 14 §, sådan den lyder i lagarna 52/2000, 1436/2009 och 611/2010, som följer:

Gällande lydelse

14 §

Vissa överlåtelser enligt landsbygdsnäringslagstiftningen

Skatt betalas inte, om

1) överlåtaren är staten och överlåtelserna sker med stöd av lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond (657/1966) eller skollagen (253/1995) för ändamål som avses i lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringslag (45/2000) eller i skollagen

2) förvärvaren för förvärv av en fastighet eller en del därav har beviljats lån enligt de lagar som avses i 1 punkten för ändamål som anges i lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringslag eller i skollagen, eller räntestödslån i samband med stöd enligt 6 § i lagen om strukturstöd till jordbruket (1476/2007), eller om

3) på förvärvaren har överförts ansvaret för lån som avses i 2 punkten eller lån enligt den lagstiftning som föregick den lagstiftning som avses i 1 eller 2 punkten och motsvarade den, förutsatt att förvärvaren kunde ha beviljats lån enligt den lagstiftning som avses i 1 eller 2 punkten.

Skattefrihet förutsätter ett intyg av närings-, trafik- och miljöcentralen över att överlåtelserna sker för ett ändamål som avses i 1 mom. 1 punkten eller att förvärvaren har beviljats ett lån som avses i 1 mom. 2 punkten eller att på honom har överförts ansvaret för lån som avses i 1 mom. 3 punkten.

Föreslagen lydelse

14 §

Vissa överlåtelser enligt landsbygdsnäringslagstiftningen

Skatt betalas inte, om

1) överlåtaren är staten och överlåtelserna sker med stöd av lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond (657/1966) eller skollagen (253/1995) för ändamål som avses i lagen om *strukturstöd för* renhushållning och naturnäringslag (/) eller i skollagen,

2) förvärvaren för förvärv av en fastighet eller en del därav har beviljats *statligt lån eller räntestödslån* enligt någon av de lagar som avses i 1 punkten *eller räntestödslån* för motsvarande ändamål i samband med stöd enligt 6 § i lagen om strukturstöd till jordbruket (1476/2007), eller om

3) på förvärvaren har överförts ansvaret för lån som avses i 2 punkten eller lån enligt den lagstiftning som föregick den lagstiftning som avses i 1 eller 2 punkten och motsvarar den, förutsatt att förvärvaren kunde ha beviljats lån enligt den lagstiftning som avses i 1 eller 2 punkten.

Skattefrihet förutsätter ett intyg av närings-, trafik- och miljöcentralen över att överlåtelserna sker *eller har skett* för ett ändamål som avses i 1 mom. 1 punkten eller att förvärvaren har beviljats ett lån som avses i 1 mom. 2 punkten eller att på honom har överförts ansvaret för lån som avses i 1 mom. 3 punkten.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

På förvärv av en fastighet eller en del därav som har genomförts innan denna lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet, om inte något annat föreskrivs nedan.

Skatt ska dock inte betalas när överlåtelsen har skett efter det att lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar (/) har trätt i kraft men innan denna lag träder i kraft, om förvärvaren för förvärv av en fastighet eller en del därav har beviljats ett lån enligt nämnda lag och lånet också hade kunnat beviljas med stöd av lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringar (45/2000).

En överlåtelse som sker efter ikraftträdandet av denna lag är skattefri också om förvärvaren före ikraftträdandet har beviljats ett lån för förvärv av en fastighet eller en del därav enligt lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringar.

1.

Láhka**boazodoalu ja luondduealáhusaid struktuvradoarjagiid birra**

Riikkabeivviid mearrádusa mielde ásahevvo:

1 lohku

Almmolaš njuolggadusat

1 §

Lága ulbmilat

Dát láhka heivehuvvo Eurohpá Uniovnna ollásit dahje muhtumassii ruhtadan doarjagiid miediheapmái, máksimii, čuovvumii, dárkkisteapmái ja ruovttoluottabearramii, jos Eurohpá Uniovnna láhkamearrádusain ii nuppeláhkai daddjojuvvo.

Lága vuollásaš doaibmabijuin galgá gidet erenoamáš fuopmášumi sámiiid vejolašvuodaide álgoálbmogin bajásdoallat ja ovddidit iežaset kulturhápmai gullevaž ealáhusaid sámiiid ruovttuguovllus.

2 §

Heivehansuorgi

Dát láhka heivehuvvo dan doarjagii, mii miedihevvo boazodoalu ja eará luondduealáhusaid struktuvrra ja doaibmavejolašvuodaide buoridan ja ovddidan dihte ja ruhtaduvvo ollásit dahje muhtumassii Eurohpá Uniovnna ruðaiguin dahje aivve riikkadási ruðaiguin.

Daid doarjagiid hárrái, mat miedihevvojit eanadoalu struktuvrra buoridan dihte, mearriduvvo eanadoalu struktuvradoarjjalágas (1476/2007). Dán lága sáhtá goittotge heivehit, jos eará álgobuvttadusa go boazodoalu boadut báhcet dan vuolimusmeari vuolábeal-

lai, mii gáibiduvvo doarjaga miediheapmái dán lága vuodul. Álgobuvttadeamis fitnašuvvi boaduide eai dalle goittotge lohkkujuvvo vuovdedoalu boadut.

Daid doarjagiid birra, mat miedihevvojit boazodoallobuktaga ja eará eanadoallobuktaga vuosttasceahki ovddosdikšumii ja márkastimii sihke boazodálu dahje luondduealáhusdálu doaimma viiddideapmái boazodoalu dahje eará luondduealáhusa olggobeallai, mearriduvvo lágas (1443/2006). Dát láhka heivehuvvo goittotge bálgosiid njuovhagaid divodaninvesteremiidda ja dálus dáhpáhuvvi dakkár doibmii, masa lea dárbu ealli- dahje šaddobuktaga válmmaštan dihte ovdavuovdima várás.

Láhka ii heivehuvvo doarjagii dahje buhtadussii, mii miedihevvo eanadoallái buvttadandoaimmas luohpama várás. Láhka ii heivehuvvo fidnui dahje doaibmabidjui, mii lea dorjojuvvon nuortalašlága (253/1995) vuodul.

Láhka ii maiddái heivehuvvo dan doarjagii, mii ruhtaduvvo Eurohpá Uniovnna struktuvrafoandda dahje Eurohpá guolledoallofoandda ruðaiguin, iige maiddái Eurohpá Uniovnna oktasaš guolástuspolitihka suorgái gullevaž dakkár doaibmabidjui, masa sáhtá miedihit doarjaga guolledoalloarjagii guoskevaž eará láhkamearrádusaid vuodul.

3 §

Doarjjavuogádagat

Dán lágas oaivvilduvvon doarjjavuogádagaide gullet:

- 1) ealáhusbargi investerendoarjja;
- 2) nuorra ealáhusbargi álggahandoarjja;
- 3) ealáhusbargi visteruhtadandoarjja;
- 4) bálgosa investerendoarjja;
- 5) bálgosa áididiid divodandoarjja;
- 6) eaktodáhtolaš vealgeordnestallan;
- 7) dutkandoaimma ruhtadeapmi; ja
- 8) sierra ovddut

Doarjjavuogádaga atnuiváldima birra mearriduvvo sierra stáhtarádis ásahusa vuodul.

4 §

Eatnandiedalaš heivehansuorgi

Dát lánka heivehuvvo, go dorjojuvvo boazodoaluin bargan boazodoallolágas (848/1990) oaivvilduvvon boazodoalloguovvlus.

Eará luondduealáhusaide go boazodollui dát lánka heivehuvvo Eanodaga, Anára, Ohcejoga ja Suovvaguokka gielddain sihke Muoná, Gihttela, Soađegili ja Salla gielddaid dain osiin, mat leat Kajanki, Tepasto, Pomoaara, Peurasuvanto, Suovvaguokka Seitajärvi, Ruotsukainena, Pulkkaviita ja Ylirovanvaara hábmen rádjelinnjá davábealde. Jos rádjelinnjá manná vistejoavkku bokte, de heivehuvvo lánka oppa vistejovkui.

5 §

Gaskavuohta Eurohpá Uniovnna lánka-mearrádusaide

Dát lánka heivehuvvo Eurohpá Uniovnna ollásit dahje muhtumassii ruhtadan doarjagiid miediheapmái, máksimii, čuovvumii, dárkkisteapmái ja ruovttoluottaberramii, jos Eurohpá Uniovnna lánkamearrádusain ii nuppelánkai daddjojuvvo.

Doarjaga miedihettiin heivehuvvo maiddá, mii stáhtadoarjaga miedihaneavttuid ja ráddjehusaid birra eanadoallosuorggis ja eará ealáhusaid suorggis Eurohpá Uniovnna lánkamearrádusain ásahuvvo dahje mearriduvvo. Dalle váldojuvvo goittotge vuhtii, mii boazodoalu birra lea sierra sohppojuvvon, go Suopma searvvai Eurohpá Uniovdnii.

Stáhtadoarjagii guoskevaš Eurohpá Uniovnna lánkamearrádusaid heiveheamis dán lága vuollásaš doarjjavuogádahkii addojuvvojit dárkilet njuolggadusat stáhtarádi ásahusa vuodul. Doarjjavuogádaga atnuiváldimis ja bistináiggis mearriduvvo stáhtarádi ásahusa vuodul. Dát dápáhuvvá Eurohpá Uniovnna ollásit dahje muhtumassii ruhtadan dahje ollásit riikkadásis ruhtaduvvon eanadoalu struktuvradoarjagiidda guoskevaš Eurohpá Uniovnna lánkamearrádusaid, eará ealáhusaide guoskevaš lánkamearrádusaid ja stáhtabušehtas dahje eanadálodoalu ovddidanfoandda geavahanplánas doarjjavuogádaga ruhtadeami várás čujuhuvvon ruđaid olis.

6 §

Meroštallamat

Dán lágas oaivvildit:

1) *boazodoaluin* boazodoallolágas oaivvilduvvon boazodoalu;

2) *luondduealáhusaiguin* boazodoalu, guolástusa ja meahcebevuddu ja eará smávva eana- ja vuovdedoalu, mii jođihuvvo luondduealáhusaid oktavuodas sihke luonddu jotkolaš buvttadannávccaide vuodđuduvvi luondduriggodagaid eará ávkinatnima dego ámmátlágan murjema ja guoppardeami;

3) *luondduealáhusii guoskevaš ealáhusain* dakkár ealáhusdoaimma, mii jođihuvvo luondduealáhusaid oktavuodas dakko bokte go dat guoská ealáhusas dárbbášlaš bargoneavvuid válmmašteapmái ja divodeapmái, luondduealáhusa ávkinadni bálvalandoibmii dahje luondduealáhusbuktagiid ovddosdikšumii;

4) *boazodáluin* boazodállolága (590/1969) dahje boazoeconomiijalága (161/1990) vuodul vuodđuduvvon dahje daid, boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanlága (45/2000) dahje dán lága vuodul huksendoarjagiin ruhtaduvvon dálu, mii lea oaivvilduvvon boazodoalli orohahkan. Boazodáluin sáhttet oaivvildit maiddá doaimma ja ekonomija dáfus eará iehčanas ovtadaga, mii čohkiida ovttá giddodagas dahje moanain giddodagain dahje giddodatosiin dahje buvt-

tadanvisttis ja daidda gullevaš eanavuodus ja mii geavahuvvo boazodoalu dárbbuide ja hálddašuvvo oktan ollisvuohtan oamasteami dahje láigoheami vuodul;

5) *boazodoallofitnodagain* ealáhusdoaimma, mas bargojuvvo aivve boazodoaluin dahje boazodoalu lassin boazodoallobuktagiid ovddosdikšumiin dahje daidda guoskevaš bálvalandoaimmain;

6) *luondduealáhusdáluin* luondduealáhuslága (610/1984) vuodul vuodđuduvvon, lasseeatnama addimiin čohkkejuvvon dahje máinnašuvvon lága, boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanlága ja dán lága vuodul huksemii mieđihuvvon doarjagiin ruhtaduvvon dálu, mii lea oaiivilduvvon luondduealáhusbargi orohahkan. Luondduealáhusdáluin sáhttet oaiivildit maiddá doaimma ja ekonomii ja dáfus eará iehčanas ovttaga (4 §:a 2 momeanttas oaiivilduvvon guovllus), mii čohkiida ovttá giddodagas dahje moanain giddodagain dahje giddodatosiin dahje buvttadanvisttis ja daidda gullevaš eanavuodus ja mii geavahuvvo luondduealáhusa dárbbuide ja hálddašuvvo oktan ollisvuohtan oamasteami dahje láigoheami vuodul;

7) *luondduealáhusfitnodagain* ealáhusdoaimma, mas bargojuvvo aivve ovttain dahje moanaiguin luondduealáhusaiguin dahje luondduealáhusa oktavuodas 3 čuoggás oaiivilduvvon doaimmain;

8) *sámiid ruovttuguovlluin* sámediggelága (974/1995) 4 §:s oaiivilduvvon guovllu.

9) *ruhtademiin* ruhtadoarjjan, loatnan, eará vealgin dahje oaiveopmodatinvesteremin fitnodahkii addojuvvon guhkálaš atnui oaiivilduvvon oaiveopmodaga;

10) *almmolaš ruhtademiin* Eurohpá Uniovnna, stáhta dahje eará almmosservoša ruđain mieđihuvvon ruhtadeami dahje dakkár ruhtadeami, mas lea mearridan almmolaš oassebealli;

11) *priváhta ruhtademiin* eará go 10 čuoggás oaiivilduvvon ruhtadeami;

12) *doarjagiin* dán lága vuodul Eurohpá Uniovnna ruđain dahje stáhtabušehttii gullevaš dahje eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđain mieđihuvvon ruhtadoarjaga, reantodoarjaga, stáhtaloatnadoarjaga dahje dakkár doarjaga, mii gullá eanadállodoalu ovddidanfoandda vásttuin mieđihuvvon dáhkádušii,

dahje eará ovddu, mii mieđihuvvo dán lága vuodul;

13) *eará doarjagiin* eará go 12 čuoggás oaiivilduvvon Eurohpá Uniovnna, stáhta dahje eará almmosservoša ruđain dahje almmosservošii oskkilduvvon ruđain mieđihuvvon ruhtadoarjaga, reantodoarjaga, reantoovdu ja stáhtadáhkádusa. Dasa lassin jos stáhtadáhkádusii lea gullan rehketlaš doarjaga, de eará doarjagiin oaiivildit maiddá stáhtadáhkádusa rehketlaš doarjaga ja lotnii dahje dáhkádušii gullevaš eará doarjjaossodaga sihke ohcci oazžun dahje ohccái gullevaš dahje eará eiseválddi dahje almmosservoša mieđihan man beare eará doarjaga dahje ovddu, mii lea geahpedan ohcci boazodoalloja luondduealáhusfitnodaga goluid, láchčán dasa geavahanvuoigatvuođa dahje eará vuoigatvuođa. Dákkár vuoigatvuohta ii sáhte leat fitnodaga várás mieđihuvvon ruhtadeapmi. Doarjjan eai goittotge gehččojuvvo vearrogeahpádušat, jos geahpáduš ii gula Eurohpá Uniovnna vuodđudansoahpamuša 107 artihkkala mielde dohkkehuvvon doarjja-vuogádahkii;

14) *doarjunvuloš doaibmabijuin* boazodoalu dahje eará luondduealáhusa álggahan- ja jodihandoaimma, masa doarjja lea ohccojuvvon dahje masa doarjja lea mieđihuvvon;

15) *investeremiin* vistti, rusttega dahje ráhkadusa huksema, viiddideami, divodeami dahje háhkama sihke geavahanáiggi dáfus eará guhkálaš ávnnaslaš ja ávnnasmeahttun opmodaga háhkama;

16) *dohkkehuvvon loatnaaddiin* eanadoalu struktuvradoarjja lága 52 §:a 1 momeanttas oaiivilduvvon loatnalágádusa, mii lea dohkkehuvvon loatnaaddin;

17) *guovddášruhtalágádusain* eanadoalu struktuvradoarjja lága 52 §:a 2 momeanttas oaiivilduvvon loatnalágádusa dahje eará servoša, man Dálonguovlovirgebáiki lea dohkehan doaibmat guovddášruhtalágádusain.

Ovdalis 1 momeantta 4 ja 6 čuoggás giddodatosiin oaiivildit mearreoasi dahje mearreviidodaga.

Stáhtaráđi ásahusa vuodul mearriduvvo das, goas eana- ja vuovdedoallu adnojuvvo smávisin ja goas boazodállun dahje luondduealáhusdállun sáhtta atnit huksehahti giddodaga, ja dasa lassin mearriduvvo boazodálu ja luondduealáhusdálu alimusturroda-

gas. Stáhtaráđi ásaħusa vuodul addojuvvojit maiddái dárkilet njuolggadusat sierra luondduealáhusain.

2 lohku

Doarjaga ruhtadeapmi

7 §

Doarjaga ruhtadeapmái ja mearrái guoskevaš eavttut

Doarjja miedihuvvo dalle, jos stáhta-bušeahas dahje eanadállodoalu ovddidanfonda geavahanplánas lea čujuhuvvon ulmilla várás miedihanvuogatuohhta dahje mearreruhta.

Doarjaga ii sáhte miedihit dakko bokte go almmolaš doarjaga ossodat doarjunvuloš dohkálaš goluin manná badjel dan almmolaš doarjaga alimusmeari, mii lea mearriduvvon Eurohpá Uniovnna láhkamearrádusain. Jos jearaldat lea prográmmii vuodđuduvvi doarjagis, de doarjagii gullevaš almmolaš ruhtadeami mearri ii oaččo mannat badjel prográmmas meroštallon almmolaš ruhtadeami alimusmeari.

Dán lága vuollásaš doarjaga miedihettiin doarjaga alimusmeari geahpádussan válduvvo vuhtii eará doarjja, mii lea miedihuvvon seamma fidnui doaibmabiju ruhtadeami várás.

Doarjunvuloš doaibmabiju ruhtadanvuogit galget almmuhuvvot. Ruhtamiediheami lassin priváhta ruhtadeapmin sáhtá dohkkehit almmá buhtadusa haga dahkkojuvvon barggu dahje buvttadanbidjosa luohpadeami.

Stáhtaráđi ásaħusa vuodul mearriduvvo almmá buhtadusa haga dahkkojuvvon barggu dahje buvttadanbidjosa luohpadeami geavaheamis priváhta ruhtadeapmin.

8 §

Prográmmii gullevaš doarjja

Prográmmii gullevaš doarjagii heivehuvvo, mii lágas (532/2006) (láhka dálonguovllu ovddidanprográmmaid hálddašeamis) mearriduvvo.

3 lohku

Doarjaga oazžuma oppalaš eavttut

9 §

Doarjuma vuogasvuohhta

Doarjja miedihuvvo dalle, jos doaibmabiju gánnáha oppalaččat geahčadettiin doarjut. Doarjaga miedihettiin galgá erenoamážit váldit vuhtii dan, mo doaibmabidju váikkuha ealáhusain bargama jotkkolašvuhtii ja ealáhusbargiid birgenvejolašvuodaid buori-deapmái.

Sámiid ruovttuguovllus sáhtá váldit ekonomalaš áššiid lassin vuhtii doaibmabiju mearkkašumi sámevuovllu boazodollui ja eará luondduealáhusaiguin bargamii oppalaččat.

Doarjja ii goittotge miedihuvvo, jos manjelis ásaħuvvon doarjjamiedihaneavttut eai dieva.

10 §

Doarjjaoazžu

Ealáhusain bargamii ja eaktodáhtolaš vealgeordnestallamii guoskevaš doarjaga, vistaruhtadandoarjaga ja sierra ovdduid sáhtá miedihit lunddolaš persovnaide. Bálgosii sáhtá miedihit investerendoarjaga ja boazoáiddiid divodandoarjaga. Dutkanruhtadeami sáhtá miedihit lunddolaš persovnaide, priváhta- ja almosvuogatuodalaš servošii sihke vuodđudussii.

Doarjaga sáhtá miedihit seamma doaibmabidjui moanaide lunddolaš persovnaide oktasáččat, jos dát buohkat devdet doarjaga miedihaneavttuid. Eaktodáhtolaš vealgeordnestallandoarjaga sáhtá goittotge miedihit, jos váldovelggolaš deavdá doarjaga miedihaneavttuid.

Lunddolaš persovdna galgá leat doarjaga ozadettiin badjel 18-jahkásaš. Eatnama dahje giddodaga háhkamii dahje ássanvistti huksemii, viiddideapmái dahje divodeapmái ii miedihuvvo doarjja badjel 60-jahkásažžii iige eará doarjja badjel 65-jahkásažžii. Eaktodáhtolaš vealgeordnestallandoarjaga sáhtá

miedihit goittotge ahkeráddjehusain beroškeahttä.

Bálgosii sáhtta miedihit doarjaga dušše dalle, jos dat deavdá boazodoallolagas dasa ása-huvvon geatnegahttimiid.

11 §

Doarjunvuloš doaibmabiju álggaheapmi

Jos ii nuppeláhkai daddjojuvvo, de boazodoalli dahje luondduealáhusbargi dahje bálgosa investerendoarjja, visteruhtadandorjja dahje dutkanruhtadeapmi eai miedihuvvo dakkár doaibmabidjui, mii lea juo álggahuvvon. Nuorra ealáhusbargi álggahandoarjaga sáhtta goittotge miedihit guhkimustá 18 mánotbaji sisa das, go olmmoš lea bargagoahtán boazodoaluin dahje eará luondduealáhusain.

Nuppeláhkai go ovdalis 1 momeanttas daddjojuvvo, de bálgosii sáhtta miedihit doarjaga maiddái dakkár investeremii, man lea ferten ollašuttigoahtit eará oassebeallái go boazodoallái čuoheci vahága hehtten dihte dahje bálgosis soriijakeahtes siva dihte biedganana dahje vihkáduvvan áiddi divvun dihte.

Stáhtaráđi ása-husa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat das, goas doaibmabidju gehččojuvvo álggahuvvon, ja das, goas juo álggahuvvon doaibmabidjui sáhtta sierra siva dihte miedihit doarjaga.

12 §

Lobit ja huksenplánat

Jos doarjunvuloš doaibmabiju dihte galgá ohcat lobi eiseválddis, de doarjaga miedihaneaktun lea ahte ohccis lea dákkár lohpi.

Jos doarjunvuloš doaibmabidjui gullá hukseninvesteren, de ohcci galgá dasa lassin ovdanbuktit huksenplána, mas čilget hukseninvesterema doaibmivuohta, vuogasvuohta ja birrasii heiven.

Stáhtaráđi ása-husa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat huksenplána sisdoalus.

Eana- ja meahccedoalloministeriija ása-husa vuodul sáhtta mearridit hukseninvesterema tehnikkalaš, ekonomalaš ja doaibmivuhtii, dorvvolašvuhtii ja birrasii guoskevaš áššiin.

13 §

Doarjaga vuolimusemearri

Hukseninvesteremii ii miedihuvvo doarjja, jos ohcama vuodul doarjaga mearri livččii eanemustá 1 000 euro. Eará doaibmabijuin doarjaga vuolimusemearri lea 500 euro.

14 §

Doarjunvuloš doaibmabijuid válljen

Doarjja miedihuvvo 7 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon prinsihpaid olis vuosttažettiin dakkár doaibmabijuide, mat ovddidit mealgat 1 §:s ása-huvvon ulbmiliid ja, jos doarjja gullá prográmmii, de doaibmabijut ovddidit prográmmas ása-huvvon ulbmiliid.

Jos ohcamuš guoská investeremiid doarjumii, de doarjunvuloš doaibmabijuid válljemis galget váldojuvvot vuhtii čuoovvovaš áššit:

- 1) doarjunvuloš ealáhusdoaimma ekonomalaš eavttuide váikkuheaddji áššit;
- 2) doaibmabiju váikkuhusat doarjunvuloš boazodoallo- dahje luondduealáhusfitnodaga ekonomiijai;
- 3) doaibmabiju váikkuhusat doarjunvuloš boazodálu dahje luondduealáhusdálu buvttadandilálašvuodaide bargobirrasa, luondduriggodagaid bastevaš geavaheami dahje ealliid buorredili dáfus.

Jos ohcamuš guoská nuorra ealáhusbargi álggahandoarjagii, de doarjunvuloš doaibmabijuid válljemis heivehuvvo 2 momeantta 1 čuoggás oaivvilduvvon ágga. Jos ohcamuš guoská visteruhtadeapmái, de doarjunvuloš doaibmabijuid válljemis váldojuvvojit vuhtii 2 momeantta 1 čuoggás oaivvilduvvon ágga ja doarjaga váikkuhusat ohcci ássandilálašvuodaide.

Dárkilet njuolggadusat dain ákkain, maid vuodul doarjunvuloš doaibmabijut válljejuvvojit, addojuvvojit stáhtaráđi ása-husa vuodul.

4 lohku

Ealáhusbargái guoskevaš eavttut

15 §

Ealáhusain bargan

Doarjaga sáhttá mieđihit ohccái, guhte bargá dahje bargagoahtá boazodoaluin boazodálus dahje boazodoaluin dahje eará luondduealáhusain luondduealáhusdálus nu, ahte oažžu das váldooasi áigái boadustis. Olmmoš, geas leat uhcimustá 80 ealihanbohcco, gehččojuvvo goittotge oažžut váldooasi áigái boadustis boazodoalus. Olmmoš, guhte bargá eará luondduealáhusain, galgá oažžut jahkásaš boaduinis luondduealáhusain uhcimustá dan meari, mas mearriduvvo stáhtaráđi ásahusa vuodul. Máinnašuvvon meari dárkkista Dálonguovlovirgebáiki jahkásaččat vástidit oppalaš dienasovdáneami.

Bálgosa bargimeari lasihan dihte sáhttá vuollel 40-jahkásaš olbmui, geas leat uhcit go 80 ealihanbohcco ja guhte čatnasa bargat bálgosii dihto mearreáiggi, mieđihit doarjaga. Dárkilet njuolggadusat dorjagis ja dan mieđihaneavttuin addojuvvojit stáhtaráđi ásahusa vuodul.

Stáhtaráđi ásahusa vuodul mearriduvvo maiddá das, goas doarjaga sáhttá mieđihit almmá ahte ohccis lea boazo- dahje luondduealáhusdálлу.

16 §

Ohcci boadut

Ohcci galgá leat, go váldá vuhtii su boaduid, doarjaga dárbbus. Boahtun váldojuvvojit vuhtii maiddá ohcci guoimmi boadut. Go guimmežat ohcaba ovttas doarjaga, de váldojuvvojit vuhtii sudno boadut oktiibuot.

Guimmiin oaivvildit dán lágas ealáhusbargi náittosguoimmi dahje olbmo, geainna son ássá seamma dállodealus náittosdililágan dilis.

Stáhtaráđi ásahusa vuodul mearriduvvo ohcci ja su guoimmi alimusboaduin ja dain

boaduin, mat váldojuvvojit alimusboaduin vuhtii. Alimusboaduid sáhttá sierranahttit doarjjačuozáhagaid mielde. Dálonguovlovirgebáiki dárkkista iežas mearrádusa vuodul alimusmeari vástidit almmolaš dienasovdáneami. Stáhtaráđi ásahusa vuodul sáhttá mearridit maiddá dain boaduin, mat eai váldojuvvo vuhtii ollislaš boaduin.

17 §

Ámmátdáidu

Doarjja mieđihuvvo dalle, jos ohccis lea doarjunvuloš ealáhussii guoskevaš doarvái buorre ámmátdáidu. Jos ohcci lea nuorra álggahalli ealáhusbargi, geas ii doarjaga ozadettiin leat doarvái buorre ámmátdáidu, de doarjja mieđihuvvo dalle, jos son čatnasa deavdit ohcci ámmátdáidoeavttu 36 mánotbaji sisa doarjaga mieđiheamis.

Stáhtaráđi ásahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat doarvái buori ámmátdáiddus.

18 §

Ássan

Doarjja mieđihuvvo dalle, jos ohcci ássá boazodoalloguovllus dahje, jos doarjja ohc-
cojuvvo eará luondduealáhussii go boazodol-
lui, de dalle ohcci galgá ássat 4 §:a 2 mo-
meanttas oaivvilduvvon guovllus.

19 §

Boazo- ja luondduealáhusdálu sajádatbáiki ja servoša ruovttubáiki

Jos boazo- dahje luondduealáhusdálлу čohkiida eanet go ovttá dálus dahje dálloasis, de boazo- ja luondduealáhusdálлу gehččojuvvo leat dan gielddas, man siste dan ássanvisti lea; dahje jos huksejuvvon boazo- dahje luondduealáhusdálus ii leat ássanvisti, de dálлу lea dan gielddas, man siste dasa gulle-
vaš visti dahje eatnašat dan visttiin leat. Jos

giddodat ii leat huksejuvvon, de dat gehččojuvvo leat dan gielddas, mas eanaš oassi giddodagas lea.

Boazodállu galgá leat boazodoalloguovllus ja luondduealáhusdállu 4 §:a 2 momeanttas oavvilduvvon guovllus. Jos jearaldat lea prográmmii vuodđuduvvi doarjagis, de boazo- dahje luondduealáhusdállu galgá leat prográmma heivehanguovllus. Jos ohccin lea searvvuš, de dán ruovttubáiki galgá leat Eurohpá Uniovna rájiid siste.

Stáhtaráđi ásausa vuodul sáhtta addit dárkilet njuolggadusaid das, gos boazo- dahje luondduealáhusdállu gehččojuvvo leat.

20 §

Boazodoalu ja eará luondduealáhusain bargama várás geavahuvvon dálu hálddašaneavttut

Doarjja miedihuvvo dalle, jos ohcci hálddaša doarjunvuloš boazo- dahje luondduealáhusdálu oamasteami dahje láigosoahpamuša vuodul. Jos doarjunvuloš dálu hálddašepmi gullá oktasaččat guovtte olbmui dahje moanaide olbmuide, de eará doarjaga go ealáhusbargi álggahandoarjaga sáhtta miedihit, jos máinnašuvvon olbmot ohcet doarjaga ovttas dahje uhcimustá goalmádaša boazodálus dahje luondduealáhusdálus hálddaša dakkár boazodoalli dahje luondduealáhusbargi, guhte deavdá 15-18 §:ain mearriduvvon eavttuid.

Jos boazodálu dahje luondduealáhusdálu oassi, man várás ohccojuvvo doarjja hukseninvesteremii dahje mii mearkkaša mealgat doarjunvuloš ealáhusdoaimma jotkkolašvuoda dáfus, hálddašuvvo láigosoahpamuša dahje giddodaga hálddašeami juohkinsoahpamuša vuodul, de doarjaga sáhtta miedihit, jos soahpamuššii vuodđuduvvi vuogitvuohhta lea registrerejuvvon. Láigovuogitvuoda galgá dasa lassin sáhttit sirdit goalmádii gulakeahttä giddodaga oamasteaddji, ja dan gustonáigi galgá joatkašuvvat uhcimustá 10 jagi.

Stáhtaráđi ásausa vuodul sáhtta addit dárkilet njuolggadusaid hálddašeami árvvoštallamis ovttasomastandiliin.

21 §

Doarjunvuloš ealáhusdoibmii guoskevaš eavttut

Doarjja miedihuvvo dalle, jos ohcci sáhtta čájehit ahte boazodálus jodihuvvon boazodoallu gánnáha dás duohkoge. Sullasaš eaktu guoská luondduealáhusdálus jodihuvvon boazodollui ja eará luondduealáhussii. Jos ohccojuvvo ealáhusbargi álggahandoarjja, de eavttuid árvvoštaladettiin sáhttet váldojuvvot vuhtii dat luondduealáhussii guoskevaš ealáhushámit, maiguin bargojuvvo doarjunvuloš dálás. Jos doarjaga sáhtta miedihit almmá ahte ohcci hálddaša boazodálu dahje luondduealáhusdálu dahje jos ohcamuš guoská vistti huksemii, viiddideapmái dahje divodeapmái, de ohcci galgá sáhttit čájehit iežas suitit boađuidisguin sihke almmolaš ja priváhta ruhtadeami bokte vástidit fitnu ollašuhttimis ja dan ruhtadangoluin.

Stáhtaráđi ásausa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat dain ákkain, mat geavahuvvojit doarjunvuloš ealáhusdoaimma ja boazodoallo- ja luondduealáhusfitnodaga doaimmavejolašvuodaid árvvoštaladettiin.

22 §

Ealáhusplána

Doarjja miedihuvvo dalle, jos ohcci ovdanbuktá plána (*ealáhusplána*) das, mo doarjunvuloš boazodoaluin lea jurdda bargat. Plánas galget gávdnot luondduealáhussii guoskevaš ealáhusdieđut, go ohccojuvvo doarjja dállo- doalu álggaheapmái. Ealáhusplánas galget gávdnot maiddá 15-21 §:ain mearriduvvon eavttut ja doarjunvuloš doaimbaidjui guoskevaš dieđut. Dasa lassin plánii galget váldojuvvot doaimbaidjui dáfus vuogas viidodagas boazodoalu ja eará luondduealáhusaid jodihheapmái guoskevaš ulbmilat, vuogit ulbmiliid ollašuhttin dihte ja árvvoštallan doaimma ovdáneamis.

Ealáhusplánas galget ovdanbuktot dárbbaslaš doaimbaidjui 17 §:a 1 momeanttas oavvilduvvon čatnaseami deavdin dihte.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat ealáhusplána sisdoalus.

23 §

Boazo- ja luondduealáhusdálu buvttadandilálašvuodát

Doarjja miedihuvvo dalle, jos doarjunvuloš boazodoallo- dahje luondduealáhusfitnodagas čuvvojuvvojit áššáigullelaš buvttadansuorgái guoskevaš dakkár bákkolaš gáibádusat, mat vuodđuduvvet birrasii, hygieniijai ja ealliid buorredillái guoskevaš Eurohpá Uniovna ja riikkadási láhkamearrádušaide. Ohccis sáhtá gáibiduvvot čielggadus máinnašuvvon gáibádusaid čuovvumis. Dárbbu mielde gáibádusaid čuovvuma sáhtášii dárkkistit doarjaga miedihan ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš dahje šibitdoavttir.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul mearriduvvo das, mo gáibádusaid čuovvun čielggaduvvo.

5 lohku

Ealáhusbargi investerendoarjja

24 §

Ealáhusbargi investerendoarjaga eavttut

Boazodoallái sáhtá miedihit doarjaga boazodoalus dárbblaš investeremiidda, mat beavttálmahttet ealáhusa, buoridit kvalitehta, dorvvastit doaibmavejolašvuodaid dahje álkidahttet ealáhusa vuogáiduvvama ođđa dilálašvuodaide dahje gáibádusaide. Doarjaga sáhtá miedihit sihke luovos- ja gittaopmodaga háhkaninvesteremiidda oktan eanaháhkamiin. Sullasaš ulbmiliidda sáhtá miedihit doarjaga maiddá luondduealáhusa jođiheamis dárbblaš eará investeremiidda.

Doarjaga sáhtá miedihit 1 momeanttas oaivvilduvvon investerema dagahan dárbblaš ja govtolaš goluide. Dohkálaš goluid alimusmeari sáhtá meroštallat ovttatgoluid vuodul. Investerenčuožahakkii heivehit oaivvilduvvon ovttatgoluit mearriduvvojit Eana- ja meahcedoalloministeriija ášahusa vuodul. Jos ovttatgoluit eai leat mear-

riduvvon, de sáhtá gáibidit čielggadusa das, vuodđuduvvetgo goluit virolaš haddedássái.

Dan doaimmas, mii dorjojuvvo investerendoarjaga vuodul, ja dohkálaš goluin addojuvvojit dárkilet njuolggadusat stáhtaráđi ášahusa vuodul.

25 §

Investerendoarjaga mearri

Investerendoarjja miedihuvvo prosentála ossodahkan doarjunvuloš doaibmabiju dohkálaš goluin. Doarjaga sáhtá miedihit dihto ulbmiliidda, ja doarjaga hámi, dási ja alimusmeari sáhtá meroštallat čuožahatguovllu, ealáhusa, doarjaga čuožahajoavkku dahje čuožahaga vuodul. Dalle válđojuvvojit vuhtii 1 §:s ášahuvvon ulmilat, boazodoalu dahje eará luondduealáhusa márkandilli ja ruhtadanruđat. Doaibmabiju sáhtá ruhtadit ruhtadoarjaga, stáhtaloana dahje reantodoarjaloana vuodul.

Investerendoarjaga dásis ja alimusmearis, doarjaga hámis ja das, goas stáhtaloana sáhtá miedihit ollásit dahje muhtumassii almmá bänkodoaimmas geavahuvvon virolaš dáhádusa haga, addojuvvojit dárkilet njuolggadusat stáhtaráđi ášahusa vuodul Eurohpá Uniovna láhkamearrádušaid olis.

6 lohku

Nuorra ealáhusbargi álggahandoarjja

26 §

Nuorra ealáhusbargi álggahandoarjaga eavttut

Nuorra ealáhusbargi álggahandoarjaga sáhtá miedihit boazodoallái, guhte hálddašišgohtá boazodálu ja guhte vuosttas háve álgá boazodoalus vástideaddji ealáhusbargin. Doarjaga sáhtá miedihit maiddá eará luondduealáhusain bargi olbmui, guhte hálddašišgohtá eará luondduealáhusa jođihepmái heivvolaš dálu ja bargagohtá vuosttas háve boazodoalu oktavuodas eará luondduealáhusain.

Álggahandoarjja ii miedihuvvo dasa, guhte doarjaga ozadettiin lea deavdán 40 jagi.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat dan doaimmas, man sáhtta doarjut álggahandoarjaga vuodul.

27 §

Álggahandoarjaga mearri

Álggahandoarjaga sáhtta miedihit giddes dássemearrásaš doarjjan dahje prosentála ossodahkan doarjunvuloš dohkálaš goluin dahje dáid oktiibidjun. Doarjaga hámi, dási ja alimusmeari sáhtta meroštallat čuožáhatguovllu, buvttadansuorggi dahje doarjaga čuožáhatjoavkku vuodul. Dalle váldojuvvojit vuhtii 1 §:s ášahuvvon ulbmilat, boazodoalu ja eará luondduealáhusaid buvttadansuorggi márkandilli ja doarjaga ruhtadanruđat.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat doarjaga hámis ja alimusmearis Eurohpá Uniovnna láhka-mearrádusaid olis. Álggahandoarjaga dásis ja dohkálaš goluin sáhtta mearridit stáhtaráđi ášahusa vuodul ovdalis oaivvilduvvon mearrádusaid olis.

7 lohku

Ealáhusbargi vistehuksendoarjja

28 §

Vistehuksendoarjaga eavttut

Vistehuksendoarjaga sáhtta miedihit boazodoallái dahje eará luondduealáhusbargái dakkár investeremii, mii galggašii buoridit boazodálu dahje luondduealáhusdálu vistedi-li. Doarjja ii miedihuvvo, jos seamma ulbmilii sáhtta miedihit juoga eará doarjaga almolaš ruđain.

Vistehuksendoarjaga sáhtta miedihit dalle, jos doarjunvuloš visti geavahuvvo ohcci, dán bearašlahtu dahje dálu buolvadatmolsuma oktavuodas ealáhusas luohppi olbmo fásta vistin, jos luohppi lea dalle doallan accesis vuogatvuoda ássat dálus. Visti galgá leat sturrodaga ja rusttegiid dáfus vuogas ovdalis oaivvilduvvon geavahanulbmilii ja ealáhusain bargama dáfus vuogas sajis. Dasa lassin

doarjaga vuogasvuoda árvvoštaladettiin sáhtta váldit vuhtii ássanvistti gáibidan geaidno-, šleađga- ja čáhcefuolahusordnestalamiid.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat doarjaga miedihaneavttuin, doarjunvuloš vistti sturrodagas ja geavahanulbmilis sihke dohkálaš goluin.

29 §

Ekonomalaš vuogasvuohta

Vistehuksendoarjaga miediheapmi galgá leat vuogas ohcci ekonomalaš dilálašvuodaid ektui. Dalle guorahallojit ohcci ja su guoimmi ollislaš boadut.

30 §

Vistehuksendoarjaga mearri

Vistehuksendoarjja miedihuvvo vistehuksema ja dasa guoskevaš šleađgadan- ja čáhcefuolahusdoaimmaid dagahan dárbblaš ja govtolaš goluide. Doarjja miedihuvvo proseantuála ossodahkan doarjunvuloš doaimbaju dohkálaš goluin. Dohkálaš goluid alimusmeari sáhtta meroštallat ovtadatgoluid vuodul, mat mearriduvvojit Eana- ja meahcedoalloministeriija ášahusa vuodul. Jos ovtadatgolut eai leat addojuvvon, de sáhtta gáibiduvvot čielggadus das, vuodduvetgo golut virolaš haddedássái.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat dohkálaš goluin sihke doarjjadásis, doarjaga mearis ja dan hámis.

8 lohku

Bálgosa doarjagat

31 §

Bálgosa investerendoarjja

Bálgosii sáhtta miedihit doarjaga dárbblaš investeremii boazodollui guoskevaš doibmii, mii boazodoallolágas mearriduvvo bálgosa geatnegasvuohtan dahje masa muđui lea dárbu bálgosa boazobargguin.

Investerendoarjaga sáhtta miedihit:

1) boazodoalus dárbbášlaš áiddi ráhka-deapmái ja divodeapmái;

2) njuovahaga divodeapmái;

3) boazodoalus dárbbášlaš eará vistti go njuovahaga huksemii, viiddideapmái ja divodeapmái;

4) njuovahaga dahje eará vistti, ráhkadusa dahje rusttega geavaheamis vealtameahttun geaidno- dahje čáhcefuolahuslavtta dahje eará sullasaš lavtta háhkamii ja ráhka-deapmái; ja

5) dakkár luovosopmodaga háhkamii, mii álkidahtta boazobargguid, addá vejolašvuoda geavahit investeremiid dahje geahpeda boazodoallogoluid.

Doarjja ii miedihuvvo cagganáiddiide, mat ráhkaduvvojit riikkaráji ala iige daid bajásdoallamii.

Stáhtaráđi áhahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat doarjunvuloš doaimmas, dohkálaš goluin ja doarjaga hámis ja alimusmearis.

32 §

Bálgosa áiddiid bajásdoallandoarjja

Bálgosii sáhtta miedihit doarjaga 31 §:a 2 momeantta 1 čuoggás oaivvilduvvon áiddi bajásdoallamii. Doarjaga dárbu árvoštallo bálgosa dikšunvuloš áiddiid meari, agi, ortnega ja dárbbu vuodul.

Doarjja miedihuvvo dohkálaš goluid vuodul.

Stáhtaráđi áhahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat doarjaga eavttuin, dohkálaš goluin sihke doarjaga hámis ja alimusmearis.

9 lohku

Dutkanruhtadeapmi

33 §

Ruhtadanvuloš dutkamušat ja čielggadusat

Dán lága vuodul sáhtta eanadálodoalu ovddidanfoandda ruđaiguin ruhtadit boazodoalu ja luondduealáhuseid doaibmavejolašvuodaide ja ovddideapmái guoskevaš dutkamušaid ja čielggaduseid.

Dutkamušaid ja čielggaduseid ruhtadeami stivrema ja čuovvuma várás sáhtta áhahuvvot ráđđádallangoddi.

Dasa lassin, mii 49 §:s, 50 §:a 1 momeanttas sihke 54 ja 58 §:ain mearriduvvo, de ruhtadeamis dieđiheapmái, ruhtadeami ohcamii, miediheapmái, máksimii, goziheapmái ja ruovttoluottabearramii heivehuvvo, mii stáhtadoarjjalágas (688/2001) mearriduvvo.

Stáhtaráđi áhahusa vuodul sáhtta dasa lassin addit dárkilet njuolggaduseid ruhtadeamis, doarjunvuloš dutkamušain ja čielggaduseid, dohkálaš goluin, ruhtadeami hámis ja alimusmearis sihke ráđđádallangottis ja dan doaimmain.

10 lohku

Doarjjahámit

34 §

Doarjjahámit

Dán lága vuollasaš doarjaga ealáhusbargái sáhtta miedihit:

1) ruhtadoarjjan;

2) stáhtalotnii guoskevaš doarjjan, mii sáhtta leat reantoovdu, reantofridđjavuohta, oanideami friddjajahki, oanideami mañideapmi dahje stáhtaloana dáhkádušas luoitin ollásit dahje muhtumassii;

3) stáhtadoarjjaloana reantodoarjjan;

4) stáhtadáhkádussii guoskevaš doarjjan;

5) loatnaeavttuid nuppástussan eaktodáhtolaš vealgeordnestallamis;

6) stáhtaeatnama geavahanovdun.

Bálgosii doarjja sáhtta miedihuvvot ruhtadoarjjan.

Dutkamúša dahkkái sáhtta ruhtadeapmi miedihuvvot ruhtadoarjjan dahje dutkanruhtadeapmi sáhtta ollašuttot sirdimin eanadálodoalu ovddidanfoanddas.

11 lohku

Loatnadoarjaga miediheami sierraeavttut

35 §

Loatnaaddi

Loatnadoarjaga sáhtta mieđihit dakkár loa-
na várás, man mieđiha dohkkehuvvon loat-
naaddi.

Dohkkehuvvon loatnaaddi sáhtta mieđihit
loana stáhtaloatnan Eana- ja meahccedoallo-
ministeriija čujuhan eanadállodoalu ovddi-
danfoandda ruđain (*stáhtaloanat*) dahje eará
doarjjoatnan dan maŋŋá, go doarjja-
mearrádus lea dahkkojuvvon.

36 §

Stáhtaloana mieđihaneavttut

Stáhtaloana sáhtta mieđihit eanadállodoalu
ovddidanfoandda jahkásaččat nannejuvvon
geavahanplána mieđihanvuogatvuoda olis.
Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš mearri-
da doarjjamearrádusainis stáhtaloana ali-
musmearis. Alimusmearri ii oaččo mannat
badjel loatnaaddi dohkkehan alimusmeari.

Loatnaaddi sáhtta mieđihit stáhtaloatnan
dakkár loa-
na:

- 1) man loatnaáigi lea guhkimustá 30 jagi;
- 2) man jahkásaš ollislaš reantu lea eane-
mustá refereansareanttu (mearriduvvo
stáhtaráđi áhahusa vuodul) ja giddes prosean-
taovttadatmeari (lasihuvvo refereansarentui)
submi;
- 3) mas loatnaoažžu máksá reantoovddu
mađe ollislaš reanttu vuolit reanttu, goittotge
uhcimustá ovttá proseantta jahkásaš reanttu;
ja
- 4) man loatnamearri ii ovtta seamma ulb-
milii mieđihuvvon ruhtadoarjagiin ja eará
doarjagiin go loatnadoarjagiin mana badjel
doarjunvuloš doaibmabiju dohkálaš goluid.

Stáhtaráđi áhahusa vuodul addojuvvojit
dárkilet njuolggadusat stáhtaloana alimus-
mearis, refereansarentui lasihit oaiyvilduv-
von giddes proseantaovttadagas sihke reanttu
ja loatnaoažžu máksin reanttu rievdamis.

37 §

Stáhtalotnii gullelaš doarjja

Stáhtalotnii gullelaš doarjjan sáhtta mieđi-
hit reantoovddu, reantofriiddjavuođa, oanádu-
sa friiddjajagi dahje luoitit geatnegasvuodas
háhkát stáhtalotnii dáhkádusa. Stáhtaloana

doarjjahámiid sáhtta ovttaštahtit seamma
stáhtaloanas.

Reantoovdu lea stáhtaloana ollislaš reanttu
ja loatnaoažžu máksin reanttu erohus. Rean-
toovddu mearri lea vihtta proseantaovttada-
ga, jos 36 §:a 2 momenta 3 čuoggás oai-
vilduvvon vuolimusreanttu birra ii nuppelá-
kai mearriduvvo. Dan maŋŋá go stáhtalotnii
gullelaš doarjja lea nohkan, de doarjjoažžu
galgá máksit stáhtaloanas ollislaš reanttu
sturrosaš reanttu.

Reantoovdu mieđihuvvo dalle, jos loat-
naaddi lea dohkkehan doarjjoahcamuššii gul-
lelaš stáhtaloana meari ja loatnaeavttuid.

Stáhtaráđi áhahusa vuodul addojuvvojit
dárkilet njuolggadusat reantoovddu, reanto-
friiddjavuođa, friiddjagiid ja dáhkádusas luito-
juvvon árvvu meroštallamis, friiddjajagiid
mearis, loatnadoarjaga alimusmearis, doarja-
ga geavaheamis loatnaáigge ja loatnaaddi
loatnaeavttuide guoskelaš dohkkeheamis.

38 §

Reantoovddu mieđihaneavttut

Reantoovddu sáhtta mieđihit stáhtabušeah-
tas jahkásaččat nannejuvvon stáhtadoarjjo-
alotnii mieđihanvuogatvuoda olis dakkár loa-
na várás, man:

- 1) loatnaáigi lea guhkimustá 30 jagi;
- 2) ollislaš reantu lea eanemustá dakkár
reanttu sturrosaš, mii vástida loatnaaddi
seammalágan ulbmiliidda mieđihan
normálaevttot loanaid reanttu ja masa leat la-
sihuvvon reantodoarjjoalotnii mieđiheamis
ja dikšumis šaddan liigegolut; ja
- 3) loatnamearri ovtta seamma ulbmilii
mieđihuvvon ruhtadoarjagiin ja eará doarja-
giin go loatnadoarjagiin ii mana badjel doar-
junvuloš doaibmabiju dohkálaš goluid.

39 §

Reantodoarjja

Reantodoarjaga mearri lea njeallje prosean-
taovttadaga. Loatnaoažžu galgá goittotge
máksit loanas uhcimustá ovttá proseantta
sturrosaš jahkásaš reanttu. Dan maŋŋá go
reantodoarjja lea nohkan, de loatnaoažžu
galgá máksit loanas loatnaaddiin sohppojuv-

von reanttu. Reantodoarjja ii miedihuvvo go-luide, mat šaddet olgoriikka valuhttii čadno-juvvon loana valuhttagurssa rievdamis.

Reantodoarjja miedihuvvo dalle, jos loatnaaddi lea dohkkehan doarjjaohcamuššii gullevaš reantodoarjjaloana meari ja loatnaeavttuid.

Stáhtaráđi áhahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat reantodoarjjaloana alimusmearis, reantodoarjaga meroštallamis, reantodoarjaga geavaheamis ja loatnaaddi loatnaeavttuide guoskevaš dohkkeheamis.

40 §

Reantodoarjjaloana reanttu árvvoštallan

Jos ealáhus-, johtalus- ja birasguovddázis leat sivat eahpidit ahte loana reantu manná badjel 38 §:a 1 momentan 2 čuoggás oavvilduvvon reanttu, de dat sáhtá bivdit Dálonguovlovirgebáikki árvvoštallat, deavdágo loana reantu ovdalis máinnašuvvon láchkačuoggás oavvilduvvon eavttu. Loatnaaddi galgá doaimmahit Dálonguovlovirgebáikki čielggadusa, man dat dán áššis bivdá.

12 lohku

Stáhtadáhkádusa miediheapmi

41 §

Stáhtadáhkádusaid alimusmearri

Stáhtadáhkádusa sáhtá miedihit eanadállo-doalu ovddidanfoandda geavahanplánas jahkásaččat nannejuvvon loanaid oaveopmodaga alimusmeari olis. Loanaid, maid stáhta dáhkida, oaveopmodat oážžu leat oktanaga mávssekahtá eanemustá 80 miljovna euro oktan daiguin loanaguin, mat leat miedihuvvon eanadoalu struktuvradoarjjalága ja dan vástideaddji ovddit láchka-mearrádusaid vuodul. Ovdalis máinnašuvvon meari rehkenasttedettiin galgá dasa lassin váldit vuhtii dakkár loanaid oaveopmodaga, masa guoskevaš dáhkideaddjivásttus šaddan golut gokčojuvvojit eanadállo-doalu ovddidanfoandda ruđaguin.

42 §

Stáhtadáhkádusa miediheapmi

Stáhtadáhkádusa sáhtá miedihit reantodoarjjaloana dahje eará normálaevttot loana oaveopmodaga, reanttu ja eará loatnaeavttuid vuollásaš mávssuid máksima dáhkádus-san. Stáhtadáhkádusa mearri ii oáččo mannat badjel doarjunvuloš doaibmabiju ollislaš go-luid.

Stáhtadáhkádusa sáhtá miedihit dakkár ohccái, geas eai leat boazodálu dahje luondduealáhusdálu hálddašepmái, sajádatbáikkái dahje eará sullasaš áššide guoskevaš sivaiddihte doarvái dáhkádusat loana oážžun dihte. Stáhtadáhkádus ii miedihuvvo, jos ohccis lea doarvái eará opmodat, mii dohkke dáhkádus-san.

Stáhtadáhkádusa sáhtá miedihit, jos dáhkádusvuloš doibmii eai čuoze mearkašahhti riskkat ja jos dáhkádussii áhahuvvo vuostedáhkádus. Vuostedáhkádus ii dárbbáš leat dorvvasteaddji. Dasa lassin loatnaaddi galgá addit doarjjaohcamušas ovdanbukton loatnadiid birra guottiheaddji cealkámuša.

Stáhtaráđi áhahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat stáhtadáhkádusa alimusmearis, stáhtadáhkádussii gullevaš meari meroštallamis, vuostedáhkádusas ja stáhtadáhkádusa miediheapmái guoskevaš riskkaid árvvoštallamis.

13 lohku

Doarjaga eavttut

43 §

Doaibmabiju ollašuttináiigi

Eará doarjunvuloš doaibmabiju go eaktodáhtolaš vealgeordnestallama ja dutkan-dahje čielggadanfitnu galgá ollásit ollašuttit guovtte jagi sisa doarjaga miediheamis. Nuorra boazodoallái dahje luondduealáhus-bargái ealáhusa álggaheapmái miedihuvvon doarjaga doarjunvuloš doaibmabidjun adnojuvvo dalle dálu dahje bohccuid háhkan. Doarjunvuloš doaibmabiju ollašuttin dihte sáhtá goittotge áhahit oanehet mearreáiggi, jos dasa gávdnojit sivat doaibmabiju ol-

lašuhhtinvuogi dahje doaimma iešlági dáfus. Jos doarjja lea miedihuvvon hukseninvesterema oktavuodas luovosopmodaga háhkamii iige luovosopmodaga sáhte háhkat ovdal hukseninvesterema gergema, de rehkenasto mearreáigi hukseninvesterema gergema rájes.

Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš sáhtta guhkidit 1 momeanttas oavvilduvvon mearreáiggi ohcama vuodul. Ohcamuš galgá leat dahkkojuvvon ovdal mearreáiggi nohkama. Doarjunvuloš doaibmabiju ollašuhhtin galgá leat álggahuvvon 1 momeanttas oavvilduvvon mearreáiggi sisa ja mearreáiggi guhki-deapmái galgá leat dohkálaš sivva. Mearreáiggi sáhtta guhkidit guktii guhkimustá jahkái hávil.

Dárkilet njuolggadusaid dan mearreáiggis, mii áсахuvvo doarjunvuloš doaibmabiju ollašuhhtimii, sáhtta addit stáhtarádi áсахusa vuodul.

44 §

Doarjaga geavahaneavttut

Doarjaga geavaheamis, gálvvuid dahje bálvalusaid háhkamis dahje agoarttain barggaheamis mearriduvvo almmolaš háhkamiid birra addojuvvon lágas (348/2007). Doarjjaoažžu galgá ovdanbuktit čielggadusa háhkama ollašuvvamis máinnašuvvon lágas gáibiduvvon vuogi mielde.

Dorjojuvvon investerenčuozáhaga ii oáččo bissovaččat dahje mearkkašahhtiláhkai geavahit eará ulbmilii go doarjunvuloš ealáhusdoibmii dahje bálgosa doibmii iige dorjojuvvon ássanvistti geavahanulbmila oáččo rievdatit ovdalگو leat vássán vihtta jagi ruhtadoarjaga mañimuš eari máksimis, dahje jos doarjja lea loatnadoarjja, de loana dahje dan mañimuš eari loktema rájes. Jos dorjojuvvon investerenčuozáhaga oamastan- ja hálddašuvuoigatvuohta luohpaduvvo nubbái ovdalگو ovdalis oavvilduvvon mearreáigi lea vássán, de doarjjaoažžu galgá ovdal luohpadeami háhkat ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža lobi. Lohpi miedihuvvo, jos luohpadeamioažžu deavdá doarjaga miedihaneavttuid iige doarjunvuloš doaibma mearkkašahhtiláhkai rievdda.

Doarjunvuloš ealáhusdoaimma dahje eará doaimma ii oáččo loahpahit iige meark-

kašahhtiláhkai gáržžidit ovdalگو leat vássán vihtta jagi ruhtadoarjaga mañimuš eará máksimis, dahje jos doarjja lea loatnadoarjja, de loana dahje dan mañimuš eari loktemis. Jos doarjunvuloš ealáhusdoaimma dahje dasa guoskevaš váriid oamastan- dahje hálddašuvuoigatvuohta buorre muddui luohpaduvvo nubbái ovdalگو ovdalis máinnašuvvon mearreáigi lea vássán, de doarjjaoažžu galgá ovdal luohpadeami háhkat ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža lobi. Lohpi miedihuvvo, jos luohpadeamioažžu deavdá doarjaga miedihaneavttuid iige doarjunvuloš doaibma mearkkašahhtiláhkai rievdda.

Ovdalis 2 ja 3 momeanttas oavvilduvvon luohpadeapmin ii adnojuvvo dorjojuvvon investerenčuozáhaga dahje doarjunvuloš ealáhusdoaimma sirdašuvvan árbevuogatvuodalaš oažžumuša dahje dakkár buolvadtmolsuma bokte, man oktavuodas lea máksojuvvon doarjja boazodoalus dahje luondduealáhusas heaitimii dahje miedihuvvon boazodoalli dahje luondduealáhusbargi álggahandoarjja.

45 §

Ruhtadoallogeatnegasvuohta

Doarjjaoažžu galgá doallat doarjunvuloš doaibmabijus ruhtadoalu. Ruhtadoalu galgá lágidit oassin doarjjaoažžu ruhtadoallolága (1336/1997) vuollásaš ruhtadoalus nu, ahte doarjunvuloš doaibmabiju ruhtadoalu lea álki oaidnit ja earuhit eará ruhtadoalus.

Jos doarjjaoažžun lea olmmoš, guhte vearuhuvvo eanadálodoalu dienasvearrolága (543/1967) mielde dahje oassin boazodoalli ruhtadoalus, de adnojuvvo doarjunvuloš doaibmabiju doarvái buorrin ruhtadoallun dat, mii doarjjaoažžu eará ruhtadoalus vearuhusa doaimmahan dihte gáibiduvvo. Dalle galgá ruhtadoalu goittotge lágidit nu, ahte doarjunvuloš doaibmabiju goluid lea álki oaidnit ja earuhit eará ruhtadoalus.

Doarjjaoažžu galgá vurkkodit doarjunvuloš doaibmabidjui guoskevaš ruhtadoallomateriála nugo ruhtadoallolága 2 logu 9 ja 10 §:ain mearriduvvo. Jos jearaldat lea Eurohpá Uniovnna ollásit ja muhtumassii ruhtadan prográmmii gullevaš doarjagis, de ruhtadoallomateriála galgá vurkkodit uhcimustá

golbma jagi das, go Eurohpá Uniovnna kommišuvdna máksá Uniovdnii gullelaš mañimuš ruhtadanossodatmávssu.

46 §

Diehtoaddin- ja veahkehangeatnegasvuohta

Doarjjaoažžu galgá addit doarjaga miedi- han eiseváldái doarjunvuloš doaibmabidjui, dan ovdáneapmái sihke doarjaga geava- heapmái guoskevaš rivttes ja doarvái vuđolaš dieđuid.

Doarjjaoažžu galgá farggamusat almmuhit ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáži iežas sajádahkii, doibmii dahje doarjunvuloš do- aibmabidjui guoskevaš dakkár nuppástusain, mat sáhttet váikkuhit doarjaga máksinvejo- lašvuođaide dahje mat sáhttet dagahit doarja- ga ruovttoluottabearrama.

Doarjjaoažžu galgá veahkehit 93 ja 94 §:ain oaivvilduvvon dárkkisteaddji nu, ahte addá nuvttá dárkkistanbarggu čadahan dihte vealtameahtun dieđuid ja dárkkistanvuloš čuožáhahkii guoskevaš čielggadusaid ja dárbbu mielde muitala doarjunvuloš čuožáhagas ja doaibmabijus.

14 lohku

Doarjaga ohcan ja miediheapmi

47 §

Ohcanvejolašvuođas dieđiheapmi

Dálonguovlovirgebáiki galgá vuohkkasit dieđihit, mo 5-8 loguin oaivvilduvvon doarjja ohccojuvvo, ja dieđihit maidái doarjaga oh- cama mearreáiggis, ohcama čuovvunmean- nudeamis sihke miediheami váldogáibádu- sain ja -eavttuin.

48 §

Doarjjaohcamuš

Doarjja galgá ohccojuvvot čálalaččat. Eará go dutkanruhtadeapmái guoskevaš doarjja- ohcamuš galgá dahkkojuvvot dán ulbmila várás nannejuvvon skovvá. Ohcamuš galgá

vuolláičállojuvvot. Ohcamušii galget lakto- juvvot doarjaga miedi- haneavttuid árvvoštal- lama dáfus vealtameahtun áššegirjijt, čielg- gadusat ja plánat. Ohcamušas galgá ovdan- buktit maidái čielggadusa dan priváhta ruh- tadeamis, mii geavahuvvo doarjunvuloš do- aibmabiju ollašuttimii.

Dálonguovlovirgebáiki addá dárkilet mearreáiggis 1 momeanttas oaivvilduvvon doarjaga ohcanskoviin, ohcamušii gullelaš áššegirjiin ja plánaid ovdanbuktinvuo- gis.

49 §

Doarjaga ohcan

Doarjaga ohcamii sáhtta áhahuvvot mear- reáigi. Doarjjaohcamuš galgá doaimmahuv- vot Lappi ealáhus-, johtalus- ja biras- guovddáži.

Doarjaga ohcamii áhahit oaivvilduvvon mearreáiggis sáhtta addit dárkilet njuolgg- adusaid stáhtarádi áhahusa vuodul.

Doaibmaválddalaš eiseváldin lea Lappi ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš, jos mañnelis 119 §:a dahje 127 §:a vuodul ii nuppeláhkai mearriduvvo.

50 §

Doarjjaohcamuša árvvoštallan

Ovdalgo mearriduvvo doarjaga miedi- heamis, de ealáhus-, johtalus- ja biras- guovddáš sáhtta bivdit eará eiseváldiin, Bálgosiid Ovtastusas dahje Sámedikkis cealkámuša doarjjaoažžui ja doarjunvuloš doaibmabidjui guoskevaš áššiin, jos dát lea vealtameahtun doarjaga miedi- haneavttuid árvvoštallamis.

Jos boazodoalloinvesterema golut mannet badjel stáhtarádi áhahusa vuodul mearriduv- von meari, de galgá bivdit cealkámuša Bálgosiid Ovtastusas. Jos investeren dasa lassin ollašuttu sámiid ruovttuguovllus, de cealkámuša galgá bivdit maidái Sámedik- kis.

Ovdal doarjaga miediheami doarjaga miedi- haneavttuid ja doarjunvuloš doaibmabi- ju árvvoštallan dihte ealáhus-, johtalus- ja bi- rasguovddáža ovddasteaddji sáhtta fitnat boazodáhus, luondduealáhusdálus dahje eará

čuozáhagas, mas ealáhusbargi dahje bálggus áigu investeret. Fitnama oktavuodas áicojuv- von áššit merkejuvvojit bajás ja daid galgá addit diehtun ohccái. Boazo- ja luonddue- aláhusdálus fitnama oktavuodas ii oaččo dut- kat bissovaš ássama várás geavahuvvon lan- jaid.

51 §

Doarjaga miediheami gaskkalduhttin

Eana- ja meahccedoalloministerijas lea vuoigatvuohta gaskkalduhttit doarjaga miediheami oppa boazodoalloguovllus dahje guvllolaččat, jos Eurohpá Uniovnna lálkamearrádusat dan gáibidit.

Doarjaga miediheami sáhtta gaskkalduhttit mearreáigái dahje doaisttázii. Ovdal gaskkal- duhttima ášši birra galgá ráđđádallat boazo- doalu hárrái Bálgosiid Ovtastusain ja eará luondduealáhusaid hárrái daiguin buvttadeadji- ja ealáhusorganisašuvnnaiguin, maida ášši guoská. Jos gaskkalduhttin guoská sámiid ruovttuguvlui, de gaskkal- duhttimis galgá ráđđádallat Sámedikkiin. Gaskkalduhttimis galgá dieđihit vuogas vii- dodagas, ja almmuhus das galgá almmustuht- tot Virggálaš bládis.

52 §

Sámedikkiin ráđđádallan

Dan maŋŋá go ealáhus-, johtalus- ja biras- guovddáš lea ožžon iežas atnui jahkásaš mearreruđaid, de dat galgá ráđđádallat Sámedikkiin dain prinsihpain, mat dán lága ja dan vuodul addojuvvon ásusaid lassín čuvvojuvvojit doarjunvuloš čuozáhagain mearridettiin.

Ráđđádallamiin galget gieđahallot čuoovvo- vaš áššit:

- 1) ruđaid guvllolaš stivren sámevuovllui;
- 2) ruđaid stivren boazodollui ja luonddue- aláhusaide;
- 3) ruđaid stivren vistehuksemii ja ealáhu- said doarjumii; ja
- 4) ruđaid stivren bálgosiid ja ealáhusbar- giid fitnuide sámevuovllus.

Ráđđádallamiidda heivehuvvo, mii sáme- diggelága 9 §:s mearriduvvo.

Ráđđádallamiid bohtosa galgá doaimmahit diehtun Eana- ja meahccedoalloministerijai ja Dálonguovlovirgebáikái.

53 §

Doarjjamearrádus

Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš mear- rida doarjaga ja stáhtadáhkádusa miedi- heamis.

Doarjjamearrádussii galgá váldit mielde 5- 8 loguin oaivvilduvvon doarjaga miedi- huvvon meari, dán lágas mearriduvvon doarj- jaeavttuid ja doarjaga máksin- ja ruovttoluot- tabearraneavttuid sihke dáhkáduseavttuid. Mearrádussii galgá dasa lassín váldit Eu- rohpá Uniovnna lálkamearrádusain ásus- huvvon eavttuid ja gáibádusaid. Hukseninveste- remii guoskevaš mearrádusa vuodul dohkke- huvvo huksenplána.

Loatnadoarjjagii guoskevaš mearrádusa vuodul dohkkehuvvojit stáhtaloana dahje reantodoarjjaloana dahje stáhtadáhkádusa vuollásaš loana mearri ja loatnaeavttut sihke stáhtadáhkádusa mearri ja eavttut. Jos stáhta- lotnii, reantodoarjjagii dahje stáhtadáhkádu- sii guoskevaš mearrádus váidaga dihte rievda, de loana meari ja eavttuid rievda- deapmái dárbbasuvvo loatnaaddi lohpi.

Jos doarjunvuloš doaibmabiju várás galgá háhkat lobi ja ohcci ii leat doarjjamearrádusa dahkanbottu rádjai ovdanbuktán lágafámolaš lobi, de doarjjamearrádussii sáhtta laktit eav- tu, man mielde mearrádus healbá, jos ohcci ii ovdanbuvtte mearreáiggi sisa dakkár lágafámolaš lobi, mii dahká vejolažžan do- aibmabiju ollašuhttima doarjjamearrádusa mielde.

Norra ealáhusbargi álggahandoarjja- mearrádusa galgá dahkat 18 mánotbaji sisa dálloaloa álggaheamis.

54 §

Sámedikki cealkámuš

Sámedikki cealkámuša galgá bivdit dutkan- dahje čielggadanfitnu ruhtadanohcamuša, jos fidnu ollašuhtto dahje dan váldodut- kančuozáhat lea sámiid ruovttuguovllus dah- je fidnu guoská buorre muddui sámiid árbe-

virolaš ealáhusaide. Cealkámuša galgá álo bivdit mearkkašahti boazodoalloduktandahje čielggadanfitnuid birra.

55 §

Doarjjamearrádusa vuollásaš vuoigatvuoda sirdin

Ovdalis 5-9 loguin oavvilduvvon doarjagii guoskevaš doarjjamearrádusa vuollásaš vuoigatvuoda doarjagii sáhtá sirdit nubbái, guhte deavdá 4 logus ášahuvvon eavttuid, jos guoskevaš doarjaga miedihaneavttut divvet. Sirdimaožžu galgá ohcat mearrádusa vuollásaš vuoigatvuoda sirdimis 48 §:s oavvilduvvon vuogi mielde. Doarjjamearrádusa sirdimis mearrida ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš.

15 lohku

Doarjaga máksin

56 §

Álggahandoarjaga máksin ruhtadoarjjan

Álggahandoarjja nuorra boazodoallái dahje eará luondduealáhusbargái máksojuvvo ruhtadoarjjan almmá sierra ohcama hága. Ruhtadoarjja máksojuvvo eanemustá guoktin jahkásaš earrin.

Jos álggahandoarjja lea miedihuvvon ovdalgo olmmoš lea bargagoahtán boazodoaluin dahje luondduealáhusain, de ruhtadoarjaga vuosttas earri máksojuvvo, jos doarjjaožžu ovdanbuktá čielggadusa das, ahte boazodahje luondduealáhusdálus leat bargagoahtán doarjunvuloš ealáhusain. Jos doarjja lea miedihuvvon 17 §:a 1 momeanttas oavvilduvvon čatnaseami vuodul, de ruhtadoarjaga nuppi eari máksineaktun lea dasa lassin dat, ahte doarjjaožžu čájeha iežas ollašuttán 22 §:a 1 momeanttas oavvilduvvon doaibmabijuid.

Dárkilet njuolggadusat ruhtadoarjjahápmásaš álggahandoarjaga máksineriin sihke 2 momeanttas oavvilduvvon čielggadusaid doaimmaheapmái ášahit oavvilduvvon mearreáiggis addojuvvojit stáhtarádi ášahusa vuodul. Dálonguovlovirgebáiki addá

dárkilet mearrádusaid ovdalis oavvilduvvon čielggadusain.

57 §

Ruhtadoarjjahápmásaš investerendoarjaga, vistehuksendoarjaga ja bálgosiid áiddiid bajásdoallamii miedihuvvon doarjaga máksin

Dat, guhte oazžu boazodoallo- dahje luondduealáhusfitnodaga várás miedihuvvon investerendoarjaga, vistehuksendoarjaga dahje bálgosa investerendoarjaga dahje áidedivvumii miedihuvvon doarjaga, galgá ohcat doarjaga máksima čálalaččat dán ulbmila várás nannejuvvon skoviin. Máksinohcamuš galgá vuolláičállojuvvo. Ohcamuša guođdimii sáhtá ášahuvvot govttolaš mearreáigi, mii rehkenasto doarjjamearrádusa dahkama rájes dahje, jos jearaldat lea doarjunvuloš doaibmabiju mañimuš máksinohcamušas, de doarjunvuloš doaibmabiju ollašuttima gergema rájes. Ohcamuš galgá doaimmahuvvot ealáhus-, johtalus- ja birasguovddášii.

Ruhtadoarjaga sáhtá máksit eanemustá viđa earis. Ruhtadoarjja máksojuvvo eanemustá doarjjadási ja miedihuvvon doarjaga meari vástideaddji ossodat máksinohcamuššii gullelaš dohkálaš goluin. Doarjjaožžu galgá dárbbu mielde ovdanbuktit čielggadusa priváhtaruhtadeami ollašuvvamis.

Ruhtadoarjja máksojuvvo, jos doarjjaožžu lea čuvvon doarjjaeavttuid. Dasa lassin máksineaktun lea dat, ahte doarjjaohccái lea čuohcán duođalaš ja loahpalaš gollu, man sáhtá gávnnaht, ja ruhtadoarjja manná doarjunvuloš doaibmabiju várás. Jos ruhtadoarjja lea miedihuvvon hukseninvesteremii, de mañimuš eari máksineaktun lea dat, ahte hukseninvesteren lea ollásit ollašuvvan nugo doarjjamearrádusas lea gáibiduvvon. Máksinohcamuššii galget laktojuvvo ruhtadoarjaga máksineavttuid dáfus vealtameahtun ruhtadoalloáššegirjijt ja -čielggadusat.

Dárkilet njuolggadusat golu duođalašvuoda, loahpalašvuoda ja gávnnahtahtivuoda árvvoštallanákkaid birra addojuvvojit stáhtarádi ášahusa vuodul. Ruhtadoarjjahápmásaš investerendoarjaga máksineriin ja máksinohcamuša guođdimii ášahit oavvilduvvon mearreáiggis sáhtá mearridit

dárkileappot stáhtaráđi ášahusa vuodul. Dárkilet mearrádusaid máksima ohcansko-viin sihke máksinohcamuššii gullelaš áššegirjjiin ja čielggadusain addá Dálonguovlovirgebáiki.

58 §

Doarjaga máksin ruhtadoarjjan

Ovdalis 5-9 loguin oaivvilduvvon ruhtadoarjaga máksimis mearrida ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš. Dat čohkke iežas miedihan doarjagiid máksinmearrádusdieđuid ja doaimmaha daid Dálonguovlovirgebáiki. Dálonguovlovirgebáiki vástida máksinmearrádusaide gullelaš goluid dárkkisteamis ja dohkkeheamis sihke mávssuid teknikkalaš čadaheamis.

16 lohku

Loatnadoarjagii guoskevaš sierraavttut

59 §

Stáhtaloana ja reantodoarjjaloana miediheapmi

Loatnaaddi sáhtta miedihit stáhtaloana dahje, jos doarjja miedihuvvo reantodoarjjan, de reantodoarjjaloana ja lotnii guoskevaš vealgegirjji oázžu vuolláičállit dan maŋná, go doarjjamearrádus lea dahkkojuvvon. Loana ii oaččo miedihit dakkár eavttuiguin, mat spiehkastit doarjjamearrádusa eavttuin. Vealgegirjái galgá váldit mielde eavttu, man mielde doarjjamearrádusa vuollásaš loatnaeavttut mannet vealgegirjeeavttuid ovdda-beallai. Doarjjamearrádusa galgá laktit vealgegirjái.

60 §

Stáhtaloana ja reantodoarjjaloana lokten

Stáhtaloana ja reantodoarjjaloana oázžu loktet ovdalgo doarjjamearrádus lea lágafámolaš. Loana oázžu loktet eanemustá guovtte earis. Jos reantodoarjja lea miedihuvvon hukseninvesterema várás, de loana oázžu goittotge loktet eanemustá viđa earis.

Stáhtaloana ja reantodoarjjaloana dahje loana vuosttas eari galgá loktet 43 §:s oaivvilduvvon mearreáiggi sisa. Jos stáhtaloatna dahje reantodoarjja lea miedihuvvon hukseninvesterema várás, de stáhtaloana dahje reantodoarjjaloana maŋimuš eari ii oaččo loktet ovdalgo hukseninvesteren lea ollásit gergejuvvon doarjjamearrádusa eavttuid mielde. Loana maŋimuš eari galgá dalle loktet maŋimustá golmma mánotbaji sisa 43 §:s oaivvilduvvon mearreáiggi nohkamis.

Stáhtaloana dahje reantodoarjjaloana dahje loana eari loktema várás doarjjaoázžu galgá háhkat loktenlobi. Lobi galgá ovdanbuktit loana miedihan loatnaaddái ovdal loktema.

Dárkilet mearrádusat loana lokteteriin adojuvvojit stáhtaráđi ášahusa vuodul.

61 §

Loktenlohpi

Lobi doarjunvuloš loana dahje dan eari loktemii miediha ohcamuša vuodul ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš. Ohcamuššii galgá laktit lobi miediheapmái dárbbalaš ruhtalloaššegirjjiid ja čielggadusaid. Loktenlobi ohcamii sáhtta ášahuvvot mearreáiggi, mii sáhtta guhkiduvvot oktii ovdal mearreáiggi nohkama dahkkojuvvon ohcamuša vuodul. Mearreáiggi guhkideapmái galgá leat dohkálaš sivva.

Doarjunvuloš loanas sáhtta loktet hávil eanemustá dan ossodaga, mii vástida ollašuvvan goluid. Loktenlohpi miedihuvvo, jos doarjjaeavttut leat čuvvojuvvon. Dasa lassin loktenlobi miedihaneaktun lea golu loahpalašvuolta ja gávnnahttivuolta ja dat ahte doarjja manná doarjunvuloš doaimbaidjui. Doarjjaoázžu galgá dárbbu mielde ovdanbuktit čielggadusa priváhtaruhtadeami ollašuvvamis.

Jos jearaldat lea nuorra ealáhusbargi álggahandoarjaga vuollásaš loanas ja doarjja lea miedihuvvon ovdalgo olmmoš lea bargogahtán ealáhusain, de loktenlobi miedihaneaktun lea ahte doarjjaoázžu ovdanbuktá čielggadusa das, ahte dálus leat bargogahtán ealáhusain. Jos doarjja lea miedihuvvon 17 §:a 1 momentas oaivvilduvvon čatnaseami vuodul, de loktenlohpi miedihuvvo, jos doarjjaoázžu čájeha iežas ollašuttán

22 §:a 2 momeanttas oavvilduvvon doaibmabijuid. Jos loatna loktejuvvo guovtte earis, de mañimuš máinnašuvvon čielggadus galgá ovdanbuktot nuppi eari loktema várás. Erenoamáš siva dihte ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš sáhttá miedihit loktenlobi ovdalگو doaibmabijut leat ollašuhhton.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat dain ákkain, mat geavahuvvojit golu duodalašvuoda, loahpalašvuoda ja gávnnahtahtti vuoda árvoštallamis ja loktenlobi háhkamii ášahit oavvilduvvon mearreáiggis. Dárkilet mearrádušat lobi ohcanskoviin ja ohcamuššii gullevaš áššegirjiin ja čielggadusain addá Dálonguovlovirgebáiki.

62 §

Stáhtaloana dáhkádus

Stáhtaloanas galgá leat loana loktedettiin bänkodoaimmas virolaččat geavahuvvon dáhkádus, jos ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš ii leat sierra siva dihte miedihan luoitit dáhkádusa háhkamis.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul sáhttá addit dárkilet njuolggadusaid das, maiguin eavttuiguin stáhtaloana sáhttá miedihit ollásit dahje muhtumassii almmá 1 momeanttas oavvilduvvon dáhkádusa haga.

63 §

Stáhtaloana oanideapmi ja reanttu máksin

Stáhtaloana galgá oanidit jahkebeliid mielde ovtasturrosaš máksineriiguin. Oanidanmávssuid máksinbeavvit leat cuoŋománu 30. beaivi ja golggoimánu 31. beaivi.

Vuosttas oanidanmáksu šaddá máksimassii mañimustá dan máksinbeavve, mii vuosttasin boahdá jagi geažes loana dahje dan vuosttas eari loktema mañná. Jos stáhtaloatna lea miedihuvvon hukseninvesteremii, de šaddá vuosttas oanidanmáksu goittotge máksimassii mañimustá dan máksinbeavve, mii vuosttasin boahdá guovtte jagi geažes loana dahje dan vuosttas eari loktema mañná. Reanttu galgá máksit jahkebeliid mielde dahje guđe-

ge loatnaeari loktenbeavvi rájes máksinbeavviid.

Loatnaaddi ja doarjjaoažžu sáhttiba soahpat badjelmearálaš oanidanmávssuin, daid váikkuhusas loahppaoanidanmávssuide sihke oppa loana ruovttoluottamáksimis ovdal áiggiid.

Loatnaaddi sáhttá miedihit oanidanmávssuid máksimii mañideami, jos dása lea dárbu doarjjaoažžu gaskaboddosaš ekonomalaš váttisvuodaid dihte. Mañideami sáhttá miedihit guhkimustá jahkáii hávil ja oktiibuot guhkimustá viđa jahkáii. Jos mañideami šattašii miedihit oktiibuot eanet go golbma jagi, de loatnaaddi galgá bivdit mañideapmái ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža lobi. Mañideami dihte loatnaáiggi sáhttá guhkidit 36 §:a 2 momeantta 1 čuoggás ja 38 §:a 2 momeantta 1 čuoggás mearriduvvon guhkimusaiggi olis dahje loahppaoanidanmávssuid sáhttá bajidit.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul sáhttá addit dárkilet njuolggadusaid mañideami miedihaneavttuin ja mañideami váikkuhusas doarjjagii.

64 §

Reantodoarjjaloana oanideapmi ja reanttu máksin

Reantodoarjjaloana galgá oanidit jahkebeliid dahje njealjadasjagiid mielde ovtasturrosaš máksineriiguin.

Vuosttas oanidanmáksu šaddá máksimassii mañimustá dan máksinbeavve, mii vuosttasin boahdá jagi geažes loana dahje dan vuosttas eari loktema mañná. Jos reantodoarjjaloatna lea miedihuvvon hukseninvesteremii, de šaddá vuosttas oanidanmáksu goittotge máksimassii mañimustá dan máksinbeavve, mii vuosttasin boahdá guovtte jagi geažes loana dahje dan vuosttas eari loktema mañná. Reanttu galgá máksit jahkebeliid dahje njealjadasjagiid mielde loana dahje guđege loatnaeari loktenbeavvi rájes.

Loatnaaddi ja doarjjaoažžu sáhttiba soahpat badjelmearálaš oanidanmávssuin, daid váikkuhusas loahppaoanidanmávssuide sihke oppa loana ruovttoluottamáksimis ovdal áiggiid.

Loatnaaddi sáhtta mieđihit oanidanmávs-suid máksimii mañideami, jos dása lea dárbu doarjjaoažžu gaskaboddosaš ekonomalaš váttisvuodaid dihte. Mañideami sáhtta mieđihit guhkimustá jahkái hávil ja oktiibuot guhkimustá viđa jahkái. Mañideami dihte loatnaáiggi sáhtta guhkidit 36 §:a 2 momenta 1 čuoggás ja 38 §:a 2 momeantta 1 čuoggás mearriduvvon guhkimusáiggi olis dahje loahppaoanidanmávssuid sáhtta bajidit.

Stáhtaráđi ásašusa vuodul sáhtta addit dárkilet njuolggadusaid mañideami mieđihaneavttuin ja mañideami váikkuhusas doarjjai.

65 §

Loana sirdin ja loatnaeavttuid rievdadeapmi

Stáhtaloana ja doarjunvuloš eará loana oažžu sirdit eará dohkkehuvvon loatnaaddái. Loana oažžu sirdit eará doarjjaoažžui, jos ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš dán dohkkeha 55 §:s oaivvilduvvon mearrádusa oktavuodas.

Stáhtaloana eavttuid ii oaččo rievdadit, jos rievdadeapmái ii leat ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža lohpi.

Doarjunvuloš eará loana eavttuid oažžu rievdadit, jos dát ii váikkut doarjaga mieđihaneavttuid deavdimii dahje stáhta sajádahkii dáhkideaddjin. Muđui doarjjaoažžu galgá háhkat loatnaeavttuid rievdadeami várás ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža lobi. Jos reantodoarjjaloanas ii leat stáhtadáhkádus, de loana sáhtta sirdit ja dan eavttuid rievdadit ráddjehusaid haga dan mañná, go reantodoarjja ii šat máksojuvvo.

Loatnaeavttuid ii oaččo rievdadit, jos loana rievdadeapmi čuočca doarjaga mieđihaneavttuid deavdimii dahje lasiha mealgat stáhtavástui dahje stáhtadáhkádussii vuodduvvi stáhtavásttu loanas.

Stáhtaráđi ásašusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat das, goas loatnaeavttuid rievdadeami várás galgá leat lohpi, ja dan mearraáiggis, mii ásašuvvo lobi háhkamii. Dálonguovlovirgebáiki áddá dárkilet mearrádusaid dain skoviin, maiguin lohpi háhkkojuvvo.

66 §

Stáhtaloana reantoovddu ja lotnii guoskevaš eará doarjaga sihke stáhtadáhkádussii gullevaš doarjaga geavaheapmi

Stáhtalotnii guoskevaš doarjagis geahpeduvvo dalán loana loktedettiin dat árvu doarjagis, masa ii leat dáhkádus. Mieđihuvvon friddjajagiid, reantofriddjavuoda ja reantoovddu oktiirehkenaston nominálaárvosas mearis geahpeduvvo guđege reantobaji hárrá dán badjái guoskevaš friddjajahkái gullevaš jahkebeali oanideami mearri sihke reantofriddjavuoda dahje reantoovddu mearri. Jos doarjja ii juoga reantobaji áigge reahkká doarjaga buot osiide, de geahpeduvvojit doarjaga oasit ovdalis máinnašuvvon ortnega mielde.

Reantoovdu geahpeduvvo 37 §:a 2 momeanttas oaivvilduvvon meari vástideaddji ossodat guđege reantobaji hárrái stáhtaloana gustojeaddji ollislaš reanttus. Reantoovdu geahpeduvvo oktiibuot eanemustá dat ossodat, mii vástida mieđihuvvon doarjaga nominálaárvosas meari.

Reantodoarjjaloana dahje eará loana várás mieđihuvvon stáhtadáhkádussii guoskevaš doarjagis geahpeduvvo dalán loana loktedettiin stáhtadáhkádussii gullevaš doarjjaossodat loatnadoarjagis.

Dálonguovlovirgebáiki áddá dárkilet mearrádusaid das, mo loatnaaddi galgá meannudit, go geavaha lotnii guoskevaš doarjaga iežas mieđihan stáhtalotnii.

67 §

Loana mieđiheapmi eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđain loatnaaddái

Dálonguovlovirgebáiki mearrida loatnaaddi ohcama vuodul loana mieđiheamis loatnaaddái stáhtaloanaid mieđiheami várás. Loana sáhtta ohcat guovddášruhtalágádusa bokte.

Dálonguovlovirgebáiki dahká stáhta ja ovtta loatnaaddi dahje moanaid loatnaaddiid gaskasaš vealgegirjji, vuolláičállá dan stáhta beales ja fuolaha vealgegirjji vurkkodeamis ja luohpadeamis loatnaoažžui dan mañná, go loatna lea máksojuvvon dahje duddejuvvon ođđa vealgegirjjiin.

Dálonguovlovirgebáiki addá dárkilet mearrádusaid das mo meannuduvvo, go ohcojuvvojit, miedihuvvojit ja máksojuvvojit ruđat stáhtaváriin sihke das, goas loatnaaddi sáhtta doaibmat almmá guovddášruhtalágádusa haga.

68 §

Stáhtaloana ruhtageavahančilgehus

Loatnaaddi galgá máksit stáhtaloana máksimassii šaddan oanádusaid ja reanttu stáhtii dan mielde ja dan sturrosažžan go loatnaoazžut leat geatnegahtton máksit vealggiset loatnaaddái. Ruhtageavahančilgehusaid galgá dahkat čieža bänkobeavvi sisa das, go loatna lea velggolačča ektui šaddan máksimassii dahje velggolaš lea máksán badjelmearálaš oanádusa.

Loatnaaddi buhtadusohcama dihte Dálonguovlovirgebáikki mearridan mávssut galget máksojuvvot čieža bänkobeavvi sisa das, go loatnaaddi lea ožžon dieđu mearrádusas.

69 §

Loatnaaddi goluid buhtten

Loatnaaddiide máksojuvvo stáhtaloanaid dikšungoluid ovddas buhtadus, man sturrodagas ja máksineavttuin mearriduvvo stáhtaráđi ášahusa vuodul.

Dálonguovlovirgebáiki mearrida stáhtaloana dikšuma ovddas loatnalágádussii máksojuvvo, 1 momeanttas oaivvilduvvon buhtadusaid bearramis loatnalágádusas ruovttoluotta muhtumassii dahje ollásit, jos loatnalágádus ii leat dikšon stáhtaloana nugo dán lágas dahje dan vuodul mearriduvvo dahje nugo buori bänkovieu mielde gáibiduvvo. Ruovttoluottabearramii sáhtta álgit oppa loatnaáiggi áigge, almmá ahte 95 § dan hehte.

70 §

Stáhtaloanaid váriid sirdin

Dálonguovlovirgebáiki máksá loana, man stáhta lea miedihan loatnaaddái, guovddášruhtalágádusa bokte.

Dálonguovlovirgebáiki máksá ohcama vuodul stáhtaloana dikšunmávssu guovddášruhtalágádusa bokte loatnaaddái.

Loatnaaddi galgá máksit guovddášruhtalágádusa bokte stáhtaloana oanádusaid ja reanttuid Dálonguovlovirgebáikái, vai dát sirdá daid eanadállodoalu ovddidanfondii čilgenláhkai.

Nuppástusat, mat dahkkojuvvojit stáhtalotnii dán lága vuollásaš eaktodáhtolaš vealgeordnestallamis, fitnodaga sanerenlága (47/1993) vuollásaš ordnestallamis ja priváhtaolbmo vealgeordnestallama birra addojuvvo lága (57/1993) vuollásaš ordnestallamis, dahkkojuvvojit maiddái loatnalágádusa ja stáhta gaskasaš vealgái.

Dálonguovlovirgebáiki sáhtta addit mearrádusaid das, goas loatnaaddit sáhttet doaimmahit ovdalis máinnašuvvon doaimmaid almmá guovddášruhtalágádusa haga.

71 §

Reantodoarjaga máksin

Reantodoarjja máksojuvvo 39 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon meari vástideaddji ossodat guđege reantobajis gustojeaddji reantodoarjjaloana ollislaš reanttus. Reantodoarjja máksojuvvo goittotge oktiibuot eanemustá miedihuvvon doarjaga nominálašárvosáš meari vástideaddji ossodat.

Jos reantodoarjjaloatna máksojuvvo ollásit ruovttoluotta, de reantodoarjaga máksin nohká dan beavvi rájes, go loatna lea máksojuvvo ruovttoluotta. Reantodoarjja ii máksojuvvo máksimassii šaddan loatnaoaveopmodaga hárrái, jos jearaldat ii leat fitnodatsaneremii dahje priváhtaolbmo vealgeordnestallamii guoskevaš meannudeamis. Jos ovdalis oaivvilduvvon dahje dasa buoh-tastahtti ordnestallamis reantodoarjjaloana ollislaš reantu vuoliduvvo, de nannejuvvo reantuvuolideapmi, man loatnaaddi máksá, ii váikkut reantodoarjaga mearrái.

Loatnaaddi galgá ohcat reantodoarjjamávssu guđege reantobaji hárrái sierra, goittotge eanemustá oktii mánotbajis. Dálonguovlovirgebáikki dohkkehan guovddášruhtalágádus sirdá ohcamuša Dálonguovlovirgebáikái, mii máksá mávssu guovddášruhtalágádussii.

Guovddášruhtalágádus sirdá reantodoarjaga loatnaaddái.

Dárkilet mearrádusaid das, mo reantodoarjamáksu ohccojuvvo ja sirdojuvvo, addá Dálonguovlovirgebáiki.

72 §

Smávva oaiveopmodatmeari máksin hávil

Oaiveopmodatmeari dáfus smávva stáhta-loana ja reantodoarjjaloana galgá máksit ruovttoluotta oktan dahje guoktin earrin čuovvovaš dahje guovtte čuovvovaš máksinbeavvi áigge.

Stáhtarádi ása husa vuodul mearriduvvo bearranvuloš eriid alimusmearis ja daid bearranmeannudeamis.

17 lohku

Stáhtaloana stáhtavástu

73 §

Stáhtavástu

Stáhta galgá vástidit loatnaaddái dán lága vuodul miedihuvvon stáhtaloanaid oaiveopmodaga ja reanttu dain loahpalaš massimiin, mat bohtet velggolačča máksinnávccahisvuodas dakko bokte go loana dáhkádusain čoggojeaddji várit eai leat doarvái gokčat stáhtaloanas mávssekeahhtá báhcán oanádusaid ja reanttuid.

Stáhtavástu gustoma eaktun lea ahte loatnaaddi fuolaha loanas ja dan dáhkádusain dán lága ja dan vuodul addojuvvon njuolggadusaid ja buori bänkovieu mielde. Loana miedihan loatnaaddi lea maiddá geatnegahton gozihit stáhta ávkki, go loana dáhkádusain geavahuvvon opmodat muhttojuvvo ruhtan fitnodatsaneremis, priváhtaolbmo vealgeordnestallamis, bággočuorvvasgávppis dahje reastaluvvanmeannudeami oktavuodas.

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallama dahje dasa buohtastahti eará ordnestallama dahje loana dáhkádusain geavahuvvon opmodaga eaktodáhtolaš muhttima ruhtan nu, ahte dat čuoheá loana ruovttoluottabearramii, sáhtta dahkat dušše ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža lobiin.

Dálonguovlovirgebáiki sáhtta addit dárkilet njuolggadusaid das, mo stáhta ávki gozihuvvo.

74 §

Buhtadusat, mat máksojuvvojit stáhtaloanaid ovddas

Dálonguovlovirgebáiki mearrida dan oaiveopmodaga ja daid reanttuid buhtadusas, mii máksojuvvo loatnaaddái stáhtavástu vuodul. Ovdalgo buhtadus nannejuvvo, de Dálonguovlovirgebáiki galgá čielggadit ahte velggolačča ja vejolaš dáhkideaddji máksinnávccahisvuodas boahhti loahpalaš massin lea gávnnavuvvon ja ahte massima ii leat sáhtán gokčat dáhkádusain geavahuvvon opmodaga vuovdinváriiguin dahje, jos dáhkádusain lea eará go olmmošdáhkideapmi, de eará dáhkádusa bokte. Dáhkádusa vuovdin ii goittotge gáibiduvvo dalle, go velggolaš dahje loanas vástideaddji goalmmát olmmoš oazžu fitnodatsaneremis dahje priváhtaolbmo vealgesaneremis dahje eará sullasaš ordnestallamis dahje dáhkádusvástu ordnestallamis doallat dáhkádusain geavahuvvon opmodaga. Dálonguovlovirgebáiki máksá buhtadusa loatnaaddái eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđain.

Oanádusaid ja reanttuid, maid loatnaoazžu máinnašuvvon buhtadusa máksima maŋŋá máksá loatnaaddái, galgá goittotge sirdit Dálonguovlovirgebáiki čilgenláhkai.

Dálonguovlovirgebáiki mearrida loatnaaddái máksojuvvon buhtadusa ruovttoluottabearramis loatnaoazžus, dakko bokte go loatna dahje dan reanttut eai leat máksojuvvon stáhtii. Loatnaoazžus sáhtta bearrat loatnaaddái buhtadusohcama vuodul máksojuvvon buhtadusas jahkásaš reanttu reantolága (633/1982) 4 §:a 3 momentas oaivilduvvon reantodási mielde. Dát galgá merkejuvot doarjjamearrádussii.

Buhtadus massimiid ovddas sáhtta guđđojuvvo mávssekeahhtá loatnaaddái dahje buhtadusa mearri sáhtta vuoliduvvot, jos loana dikšumis ii leat čuvvojuvvon dát láhka dahje eai leat čuvvojuvvon dan vuodul addojuvvon njuolggadusat dahje mearrádusaid dahje ii leat doibmojuvvon buori bänkovieu mielde.

Dálonguovlovirgebáiki addá dárkilet mearrádusaid buhtadusa ohcan- ja máksin-meannudeamis.

75 §

Buhtadusohcamuša gieđahallandigi ja buhtadusaide guoskevaš maŋŋonanreantut

Dálonguovlovirgebáiki galgá gieđahallat stáhtalotnii guoskevaš buhtadusohcamuša golmma mánotbaji sisa das, go loatnaaddi ohcamuš lea joavdan Dálonguovlovirgebáikái ja velggolačča dahje vejolaš dáhki-deaddji máksinnávccahisvuodas bohtán loahpalaš massin lea gávnnahuvvon. Jos ohcamuša ii sáhte dan hámis čoavdit, de rehenasto mearreáigi das, go ohcamuša čoavdin dihte vealtameahtun lassečielggadus (man Dálonguovlovirgebáiki lea bivdán) lea bohtán Dálonguovlovirgebáikái loatnaaddis. Jos manná badjel mearreáiggi, de stáhta lea geatnegahtton máksit badjelmannanáiggi maŋŋonanreanttu reantolága (633/1982) 4 §:a 1 momeanttas oavvilduvvon reantodási mielde.

18 lohku

Stáhtadáhkádusa eavttut

76 §

Stáhtadáhkádusa eavttut

Stáhtadáhkádus mieđihuvvo deavdadadáhkádussan. Dáhkádusvuloš loana dahje dan eari loktema várás doarjjaoažžu galgá háhkat 61 §:s oavvilduvvon lobi. Lohpi galgá ovdanbuktot loana mieđihan loatnaaddái ovdal dan loktema.

Stáhtadáhkádus bohtá fápmui dan maŋŋá, go doarjunvuloš loatna dahje dan vuosttas earri lea loktejuvvon, 106 §:a 1 momeanttas oavvilduvvon hávilmáksu lea máksojuvvon ja vuostedáhkádus lea ásahuvvon. Dáhkádusčatnaseapmi ii čana stáhta, jos ovdalis oavvilduvvon doaimabijut eai leat ollašuttun guovtte jagi sisa stáhtadáhkádusa mieđiheamis dahje 65 §:s mearriduvvon eavttut eai čuvvjuvvo.

Dasa lassin, mii dán lágas mearriduvvo, stáhtadáhkádussii heivehuvvo, mii dáhkádusa ja vierrovealgebántema birra addojuvvon lágas (361/1999) mearriduvvo. Stáhtadáhkádusa boarásmuvvamii ii goittotge heivehuvvo, mii máinnašuvvon lága 19 §:a 3 momeanttas mearriduvvo.

19 lohku

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallan

77 §

Stáhtaloanaid ja stáhta vuovdinhaddeoažžumušaid eaktodáhtolaš vealgeordnestallan

Dan hehttekeahhtá mii eará sajis dán lágas dahje dán lága vuodul mearriduvvo, sáhtá bissovaš ekonomalaš váttisvuodaide gártan loatnaoazžu ekonomalaš dili álkidahttin dihte eaktodáhtolaččat ordnestallat stáhtaloanaid ja stáhta vuovdinhaddeoažžumušaid.

Loatnaoazžu sáhtá geahččat gártan bissovaš ekonomalaš váttisvuodaide, jos son lea šaddan dahje sáhtá leat šaddamin máksinnávccaheapmen iige su máksinnávccaid sáhte bissovaččat máhcahit:

1) nu ahte mieđihuvvojit maŋideamit reantodoarjjaloanaid ja stáhtaloanaid oani-danmávssuide dahje stáhtaloanaide reantofridjavuohta; dahje

2) dakkár váriiguin, mat leat fidnemis nu ahte dat eai čuoze ohcci fitnodatoaiveopmodagaide.

Ordnevuloš loanat ja vuovdinhaddeoažžumušat sáhttet vuodđuduvvat:

1) dán láhkii;

2) boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhtadanláhkii (45/2000) dahje dan vástideaddji ovddit láhkamearrádusaide;

3) dálonguovloaláhusaid ruhtadanláhkii (329/1999) dahje dan vástideaddji ovddit láhkamearrádusaide;

4) eanadállodoalu ovddidanfoandda birra addojuvvon láhkii (657/1966); dahje

5) eará láhkamearrádusaide, mat gusket Eana- ja meahccedoalloministeriija háldda-hussuorggis stáhtarudain mieđihuvvon, Stáhtakantuvrra dikšunláhkai sirdojuvvon loanaide.

78 §

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallamiid eavttut

Eaktun vealgeordnestallamii lea dat, ahte dan vurdet buoridit mealgat loatnaoazžu ekonomalaš dili ja ahte velggolačča dilis ja doaibmabijuin dan buoridan dihte lea dahkkojuvvon ollašuhhtindohkálaš plána ja velggolaš ieš oassálastá doaibmabijuide.

Jos eai leat erenoamáš sivat, de vealgeordnestallama ii sáhte mieđihit, jos ohccái lea juo ovdal mieđihuvvon eaktodáhtolaš vealgeordnestallan. Ođđa vealgeordnestallama ii oaččo goittotge mieđihit viđa jagi sisa ovddit vealgeordnestallama mieđiheamis.

Stáhtaloanaid ja stáhta vuovdinhaddeoazžumušaid sáhtta ordnestallat dušše, jos loatnaoazžui reantodoarjjaloana dahje eará loana mieđihan velgoheadjiin mávssolepmosat bealisteaset oassálastet velggiid ordnestallamii doaibmabijuiiguin, mat geahpedit mealgat loatnaoazžu vealgedikšungoluid. Earáid oassálastin ordnestallamii ii goittotge gáibiduvvo, jos daddjojuvvon loatnaaddit leat viđa ovddit jagi áigge ordnestallan mealgat iežaset oazžumušaid loatnaoazžu loatnadikšunnávccaid máhcahan dihte dahje jos jearaldagas leat mánggat oanehisáigásaš velggiid velgoheadjit.

Stáhtaráđi ásahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat eaktodáhtolaš vealgeordnestallama ja dasa gullelaš doarjaga mieđihaneavttuin.

79 §

Ealáhusdoaimma heitán olbmo vealgeordnestallaneavttut

Ealáhusdoaimma heitán dahje heitaleaddji loatnaoazžu velggiid sáhtta eaktodáhtolaččat ordnestallat dušše, jos loatnaoazžu vistti doallama ii sáhte muđui dorvvastit. Eaktodáhtolaš vealgeordnestallan ii hehte miehtamis fitnodaga saneremis addojuvvon lága 97 §:s dahje priváhtaolbmo vealgeordnestallamis addojuvvon lága 78 §:s oavvilduvvon meannudeapmái.

80 §

Doaibmabijut stáhtaloana ja vuovdinhaddeoazžumuša vealgeordnestallamis

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallamis sáhtta guhkidit stáhtaloanaid ja stáhta vuovdinhaddeoazžumušaid ruovttoluottamáksináiggi, vuolidit reanttu sihke luoitit oanádusaid ja reanttuid máksimis dahje mieđihit mañideami. Dárkilet njuolggadusat vealgeordnestallanvugiid geavaheamis addojuvvojit stáhtaráđi ásahusa vuodul. Loatnaáiggi sáhtta erenoamáš dehálaš siva dihte guhkidit badjel 36 §:a 2 momaanta 1 čuoggás mearriduvvon alimus loatnaáiggi.

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallamis sohp-pojuvvon vealgegaskavuodaeavttuid nuppástusat gusket maiddái dahkideaddjai, vealggis vástideaddji eará olbmui dahje vealggis dahkádusa ásahan olbmui. Dáid sajádaga ii goittotge oaččo heajudit, jos guoskevaš olmmoš ii mieđa dasa.

81 §

Reantodoarjjaloanaid eaktodáhtolaš vealgeordnestallan

Boazodoalliide ja luondduealáhusbargiide dán lága dahje eará njuolggadusaid dahje stáhtaráđi ásahusa vuodul mieđihuvvon reantodoarjjaloanaid sáhtta eaktodáhtolaččat ordnestallat nugo 80 §:s mearriduvvo.

Reantodoarjjaloana reanttu ordnestallan vuolida dan reanttu, man loatnaoazžu šaddá máksit. Reantodoarjaga mearri rehkenasto vealgegirjeeavttuid vuollásaš reanttu vuodul. Vealgeordnestallama sáhtta dahkat, jos loatnaoazžu ja loana mieđihan loatnalágáduš leaba ovttaoaivilis vealgeordnestallama eavttuin ja ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš lea addán lobi reantodoarjjaloanaid ordnestallamii.

82 §

Stáhtadáhkádus eaktodáhtolaš vealgeordnestallamis

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallamis sáhtta velggolažžii mieđihit stáhtadáhkádusa oane-

hisáigásaš velggiid buhtten dihte dakkár bänkoloanain, mii mieđihuvvo virolaš eavttuiguin. Stáhtadáhkádus sáhtta gokčat eanemustá 80 proseantta loana ollislaš mearis.

Stáhtaráđi ásašusa vuodul mearriduvvo dáhkádusaid mieđihaneavttuin ja -meannudeamis.

83 §

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallama ráddjehusat

Máksufriddjavuohta stáhtaloana oanádusaide ii mieđihuvvo, jos loana dávvirdáhkádus dahje lotnii guoskevaš fitnodat- dahje dasa buohtastahtti doaimmas addojuvvon dáhkádus dorvvasta oanádusaid máksima. Velggolačča vistti seailluhan dihte, fitnodaga doaimma dorvvastan dihte dahje eará erenoamáš mávssolaš sivaid dihte máksufriddjavuohta sáhtta goittotge mieđihuvvot. Ohcamuš galgá dáin dáhpáhussain doaimmahuvvot Dálonguovlovirgebáikki čoavdinláhkai.

Jos loatnaoázžu lea heaitán bargamis ealáhusain, de máksufriddjavuohta sáhtta goittotge mieđihuvvot, almmá ahte 1 momenttas daddjojuvvon áššit dan hehttejit, jos:

1) loatnaoázžu lea vuovdán dáhkádussan geavahuvvon opmodaga earret ássanvistti ja dasa gullelaš eanabihtá;

2) loatnaoázžu ii várra suite máksit loana ruovttoluotta bargonávccahisvuoda, guhkálaš bargguhisvuoda, fuolahusgeatnegasvuoda dahje dáidda buohtastahtti eará siva dihte; ja

3) máksufriddjavuohta boahtá dievasin loatnaoázžu buorin, almmá ahte buorida seammás eará velgoheaddjiid vuoigatvuoda oázžut iežasat oázžumušaid ovddas mávssu.

Jos loatnaoázžui reantodoarjjaloana dahje eará loana mieđihan velgoheaddjit eai bealisset mieda eaktodáhtolaš vealgeordnestallamii, de stáhtaloanain sáhtta ordnestallat dušše erenoamáš siva dihte ja dainna eavttuin ahte stáhtaloanain ja stáhta eará oázžumušaid mávsseskeahhtá báhcán mearri lea uhcimustá 60 proseantta loatnaoázžu buot velggiin.

84 §

Doarjja, mii mieđihuvvo eaktodáhtolaš vealgeordnestallamis

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallandoarjjan ii adnojuvvo doaibmabidju, man geažil loatnaoarjja šaddá geavahuvvot johtileappot almmá ahte doarjaga mearri lassána.

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallamis sáhtta mieđihit doarjaga eanemustá 20 000 euro.

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallandoarjjan gehččojuvvojit:

1) dakkár stáhtaloana dahje stáhta vuovdinhaddeoázžumuša reantofriddjavuohta, oanádusa friddjajahki, reanttu vuolideapmi dahje reanttu dahje oanádusa mávssu mearkašahtti mañideapmi, man váikkuhusat eai geahpet loana dahje vuovdinhaddeoázžumušii guoskevaš ovddit doarjaga;

2) stáhtadáhkádussii gullelaš doarjja; ja

3) dakkár reantodoarjja, mii ii geahpet lotnii guoskevaš ovddit reantodoarjaga.

Stáhtaráđi ásašusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat dan doarjagis, mii lasiha ovdal mieđihuvvon doarjaga sihke mearriduvvo dan meari dahje árvvu meroštallamis ja doarjaga čuovvumis.

85 §

Vealgeordnestallanmearrádus ja -soahpamuš

Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš mearrida velggolačča ohcama vuodul das, miehtágo dat stáhta beales vealgeordnestallamii ja makkár eavttuiguin.

Go mearrádus lea šaddan lágafámolažžan, de ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš sihke velggolaš ja loatnalágádus vuolláicállet ovtas stáhtaloanain ja reantodoarjjaloanain eaktodáhtolaš vealgeordnestallama ollašuttinsoahpamuša. Soahpamuš dudde lotnii guoskevaš vealgegirje- ja doarjjamearráduseavttuid. Soahpamušain ii sáhtte goittotge dattet dakkár doarjjamearráduseavttuid, mat vuodđuduvvet Eurohpá Uniovnna láchka-mearrádusaide.

Dan meannudeamis ja čuovvumis, mat čuvvojuvvojit eaktodáhtolaš vealgeordnestallamis, sáhtta addit dárkilet njuolggadusaid stáhtaráđi ásašusa vuodul.

86 §

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallama healban

Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš sáhtta iežas mearrádusa vuodul mearridit eaktodáhtolaš vealgeordnestallama stáhta beales healbat, jos:

1) velggolaš lea vealgeordnestallama oza-dettiin dahje meannudeami áigge čiegadan ordnestallamii mealgat váikkuheaddji áššiid dahje lea addán dain dihto mávssolaš čuoggáin boasto dieđu ja lea meannudan eará oassebeliid dáfus erenoamáš moaittihahttiláhkai; dahje

2) loatnaoázžu ii leat báljo čuvvon soahpamuša almmá dohkálaš siva haga.

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallan healbá maiddá dalle, go duopmostuollu nanne loatnaoázžui máksinprográmma fitnodaga sane-renlága dahje priváhtaolbmo vealgeordnestallanlága mielde. Duopmostuollu galgá prográmma nannedettiin váldit vuhtii eaktodáhtolaš vealgeordnestallamii gullan loanid ja oázžumušaid daid eavttuid mielde, mat livčče galgan čuvvojuvvot almmá eaktodáhtolaš vealgeordnestallama haga.

Jos vealgeordnestallan lea mearriduvvon healbat, de soahpamuššii oassálasti velgoheaddjis lea vuoigatvuohta gáibidit mávssu iežas oázžumuša ovddas velggolaččas daid eavttuid mielde, mat livčče galgan čuvvojuvvot almmá vealgeordnestallama haga. Velggolaš ii goittotge dárbbas máksit velgoheaddjái maŋŋonanreanttu vealgeordnestallama bistima áiggis, jos ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš ii vealgeordnestallama healbama siva dihte nuppeláhkai mearrit.

Ovdalgo eaktodáhtolaš vealgeordnestallan mearriduvvo healbat, de ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš galgá gullat eará soahpamušoassebeliid.

20 lohku

Sierra ovddut

87 §

Sierra ovddut

Luondduealáhusbargis, guhte 4 §:a 2 momanttas oaivvilduvvon guovllus oamas-

teami vuodul dahje muđui hálddaša boazodahje luondduealáhusdálu ja ássá das, oázžu nuvttá stáhta eana- ja čáhceguovlluin:

1) cegget sámiiid ruovttuguovllus doarjjabáikki boazodoalu várás, jos dat lea vealtameahtun boazodoalu dáfus;

2) cegget doarjjabáikki meahcebevuddu várás, jos dasa gávdnovit erenoamáš mávssolaš sivat;

3) cegget guolástusa várás doarjjabáikki dahje guollegealláriid ja vuorkkáid ealáhusain bargama dáfus vealtameahtun báikkiide guolástanealáhusa dáfus mearkkašahtti čázadagaid lahkosiidda; ja

4) doallat šibihiid ja fuođardit daidda suiniid, lasttahiid, luktiid ja hoáššaid.

Eaktun 1 momanttas oaivvilduvvon ovddu geavaheapmái lea dat, ahte Meahciráđdehus iežas mearrádusa bokte miediha dasa ohcama vuodul lobi. Lohpi sáhtta miediuvvot dušše dalle, jos áššáigulleaš vistti ceggema dahje eatnama geavaheami galgá atnit boazodoalu dahje eará luondduealáhusa jodiheami dáfus vealtameahtumin. Ovdalgo lohpi miediuvvo, de Meahciráđdehus galgá bivdit doarjjabáikki dárbbaslašvuodas ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáša cealkámuša. Boazodoalu dáfus dárbbaslaš doarjjabáikkis fas galgá bivdojuvvot Sámedikki cealkámuš, jos doarjjabáikki lea jurdda cegget sámeguvlui. Lobi sáhtta sullasaš meannudeami bokte sirdit dakkár olbmui, geasa luondduealáhusdálu hálddašepmi lea sirdašuvvan ja guhte deavdá lobi miedihaneavttuid. Meahciráđdehusa mearrádusas galgá máinnašit maiddá ovdui gulleaš doarjaga meari, jos doarjaga mearis 3 momantta vuodul mearriduvvo.

Stáhtaráđi ásašusa vuodul mearriduvvo lobi gustonáiggis sihke doarjaga miedihangáibádusain ja -eavttuin. Stáhtaráđi ásašusa vuodul sáhtta addit dárkilet njuolggadusaid maiddá dan doarjaga mearis, mii gehččojuvvo gullat lohpaí sihke doarjaga mearrašuvvanákkain.

88 §

Sierra ovddu eretgeassin

Meahciráđdehus sáhtta, dan maŋná go ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš lea addán áššis cealkámuša, geassit eret miedi-

huvvon sierra ovddu, jos ovddu ii sáhte šat ákkastallat dainna ahte bargojuvvo boazodoluin dahje eará luondduealáhusain.

Meahciráđdehus sáhtá gáibidit ahte 87 §:a 1 momeantta 1-3 čuoggáin oavvilduvvon guvlui ceggejuvvon visttiid ja rusttegiid galgá jávkadit mearreáiggis dan maŋŋá, go ovdu ii leat šat fámus.

21 lohku

Doarjaga čuovvun

89 §

Ealáhusplána čuovvun

Doarjjaoažžu galgá ovdanbuktit ealáhusplánii gullelaš ulbmiliid ja doaibmabijuid ollašuvvančielggadusaid ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáži.

Stáhtarádi ášahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat 1 momeanttas oavvilduvvon čielggadusaid sisdoalus. Dálonguovlovirgebáiki addá dárkilet mearrádusaid das, mo čielggadusat galget ovdanbuktot ja doaimmahuvvot ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáži.

90 §

Stáhtaloana, reantodoarjjaloana ja stáhtadáhkádusa vuollásaš loana čuovvun

Loatnaaddi galgá lágidit stáhtaloana, reantodoarjjaloana ja stáhtadáhkádusa vuollásaš loana dikšuma sihke stáhtalotnii guoskevaš doarjaga ja eará loana reantodoarjaga ja lotnii guoskevaš eará doarjaga gollama čuovvuma. Dat galgá doaimmahit ain mearreáiggis Dálonguovlovirgebáikái loana miedihan-, lokten- ja oanidandieduid sihke stáhtaloana, reantodoarjjaloana ja stáhtadáhkádusa vuollásaš loana reanttu máksimii ja loatnadoarjaga geavaheapmái guoskevaš dieduid. Loatnaaddi galgá farggamusat fuolahit das, ahte stáhtalotnii ja eará doarjunvuloš lotnii guoskevaš nuppástusat dahkkojuvvojit dan iežas diehtovuogádagaide.

Stáhtarádi ášahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat dain dieđuin, maid loatnaaddi galgá doaimmahit Dálonguovlo-

virgebáikái. Dálonguovlovirgebáiki addá dárkilet mearrádusaid das, mo diedut galget ovdanbuktot ja doaimmahuvvot.

91 §

Čuovvuma diehtovuogádat

Doarjagiid ruhtadeami, miediheami, máksima, dárkkisteami ja ruovttoluottabearrama ja daid váikkuhusaid čuovvuma várás lea čuovvuma diehtovuogádat, masa gullet sierralágan registarat. Registariid bajásdoallamis ja geavaheamis ja daidda gullelaš dieduid almmolašvuodas ja čiegesindoallamis mearriduvvo dálonguovloaláhusálddahusa diehtovuogádatlágas (284/2008).

Čuovvuma diehtovuogádahkii sáhttet vurkejuvvot doarjjaohccái, doarjjaoažžui, doarjunvuloš doaibmabidjui ja doarjaga geavaheapmái guoskevaš čuovvovaš diedut:

1) ohcci namma ja oktavuodadieđut sihke persovdnanummir dahje fitnodat- ja searvušdovddaldat;

2) ohcci oktavuodaolbmo namma ja oktavuodadieđut;

3) ealáhusplánii ja huksenplánii gullelaš diedut;

4) doarjunvuloš doaibmabiju ruhtadeapmái oassálasti prográmmii guoskevaš diedut;

5) doarjja- dahje máksinohcamuššii ja dan čoavdimii ja doarjaga spesifiseremii guoskevaš diedut;

6) diedut doarjjaoažžui miedihuvvon ja máksojuvvon doarjagiin sihke stáhtadáhkádussii guoskevaš diedut;

7) diedut doarjagii guoskevaš soahpamušain;

8) doarjunvuloš doaibmabidjui guoskevaš almmolaš doarjaga mearri;

9) diedut dárkkisteamis ja dan oktavuodas dahkkojuvvon áiccastagain;

10) diedut doarjjaoažžus ruovttoluottabearrat oavvilduvvon doarjagiin, ruovttoluottabearrama ollašuvvamis ja soahpamušaid healbamis;

11) ovdalis 89 §:s oavvilduvvon diedut, mat čoggojuvvojit čuovvuma várás;

12) ohcamuša giedahallamis čoggon eará vealtameahttun diedut.

Registrerejuvvon olbmo vuogiatvuhtii dárkkistit sutnje alccesis guoskevaš, diehto-

vuogádahkii válđojuvvon dieđuid, boastto ja váilevaš dieđuid njulgemii ja boarásmuvvan ja dárbbasmeahtun dieđuid jávkadeapmái heivehuvvo, mii heaggadiehtolágas (523/1999) mearriduvvo.

Stáhtaráđi ásaheava vuodul sáhtta addit dárkilet njuolggadusaid dakkár dieđuin, mat vurkejuvvojit registarii muhto eai leat heaggadieđut.

92 §

Dieđuid vurkkodeapmi

Diehtovuogádahkii gullevaš dieđut vurkkoduvvojit logi jagi doarjaga mieđihanmearrádusa dahkama rájes. Jos doarjja lea mieđihuvvon, de dieđut vurkkoduvvojit logi jagi ruhtadoarjaga mañimuš eari máksima rájes ja stáhtaloana dahje reantodoarjjaloana mañimuš eari loktema rájes, goittotge nu guhká go reantodoarjja máksujuvvo. Stáhtadáhkádussii guoskevaš dieđut vurkkoduvvojit dáhkádusa gustonáiggi dahje, jos stáhta dáhkideaddjivástu lea ollašuvvan, de nu guhká go máhccanoažžumuša sáhtta bearat. Stáhtalotnii guoskevaš dieđut galget vurkkoduvvot nu guhká go loatnalágádusas lea stáhtalotnii guoskevaš oažžumuš loatnaoazžus dahje, jos loatnaaddi lea ohcan stáhtaloana buhtadusa Dálonguovlovirgebáikkis, de gitta dássái go buhttenohcamuš lea lágafámolaččat čovdojuvvon. Jos jearaldat lea Eurohpá Uniovnna muhtumassii ruhtadan prográmmii gullevaš doarjagis, de dieđut vurkkoduvvojit vihtta jagi das, go Eurohpá Uniovnna kommišuvdna máksá prográmma mañimuš, Uniovdnii gullevaš ruhtadanossodatmávssu.

22 lohku

Dárkkisteapmi

93 §

Dárkkistanvuoigatvuohta

Eana- ja meahccedoalloministeriija ja Dálonguovlovirgebáiki sáhttiba dárkkistit doarjaga mieđihan-, máksin- ja geava-haneavttuid čuovvuma gozihan dihte doarja-

ga mieđiheaddjiid, gaskkusteaddjiid ja oažžuid. Sullasaš vuoigatvuohta doarjaga gaskkusteaddjiid ja oažžuid hárrái lea ealáhus-, johtalus- ja birasguovddázis. Máinnašuvvon eiseválddiin lea diehtooažžunvuoigatvuohta čiegusindoallannjuolggadusain beroškeahtta.

94 §

Dárkkisteapmi

Dárkkistit sáhtta gozihandoaimma gáibidan viidodagas doarjunvuloš doaibmabiju ja doarjaga geavaheami dáfus mávssolaš dáluid, rusttegiid, visttiid, biergasiid, dilálašvuođaid, diehtovuogádagaid ja áššegirjiid. Dárkkistit ii oáččo goittotge bissovaš ássamii geava-huvvon lanjaid.

Dárkkisteami sáhtta oskkildit olggobeale ruhtadoallái, vai dárkkistanbargu šaddá almaláhkai dikšojuvvot. Ruhtadoallin galgá doaibmat ruhtadoallolágas (459/2007) dahje almmoshálddahusa ja -ekonomiija ruhtadoalliid birra addojuvvon lágas (467/1999) oaivilduvvon ruhtadoalli dahje ruhtadoallosearvvuš. Ruhtadoallosearvvuš galgá nammadit ruhtadoalus vástideaddji ruhtadoalli. Dárkkistanbargui heivehuvvojit hálddahusláhka (434/2003), giellaláhka (423/2003), sámi giellaláhka (1086/2003) ja eiseválddiid doaimma almmolašvuođa birra addojuvvon láhka (621/1999). Dárkkistanbarggu bargi ruhtadoallái heivehuvvojit rihkusvuoigatvuođalaš virgevástunjuolggadusat. Dárkkistanbarggu oktavuodas dáhpáhuvvan vahágii heivehuvvo, mii vahátbuhttenlágas (412/1974) mearriduvvo.

Dárkkisteami birra galgá dahkat dárkkistanmuitalusa, mii doaimmahuvvo farggamusat ealáhus-, johtalus- ja birasguovddázii ja Dálonguovlovirgebáiki.

Dárkkisteaddji oažžu váldit iežas atnui áššegirjiid ja doarjaga geavaheapmái guoskevaš eará materiálad, jos dása lea dárbu dárkkisteami ulbmila juksan dihte. Áššegirjiid ja eará materiálad galgá farggamusat máhcahit, go daid hálddusdoallamii ii leat šat dárkkisteami dáfus dárbu.

Bolesa geatnegasvuođs addit virgeveahki mearriduvvo boleslága (493/1995) 40 §:s.

23 lohku

96 §

Doarjaga máksima gaskkalduhttin ja ruovttoluottabearran

95 §

Doarjaga máksima gaskkalduhttin ja ruovttoluottabearran

Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš lea geatnegahtton gaskkalduhttit 5-8 loguin oaivvilduvvon doarjaga máksima ja bearrat dan ruovttoluotta, jos:

1) doarjaga miedihan- dahje máksineavttut eai leat dievvan;

2) doarjjaoažžu lea addán dakkár boastto dahje váilevaš dieđu, mii lea váikkuhan mealgat doarjaga miediheapmái dahje máksimii;

3) doarjaga eavttut eai leat čuvvojuvvon;

4) doarjjaoažžu ii leat deavdán 17 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon čatnaseami;

5) doarjjaoažžu lea luohpadan almmá ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáša lobi haga doarjunvuloš ealáhusdoaimma dahje dorjojuvvon investerenčuožáhaga dahje vis-teruhtadeami bokte dorjojuvvon ássanvisti ovdalga 44 §:a 2 momeanttas mearreáigi lea vássán;

6) doarjjaoažžu lea biehttan veahkeheames dárkkisteamis; dahje

7) Eurohpá Uniovnna ollásit dahje muhtumassii ruhtadan dahje riikkadási ruđaiguin ollásit ruhtaduvvon eanadoalu struktuvradorjagiidda guoskevaš Eurohpá Uniovnna láhkamearráduusat dan gáibidit.

Bearakeahhtá sáhtá goittotge guoddit meari, mii lea eanemustá 25 euro.

Jos doarjja lea miedihuvvon oktasačat moanaide, de vástidit buot doarjjaoažžut ovtasvásttolaččat doarjaga máhcaheamis. Doarjjaoažžuid gaskkas vástu juohkása dan mielde go doarjjaoažžu lea oassálastán dan doibmii, mii lea leamaš doarjaga máhcahan-geatnegasvuoda vuodđun.

Ruovttoluottabearrat mearriduvvon doarjja galgá máksojuvot ruovttoluotta mañimustá jagi sisa ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáša mearrádusa rájes.

Stáhtaloana mearrideapmi eretcelkojuvvot

Stáhtalotnii guoskevaš doarjagii heivehuvvo, mii 95 §:s mearriduvvo.

Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš sáhtá maiddá mearridit loatnaaddi eretcealkit stáhtaloana, jos 95 §:a 1 momeanttas ása- huvvon juoga čuokkis dievva.

Stáhtaloana sáhtá dasa lassin eretcealkit dahje loatnaaddi sáhtá eretcealkit loana, jos:

1) loana bokte ruhtaduvvon dálle dahje dan oassi vuvdojuvvo bággobearrandoaimmai- guin;

2) dáhkádusa árva lea ohccis sorjjasmeah- tun siva dihte dan mađe njiedjan ahte dat sáhtá čuohcit loana vel mávssekeah- tes oai- veopmodaga bearramii;

3) reanttu dahje oanádusa máksin lea mañnonan guhkit go golbma mánotbaji;

4) loatnaoažžu dahje dáhkideaddji lea reas- taluvvan dahje jos dáhkideaddji fitnodatdo- aibma lea nohkan iige loatnaoažžu leat ávžžuhusain fuolakeahhtá ásahan loatnaaddi dohkkehan doarvai stuorra dáhkádusa.

Eretcealkinláhkai mearriduvvon stáhtalo- na galgá máksit ruovttoluotta eanemustá guovtte earis mañimustá jahkebeali sisa ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáša mearrádusa rájes.

97 §

Doarjjaoažžu almmuhangeatnegasvuoh- ta ja ovdadiehtu

Doarjjaoažžu galgá farggamusat almmuhit doarjaga miediheadjái 95 §:a 1 momeanttas dahje 96 §:s oaivvilduvvon doarjaga, stáhta- loana dahje stáhtadáhkádusa miedihanákka dahje doarjaga mávssu dahje loana lok- teneavttu dakkár nuppástusas, man dihte loatna sáhtá berrojuvot ruovttoluotta dahje loahpahu- vvot dahje stáhtaloatna eretcelko- juvvot.

Doarjjaoažžui sáhtá bivdaga vuodul addit čadni ovdadieđu das, dagahago plánejuvvon doaimbaidju, mii guoská 17 §:a 1 momeant- tas oaivvilduvvon čatnaseapmái, ealáhusplánii, jođihuvvon ealáhussii dahje doarjunvuloš opmodaga rievdamii dahje

luohpadeapmái, 95 §:a 1 momeanttas dahje 96 §:s oavvilduvvon čuovvumuša. Ohcamušas galgá ovdanbuktit čielgasit dan ášši, masa ovdadiehtu ohccojuvvo. Dasa lassin galgá ovdanbuktit ášši čoavdin dihte dárbbášlaš čielggadusa. Ovdadihtui guoskevaš ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáša mearrádus lea fámus ovttá jagi dan addima rájes. Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš sáhtá spiehkastit iežas addin ovdadieđus dušše dalle, jos ohcci lea ollašuhttán iežas doaimmabiju mealgat nuppeláhkai go ovdadiehtoohcamušastis lea ovdanbuktán dahje lea ovdanbuktán ovdadieđu oázžun dihte sakka boastto dahje váilevaš dieđu.

Ovdadiehtu ii addojuvvo, jos eará ohcamuš dán áššis lea dutkojuvvomin dahje eiseváldi lea čoavdán ášši dahje ášši čoavdin gullá Eurohpá Uniovnna doaimmaorgánii.

Stáhtaráđi ásausa vuodul sáhtá addit dárkilet njuolggadusaid das, mo meannuduvvo ovdadieđu bivdima ja addima oktavuodas.

98 §

Reantodoarjjaloana eretcealkin

Jos reantodoarjja lea lágafámolaš mearrádusa vuodul mearriduvvon ruovttoluotta berrojuvvot doarjjaoažžus, de loatnaaddi sáhtá eretcealkit reantodoarjjaloana muhtumassii dahje ollásit.

99 §

Ruovttoluottamáksit oavvilduvvon meari reantu

Doarjjaoažžu galgá máksit dan mearái, mii galgá máhcahuvvot dahje ruovttoluotta berrojuvvot, reantolága 3 §:a 2 momeanttas oavvilduvvon jahkásaš reantu, nu ahte dasa lasihuvvojit golbma proseanttaovttadaga. Reantu galgá máksit doarjaga máksinbeaivvi rájes, dahje jos máksinvuloš meari lea stáhtaloatna dahje ruovttoluottabearrat oavvilduvvon doarjja lea reantodoarjja, de loana loktenbeaivvi rájes gitta dassái go ruovttoluottabearranvuloš doarjja lea ollásit máksujuvvon. Stáhtalotnii galgá goittotge máksujuvvot ovdalis oavvilduvvon reantu bearranvuloš mearrádusa dahkama rájes, jos ruovtto-

luottabearran vuodđuduvvá 96 §:a 3 momentii. Jos doarjja lea rehketlaš doarjja ja eará go stáhtaloana rentui guoskevaš doarjja, de reantu máksingeatnegasvuotta álgá doarjaga atnuiváldinbeaivvi rájes.

Jos stáhtaloatna eretcelkojuvvo ja seammás loatnadoarjja berrojuvvo ruovttoluotta, de ruovttoluottabearrat oavvilduvvon loana rentui guoskevaš doarjagii ii rehkenasto reantu ja loana ruovttoluottabearranreanttus galgá geahpedit dan reantu, man loatnaoazžu lea juo máksán.

100 §

Mañnonanreantu

Jos ruovttoluottabearrat oavvilduvvon meari ii máksujuvvo mañnimustá 102 §:a 1 momeanttas oavvilduvvon máksinbeaivve, de dasa galgá máksit jahkásaš mañnonanreantu reantolága 4 §:a 1 momeanttas oavvilduvvon reantodási mielde.

101 §

Ruovttoluottabearrama govttolážžandahkan

Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš sáhtá guoddit boastut dahje duššiid dihte máksujuvvon meari dahje dasa máksit oavvilduvvon reantu ollásit dahje muhtumassii beara-keahttá, jos dievasin bearran ii livčče oppalaččat geahčadettiin doarjjaoažžu dilálašvuodaid ja doaimma dáfus govttolaš. Ruovttoluottabearran ja reanttuid bearran galget goittotge dahkkojuvvot dievasin, jos Eurohpá Uniovnna ollásit dahje muhtumassii ruhtadan dahje ollásit riikkadási váriiguin ruhtaduvvon, eanadoalu struktuvradoarjagiidda guoskevaš Eurohpá Uniovnna láchka-mearrádusat dán gáibidit.

102 §

Ruovttoluottabearramii dahje máksima gaskkalduhttimii guoskevaš mearrádus

Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš galgá dahkat ruovttoluottabearramis ja doarjaga máksima gaskkalduhttimis sihke stáhtaloana eretcealkimis mearrádusa. Mearrádusa vuodul nannejuvvo dat meari, mii galgá

ruovttoluotta berrojuvvot dahje eretcelkojuvvot, ja mearriduvvojit maiddá 99 §:s oavvilduvvon reantu ja daid máksima várás oavvilduvvon máksinbeaivi.

Ruovttoluottabearramii guoskevaš mearrádusa galgá dahkat dakka maŋŋá, go ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš oáččui dieđu 95 §:s mearriduvvon ákkas ja maŋimustá logi jagi geažes doarjaga maŋimuš eari máksima rájes. Stáhtalotnii guoskevaš doarjaga gehččojuvvo geavahuvvon, go loana rentui guoskevaš maŋimuš doarjjaeari lea geavahuvvon lohppii.

103 §

Ruovttoluottabearramii guoskevaš mearrádusa ollašuhhtin

Dálonguovlovirgebáiki vástida doarjaga ruovttoluottabearramii guoskevaš mearrádusa ollašuhhtimis. Ruovttoluottabearrama sáhtá čađahit lágafámolaš mearrádusa vuodul nu, ahte ruovttoluottabearranvuloš mearri oktan reantuin geahpeduvvo doarjjaoažžui máksit oavvilduvvon eará doarjagis. Stáhtaloana ja dan reantu bearramis vástida goittotge loana miedihán loatnalágádus.

Ruovttoluottabearramii guoskevaš mearrádusa sáhtá bággebearandoaimmai- guin ollašuhhtit dan maŋŋá, go mearrádus lea ožžon lágafámu. Mearrádusa ollašuhhtimii heivehuvvo, mii vearuid ja mávssuid ollašuhhtima birra addojuvvon lágas (706/2007) mearriduvvo.

Stáhtaloana eretcealkin ja ruovttoluottabearran gullá goittotge loana miedihán loatnalágádussii.

24 lohku

Loatnadoarjagii guoskevaš meannudeamit

104 §

Loatnaaddi ja guovddášruhtalágádusa barguid dikšun

Dasa, guhte lea loatnaaddi dahje guovddášruhtalágádusa bálvalusas, heivehuvvojit rihkusvuoigatvuodalaš virgevástonjuolggadusat, go son dikšu dán lágas oavvilduvvon doaimmaid.

Ovdalis oavvilduvvon doaimmaid divššodettiin dagahuvvon vahágii heivehuvvo vahátbuhttenláhka.

105 §

Loatnaaddi veahkehan- ja diehtoaddingeatnegasvuohta

Loatnaaddi galgá almmuhit ealáhus-, johtalus- ja birasguovddázii doarjunvuloš loana sirdašuvvamis eará loatnaaddái ja 65 §:a 3 momeanttas oavvilduvvon loatnaeavttuid dakkár nuppástusain, maidda ii dárbašuvvo ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža lohpi.

Loatnaaddi galgá váldit vuhtii stáhtaloana divššodettiin stáhta ávkki loatnaaddin ja maiddá dáhkádusvuloš loana divššodettiin stáhta ávkki dáhkideaddjin. Loatnaaddi galgá farggamusat almmuhit Dálonguovlovirgebáiki doarjjaoažžu ekonomalaš sajádahkii, doarjunvuloš loana dahje loana dáhkádussan geavahuvvon opmodaga árvui guoskevaš dakkár nuppástusas, mii sáhtá váikkuhit stáhta sajádahkii loatnaaddin dahje dáhkideaddjin.

Loatnaaddi ja guovddášruhtalágádus leaba geatnegahtton spesifiserejuvvon bivdaga vuodul luohpadit Eana- ja meahccedoalloministerijai, Dálonguovlovirgebáiki ja ealáhus-, johtalus- ja birasguovddázii doarjjaoažžui guoskevaš dakkár dieđuid, mat leat vealtameahtumat loatnadoarjaga miedihaneavttuid gozihan dihte.

Loatnaaddi ja guovddášruhtalágádusa diehtoaddingeatnegasvuohta guoská maiddá daidda dieđuide, mat leat oavvilduvvon čiegun dollojuvvot. Dieđuid ii oáččo geavahit eará go dan ulbmilii, man várás dat leat eiseváldái mearriduvvon doaimmaid dikšun dihte luohpaduvvon.

106 §

Mávssut, mat berrojuvvot stáhtadáhkádusa ovddas

Stáhtadáhkádusa ovddas berrojuvvo doarjjaoažžus máksu, mii sáhtá vuodduvvat dáhkádusa prosentála ossodahkii dáhkádusvuloš loana mearis, dáhkádussii gullevaš riskka mearrái dahje dáhkádusa hálddahušgo-

luide dahje daidda buohkaide. Stáhtadáhkádusa ovddas berrojuvvo dasa lassin guktii jagis máksu, mii vuodđuduvvá seamma ákkaide go dáhkádusa hávilmáksu. Mávssut sirdojuvvojit čilgenláhkai eanadálodoalu ovddidanfondii.

Ovdalis 1 momeanttas oaivvilduvvon mávssu sirdá stáhtii loatnaaddi. Dálonguovlovirgebáiki máksá loatnaaddái buhtadusa ovdalis máinnašuvvon doaimma dikšumis. Buhtadus máksojuvvo eanadálodoalu ovddidanfoandda ruđain.

Stáhtaráđi ásausa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat dáid mávssuid mearis ja mearrašuvvanvuogis, mat berrojuvvojit dáhkádusa ovddas, sihke loatnaaddái máksit oaivvilduvvon buhtadusa mearis. Dálonguovlovirgebáiki sáhtá addit dárkilet mearrádu-said das, mo meannuduvvo mávssuid sirdima oktavuodas.

107 §

Stáhta dáhkideaddjivásttu ollašuvvan

Stáhta dáhkideaddjivástui sihke mávssu máhccanvuoigatvuhtii guoskevaš ávkegoziheamis vástida Dálonguovlovirgebáiki.

Dálonguovlovirgebáiki sáhtá mearridit ahte stáhta máhccanoažžumuš ii berrojuvvo dakkár doarjjaoažžus, guhte ii govttolaččeat geahčadettiin suite máksit mávssu bissovaš bargonávcahisvuoda, guhkálaš bargguhisvuoda, fuolahusgeatnegasvuoda dahje dáidda buohtastahti eará siva vuodul.

Dáhkideaddjivásttu ollašuvvamis šaddan mávssut máksojuvvojit eanadálodoalu ovddidanfoandda ruđain. Máhccanvuoigatvuoda vuodul ožžojuvvon buhtadusat sirdojuvvojit máinnašuvvon fondii čilgenláhkai.

108 §

Loatnaadi diehtovurkkodangeatnegasvuodta

Dasa lassin mii eará sajis mearriduvvo loatnaaddi geatnegasvuodas vurkkodit áššegirjjiid, de loatnaaddi galgá vurkkodit goittot loatnaáiggi áššegirjjiid, mat gusket:

- 1) loatnaeavttuide ja loatnaeavttuid rievdeapmái oktan máksingeahpádusaiguin;
- 2) stáhtaloana dáhkádusárvoštallamii;

3) dáhkádussii čuohcci áššiide dalle, go stáhtaloana dahje dáhkideami dáhkádussan čujuhuvvon opmodahkii nannejuvvui bántadahje eará vuoigatvuohta; ja

4) loana eretcealkimii.

Áššegirjjiid galgá vurkkodit gitta dassái, go stáhtaloatna dahje stáhtadáhkádusloatna lea máksojuvvon ruovttoluotta. Jos loatnalágádus lea ohcan buhtadusa stáhtaloana ovddas dahje mávssu stáhtadáhkádusa vuodul, de 1 momeanttas oaivvilduvvon áššegirjjiid galgá vurkkodit gitta dassái, go buhtadus lea máksojuvvon dahje máksu stáhtadáhkádusa vuodul máksojuvvon dahje lágafámolaš mearráduš buhtadusohcama dahje dáhkádussii vuodđuduvvi máksinohcama hilgumis lea dahkkojuvvon.

25 lohku

Sierra njuolggadusat

109 §

Diehtooažžunvuoigatvuohta ja dieđuid luohpadeapmi

Eana- ja meahccedoalloministeriijas, Dálonguovlovirgebáikkis ja ealáhus-, johtalus- ja birasguovddázis lea vuoigatvuohta, almmá ahte čiegusindoallannjuolggadusat dan hehttejit, oažžut eará eiseválddis dahje almmolaš doaimma dikšu oassebealis ohccái dahje doarjjaoažžui, dán dearvvasvuodadillái, ekonomalaš sajádahkii ja fitnodat- dahje ámmátdoibmii, almmolaš ruđain mieđihuvvon ruhtadeapmái dahje doarjaga dáfus mearkkašahti dillái guoskevaš eará dieđuid, mat leat vealtameahtumat doarjjaáši gieđahallan dihte.

Eana- ja meahccedoalloministeriijas, Dálonguovlovirgebáikkis ja ealáhus-, johtalus- ja birasguovddázis lea vuoigatvuohta, almmá ahte čiegusindoallannjuolggadusat dan hehttejit, luohpadit eará eiseváldái dahje almmolaš doaimma dikšu dahje Eurohpá Uniovna doaimmaorgánii dán lágas mearriduvvon doaimma divššodettiin ožžojuvvon dakkár dieđuid doarjjaoažžus, maid eiseváldi dahje doaimmaorgána dárbbasa mearriduvvon dárkkistanbarggu dahkan dihte dahje dan go-

zihan dihte ahte Eurohpá Uniovnna láhka-mearrádusat leat čuvvojuvvon.

Ovdalis 1 ja 2 momeantta vuodul ožžojuvvon dieđuid ii oaččo geavahit eará go dan ulbmilii, masa dat leat bivdojuvvon.

110 §

Mearrádusa diehtunaddin

Dán lágas oaivvilduvvon mearrádusa sáhtá addit diehtun hálddahuslága 59 §:s mearriduvvon vuogi mielde.

Doarjaga ruovttoluottabearramii guoskevaš mearrádus galgá goittotge addojuvot diehtun hálddahuslága 60 §:s mearriduvvon vuogi mielde.

111 §

Mearrádusa ovddas máksin

Dán lágas oaivvilduvvon mearrádus lea ohccái dahje doarjjaoažžui nuvtá. Meahciráđđehusa mearrádussii erenoamáš ovddu birra heivehuvvo, mii stáhta máksinág-galágas (150/1992) mearriduvvo, goittotge nu ahte dakko bokte go mearrádus guoská sierra ovdui gullevaš doarjagii, de mearrádus lea nuvtá.

112 §

Ruđaid geavaheapmi guovlluid mielde

Eana- ja meahccedoalloministeriija vástida 7 §:a 1 momeanttas oaivvilduvvon mieđihanvuogatvuoda dahje mearreruđa stivremis dán lágas oaivvilduvvon doarjagiidda ja mearrida daid čujuheamis ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža atnui.

113 §

Eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđaid geavaheapmi

Eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđaid sáhtá dasa lassin, mii daid geavaheamis ovvalis mearriduvvo, geavahit:

1) ovddidanfoandda ruđaiguin háhkkojuvvon dahje fondii sirdojuvvon eana- ja eará opmodaga dikšumii ja divodeapmái;

2) loanain ruhtadeamis šaddan dikšunmávssuide ja eará goluide;

3) dán lága vuollásaš doarjjadoaimmaide ja stáhtaloanaide; ja

4) boazodoalu ja luondduealáhusaid ovddidandoibmii guoskevaš dutkamusaide ja čielg-gadusaide dahkamii.

Eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđain sáhtá máksit mávssuid ja buhtadusaide eaktodáhtolaš vealgeordnestallamii oaivvilduvvon meannudangoluide.

114 §

Teknikkalaš veahkki

Teknikkalaš veahki geavaheamis dán lágas oaivvilduvvon doarjaga ollašuhttimii heivehuvvo teknikkalaš veahki geavaheamis dálonguovllu ovddideapmái mieđihit oaivvilduvvon doarjagiid birra addojuvvon lága 54 §.

115 §

Nuppástusohcan

Dálanguovlovirgebáikki, Meahciráđđehusa ja ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža dán lágas oaivvilduvvon mearrádussii oažžu ohcat nuppástusa váidimiin dálonguovloaláhusaid váidinlávdegodda nugo hálddahusláhkeavahanlágas (586/1996) mearriduvvo.

Váidaga sáhtá doaimmahit maiddaí dan eiseváldái, man mearrádussii ohccojuvvo nuppástus. Eiseváldi galgá doaimmahit váidaga ja áššis čoggon áššegirjiid ja iežas cealkámuša nuppástusohcaneiseváldái.

Dálanguovloaláhusaid váidinlávdegotti mearrádussii áššis, mii guoská doarjaga máksima gaskkalduhttimii dahje ruovttoluottabearramii, oažžu ohcat nuppástusa váidimiin Alimus hálddahusriektái nugo hálddahusláhkeavahanlágas mearriduvvo. Muđui váidinlávdegotti mearrádussii oažžu ohcat nuppástusa váidimiin Alimus hálddahusriektái dušše dalle, jos Alimus hálddahusriektái mieđiha váidinlobi.

116 §

*Háhkama ollašuhhtimii guoskevaš vuoigat-
vuodadorvovuogit*

Almmolaš háhkamiid birra addojuvvon lága 6 §:a 1 momeantta 5 čuoggás oaivvil-
duvvon háhkanovttadaga dahkan háhkamii,
masa lea miedihuvvon doarjja dán lága
vuodul ja mas háhkan manná badjel háhka-
miid birra addojuvvon lága 15 §:s oaivvil-
duvvon šielbmáárvvuid, heivehuvvo, mii
máinnašuvvon lága 11 logus mearriduvvo.

26 lohku

Fápmuiboahthin- ja sirdašuvvannjuolggadusat

117 §

Fápmuiboahthin

Dán lága fápmuiboahthinbeaivi mearriduvvo
stáhtaráđi ášahusa vuodul.

Dáinna lágain gomihuvvo odđajagemánu
21. beaivve 2000 addojuvvon boazodoalu ja
luondduealáhusaid ruhtadanláhka.

Ovdalgo dát láhka boahthá fápmui, de sáhtá
álgit lága ollašuhhtima gáibidan doaibmabi-
juide.

118 §

Ruđaid geavaheapmi

Eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđaid
sáhtá ainge geavahit maiddá dakkár fit-
nuide, maid galgá boazodoalu ja luonddue-
aláhusaid ruhtadanlága ja dan ovddit láchka-
mearrádusaid mielde gerget ja maida máin-
našuvvon ruđaid lea sáhtán geavahit daid
njuolggadusaid mielde, mat ledje dán lága
fápmuiboadedettiin.

Dasa lassin boazodállolága, boa-
zoekonomiijalága dahje luondduealáhuslága
ulbmiliidda háhkkojuvvon dahje eará vuogi
mielde fidnejuvvon opmodat geavahuvvo
dan maŋná, go dát láhka lea boahthán fápmui,
eanadállodoalu ovddidanfoandda birra addo-
juvvon lága 3 §:s ášahuvvon ulbmiliidda.

119 §

Ovddit láchkamearrádusaid heiveheapmi

Boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhta-
danlága ja dan ovddit láchkamearrádusaid
vuodul dutkojuvvoamin leahkki áššit gerge-
juvvojit máinnašuvvon lágaid mielde dan ei-
seválddis, mas dat leat dutkojuvvoamin dán
lága fápmuiboadedettiin. Miedihuvvon ruht-
adoarjaga máksá dan miedihan eiseváldi.

Boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhta-
danlága, boazoeconomiijalága ja luonddue-
aláhuslága ja ovdal dán lága fápmuiboahthima
guston eará láchkamearrádusaid ollašuhhtima
hárrái ja máinnašuvvon láchkamearrádusaid
vuodul šaddan stáhta, gieldda ja loat-
nalágádusa oazžumuša hárrái čuvvojuvvojit
dán lága fápmuiboadedettiin guston njuolggadusat ja daid vuollásaš soahpamušeavttut.
Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža doaib-
maválddi vuollásaš ášši giedahallá ja čoavdá
goittotge Lappi ealáhus-, johtalus- ja biras-
guovddáš.

120 §

*Ovddit láchkamearrádusaid vuollásaš
máksingeahpádusat*

Boazodoalu ja luondduealáhusaid ruhta-
danlága ja dan ovddit láchkamearrádusaid
vuollásaš stáhta vuovdinhaddeoazžumuššii
dahje stáhtalotnii dahje reantodoarjjalotnii
guoskevaš máksingeahpádusa eavttuide hei-
vehuvvojit dat njuolggadusat, mat ledje dán
lága fápmuiboadedettiin. Reantodoarjjalo-
anid máksingeahpádusaid miedihanmean-
nudeapmái heivehuvvo goittotge, mii 64 §:a
4 momeanttas mearriduvvo.

121 §

*Ovddit láchkamearrádusaid vuollásaš
prográmmavuloš doarjagat*

Ovdal dán lága fápmuiboahthima guston
láchkamearrádusaid vuollásaš, Eurohpá
Uniovna muhtumassii ruhtadan prográm-
mavuloš ruhtadoarjagiid ja eará doarjagiid
miediheamis ja máksimis, goziheamis ja eará

meannudemiin čuvvojuvvojit áššáigullelaš prográmmabadjái guoskevaš njuolggadusat ja mearrádusat, mat ledje dán lága fápmuiboadedettiin, jos Eurohpá Uniovna láhka-mearrádusain ii nuppeláhkai daddjojuvvo.

122 §

Ovdal mieđihuvvon stáhtaloanaid dikšunmávssut

Boazodoalu ja luondduealáhhusaid ruhtadanlága ja dan ovddit lánkamearrádusaid vuodul mieđihuvvon stáhtaloanaid dikšuma ovddas máksojuvvo loatnalágádusaide govtolaš buhtadus dikšungoluin ja eará goluin. Dárkilet njuolggadusat buhtadusa ákkain ja mearis addojuvvojit stáhtaráđi ášahusa vuodul.

123 §

Nuppástusohcan čovdosiidda, mat leat dahkkojuvvon ovddit lánkamearrádusaid vuodul

Dan maŋŋá go dát láhka lea bohtán fápmui, de ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža, Dálonguovlovirgebáikki ja dálonguovloealáhhusaid váidinlávdegotti mearrádusaide ohccojuvvo nuppástus boazodoalu ja luondduealáhhusaid ruhtadanlága, boazoeconomiijalága ja luondduealáhhuslága sihke dan ovddit lánkamearrádusaid vuollásaš áššiin, nugo dán lága 115:s sullasaš áššiid hárrái mearriduvvo dan hehttekeahhtá, mii nuppástusohcamis lea ovdal mearriduvvon.

124 §

Čujuhamnjuolggadusat

Jos eará lágas dahje dan vuodul addojuvvon njuolggadusas čujuhuvvo boazodoalu ja luondduealáhhusaid ruhtadanláhkii, de čujuheapmi gehččojuvvo oavvildit čujuheami dán lágas daddjojuvvon sullasaš njuolggadusaide, jos dán lágas ii nuppeláhkai mearriduvvon.

125 §

Huksenbáiki

Meahciráđdehus sáhtá iežas mearrádusa vuodul mieđihit dan bálgosii, mii boazodállolága vuollásaš hálddašanvuoigatvuoda vuodul hálddaša huksenbáikki, lobi molsut báikki dáfus unohas dahje báikki dáfus dárbbášmeahtumin šaddan huksenbáikki Meahciráđdehusa čujuhan, boazodoalu dáfus vuohkkaset báikái. Bálggus galgá sirdit iežas oamastan visttiid eret guovllus guovtte jagi sisa Meahciráđdehusa mearrádusa rájes. Meahciráđdehus sáhtá beavttálmahttit iežas mearrádusa áittasáhkuin dahje barggahanáitagtiin, nugo áittasáhkkolágas (1113/1990) mearriduvvo.

Stáhtaráđi ášahusa vuodul sáhtá addit dárkilet njuolggadusaid lohpeameannudeamis huksenbáikki molssodettiin.

126 §

Ovddit lánkamearrádusaid vuollásaš dihto doaimbajut ja vuoigatvuodagaskavuodát

Boazodállolága, luondduealáhhuslága ja boazoeconomiijalága njuolggadusat čuvvojuvvojit daid áššiid hárrái, mat gusket máinnašuvvon lágaid ollašuttimii ja maid birra ii dán lágas nuppeláhkai mearriduvvo. Dát guoská maiddái máksingehpádusaide ja dáluid ráddjehusaide. Stáhta oazžumušaid sirdin, stáhta oazžumušaid ja ruhtadoarjagiid ruovttoluottabearran, dálu dahje dan oasi ráddjehusain ja bántavásttus luoitin, luohpadanlobiid mieđiheapmi ja máksingehpádusaid mieđiheapmi stáhta oazžumušaid hárrái gullá goittotge ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža doaimbaváldái. Eana- ja meahccedoalloministeriija mieđihan ruhtadoarjaga bearrá goittotge ruovttoluotta doarjaga mieđihan ministeriija. Máinnašuvvon lágat čuvvojuvvojit heivvolaš osiin maiddái loanaid hárrái. Máksingehpádusaid ja loanaid sirdimiid čovdá goittotge loana mieđihan loatnalágádus, mii galgá dalle čuovvut, mii ovdal dán lága fápmuiboahtima gustojeaddji lánkamearrádusain lea mearriduvvon.

127 §

Meannudeapmái guoskevaš spiehkastagat

Stáhtaráđi ásausa vuodul sáhtta goittotge mearridit doarjaga dahje eará ovddu ohcamii, máksimii dahje ruovttoluottabearramii dahje sullasaš doaibmabidjui guoskevaš meannu-

danspiehkastagain, go heivehuvvojit 118—128 §:ain ovdanbukton áššit, jos ovddit láhkamearrádušaid vuogálaš heiveheapmi dán lágas mearriduvvon doarjjavuogádagaid ektui dan gáibida.

Dálonguovlovirgebáiki sáhtta addit 118—126 §:ain oaivvilduvvon áššiid giedahaladetiin dárbbášlaš áššegirjiid birra dárkilet mearrádušaid.

Láhka

boazodollui čuohcán vahágiid buhttemis

Riikkabeivviid mearrádusa mielde mearriduvvo:

1 §

Lága ulbmil

Dán lága vuodul geahččalit veahkehit boazodoalloaibmiid ceavzit boazodollui čuohcán viiddis ja vuordemeahttun vahágiin.

2 §

Heivehansuorgi

Dát láhka heivehuvvo boazodoallolágas (848/1990) oaiivilduvvon boazodoalloguovllus daidda buhtadusaide, mat máksojuvvojit boazodollui čuohcán luondduroasu dahje eará roasu dagahan vahágiidda.

3 §

Luondduroassu ja eará roassu

Dán lágas oaiivildit luondduroasuin ja eará roasuin:

1) eahpedábalaš dálke- ja luonddudilálašvuodaid, mat hehttejit mealgat bohccuid geavaheames virolaš guohtoneatnamiiddiset ja dagahit mearkkašahtti lassebiebmandárbbu, dagahit muđui boazojámuid dahje čuhcet muđui mealgat bohccuid vejolašvuodaide ceavzit meahcis;

2) eahpedábalaš ja viidát leavvan eallidávdda, mii lea njommon bohccuide.

Stáhtaráđi áhahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat dan luondduroasus ja eará roasus, mat dohkkehuvvojit buhtadusa ággan.

Maŋnelis dán lágas roasuin oaiivildit sihke luondduroasu ja eará roasu.

4 §

Oppalaš eavttut

Dán lágas oaiivilduvvon buhtadusa sáhtta máksit stáhtaruđain dakkár vahágis, mii lea šaddan njuolggga boazodollui čuohcán roasus.

Buhtadusa máksima eaktun lea dat, ahte ulbmilii lea čujuhuvvon mearreruhta eanadálloalu ovddidanfoandda jahkásaš geavahanplánas dahje lea čujuhuvvon mearreruhta dahje mieđihanvuoigatvuohta stáhtabušehtas.

5 §

Roasu gávnaheapmi

Buhtadusa máksima eaktun lea dat, ahte roassu ja dan viidodat ja váikkuhus boazodollui leat gávnnahuvvon čielggadusa vuodul, man lea dahkan okta dutkanlágádus dahje moanat dutkanlágádusat roasu šlája mielde.

Stáhtaráđi áhahusa vuodul mearriduvvo, mo meannuduvvo roasu gávnnahan dihte.

Eana- ja meahcedoalloministeriija mearrida iežas hálddahussuorggi dutkanlágádusaid ja priváhta dutkanlágádusaid geavaheamis roasu gávnaheapmái. Stáhtaráđdi mearrida eará dutkanlágádusaid geavaheamis sullasaš ulbmilii.

Dilálašvuodaid rievdan buhttenvuloš roassun gávnnahuvvo stáhtaráđi mearrádusa vuodul.

6 §

Vahága gávnaheapmi

Boazodoallái čuohcán vahága árvvoštallá gieldda dálanguovloaláhuseiseváldi. Jos vahát ja dan mearri lea čielggas, de ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš sáhtá luohpat árvvoštallama gáibideamis.

Bálgosii čuohcán vahága árvvoštallá gieldda dálanguovloaláhuseiseváldi dahje ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš.

Stáhtaráđi áhahusa vuodul sáhtá mearridit dárkileappot, mo meannuduvvo vahága árvvoštalladettiin ja goas árvvoštallama gáibideamis sáhtá luohpat.

7 §

Vahága buhtten

Buhttenvuloš vahát sáhtá gokčat jápmán bohcco árvvu buhttema, bohccuid massima dagahan dienasmassima buhttema dahje vahága dagahan liigegoluid buhttema.

Vahága meari árvvoštalladettiin galgá geavahit ággan dan gaskamearalaš ealihanboazologu, mii lei ohccis vahága deaivideami golmma ovddit boazodoallojagi áigge ja dán seamma áigodaga áigge leamaš buvttadangoluid ja boađuid meari.

8 §

Buhtadusoazžu ja buhtadusa oazžuneavttut

Buhtadusa sáhtá máksit boazodoallái ja bálgosii.

Buhtadusa sáhtá máksit boazodoallái dalle, jos sutnje leat šaddan mearkkašahti massimat bohccuid jápmima dihte dahje roasu dagahan mearkkašahti liigegolut ja ahte sus dahje dálloalalus, masa son gullá, leat uhcimustá 50 bohcco.

Buhtadusa sáhtá máksit bálgosii dalle, jos dasa leat šaddan roasu dihte mearkkašahti liigegolut.

Stáhtaráđi áhahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat buhttenvuloš massimiin, dohkálaš liigegoluin, buhttenvuloš massimiid ja liigegoluid

alimusmearis sihke boazodoalli dálloallui gullelaš olbmui.

9 §

Buhtadusa mearri

Buhtadusa sáhtá máksit eanemustá dan meari, mii vástida iešvástidanoasi badjelmanni gávnnahuvvon massima dahje dohkálaš golu meari.

Ohcci iešvástidanoassi lea eanemustá 20 proseantta gávnnahuvvon massimis ja dohkálaš liigegoluin.

Stáhtaráđi mearrida 5 §:a 2 momenttas oaivvilduvvon mearrádusa oktavuodas maiddá iešvástidanoasis.

10 §

Buhtadusaid ja doarjagiid oktiiveheapmi

Buhtadus máksojuvvo dušše dakko bokte go ohccái ii iešvástidanoasi badjelmanni oasi ovddas máksojuvvo buhtadus oajus dahje ii máksojuvvo doarjja dahje eará buhtadus almmolaš ruđain.

Jos ohccái máksojuvvo massima dahje liigegolu ovddas seamma ulbmili eará buhtadus dahje doarjja, de gehččojuvvo ahte dat gusket vuosttažettiin iešvástidanoasi badjelmanni oassái.

11 §

Buhtadusa ohcan

Buhtadus galgá ohcojuvvot čálalaččat Lappi ealáhus-, johtalus- ja ealáhusguovddázis. Ohcci galgá vuolláičállit ohcamuša.

Buhtadusa sáhtá ohcat dan maŋŋá, go roassu lea stáhtaráđi mearrádusa vuodul gávnnahuvvon.

Stáhtaráđi áhahusa vuodul addojuvvojit dárkilet njuolggadusat das, goas buhtadus galgá ohcojuvvot, mo galgá meannudit buhtadusa ozadettiin ja mat čielggadusat galget laktojuvvot ohcamušii.

12 §

Mearrádus buhtadusas

Ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš dahká mearrádusa buhtadusa máksimis. Jos balgosii čuohcán vahága lea árvoštallan ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš, de buhtadusa máksimis mearrida Dálonguovlovirgebáiki.

Stáhtarádi áсахusa vuodul sáhtta mearridit mearreáiggis, man sisa mearrádus galgá dahkkojuvvot.

13 §

Buhtadusa máksin

Buhtadusa máksá Dálonguovlovirgebáiki.

14 §

Buhtadusvuogádaga eará ollašuttin

Dán lágas oaivvilduvvon buhtadussii heivehuvvo stáhtadoarjjaláhka (688/2001) dakko bokte go jearaldat lea máinnašuvvon lága 9 §:a 2 momanttas, 10 ja 11 §:ain, 12 §:a 1 momanttas, 13—21 §:ain, 22 §:a 1 momantta 1, 2 ja 7 čuoggás ja 2 ja 3 momanttain sihke 23—36 §:ain mearriduvvon áššiin.

Dasa lassin, mii stáhtadoarjjalága 16 §:s mearriduvvo, maiddái Eana- ja meahccedoalloministeriijas ja Dálonguovlovirgebáikkis lea vuoigatvuohta dahkat dárkkistemiid ja iežaska mearrádusa vuodul addit vuoigatvuođa dárkkistemiid dahkamii.

Dan hehttekeahhtá, mii stáhtadoarjjalágas mearriduvvo, buhtadus sáhtta berrojuvvot ruovttoluotta, jos Eurohpá Uniovnna stáhtadoarjjanjuolggadusat ja eará láhkamearrádusat dan gáibidit.

Njulgengáibádussii addojuvvon ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáža mearrádussii sáhtta oheat nuppástusa dálonguovloealáhusaid váidinlávdegottis.

15 §

Buhtadusa máksima gaskkalduhttin ja buhtadusa ruovttoluottabearran

Mearrádusa buhtadusa máksima gaskkalduhttimis ja buhtadusa ruovttoluottabearramis dahká ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš. Mearrádusa vuodul nannejuvvojit ruovttoluottabearranvuloš mearri, reantolága (633/1982) 3 §:s oaivvilduvvon reantu ja daid mañimuš máksinbeaivi sihke reantolága 4 §:s oaivvilduvvon mañjonanreantu.

Ruovttoluottabearramii guoskevaš mearrádus galgá dahkkojuvvot farggamusat dan mañña, go ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš oaččui dieđu stáhtadoarjjalága 21 dahje 22 §:s mearriduvvon ákkas ja mañimustá logi jagi geažes buhtadusa mañimuš eari máksimis.

16 §

Ruovttoluottabearramii guoskevaš mearrádusa ollašuttin

Dálonguovlovirgebáiki vástida ruovttoluottabearramii guoskevaš mearrádusa ollašuttimis. Ruovttoluottabearrama lágafámolaš mearrádusa vuodul sáhtta dahkat nu, ahte ruovttoluottabearranvuloš mearri oktan reanttuin geahpeduvvo eará doarjagis, mii máksojuvvot doarjjaoažžui.

Ruovttoluottabearramii guoskevaš mearrádusa sáhtta bággobearrandoaimmaiguin ollašuttit dan mañña, go mearrádus lea ožžon lágafámu. Mearrádusa ollašuttimii heivehuvvo, mii vearuid ja mávssuid ollašuttima birra addojuvvon lágas (706/2007) mearriduvvo.

17 §

Roasu gávnaheamis ja vahága árvoštallamis šaddan golut

Roasu gávnaheapmi gullá Eallindárbašdorvvolašvuodadoaimmahaga,

Fuoddo- ja guolledoalu dutkanlágádusa, Meahccedutkanlágádusa dahje Suonjardandorvoguovddáža bargguide dan maŋŋá, go dutkanlágádusa geavaheamis roasu gávnaheapmái lea 5 §:a 3 momellantas oaivvilduvvon vuogi mielde mearriduvvon.

Jos roasu gávnaheamis geavahuvvo veahkkin priváhta oassebealli, de eanadállodoalu ovddidanfoandda ruđain sáhtá buhttet govtolaš goluid. Mearrádusa buhtadusa máksimis dahká Eana- ja meahccedoalloministeriija.

Dán lágas oaivvilduvvon bargguide dikšumis gildii čuohcci goluin ii máksojuvvo stáhtarudain eará go dat buhtadus, mii

mearriduvvo gielddaid stáhtadoarjjalágas (1147/1996).

18 §

Fápmuiboahhtin

Dán lága fápmuiboahhtinbeaivi mearriduvvo stáhtaráđi áhahusa vuodul.

Dát láhka heivehuvvo buhtadusaide, mat máksojuvvojit dán lága fápmuiboahhtima maŋŋá dáhpáhuvvan roasu vuodul.

Ovdalgo láhka boahhtá fápmui, de sáhtá álgit lága ollašuhhtimii dárbbášlaš doaibmabijuide.

Lää'kk

sää'mlää'jj 8 §:f mu'ttmest

U'vddum He'Issnest mannu pee'v 2010

Riikkpee'vi tu'mmstõõgg mie'lddsânji
muu'ttet sää'mlää'jj (253/1995) 8 §:f 1 momentt, nu'tt mä'htt tõt lij lää'jjest 55/2000, puõtt-
 inalla:

8 §

*Jee'res lää'jjeâttmõõžž mie'lddsâ
 tuärjeemtuâim*

luâttjie'llemvue'jji raajõstuärjjõõžžin uvdd-
 um lää'jjest jurddum ouddõõžžid va'stteei
 ouddõõžžid tän lää'jj mie'lddsânji.

Sää'mvuu'dest tuâimmjeei paalgâskoo'dd-
 id tuärjeet puâžžtâäl da luâttjie'llemvue'jji
 raajõstuärjjõõžžie mie'ldd uvddum lää'jj
 (/) mie'lddsânji. Muõoi 4 §:fâst jurdd-
 um nuõrttsâ'mmlaid miõttât puâžžtâäl da

Tât lää'kk puâtt viõ'kke valdiasâbbar
 asetõõžžin šio'tteem ääi'jpoddân.

Tân lää'jj viõ'kke šõddmest tu'mmjem
 vue'lñn âarraai äšša, suâvvtet lää'jj viõ'kke
 šõddmest viõggâst âarraai šeâttmõõžžid.